

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2007–2008)

FOR BUDSJETTÅRET 2008

Skatte-, avgifts- og tollvedtak

Innhold

	Omtalt side	Utkast til vedtak side
1 Hovedtrekkene i skatte- og avgiftsopplegget for 2008	7	
1.1 Hovedtrekk i skatte- og avgiftsopplegget	7	
1.2 Provenyvirkninger av forslaget til skatte- og avgiftsendringer	11	
1.3 Fordeling av offentlige skatte- og avgiftsinntekter	16	
1.4 Gebyrer og sektoravgifter	17	
2 Direkte skatter og avgifter til folketrygden	20	
2.1 Innledning	20	
2.2 Skatt fra lønnstakere og pensjonister	24	
2.2.1 Toppskatt	24	111
2.2.2 Standardfradrag	24	113
2.2.3 Særskilte skatteregler for trygdede mv.	25	113
2.2.4 Skatt på formue	26	110
2.2.5 Ny individuell pensjonsordning mv.	28	
2.2.6 Fradrag for fagforeningskontingent	30	
2.2.7 Nattillegg utover dokumenterte losjoutgifter	30	
2.2.8 Fradrag for pass og stell av barn	30	113
2.2.9 Skattlegging av fri bolig i utlandet	30	
2.2.10 Skatt på utleie av egen bolig mindre enn halve inntektsåret	31	
2.2.11 Skattlegging på Svalbard	31	
2.2.12 Beløpsgrenser for betaling av arbeidsgiveravgift og lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner	32	
2.2.13 Andre grenser og fradrag	32	
2.2.14 Fastsettelse av brutto leieverdi ved skattlegging av fordel av fri bruk av kårbolig	32	
2.2.15 Skattefritak for arbeidsgivers dekning av barnehageutgifter utover maksimalpris	33	
2.2.16 Skatte- og avgiftsmessig likebehandling av samboere og ektepar	33	
2.3 Næringsbeskatningen (inngår i kap. 5501)	33	
2.3.1 Skattlegging av rederier	33	
2.3.2 Skattlegging av vannkraftverk	34	110, 111
2.3.3 Avskrivning av driftsmidler som er midlertidig innenfor norsk beskatningsområde	45	
2.3.4 Jordbruksfradrag	45	
2.3.5 Fradrag i inntekt fra skiferproduksjon	46	
2.3.6 Skattlegging av gevinst ved salg av grunnareal i landbruket	46	
2.3.7 Taksering av skog	46	
2.3.8 Skattefradrag for kostnader til forskning og utvikling	47	
2.4 Formuesskatt for forskningsinstitutter som mottar basisbevilgninger	49	
2.5 Endringer i kommunale og fylkeskommunale skattører og fellesskatt for 2008	49	111
2.6 Avgift på arv og gaver (kap. 5506 post 70)	50	118
2.7 Trygdeavgift og andre avgifter til folketrygden (kap. 5700 post 71 og 72)	51	113
2.7.1 Trygdeavgifter m.m.	51	
2.7.2 Differensiert arbeidsgiveravgift. Overgang til terminvis beregning av femtiprosentregelen i unntaket for ambulerende virksomhet	51	113
2.8 Skattevedtaket kapittel 6	52	

	Omtalt side	Utkast til vedtak side
3 Indirekte skatter	53	
3.1 Innledning	53	
3.1.1 Særavgiftsutvalget	57	
3.2 Merverdiavgift mv. (kap. 5521 post 70)	57	118
3.2.1 Merverdiavgiftskompensasjon for kommunesektoren	57	
3.2.2 Bestemmelsene om fradrag for inngående merverdiavgift	58	
3.2.3 Fradrag for inngående merverdiavgift ved eksport av finansielle tjenester	58	
3.2.4 Næringsmessig utleie av fritidseiendom	59	
3.2.5 Utsatt avregning ved innførsel	59	
3.2.6 Merverdiavgift for staten	61	
3.2.7 Nullsats for aviser	62	
3.2.8 Kulturmomsutvalget	63	
3.3 Avgift på alkohol (kap. 5526 post 70)	63	119
3.4 Avgift på tobakkvarer (kap. 5531 post 70)	65	120
3.5 Motorvognavgiftene (kap. 5536)	66	121
3.5.1 Innledning	66	
3.5.2 Omlegging av bilavgifter i mer miljøvennlig retning	66	
3.5.3 Engangsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 71)	67	121
3.5.4 Årsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 72)	70	124
3.5.5 Vektårsavgift (kap. 5536 post 73)	73	125
3.5.6 Omregistreringsavgift (kap. 5536 post 75)	73	127
3.5.7 Avgift på bensin (kap. 5536 post 76)	73	128
3.5.8 Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536 post 77)	75	129
3.6 Avgift på båtmotorer (kap. 5537 post 71)	77	130
3.7 Avgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)	77	131
3.8 Grunnavgift på fyringsolje mv. (kap. 5542 post 70)	79	132
3.9 Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542 post 71)	80	135
3.10 CO ₂ -avgift (kap. 5508 post 70 og kap. 5543 post 70)	80	117, 133
3.11 Svovelavgift (kap. 5543 post 71)	84	134
3.12 Avgift på utslipp av NO _x (kap. 5509 post 70 og kap. 5549 post 70)	85	138
3.13 Avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546 post 70)	86	135
3.14 Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier (kap. 5547 post 70 og 71)	87	137
3.15 Avgift på klimagasser (kap. 5548 post 70)	87	137
3.16 Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555 post 70)	87	139
3.17 Avgift på alkoholfrie drikkevarer (kap. 5556 post 70)	88	140
3.18 Avgift på sukker mv. (kap. 5557 post 70)	88	140
3.19 Avgift på drikkevareemballasje (kap. 5559 post 70–74)	88	141
3.20 Dokumentavgift (kap. 5565 post 70)	89	142
3.21 Avgifter i telesektoren (kap. 5583 post 70)	89	143
3.22 Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309 post 29)	90	143
3.23 Avgifter i matforvaltningen (kap. 5576 post 70)	90	143
4 Toll	92	144
4.1 Innledning	92	
4.1.1 Tollinntekter	93	
4.2 Multilaterale forhandlinger i WTO	93	
4.3 Tollpreferansesystemet for utviklingslandene – GSP	94	
4.4 EØS-avtalen og de øvrige frihandelsavtalene	95	
4.4.1 Nye frihandelsavtaler	95	144
4.4.2 Forhandlinger med EU på landbruksområdet	95	

	Omtalt side	Utkast til vedtak side
4.4.3 Utvidelse av Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) .	96	
4.4.4 EUs forslag om forhåndsvarsling ved inn- og utførsel av varer	96	
4.4.5 Laksesaken i WTO	96	
4.4.6 Kontroll av fiskeeksport til EU	96	
4.4.7 Revisjon av opprinnelsesreglene i Europa	96	
4.4.8 Middelhavskumulasjon	97	
4.4.9 Utvidelse av kumulasjonsområdet til å omfatte Vest-Balkan	97	
4.5 Forvaltning av tollregimet for landbruksvarer	97	
4.5.1 Administrative tollnedsettelse	98	
4.5.2 Fordeling av tollkvoter	98	
4.5.3 Fastsettelse av tollsatser for bearbejdede jordbruksvarer	99	
4.5.4 Tollvernet for korn	99	
4.6 Regelverksendringer	99	
4.6.1 Tollregelverksprosjektet	99	
4.6.2 Utenlands bearbejding av landbruksvarer	99	
4.7 Endringer i tolltariffen	100	144
4.7.1 Endring av den internasjonale HS-konvensjonen	100	
4.7.2 Nye oppdelinger i tolltariffen	100	144
4.7.3 Tekniske endringer i tolltariffen	100	144
5 Fordelingsvirkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2008	101	
5.1 Innledning	101	
5.2 Inntekts- og formuesfordelingen og skattesystemets progressivitet ...	101	
5.3 Fordelingsvirkninger av skatteopplegget for 2008	102	
5.4 Betydningen av skatte- og avgiftsopplegget for husholdningenes velferd	109	
Vedlegg		
1 Skattestatistikk for 2005	145	
2 Toll	159	
3 Forslag til nye oppdelinger for enkelte landbruksvarer	163	

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2007–2008)

FOR BUDSJETTÅRET 2008

Skatte-, avgifts- og tollvedtak

*Tilråding fra Finansdepartementet av 28. september 2007,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Hovedtrekkene i skatte- og avgiftsopplegget for 2008

1.1 Hovedtrekk i skatte- og avgiftsopplegget

Regjeringens mål for skatte- og avgiftspolitikken er å sikre inntekter til fellesskapet, bidra til rettferdig fordeling og et bedre miljø, fremme sysselsettingen i hele landet og bedre økonomiens virkemåte. Ved å bringe samlede skatter og avgifter tilbake til 2004-nivå har Regjeringen skapt rom for å styrke velferdsordningene og fellesgodene. Samtidig er fordelingsprofilen i skattesystemet bedret som følge av innføring av utbytteskatt, økt minstefradrag og gjennom mer rettferdig og høyere formuesskatt.

Hovedhensynene i skatte- og avgiftspolitikken videreføres i Regjeringens forslag til endringer i skatter og avgifter for 2008:

- Samlede skatter og avgifter opprettholdes på 2004-nivå.
- Fordelingsprofilen i skattesystemet styrkes ytterligere. Regjeringen forbedrer fordelingsprofilen i formuesskatten ved å utvide grunnlagene og øke bunnfradraget.
- Systemendringene i skattereformen bevares, bl.a. ved at forskjellene i skattesatser mellom arbeidsinntekter og eierinntekter ikke økes. Det sikrer stabilitet og forutsigbarhet i skattesyste-

met, som er viktig for at det skal være attraktivt å investere og drive næringsvirksomhet i Norge.

- Skatte- og avgiftssystemet skal fremme miljøvennlig adferd. Det legges stor vekt på miljø- og energiavgifter.
- Overprisede gebyrer reduseres slik at gebyrene i større grad gjenspeiler faktiske kostnader.

Mer rettferdig fordeling

Regjeringen fremmer flere forslag som vil styrke fordelingsprofilen i skattesystemet. Blant annet fjernes dagens rabatt på 15 pst. ved formuesverdssettelse av aksjer, grunnfondsbevis og andeler i aksjefond. Ligningsverdiene av bolig, fritidseiendom og annen fast eiendom utenom landbrukseiendom og kraftverk økes med 10 pst. En slik økning er nødvendig for å motvirke at den relativt sterke prisveksten på boliger igjen øker skjevhetene i formuesskatten. Provenyet benyttes til å øke bunnfradraget i formuesskatten til 350 000 kroner for enslige og 700 000 kroner for ektepar. Det betyr at mange med relativt små skattepliktige formuer, herunder pensjonister som i stor grad har formuen plassert i bankinnskudd, vil slippe formuesskatt.

180 000 færre personer vil betale formuesskatt med Regjeringens forslag. Om lag halvparten av disse er pensjonister.

I tillegg vil Regjeringen stramme inn den såkalte 80-prosentregelen som begrenser formuesskatten for dem med forholdsvis høy skattepliktig formue og lav alminnelig inntekt. Regjeringen foreslår å øke satsen for hvor mye formuesskatt som uansett må betales, fra 0,6 pst. til 0,8 pst. av nettoformue over 1 mill. kroner. Forslaget anslås å øke provenyet med 40 mill. kroner påløpt i 2008.

Mens innstramningene er innrettet slik at de med høye inntekter og formuer får økt skatt, foreslår Regjeringen skattelettelse som tilfaller brede grupper. I tillegg til å øke bunnfradraget i formuesskatten foreslår Regjeringen å øke fradraget for fagforeningskontingent og foreldrefradraget. Videre reduseres passgebyret for voksne.

De foreslåtte endringene i inntekts- og formuesskatt vil gi økt skatt for dem med bruttoinntekt over 1 mill. kroner. Skjerpelsene er størst for personer med bruttoinntekt over 3 mill. kroner, som i gjennomsnitt får en skatteskjerpelse på om lag 27 000 kroner. Skatteøkningen skyldes i all hovedsak fjerningen av aksjerabatten. Personer med bruttoinntekt under 1 mill. kroner vil i gjennomsnitt få uendret eller redusert skatt. I tillegg kommer fordelingsvirkningene av å kreve inn skatteforpliktelser fra rederiene og stramme inn 80-prosentregelen om begrensnings av formuesskatten, som det ikke har vært mulig å innarbeide i fordelingsberegningene.

Klima- og miljøetsatsing

Gjennom Klimameldingen har Regjeringen lagt opp til en ambisiøs klimapolitikk, med kvotekjøp i utlandet og tiltak som reduserer klimagassutslippene hjemme. Regjeringen legger vekt på å benytte sektorovergripende og kostnadseffektive virkemidler som avgifter og kvoter. Det er derfor viktig at disse virkemidlene omfatter flest mulige utslippskilder. Over tid ønsker Regjeringen et bredest mulig kvotesystem. Regjeringen vurderer derfor også å inkludere andre virksomheter som ikke har obligatorisk kvoteplikt i EU-landene. I Klimameldingen ble det varslet at Regjeringen vil øke miljø- og klimaavgifter og motsvare dette med tilsvarende reduksjoner av andre skatter og avgifter. Budsjettforslaget inneholder flere forslag i denne retning:

- CO₂-avgiften på mineralolje til bruk i innenriks luftfart økes med 10 øre pr. liter utover prisjustering. Forslaget anslås på usikkert grunnlag å øke nettoprovenyet med 50 mill. kroner påløpt i 2008.
- Grunnavgiften på fyringsolje mv. økes med 40,5

øre pr. liter utover prisjustering, slik at avgiften kommer på samme nivå som el-avgiften. Forslaget anslås å øke provenyet med 550 mill. kroner påløpt i 2008.

- Bilavgiftene endres ved å miljødifferensiere årsavgiften, øke vrakpanten midlertidig for eldre kjøretøy med høye lokale utslipp og øke autodieselavgiften. Endringene vil samlet innebære en lettelse på 155 mill. kroner påløpt i 2008.

Nærmere om bilavgifter

Som varslet i 2007-budsjettet foreslås det å miljødifferensiere årsavgiften for 2008. Dette gjennomføres ved å redusere årsavgiften med 330 kroner etter prisjustering for alle biler unntatt dieseler uten fabrikkmontert partikkelfilter. Disse kjøretøyene får en avgiftsøkning på 100 kroner utover prisjustering. En slik differensiering motiverer til å anskaffe biler med relativt lave lokale utslipp, som f.eks. dieseler med fabrikkmontert partikkelfilter. Det foreslås også en midlertidig økt vrakpant for kjøretøy med høye lokale utslipp. Samlet innebærer dette en lettelse på 590 mill. kroner påløpt i 2008.

Den eksisterende avgiftsforskjellen mellom autodiesel og bensin kan ikke begrunnes ut fra forskjeller i miljøkostnader knyttet til disse drivstofftypene. Regjeringen foreslår derfor å redusere denne forskjellen ved å øke dieselavgiften med 20 øre pr. liter utover prisjustering. Forslaget anslås å øke provenyet med 415 mill. kroner påløpt i 2008.

Endringene av bilavgiftene vil samlet bidra til å redusere lokale helse- og miljøskadelige utslipp fra bilparken.

Særagiftsutvalget

Utvalget som vurderte særagiftene, avga sin innstilling 22. juni 2007. Utvalget har vurdert hvordan dagens særagifter ivaretar målene om å skaffe staten inntekter og korrigere for eksterne kostnader på en best mulig måte. NOU 2007: 8 En vurdering av særagiftene er sendt på høring med frist 20. oktober 2007.

Reduksjon i overprisede gebyrer

Bruken av gebyrer og sektoravgifter til å finansiere statlige myndighetshandlinger har fått et betydelig omfang. Finansdepartementet fastsatte i juni 2006 nye retningslinjer som klargjør hvilke vilkår som må oppfylles dersom det skal innføres gebyr- eller sektoravgiftsfinansiering på et område. Retningslinjene trådte i kraft umiddelbart for nye ordninger, mens det tas sikte på gradvis tilpasning av eksiste-

rende ordninger. De nye retningslinjene innebærer også et tydeligere budsjettmessig skille mellom gebyrer og sektoravgifter.

Regjeringen foreslår endringer i gebyrer og sektoravgifter tilsvarende et årlig provenytap på 254 mill. kroner. Passgebyret settes ned til kostnadsdekkende nivå. Dette innebærer en lettelse på 207 mill. kroner i 2008. I tillegg reduseres gebyrene for registrering i Brønnøysundregistrene med 50 mill. kroner, og gebyrene knyttet til Merkeregistret for fiskefartøyer reduseres med 10 mill. kroner. Sektoravgiften for å finansiere Kredittilsynets virksomhet økes med 13 mill. kroner.

Regjeringen vil fortsette å redusere overprisede gebyrer i kommende budsjetter. Det vises til nærmere omtale av de enkelte forslagene i St.prp. nr. 1 (2007–2008) for de aktuelle fagdepartementene.

Endringer i næringsbeskatningen

Dagens rederiskatteordning medfører at nye investeringer i skipsfart i stor utstrekning foretas i utenlandsregistrerte selskaper i stedet for i Norge. Regjeringen foreslår å erstatte dagens rederiskatteordning med en ordning hvor selskapene fritas for selskapsskatt, på linje med ordninger som gjelder i andre EU-land. Dette vil gjøre det mer attraktivt å investere i norsk skipsfart.

Det foreslås samtidig at selskaper innenfor rederiskatteordningen som går over i ny norsk rederiskatteordning, skal innbetale to tredeler av opparbeidede skatteforpliktelse pr. 1. januar 2007 over ti år fra og med inntektsåret 2007, med like stort beløp hvert år. Den resterende tredelen av skatteforpliktelsene foreslås videreført i det enkelte selskap som en avsetning til fond for miljøtiltak mv. Godkjente miljøinvesteringer må foretas innen utgangen av 2016. Eventuelle ubrukte midler vil måtte innbetales til staten. Endringene er anslått å øke bokført proveny med om lag 1,4 mrd. kroner i 2008.

Regjeringen foreslår enkelte endringer i skattereglene for vannkraftproduksjon. Målet er å stimulere til samfunnsmessig lønnsomme investeringer i sektoren samt å sikre fellesskapet en rimelig andel av avkastningen fra kraftforetak med høy lønnsomhet. Det legges derfor bl.a. opp til at ny, negativ grunnrenteinntekt skal kunne samordnes på skattyternivå, samt mellom kraftforetak innen samme konsern. Dette åpner for å fjerne risikotillegget i rentene som gjelder ved beregning av grunnrenteskatt. Regjeringen foreslår videre å øke grunnrenteskattesatsen med 3 prosentpoeng, til 30 pst. Det foreslås at endringene innføres fra og med inntektsåret 2007. Forslagene øker bokført proveny i 2008 med 280 mill. kroner. Samtidig foreslås det å redu-

sere nedre grense for å betale grunnrenteskatt for kraftverk og å inkludere driftsstøtte i grunnrenteinntekten. Disse endringene foreslås innført fra 2008, og øker provenyet med 38 mill. kroner påløpt i 2008.

Regjeringen foreslår også å endre reglene for beregning av minimums- og maksimumsgrensene i eiendomsskattegrunnlaget for nye kraftverk. På usikkert grunnlag anslås inntektene fra eiendomsskatten i de berørte kommunene å øke med 25 mill. kroner påløpt og bokført i 2008.

Andre endringer i skatter og avgifter

Regjeringen foreslår også en rekke andre skatte- og avgiftsendringer:

- Det innføres en skattefavisert pensjonsordning fra 2008 med et maksimalt årlig fradragbeløp på 15 000 kroner, i tråd med pensjonsforliket i Stortinget. Forslaget innebærer en påløpt lettelse i 2008 på 500 mill. kroner.
- Fradraget for fagforeningskontingent økes med 450 kroner til 3 150 kroner. Det innebærer en lettelse på 95 mill. kroner påløpt i 2008.
- Tillegget i foreldrefradraget for hvert barn ut over det første økes fra 5 000 kroner til 15 000 kroner. Forslaget anslås på usikkert grunnlag å redusere provenyet med 200 mill. kroner påløpt i 2008.
- Kostnader til administrasjon av innskuddspensjonsordningen skal ikke lenger regnes inn i innskuddsrammen. Forslaget innebærer en lettelse på om lag 8 mill. kroner påløpt i 2008.
- Beløpsgrensene som gir fritak for betaling av arbeidsgiveravgift for frivillige organisasjoner, økes til hhv. 450 000 kroner (grense for samlede lønnskostnader) og 45 000 kroner (grense pr. medarbeider). Regjeringen foreslår også å øke beløpsgrensen for lønnsoppgaveplikt for frivillige organisasjoner fra 2 000 kroner til 4 000 kroner. Forslagene innebærer en lettelse på 40 mill. kroner påløpt i 2008.
- Enkelte beløpsgrenser videreføres nominelt, herunder det særskilte fradraget i lønnsinntekt, nedre grense for betaling av trygdeavgift, særskilt fradrag i Finnmark og Nord-Troms, fisker- og sjømannsfradraget, reisefradraget, fradraget for gaver til frivillige organisasjoner, særfradrag for store sykdomsutgifter og maksimal sparing i BSU. Samlet provenyøkning anslås til 255 mill. kroner påløpt i 2008 inkludert samspillsvirkninger.
- Det innføres fritak for skatt på formue i forskningsinstitutter som mottar basisbevilgninger, og som er organisert som forskningsstiftelser.

Forslaget innebærer en lettelse på om lag 5 mill. kroner påløpt i 2008.

- Den skjermede delen av aksjeinntektene inkluderes i inntektsgrunnlaget for 80-prosentregelen om begrensning av formuesskatten og skattebegrensningsregelen. Forslaget retter opp en utilsiktet virkning av skattereformen, og antas å ha begrenset provenyvirkning.
- Den nedre grensen for jordbruksfradrag økes fra 45 000 kroner til 54 200 kroner. Forslaget er en kompensasjon for den foreslåtte økningen i grunnavgiften på fyringsolje. Grenser og sats i det særskilte fradraget for skiferproduksjon økes til samme nivå som for jordbruksfradraget. Forslagene innebærer samlet sett en lettelse på om lag 32 mill. kroner påløpt i 2008.
- Gevinst ved salg av grunnareal i landbruket skattlegges bare som alminnelig inntekt og inngår ikke i beregnet personinntekt dersom samlet årlig gevinst er lavere enn 150 000 kroner. Forslaget innebærer en lettelse på om lag 10 mill. kroner påløpt i 2008.
- Skogfaktoren som benyttes ved fastsettelse av ligningsverdier av skog, reduseres fra 8 til 4 for inntektsåret 2007, og økes til 5 fra 2008. Forslaget anslås å redusere provenyet med om lag 6 mill. kroner påløpt i 2007 og å øke provenyet med om lag 1 mill. kroner påløpt i 2008.
- Det innføres plikt for arbeidstaker til å dokumentere faktiske losjuttgifter på tjenestereiser, og nattillegg utover de dokumenterte utgiftene skattlegges. Det vil fortsatt lønne seg for arbeidstaker å velge hotell som koster mindre enn nattillegget. Forslaget anslås å øke provenyet med 100 mill. kroner påløpt i 2008.
- Skattefritaket for inntekter fra utleie av mer enn halvparten av boligen mindre enn halve kalenderåret fjernes. Lave utleieinntekter skjermes ved at det innføres en nedre beløpsgrense på 20 000 kroner. Forslaget innebærer en innstramming på 55 mill. kroner påløpt i 2008.
- Det innføres skattefritak for arbeidsgivers dekning av barnehageutgifter utover maksimalpris fra og med inntektsåret 2007. Forslaget innebærer en påløpt lettelse i 2007 på 11 mill. kroner.
- Offentlig ansatte skattlegges for fordelingen av fri bolig i utlandet. Forslaget vil sikre skattemessig likebehandling av privat ansatte og offentlig ansatte, og innebærer en provenyøkning på 25 mill. kroner påløpt i 2008.
- Det innføres nye skatteregler for å fastsette brutto leieverdi ved skattlegging av fri bruk av kårbolig. Forslaget innebærer en innstramming på 20 mill. kroner påløpt i 2008.
- Det innføres et årlig avgiftsfritt beløp for arveav-

giftspliktige gaver tilsvarende et halvt grunnbeløp i folketrygden. Fribeholdet skal erstatte arveavgiftslovens avgiftsfrihet for såkalte leilighetsgaver, som er gaver som gis til fødselsdager, jul, bryllup mv. Forslaget innebærer en lettelse på 7 mill. kroner påløpt i 2008.

- Det gjennomføres enkelte endringer i skattleggingen på Svalbard fra 2008. Skattesatsen i lønnsrekordordningen på Svalbard reduseres fra 12 pst. til 8 pst. for inntekter under 12 G og økes til 22 pst. for inntekter over 12 G. Det særskilte skattefradraget på 7 200 kroner for inntektsårene 2006 og 2007 videreføres ikke. Enkeltpersonforetak på Svalbard skal ikke lenger beregne personinntekt, men netto overskudd fra virksomheten skattlegges som lønnsinntekt. Skattesatsen for alminnelig inntekt økes fra 10 pst. til 16 pst., og bunnfradraget i alminnelig inntekt økes fra 10 000 kroner til 20 000 kroner. Forslagene anslås samlet å redusere provenyet med 3 mill. kroner påløpt i 2008.
- For skattytere som hører hjemme i EØS-land, innføres det saldoavskrivninger for driftsmidler som befinner seg midlertidig innenfor norsk beskatningsområde, i stedet for dagens lineære avskrivninger. Dette berører særlig rigger og skip. EFTAs overvåkningsorgan, ESA, har gitt uttrykk for at gjeldende regler synes å være i strid med EØS-avtalens bestemmelser om frihet til å yte tjenester til mottakere i andre EØS-stater. Forslaget anslås å innebære et provenytap på 50 mill. kroner påløpt i 2008.
- Trygdeavgiften for næringsinntekt utenom primærnæringene økes med 0,3 prosentpoeng til 11,0 pst. Forslaget anslås å øke provenyet med 120 mill. kroner påløpt i 2008, og må ses i sammenheng med bedre foreldrerettigheter for næringsdrivende.
- CO₂-avgiften for kvotepliktig industri avvikles. Forslaget innebærer en lettelse på 90 mill. kroner påløpt i 2008.
- CO₂-avgiften for petroleumssektoren reduseres tilsvarende antatt kvotepris. Dette føres som en endring av nettokontantstrømmen for petroleumsvirksomheten.
- Det innføres lav sats i grunnavgiften for fyringsolje for treforedlingsindustrien. Departementet legger til grunn at dette, som følge av EØS-avtalens regelverk om offentlig støtte, vil være nødvendig når CO₂-avgiften for kvotepliktige virksomheter fjernes. Forslaget anslås å øke provenyet med 20 mill. kroner påløpt i 2008.
- Avgiften på snus og skrå økes med 10 pst. utover prisjustering. Forslaget vil gi et merproveny på 35 mill. kroner påløpt i 2008.

- Det gjennomføres endringer i det generelle tollpreferansesystemet (Generalized System of Preferences, GSP) overfor u-landene som innebærer et provenytnap på 5 mill. kroner påløpt i 2008.
- Næringsmessig utleie av fritidseiendom blir merverdiavgiftspliktig med en sats på 8 pst. Forslaget innebærer en lettelse på 15 mill. kroner påløpt i 2008.
- På grunn av nye EØS-regler for bagatellmessig støtte må næringsvirksomhet i tiltakssonen, som tidligere har vært fritatt for el-avgift, betale el-avgift med redusert sats fra 1. januar 2008. Forslaget innebærer en innstramming på 4 mill. kroner påløpt i 2008.

Arbeid for å bedre skatte- og avgiftssystemet

Regjeringen arbeider med å forbedre skatte- og avgiftssystemet på flere viktige områder:

- Pensjonsreformen innebærer en betydelig endring i pensjonssystemet. Blant annet legger reformen vekt på at det skal lønne seg å arbeide lenger, og at det skal være lett å kombinere pensjon og arbeid. Det vil kreve visse tilpasninger i dagens skattesystem for pensjonister. Det legges vekt på at dette skal gjennomføres med akseptable proveny- og fordelingsvirkninger. Det tas sikte på at justerte skatteregler skal være på plass i god tid før nye pensjonsregler trer i kraft fra 2010.
- I Innst. O. nr. 10 (2006–2007) kapittel 13 ber finanskomiteen om at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en vurdering av om det er områder innenfor skatte- og avgiftsretten hvor samboere bør likestilles med ektefeller. Finansdepartementet gjennomgår regelverket for å vurdere om en slik likestilling bør gjennomføres. Departementet vil komme tilbake med for-

slag til områder hvor det eventuelt bør foretas likestilling.

- Regjeringen vil endre arveavgiften med sikte på å gjøre den mer rettferdig og å øke arveavgiftens legitimitet. Det arbeides nå med å forbedre statistikken på arveavgiftsområdet. Dette vil gi et bedre grunnlag for å vurdere endringer i arveavgiften.
- Skattereformen hadde som mål å stoppe den omfattende skattetilpasningen under delingsmodellen. Under delingsmodellen lot mange personer reelle arbeidsinntekter framstå som kapitalinntekter, slik at de fikk lavere skatt. Gjennom innføring av en utbytteskatt med skjerming er skatten på utbytter til personlige eiere økt. Regjeringen legger vekt på å gjennomføre uavhengige utredninger som grunnlag for å evaluere skattereformen. Det vil gi kunnskap om reformen har virket etter hensikten.

1.2 Provenyvirkninger av forslaget til skatte- og avgiftsendringer

Tabell 1.1 viser de beregnede provenyvirkningene av Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsendringer for 2008.

Provenyvirkningene er beregnet i forhold til et referansesystem for 2008. Referansesystemet for skatt er basert på 2007-regler, der alle inntektsgrenser er justert til 2008-nivå med anslått lønnsvekst på 5 pst. Det innebærer at en skattyter som har en årlig lønnsvekst på 5 pst., får samme gjennomsnittsskatt i referansesystemet for 2008 som i 2007. I referansesystemet for avgiftene er alle mengdeavgifter justert med anslått prisvekst fra 2007 til 2008 på 2,6 pst. Avgiftsbelastningen i referansesystemet blir dermed reelt sett uendret fra 2007 til 2008.

Tabell 1.1 Anslåtte provenyvirksomheter av forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2008. Anslagene er regnet i forhold til referansesystemet for 2008. Negative tall betyr lettelser. Mill. kroner

	Påløpt	Bokført
Formuesskatten	40	32
Fjerne aksjerabatten og øke bunnfradraget med 130 000 kroner til 350 000 kroner.		
Øke ligningsverdiene av bolig, fritidseiendom og annen fast eiendom utenom landbrukseiendom og kraftverk med 10 pst.....	0	0
Stramme inn 80-prosentregelen	40	32
Inntektsskattegrunlaget for personer	-95	-106
Skattlegge nattillegg utover dokumenterte losjuttinger.....	100	80
Øke fradraget for fagforeningskontingent med 450 kroner til 3 150 kroner.....	-95	-95
Øke tillegget i foreldrefradraget for hvert barn utover det første fra 5 000 kroner til 15 000 kroner	-200	-160
Innføre skatt på utleie av egen bolig mindre enn halve inntektsåret.....	55	44
Innføre nye regler for å fastsette brutto leieverdi ved skattlegging av fordelene av fri kårbolig	20	16
Innføre skattefritak for arbeidsgivers dekning av barnehageutgifter utover maksimalpris ¹	0	-11
Innføre skatt på fordelene av fri bolig for offentlig ansatte i utlandet.....	25	20
Andre skatteendringer	-308	158
Innføre ny skattestimulert pensjonsordning.....	-500	0
Holde kostnader til innskuddspensjonsordningen utenom innskuddsrammen.....	-8	0
Innføre årlig avgiftsfritt beløp for arveavgiftspliktige gaver tilsvarende halvparten av folketrygdens grunnbeløp.....	-7	-2
Heve beløpsgrensene for arbeidsgiveravgift og lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner	-40	-30
Innføre fritak for skatt på formue i forskningsstiftelser.....	-5	0
Endringer i svalbardskatt.....	-3	-14
Videreføre nominelle beløpsgrenser og samspillsvirkninger.....	255	204
Næringsbeskatningen ²	92	369
Endre kraftverksbeskatningen ³	38	280
Endre reglene for beregning av minimums- og maksimumsgrensene i eiendomsskatten for nye kraftverk ⁴	25	25
Innføre saldoavskrivninger for driftsmidler som er midlertidig innenfor norsk beskatningsområde, og som tilhører skattytere hjemmehørende i EØS-land	-50	0
Skattlegge gevinst ved salg av grunnareal i landbruket kun som alminnelig inntekt dersom samlet årlig gevinst er lavere enn 150 000 kroner.....	-10	0
Øke nedre grense i jordbruksfradraget fra 45 000 kroner til 54 200 kroner. ⁵ Øke grenser og sats i det særskilte fradraget i inntekt fra skiferproduksjon til samme nivå som for jordbruksfradraget.....	-32	-26
Redusere skogfaktoren ved fastsettelse av ligningsverdier av skog ⁶	1	-5
Øke trygdeavgiften for næringsinntekt utenom primærnæringene med 0,3 prosentpoeng til 11,0 pst.	120	95
Miljø- og energiavgifter	534	486
Fjerne CO ₂ -avgiften for kvotepliktig fastlandsindustri (kvoteplikt innføres).....	-90	-80
Øke CO ₂ -avgiften for mineralolje til bruk i innenriks luftfart med 10 øre pr. liter ⁷	50	45
Redusere CO ₂ -avgiften for petroleumsvirksomheten (kvoteplikt innføres) ⁸	0	0
Øke satsen for grunnavgift på fyringsolje til samme nivå som el-avgiften	550	500
Innføre lav sats i grunnavgiften for fyringsolje for treforedlingsindustrien.....	20	18

Tabell 1.1 forts.

	Påløpt	Bokført
Oppheve bruk at bagatellmessig støtte for næringsvirksomhet i tiltakssonen, som dermed må betale redusert el-avgift fra 1. januar 2008.....	4	3
Bilavgifter	-155	-190
Miljødifferensiere årsavgiften ⁹	-590	-590
Endre reglene for avgiftsfri oppbygging av skadet motorvogn.....	20	20
Øke avgiften på diesel med 20 øre pr. liter	415	380
Sektoravgifter og overprisede gebyrer	-254	-254
Redusere passgebyret for voksne fra 990 kroner til 450 kroner.....	-207	-207
Redusere gebyrene knyttet til Brønnøysundregistrene	-50	-50
Redusere gebyrene knyttet til Merkeregisteret for fiskefartøyer	-10	-10
Endre sektoravgiften knyttet til Kredittilsynet. Bidrag fra tilsynsenhetene.....	13	13
Andre avgiftsendringer	30	26
Øke avgiften på snus med 10 pst.	35	30
Endre GSP-ordningen.....	-5	-4
Merverdiavgiften	-15	-13
Innføre 8 pst. merverdiavgift på næringsmessig utleie av hytter	-15	-13
NYE SKATTE- OG AVGIFTSENDRINGER I 2008	-131	508
TIDLIGERE VEDTAK MED PROVENYVIRKNING I 2008	198	596
Vedtak i forbindelse med Nasjonalbudsjettet 2007 og Revidert nasjonalbudsjett 2007 ...	-18	380
Vedtak i forbindelse med Nasjonalbudsjettet 2006 og Revidert nasjonalbudsjett 2006...	216	216
SAMLET PROVENYVIRKNING I 2008 ¹⁰	67	1 104

¹ Endringen foreslås innført fra og med 2007.² Forslaget om å kreve inn to tredeler av rederiselskapenes opparbeidede skatteforpliktelser anslås å øke bokført proveny med 1,4 mrd. kroner hvert år over ti år fra og med 2008.³ Endringer i særskattesystemene, herunder endringer i grunnrenteskatten for kraftverk, holdes utenfor skatteløftet. Å tillate samordning av ny, negativ grunnrenteinntekt, fjerne risikotillegget i rentene, samt å øke grunnrenteskatten foreslås innført fra og med 2007. Redusert nedre grense mv. foreslås endret fra 2008.⁴ Endringer knyttet til eiendomsskatten holdes utenfor skatteløftet.⁵ Lettelsen er en full kompensasjon for landbruket for økt grunnavgift på fyringsolje regnet i forhold til en videreføring av dagens nedre grense på 45 000 kroner.⁶ Skogfaktoren reduseres fra 8 til 4 for inntektsåret 2007, og økes til 5 fra 2008. Forslaget anslås å redusere provenyet med 6 mill. kroner påløpt i 2007.⁷ Netto provenyvirkning. Det er tatt hensyn til økte bevilgninger over statsbudsjettet på 5 mill. kroner i forbindelse med reforhandling av luftfartsavtalen.⁸ Inntekter fra petroleumssektoren er ikke inkludert i tabellen fordi de inngår i Statens pensjonsfond - Utland. Omleggingen av CO₂-avgiften i petroleumsvirksomheten reduserer kontantstrømmen i 2008 med 1 980 mill. kroner påløpt og 990 mill. kroner bokført. Dette motsvares av inntekter fra kvotesalg, slik at den samlede klimakostnaden for næringen er om lag uendret.⁹ Netto provenyvirkning. Økt bevilgning til forhøyet vrakpant på 50 mill. kroner er inkludert.¹⁰ Skatteløftet ble oppfylt ved framleggelsen av Nasjonalbudsjettet 2007. Samlet påløpt provenyvirkning i 2008 er 4 mill. kroner når påløpt virkning av endringer i grunnrenteskatten for kraftverk (særskatt) og i eiendomsskatten (frivillig, kommunal skatt) for kraftverk (til sammen 63 mill. kroner) holdes utenfor skatteløftet. Når det tas hensyn til samlet netto påløpt provenyvirkning i 2007 som følge av vedtak og forslag etter at 2007-budsjettet ble lagt fram (-58 mill. kroner), blir skattenivået om lag uendret fra 2007 til 2008 (-54 mill. kroner).

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 1.2 viser anslagene på bokførte skatte- og avgiftsinntekter for 2008 samt tall for de to foregående årene, fordelt på kapittel og post.

Tabell 1.2 Bokførte skatte- og avgiftsinntekter fordelt etter kapittel og post. Mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Regn- skap 2006	Budsjettanslag 2007		
				Vedtatt budsjett	Anslag NB 2008	Forslag 2008
5501		Skatter på formue og inntekt	135 652	153 518	156 900	170 500
5506	70	Avgift på arv og gaver	2 063	1 963	2 600	2 700
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum ...	213 856	224 670	189 400	180 000
5508	70	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	3 405	3 500	3 800	3 300
5509	70	Avgift på utslipp av NO _x i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen	0	630	500	800
5511	70	Toll	1 756	1 664	1 900	1 945
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	116	80	80	82
5521	70	Merverdiavgift	169 437	171 200	182 500	190 700
5526	70	Produktavgift på alkoholholdige drikkevarer	9 738	10 109	10 356	11 040
5531	70	Avgift på tobakkvarer	6 643	6 907	6 836	7 317
5536	71	Engangsavgift på motorvogner mv.	19 683	19 030	21 500	20 009
	72	Årsavgift	7 722	7 992	8 103	7 898
	73	Vektårsavgift	356	381	354	369
	75	Omregistreringsavgift	2 049	2 120	2 177	2 267
	76	Avgift på bensin	8 475	8 930	8 197	8 065
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	5 730	6 115	6 382	7 465
5537	71	Avgift på båtmotorer	324	347	361	385
5541	70	Forbruksavgift på elektrisk kraft	6 111	6 481	6 176	6 187
5542	70	Avgift på mineralolje (grunnavgift fyringsolje)	694	700	662	1 224
	71	Avgift på smøreolje mv.	94	91	101	108
5543	70	CO ₂ -avgift	4 370	4 556	4 445	4 708
	71	Svoelavgift	121	124	145	155
5546	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	596	589	737	787
5547	70	Avgift på trikloreten	3	3	2	2
	71	Avgift på tetrakloreten	3	3	3	3
5548		Miljøavgift på klimagasser				
	70	Hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK)	176	207	245	261
5549	70	Avgift på utslipp av NO _x	0	845	648	871
5555	70	Avgift på sjokolade og sukkervarer	1 044	1 114	1 067	1 137
5556	70	Produktavgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	1 015	1 090	1 036	1 109
5557	70	Avgift på sukker mv.	194	204	197	210
5559		Avgift på drikkevareemballasje				
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	593	572	680	725
	71	Miljøavgift på kartong	241	352	299	319
	72	Miljøavgift på plast	89	89	93	99
	73	Miljøavgift på metall	107	121	88	94
	74	Miljøavgift på glass	44	46	49	52

Tabell 1.2 forts.

Kap.	Post	Betegnelse	Regn- skap 2006	Budsjettanslag 2007		
				Vedtatt budsjett	Anslag NB 2007	Forslag 2008
5565	70	Dokumentavgift	4 931	5 005	5 457	5 817
5583	70	Avgifter i telesektoren	149	167	147	168
		Sektoravgifter ¹	475	1 130	1 152	1 294
5700	71	Trygdeavgift	70 081	72 600	73 700	78 200
	72	Arbeidsgiveravgift	101 584	103 179	109 400	116 100
Sum skatter, avgifter og inntekter til folketrygden, statsbudsjettet			779 719	818 424	808 475	834 472

¹ Dette er en samlepost for sektoravgifter under ulike departement, se tabell 1.5 for en nærmere oversikt.

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 1.3 viser bokførte provenyvirkninger som følge av nye forslag til regelendringer for 2008, fordelt på kapittel og post. Det er et avvik mellom bokførte nye skatte- og avgiftsøkninger i 2008 i ta-

bell 1.3 og tabell 1.1. Det skyldes at i tabell 1.3 er alle beløp bruttoanslag, mens enkelte provenyanslag i tabell 1.1 er regnet netto.

Tabell 1.3 Anslåtte bokførte virkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2008 fordelt på kapittel og post. Regnet i forhold til referansesystemet for 2008. Mill. kroner

Kap.	Post	Betegnelse	Mill. kroner 2008-budsjettet
5501		Skatter på formue og inntekt ¹	303
5506	70	Avgift på arv og gaver	-2
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum	0
	71	Ordinær skatt	0
	72	Særskatt	0
	74	Arealavgift mv.	0
5508	70	Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen	-990
5511	70	Toll	-4
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	0
5521	70	Merverdiavgift	-13
5526	70	Produktavgift på alkoholholdige drikkevarer	0
5531	70	Avgift på tobakkvarer	30
5536	71	Engangsavgift på motorvogner mv.	20
	72	Årsavgift	-540
	73	Vektårsavgift	0
	75	Omregistreringsavgift	0
	76	Avgift på bensin	0
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	380
5537	71	Avgift på båtmotorer	0
5541	70	Forbruksavgift på elektrisk kraft	3
5542	70	Avgift på mineralolje (grunnavgift fyringsolje)	518
	71	Avgift på smøreolje mv.	0
5543	70	CO ₂ -avgift	-30
	71	Svovelavgift	0
5546	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	0

Tabell 1.3 forts.

Kap.	Post	Betegnelse	Mill. kroner 2008-budsjettet
5547	70	Avgift på trikloreten	0
	71	Avgift på tetrakloreten	0
5548	70	Miljøavgift på klimagasser	0
5549	70	Avgift på utslipp av NO _x	0
5555	70	Avgift på sjokolade og sukkerverer	0
5556	70	Produktavgift på alkoholfrie drikkevarer mv.	0
5557	70	Avgift på sukker mv.	0
5559		Avgift på drikkevareemballasje	0
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	0
	71	Miljøavgift på kartong	0
	72	Miljøavgift på plast	0
	73	Miljøavgift på metall	0
	74	Miljøavgift på glass	0
5565	70	Dokumentavgift	0
5583	70	Avgifter i telesektoren	0
		Gebyrer ²	-267
		Sektoravgifter ³	13
5700	71	Trygdeavgift	125
	72	Arbeidsgiveravgift	27
Sum endringer i skatter, avgifter og inntekter til folketrygden, statsbudsjettet			-427

¹ Virkningen gjelder for staten og kommunesektoren. Det vises til avsnitt 2.5 for omtale av de kommunale skatteørene.

² For spesifisering av hvilke gebyrer som endres, vises det til tabell 1.1.

³ For spesifisering av hvilke sektoravgifter som endres, vises det til tabell 1.1.

Kilde: Finansdepartementet.

1.3 Fordeling av offentlige skatte- og avgiftsinntekter

Tabell 1.4 gir en samlet oversikt over hovedgruppene av skatter og avgifter og hvilken del av offentlig sektor som mottar inntektene fra hver hovedgruppe. De samlede skatte- og avgiftsinntektene er anslått til 962 mrd. kroner i 2007, hvorav om lag 87 pst. tilfaller staten, 11 pst. kommunene og 2 pst. fylkeskommunene.

Det meste av kommunenes og fylkeskommunenes skatteinntekter kommer fra inntekts- og for-

muesskatt fra personlige skattytere. Av statens skatteinntekter kommer om lag 33 pst. fra merverdiavgift, særavgifter og toll. Om lag 22 pst. kommer fra personlige skattytere, mens om lag 19 pst. er inntekts- og formuesskatt fra etterskuddspliktige samt arbeidsgiveravgift i Fastlands-Norge. Om lag 23 pst. av statens inntekter i 2007 kommer fra skatter og avgifter i petroleumssektoren. Andre skatter og avgifter utgjør om lag 3 pst.

Tabell 1.4 Påløpte skatter og avgifter fordelt på skattekreditorer.¹ Anslag for 2007. Mrd. kroner

	Stat	Kommune	Fylke	I alt
<i>Personlige skattytere</i>	185,6	96,0	19,6	301,3
Skatt på alminnelig inntekt	94,0	88,8	19,6	202,4
Toppskatt	13,9	-	-	13,9
Trygdeavgift	74,4	-	-	74,4
Formuesskatt	3,4	7,2	-	10,6
<i>Bedrifter (etterskuddspliktige)</i>	51,2	1,3	0,2	52,7
Inntektsskatt ²	51,0	1,3	0,2	52,5
Formuesskatt	0,2	-	-	0,2
<i>Eiendomsskatt</i>	-	5,1	-	5,1
<i>Arbeidsgiveravgift</i>	110,2	-	-	110,2
<i>Avgifter</i>	277,9	-	-	277,9
Merverdiavgift	185,7	-	-	185,7
Særaggifter og toll	92,2	-	-	92,2
<i>Petroleum</i>	193,6	-	-	193,6
Skatt på inntekt	187,2	-	-	187,2
Avgift på utvinning mv.	6,4	-	-	6,4
<i>Andre skatter og avgifter</i>	21,0	0,9	-	21,9
Trygde- og pensjonspremier, andre stats- og trygderegnskaper ³	18,1	-	-	18,1
Skatt på utbytte til utenlandske aksjonærer	2,1	-	-	2,1
Andre skatter og avgifter ⁴	0,9	0,9	-	1,8
Samlede skatter og avgifter	839,5	103,3	19,8	962,7
Herav direkte skatter	561,7	103,3	19,8	684,8

¹ Totaltallene er i samsvar med definisjonene i nasjonalregnskapet, men inndelingen i skattearter avviker noe.

² Medregnet skatt som følge av de foreslåtte endringene i skattleggingen av kraftverk fra 2007.

³ Blant annet Statens pensjonskasse.

⁴ Herunder en del inntektsposter som grupperes som skatteinntekter i nasjonalregnskapet, men som ikke føres som skatteinntekt i statsbudsjettet.

Kilde: Finansdepartementet.

1.4 Gebyrer og sektoravgifter

Statlig myndighetsutøvelse finansieres normalt ved ordinære bevilgninger over statsbudsjettet. På enkelte områder er det imidlertid innført gebyrer eller sektoravgifter for å finansiere statlige myndighetshandlinger.

Regjeringen har vedtatt nye retningslinjer som klargjør hvilke vilkår som må oppfylles dersom det skal innføres gebyr- eller sektoravgiftsfinansiering på et område. Et hovedmål med de nye retningslinjene er å etablere et tydelig skille mellom gebyrer og sektoravgifter. Gebyrer er betaling for konkrete, statlige myndighetshandlinger overfor enkeltperso-

ner eller virksomheter, og gebyrer skal derfor ikke kunne settes høyere enn statens kostnad ved å utføre denne handlingen. Sektoravgifter er øremerket til å finansiere bestemte formål. De kan likevel betraktes som vanlige skatter og avgifter fordi det ikke knytter seg konkrete gjenytelser til betaling av dem. Sektoravgifter er fastsatt med hjemmel i lov, mens særaggifter fastsettes av Stortinget for ett år av gangen, jf. GrL. § 75 bokstav a. Retningslinjene påpeker at departementene bør være tilbakeholdne med å foreslå nye sektoravgifter for å finansiere statlige utgifter. Det kan imidlertid gjøres unntak for tilfeller hvor sektoravgifter finansierer fellestiltak overfor en næring, og der avgiftene betales av næringen selv.

De aller fleste departementer forvalter gebyr- eller sektoravgiftsordninger. Justisdepartementet er det departementet som har størst inntekter fra gebyrordninger. Også Nærings- og handelsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Samferdselsdepartementet og Finansdepartementet har betydelige inntekter. Ordningene er nærmere omtalt i de enkelte de-

partementers fagproposisjoner. Fra og med budsjettåret 2007 ble sektoravgifter plassert i egen kapitlerie under skatter og avgifter i statsbudsjettet. I budsjettforslaget for 2008 er ytterligere noen inntekter klassifisert som sektoravgifter. Tabell 1.5 viser bokførte inntekter fra sektoravgifter fordelt etter kapittel og post i 2008.

Tabell 1.5 Anslåtte bokførte inntekter fra sektoravgifter. Mill. kroner

Kap.	Post	Saldert budsjett 2007	Forslag 2008
5568	Sektoravgifter under Kultur- og kirke departementet	0	40
	71 Årsavgift, stiftelser	0	12
	72 Inntektsuavhengig vederlag TV2	0	28
5572	Sektoravgifter under Helse- og omsorgsdepartementet	188	257
	70 Legemiddelomsetningsavgift	156	156
	71 Vinmonopolavgift	32	36
	72 Avgift utsalgssteder utenom apotek	0	4
	73 Legemiddelkontrollavgift	0	60
5574	Sektoravgifter under Nærings- og handelsdepartementet	0	1
	70 Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard	0	1
5575	Sektoravgifter under Fiskeri- og kystdepartementet	42	53
	70 Kontroll- og tilsynsavgift akvakultur	7	7
	71 Kontrollavgift fiskeflåten	21	22
	72 Årsavgift havnesikkerhet	14	14
	73 Årsavgift Merkeregisteret	0	10
5576	Sektoravgifter under Landbruks- og matdepartementet	716	719
	70 Avgifter i matforvaltningen	541	549
	71 Totalisatoravgift	100	105
	72 Miljøavgift, plantevernmiddel	75	65
5580	Sektoravgifter under Finansdepartementet	185	208
	70 Kredittilsynet, bidrag fra tilsynsenhetene	185	208
5582	Sektoravgifter under Olje- og energidepartementet	0	16
	70 Bidrag til kulturminnevern	0	16
Sum sektoravgifter		1 130	1 294

Kilde: Finansdepartementet.

Forslag til endringer

Regjeringen har startet et arbeid for å tilpasse de eksisterende gebyrordningene til de nye retningslinjene. Flere av gebyrordningene gir staten inntekter som langt overstiger statens kostnader ved å produsere de enkelte tjenestene. I 2007-budsjettet tok Regjeringen de første stegene for å redusere slike gebyrer.

Det foreslås nå å redusere passgebyret for voksne fra 990 kroner til 450 kroner med virkning fra 1. januar 2008. Dette gir et provenytnap på om lag 207 mill. kroner påløpt og bokført i 2008. Reduksjonen

medfører at nivået på gebyret vil tilsvare om lag kostnadsdekkende pris for pass med biometriske kjennetegn. Biometriske kjennetegn skal innføres i pass innen 28. juni 2009 i henhold til internasjonale krav som Norge er forpliktet til å følge. Forslaget krever endring i passloven.

Det foreslås også at gebyrene knyttet til Brønøysundregistrene reduseres tilsvarende et provenytnap på 50 mill. kroner. Gebyrene knyttet til Foretaksregisteret vil bli justert ned slik at de tilsvarer kostnadsdekkende nivå og dermed er i tråd med Regjeringens retningslinjer. Gebyrene for informa-

sjon fra flere av registrene vil bli redusert, i tillegg til noe reduksjon av gebyret knyttet til Løsøreregisteret.

Gebyrene knyttet til Merkeregisteret for fiskefartøyer reduseres med om lag 10 mill. kroner slik at inntektene ikke overstiger utgiftene knyttet til registeret. Samtidig omgjøres årsgebyret til en sektoravgift fra og med 2008, jf. tabell 1.5.

Videre foreslås det at sektoravgiften for å finan-

siere Kredittilsynets virksomhet økes med 13 mill. kroner påløpt og bokført. De økte inntektene fra tilsynsenhetene skal finansiere økt aktivitet og nye oppgaver.

Samlet reduksjon i overprisede gebyrer og endring i sektoravgifter utgjør dermed om lag 254 mill. kroner i 2008. Endringene inngår i skatte- og avgiftsopplegget, jf. tabell 1.1.

2 Direkte skatter og avgifter til folketrygden

2.1 Innledning

I dette kapitlet omtales Regjeringens forslag til endringer i direkte skatter samt avgifter til folketrygden.

Alle skattepliktige, både personer og selskaper, ilegges en flat skatt på 28 pst. på alminnelig inntekt. Grunnlaget for skatt på alminnelig inntekt for personer består av alle typer skattepliktige inntekter fratrukket standardfradrag og fradragsberettigede utgifter som gjeldsrenter mv. Det vil si at bl.a. minstefradrag i lønns- og pensjonsinntekt og personfradrag trekkes fra ved beregning av skatt på alminnelig inntekt. Alminnelig inntekt for selskaper er skattepliktig overskudd. Skatten på alminnelig inntekt for personer anslås til om lag 202 mrd. kroner i 2007, mens skatt på overskudd i selskaper utenom petroleumssektoren anslås til om lag 53 mrd. kroner, jf. tabell 1.4.

Personinntekt er grunnlaget for toppskatt og trygdeavgift og beregnes kun for personlige skattytere. Personinntekten omfatter inntekt fra arbeid og pensjon uten fradrag av noen art. Selvstendig næringsdrivende (enkeltpersonforetak) skattlegges etter skjermingsmetoden. Den uskjermede delen av inntekten beskattes som personinntekt. Trygdeavgiften i 2007 er 3 pst. for pensjonsinntekter, 7,8 pst. for lønnsinntekter og næringsinntekter fra primærnæringer og 10,7 pst. for andre næringsinntekter. Toppskatten i 2007 er 9 pst. i trinn 1 og 12 pst. i trinn 2. Inntektene fra trygdeavgiften anslås til om lag 74 mrd. kroner, mens inntektene fra toppskatten anslås til om lag 14 mrd. kroner i 2007.

Progresjonen i inntektsbeskatningen er ivare tatt gjennom bunnfradrag (personfradrag, særskilt fradrag i arbeidsinntekt og minstefradrag) og toppskatt. Dette innebærer at skattytere med høy personinntekt normalt betaler forholdsvis mer i inntektsskatt enn personer med lav personinntekt.

Skattytere med forsørgeransvar for ektefelle samt enslige forsørgere skattlegges i klasse 2 og får dermed dobbelt personfradrag.

Formuesskatten er en del av den samlede skattleggingen av kapital. Alle personlige skattytere er skattepliktige for nettoformue over 220 000 kroner i 2007. Ektefeller betaler formuesskatt dersom deres samlede nettoformue overstiger 440 000 kroner.

Inntektene fra formuesskatten anslås til om lag 11 mrd. kroner for personlige skattytere i 2007.

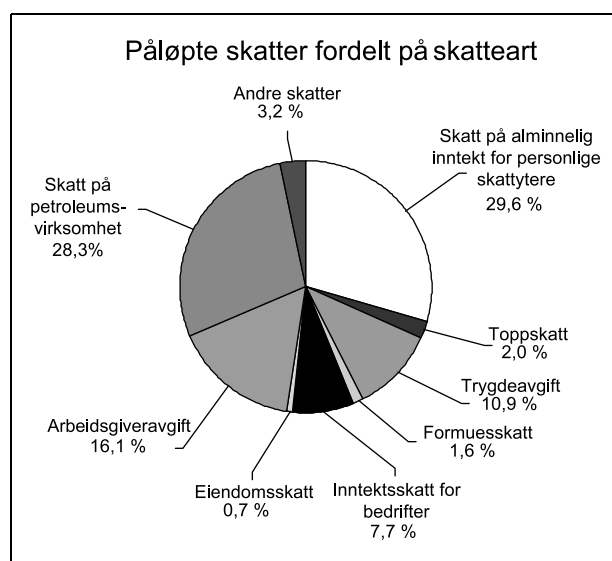
Som hovedregel betales det arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse til ansatte. I 2007 anslås inntektene fra arbeidsgiveravgiften til om lag 110 mrd. kroner.

Petroleumssektoren skattlegges etter særskilte regler. Samlede skatter og avgifter fra petroleumssektoren anslås til om lag 194 mrd. kroner i 2007.

Kommunene har anledning til å ilegge eiendomsskatt på boliger, fritidseiendommer, forretningsbygg, industribygg, lager og grunn (tomter mv.). Samlet proveny fra eiendomsskatten anslås til om lag 5,1 mrd. kroner i 2007.

Samlede direkte skatter utgjør anslagsvis 685 mrd. kroner i 2007, eller om lag 71 pst. av de samlede skatte- og avgiftsinntektene.

Figur 2.1 viser fordelingen av ulike skattearter som andel av samlede direkte skatter. Figuren viser at om lag 36 pst. av alle direkte skatter er skatt på bedrifter og petroleumsvirksomhet, 32 pst. er inntektsskatt på personer, mens trygde- og arbeidsgiveravgift utgjør om lag 27 pst. Formues- og eiendomsskatt utgjør om lag 2 pst. av samlede direkte skatter. Andre direkte skatter utgjør om lag 3 pst. av de samlede direkte skattene.

Figur 2.1 Påløpte skatter fordelt på skatteart. Anslag for 2007. Prosent av samlede direkte skatter

Kilde: Finansdepartementet.

Tabell 2.1 viser forslagene til skattesatser og beløpsgrenser for 2008. Tabellen viser også reglene for 2007 og endring i prosent fra 2007 til 2008. Ved lønnsjustering fra 2007 til 2008 blir de generelle fra-

dragene og beløpsgrensene avrundet. Oppjusteringen kan derfor avvike noe fra den anslåtte lønnsveksten på 5 pst., jf. tabell 2.1. For øvrig vises det til utkast til skattevedtak i denne proposisjonen.

Tabell 2.1 Skattesatser og beløpsgrenser mv. for 2007 og forslag for 2008

	2007- regler	Forslag 2008	Endring 2007-2008
<i>Skatt på alminnelig inntekt</i>			
Personer ¹	28 pst.	28 pst.	–
Bedrifter	28 pst.	28 pst.	–
<i>Toppskatt</i>			
<i>Trinn 1</i>			
Innslagspunkt	400 000 kr	420 000 kr	5,0 pst.
Sats ²	9,0 pst.	9,0 pst.	–
<i>Trinn 2</i>			
Innslagspunkt	650 000 kr	682 500 kr	5,0 pst.
Sats	12,0 pst.	12,0 pst.	–
<i>Trygdeavgift</i>			
Nedre grense for å betale trygdeavgift	39 600 kr	39 600 kr	–
Opptappingssats	25,0 pst.	25,0 pst.	–
<i>Sats</i>			
Lønnsinntekt	7,8 pst.	7,8 pst.	–
Primærnæringsinntekt	7,8 pst.	7,8 pst.	–
Annen næringsinntekt	10,7 pst.	11,0 pst.	0,3 pst.poeng
Pensjonsinntekt mv.	3,0 pst.	3,0 pst.	–
<i>Arbeidsgiveravgift</i>			
Sone I	14,1 pst.	14,1 pst.	–
Sone Ia ³	14,1 pst.	14,1 pst.	–
Sone II	10,6 pst.	10,6 pst.	–
Sone III	6,4 pst.	6,4 pst.	–
Sone IV	5,1 pst.	5,1 pst.	–
Sone IVa	7,9 pst.	7,9 pst.	–
Sone V	0,0 pst.	0,0 pst.	–
<i>Maksimale effektive marginale skattesatser</i>			
Lønnsinntekt ekskl. arbeidsgiveravgift	47,8 pst.	47,8 pst.	–
Lønnsinntekt inkl. arbeidsgiveravgift	54,3 pst.	54,3 pst.	–
Pensjonsinntekt	43,0 pst.	43,0 pst.	–
Primærnæringsinntekt	47,8 pst.	47,8 pst.	–
Annen næringsinntekt	50,7 pst.	51,0 pst.	0,3 pst.poeng
Utbytte og uttak ⁴	48,2 pst.	48,2 pst.	–
<i>Personfradrag</i>			
Klasse 1	37 000 kr	38 850 kr	5,0 pst.
Klasse 2 ⁵	74 000 kr	77 700 kr	5,0 pst.
<i>Minstefradrag i lønnsinntekt</i>			
Sats	36,0 pst.	36,0 pst.	–
Nedre grense	4 000 kr	4 000 kr	–
Øvre grense ⁶	63 800 kr	67 000 kr	5,0 pst.

Tabell 2.1 forts.

	2007- regler	Forslag 2008	Endring 2007-2008
<i>Minstefradrag i pensjonsinntekt</i>			
Sats	26,0 pst.	26,0 pst.	–
Nedre grense	4 000 kr	4 000 kr	–
Øvre grense	53 400 kr	56 100 kr	5,1 pst.
<i>Særskilt fradrag i arbeidsinntekt</i> ⁷	31 800 kr	31 800 kr	–
<i>Særfradrag for alder og uførhet mv.</i>	19 368 kr	19 368 kr	–
<i>Skattebegrensningsregelen for pensjonister</i> ⁸			
Avtrappingssats	55,0 pst.	55,0 pst.	–
<i>Skattefri nettoinntekt</i>			
Enslig	99 600 kr	104 600 kr	5,0 pst.
Ektepar	163 300 kr	171 500 kr	5,0 pst.
<i>Formuestillegget</i>			
Sats	1,5 pst.	1,5 pst.	–
Grense	200 000 kr	200 000 kr	–
<i>Særskilt fradrag i Finnmark og Nord-Troms</i>			
Klasse 1	15 000 kr	15 000 kr	–
Klasse 2	30 000 kr	30 000 kr	–
<i>Fisker- og sjømannsfradraget</i>			
Sats	30,0 pst.	30,0 pst.	–
Øvre grense	80 000 kr	80 000 kr	–
<i>Særskilt fradrag i næringsinntekt for jordbruk mv.</i>			
Inntektsuavhengig fradrag	45 000 kr	54 200 kr	20,4 pst.
Sats utover inntektsuavhengig fradrag	32,0 pst.	32,0 pst.	–
Maksimalt samlet fradrag	142 000 kr	142 000 kr	–
<i>Særfradrag for store sykdomsutgifter</i>			
Nedre grense	9 180 kr	9 180 kr	–
<i>Maksimalt årlig fradrag for innbetaling til individuell pensjonsordning</i>			
	opphevet	15 000 kr	Ny
<i>Fradrag for reiser mellom hjem og arbeid</i>			
Sats pr. km	1,40 kr	1,40 kr	–
Nedre grense for fradraget	12 800 kr	12 800 kr	–
<i>Maksimalt fradrag for gaver til frivillige organisasjoner</i>			
	12 000 kr	12 000 kr	–
<i>Maksimalt fradrag for innbetalt fagforeningskontingent mv.</i>			
	2 700 kr	3 150 kr	16,7 pst.
<i>Boligsparing for ungdom under 34 år (BSU)</i>			
Sats for skattefradrag	20,0 pst.	20,0 pst.	–
Maksimalt årlig sparebeløp	15 000 kr	15 000 kr	–
Maksimalt samlet sparebeløp i ordningen	100 000 kr	100 000 kr	–

Tabell 2.1 forts.

	2007- regler	Forslag 2008	Endring 2007-2008
<i>Foreldrebetaling for legitimerte utgifter til pass og stell av barn</i>			
<i>Øvre grense</i>			
Ett barn	25 000 kr	25 000 kr	–
Tillegg pr. barn utover det første	5 000 kr	15 000 kr	200 pst.
<i>Formuesskatt⁹</i>			
<i>Kommune</i>			
Innslagspunkt	220 000 kr	350 000 kr	59,1 pst.
Sats	0,7 pst.	0,7 pst.	–
<i>Stat</i>			
<i>Trinn 1</i>			
Innslagspunkt	220 000 kr	350 000 kr	59,1 pst.
Sats	0,2 pst.	0,2 pst.	–
<i>Trinn 2</i>			
Innslagspunkt	540 000 kr	540 000 kr	–
Sats	0,4 pst.	0,4 pst.	–
<i>Lønnsfradraget i skjermingsmetoden for enkeltpersonforetak</i>	15,0 pst.	15,0 pst.	–
<i>Aksjerabatt</i>	15,0 pst.	oppheves	-15,0 pst.poeng
<i>Avskrivingssetser</i>			
Saldogruppe a (kontormaskiner o.l.)	30 pst.	30 pst.	–
Saldogruppe b (ervertet forretningsverdi)	20 pst.	20 pst.	–
Saldogruppe c (vogntog, lastebiler, busser, varebiler mv.)	20 pst.	20 pst.	–
Saldogruppe d (personbiler, maskiner og inventar mv.)	20 pst.	20 pst.	–
Saldogruppe e (skip, fartøyer, rigger mv.)	14 pst.	14 pst.	–
Saldogruppe f (fly, helikopter)	12 pst.	12 pst.	–
Saldogruppe g (anlegg for overføring og distribusjon av el. kraft og elektroteknisk utrustning i kraftforetak)	5 pst.	5 pst.	–
Saldogruppe h (bygg og anlegg, hoteller mv.) ¹⁰	4 (8) pst.	4 (8) pst.	–
Saldogruppe i (forretningsbygg)	2 pst.	2 pst.	–

¹ For skattytere i Nord-Troms og Finnmark er satsen 24,5 pst.² For skattytere i Nord-Troms og Finnmark er satsen 7 pst. i trinn 1.³ Sone Ia skal betale arbeidsgiveravgift med en sats på 10,6 pst. inntil differansen mellom det foretaket faktisk betaler i arbeidsgiveravgift og det foretaket ville ha betalt i arbeidsgiveravgift med en sats på 14,1 pst., er lik fribeløpet. I 2008 er fribeløpet 530 000 kroner pr. foretak. For veitransportforetak i sone Ia er fribeløpet 265 000 kroner.⁴ Inkludert 28 pst. selskapskatt.⁵ Skattytere med forsørgeransvar for ektefeller samt enslige forsørgere skattlegges i klasse 2.⁶ Summen av minstefradraget i lønnsinntekt og minstefradraget i pensjonsinntekt begrenses oppad til øvre grense i minstefradraget i lønnsinntekt, dvs. 67 000 kroner med forslaget.⁷ Skattyter med lønnsinntekt får det høyeste av minstefradraget i lønnsinntekt og det særskilte fradraget i arbeidsinntekt.⁸ Skattebegrensingsregelen gjelder også enslige forsørgere, men kun dersom disse mottar overgangsstonad.⁹ Innslagspunktene er for enslige skattytere. For ektefeller, som lignes under ett for felles formue, er innslagspunktene det dobbelte av hva tabellen viser.¹⁰ Bygninger med en enkel konstruksjon og som antas å ha en kommersiell levealder under 20 år, kan avskrives med 8 pst.

Kilde: Finansdepartementet.

2.2 Skatt fra lønnstakere og pensjonister

2.2.1 Toppskatt

Toppskatten utgjør et viktig element i den progressive inntektsbeskatningen. I 2007 betales det 9 pst. toppskatt på personinntekter (arbeids- og pensjonsinntekter) i intervallet 400 000–650 000 kroner (trinn 1) og 12 pst. toppskatt på personinntekter over 650 000 kroner (trinn 2).

Satsene i toppskatten ble redusert i 2006 som et ledd i skattereformen. Et mål med skattereformen var å få en mer lik skatt på aksjeinntekter og arbeidsinntekter, slik at det ikke lenger skulle være like lønnsomt å drive skattetilpasning med sikte på å få arbeidsinntekter skattlagt som aksjeinntekter. Etter at delingsmodellen er erstattet med skjermingsmetoden, er det ingen formelle begrensninger når det gjelder å ta arbeidsinntekt ut som aksjeinntekt. For å unngå endringer som øker den skattemessige forskjellsbehandlingen av arbeids- og kapitalinntekter, og dermed incentivene til å drive skattetilpasning, foreslår Regjeringen å holde satsene og innslagspunktene i toppskatten reelt uendret. Det innebærer at innslagspunktene justeres med anslått lønnsvekst til 420 000 kroner i trinn 1 og 682 500 kroner i trinn 2.

Det vises til forslag til § 3–1 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2008.

2.2.2 Standardfradrag

Bunnfradragene bidrar til en progressiv inntektsbeskatning ved at de reduserer gjennomsnittsskatten relativt mer for lave inntekter enn for høye inntekter. Dagens inntektsskattesystem har to generelle bunnfradrag: minstefradraget og personfradraget. Regjeringen foreslår at disse fradragene holdes reelt uendret i 2008, dvs. at de justeres med anslått lønnsvekst. Eventuelle endringer i disse fradragene vil bli vurdert i sammenheng med arbeidet med å utrede tilpasninger i skattesystemet i lys av pensjonsreformen. Pensjonsreformen legger vesentlig vekt på at det skal lønne seg å arbeide lenger, og at det skal være lett å kombinere pensjon og arbeid. Det vil kreve visse tilpasninger i dagens skattesystem for pensjonister. Det tas sikte på at justerte skatteregler skal være på plass i god tid før nye pensjonsregler trer i kraft i 2010.

Minstefradrag

Minstefradraget fastsettes som en andel av inntekten med en øvre og nedre grense. Det skilles mel-

lom minstefradrag for lønnsinntekt og minstefradrag for pensjonsinntekt. For lønnsinntekt er satsen 36 pst. og øvre grense 63 800 kroner i 2007. Den nedre grensen bestemmes av det såkalte lønnsfradraget, som er 31 800 kroner i 2007.

Minstefradraget for pensjonsinntekt er noe lavere enn minstefradraget for lønnsinntekt. I 2007 er satsen 26 pst., nedre grense 4 000 kroner og øvre grense 53 400 kroner.

Minstefradraget for lønnsinntekter og minstefradraget for pensjonsinntekter samordnes for skattytere som har både lønns- og pensjonsinntekter, slik at samlet fradrag ikke kan overstige øvre grense i minstefradraget for lønnsinntekter, dvs. 63 800 kroner i 2007.

Regjeringen foreslår at satsene i minstefradraget holdes uendret, og at de øvre grensene i minstefradraget oppjusteres med anslått lønnsvekst til 67 000 kroner for lønnsinntekt og 56 100 kroner for pensjonsinntekt.

Regjeringen foreslår videre å holde lønnsfradraget på 31 800 kroner nominelt uendret fra 2007 til 2008. Det vil da normalt lønne seg for skattytere med under om lag 88 300 kroner i lønnsinntekt å benytte lønnsfradraget i stedet for minstefradraget for lønnsinntekter. Nominell videreføring av lønnsfradraget innebærer isolert sett en skatteøkning på inntil 445 kroner for personer med lønnsinntekt i intervallet 71 000–92 000 kroner regnet i forhold til referansesystemet. Provenyvirkningen av nominell videreføring av ulike grenser er omtalt i avsnitt 2.2.13.

Det vises til forslag til § 6–1 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2008.

Personfradrag

Personfradraget er et generelt bunnfradrag i alminnelig inntekt, det vil si at det gis i alle inntekter (lønns-, pensjons-, kapital- og næringsinntekter). Enslige forsørgere og ektepar der den ene ektefellen er hjemmeværende eller har lav arbeidsinntekt, skattlegges i klasse 2 og får dermed dobbelt personfradrag. I 2005 ble om lag 8 pst. av personlige skattytere lignet i klasse 2. Av disse var om lag 55 pst. enslige forsørgere. Regjeringen foreslår at personfradragene oppjusteres med anslått lønnsvekst til 38 850 kroner i klasse 1 og 77 700 kroner i klasse 2.

Det vises til forslag til § 6–3 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2008.

Boks 2.1 Skatt på lønnsinntekt

Tabell 2.2 viser eksempler på beregning av skatt på lønnsinntekt. Lønnsinntekt inngår både i alminnelig inntekt og personinntekt. Det beregnes trygdeavgift og toppskatt av personinntekten uten fradrag av noen art. Skatt på alminnelig inntekt (28 pst.) beregnes etter at standardfradragene er trukket fra.

Tabell 2.2 Eksempler på beregning av skatt på lønnsinntekt med forslaget for 2008. Skattyter i klasse 1 med kun lønnsinntekt og standardfradrag. Kroner

	Person 1	Person 2	Person 3	Person 4	Person 5	Person 6
<i>Personinntekt</i>						
Lønnsinntekt	50 000	80 000	150 000	300 000	500 000	1 000 000
Trygdeavgift	2 600	6 240	11 700	23 400	39 000	78 000
Toppskatt	0	0	0	0	7 200	61 725
<i>Alminnelig inntekt</i>						
Lønnsinntekt	50 000	80 000	150 000	300 000	500 000	1 000 000
– Minstefradrag/lønnsfradrag	31 800	31 800	54 000	67 000	67 000	67 000
= Alminnelig inntekt	18 200	48 200	96 000	233 000	433 000	933 200
– Personfradrag	18 200	38 850	38 850	38 850	38 850	38 850
= Grunnlag for beregning av skatt på alminnelig inntekt	0	9 350	57 150	194 150	394 150	894 150
Skatt på alminnelig inntekt	0	2 618	16 002	54 362	110 362	250 362
Sum inntektsskatt	2 600	8 858	27 702	77 762	156 562	390 087
Gjennomsnittsskatt	5,2 pst.	11,1 pst.	18,5 pst.	25,9 pst.	31,3 pst.	39,0 pst.

Kilde: Finansdepartementet.

2.2.3 Særskilte skatteregler for trygdede mv.

Pensjonister og andre personer med trygdeytelser blir i utgangspunktet skattlagt likt med andre personlige skattytere. Viktige unntak sikrer imidlertid at pensjonister betaler mindre skatt enn lønnstakere med samme inntekt. For det første er trygdeavgiften på pensjonsinntekt 3 pst., mens den er 7,8 pst. på lønnsinntekt. For det andre får alders- og uførepensjonister et særfradrag i alminnelig inntekt på maksimalt 19 368 kroner i 2007. For det tredje gjelder en særskilt skattebegrensningsregel for pensjonister, jf. nedenfor. Tidsbegrenset uførestønad regnes ikke som pensjon og skattlegges som lønn. Ytelsen gir imidlertid rett til særfradrag etter reglene for uførepensjonister. Rehabiliterings- og attføringspenger regnes heller ikke som pensjon og skattlegges i sin helhet som lønn.

Pensjonister med midlere og lave inntekter og formuer sikres en skattereduksjon gjennom *skattebegrensningsregelen*, jf. skatteloven § 17–1. AFP-pensjonister, enslige forsørgere med overgangsønad og personer med alderspensjon fra folketrygden kan skattlegges etter skattebegrensningsregelen når dette gir lavere skatt enn ordinære skatteregler. Uførepensjonister kan skattlegges etter skattebegrensningsregelen dersom ervervsevnen er redusert med minst 2/3. Ved utgangen av første

halvår 2007 hadde om lag 85 pst. av uførepensjonistene så lav ervervsevne. Skattebegrensningsregelen gjelder ikke mottakere av rehabiliterings- og attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad.

Med 2007-regler innebærer skattebegrensningsregelen en skattefri nettoinntekt på 99 600 kroner for enslige og 163 300 for ektepar. Nettoinntekten beregnes som brutto lønns-, pensjons-, nærings- og kapitalinntekt fratrukket minstefradrag og eventuelle andre fradragberettigede utgifter med tilknytning til erverv av inntekten. Andre fradrag, som særfradrag, inngår ikke. I tillegg blir et *formuestillegg* lagt til inntekten. I 2007 er formuestillettet 1,5 pst. av nettoformue over 200 000 kroner. Fordelelen av skattebegrensningsregelen avtrappes ved at inntekter over skattefri nettoinntekt skattlegges med 55 pst.

Regjeringen foreslår at inntektsgrunnlaget i skattebegrensningsregelen endres slik at det omfatter samlede aksjeinntekter. Fra og med 2006 er det kun den uskjermede delen av aksjeinntektene som inngår, ettersom skjermingsfradraget trekkes fra før alminnelig inntekt framkommer. Dette var en utilsiktet virkning av skattereformen, jf. omtalen av 80-prosenregelen i avsnitt 2.2.4. Forslaget vil berøre relativt få, anslagsvis 20 000 personer, ettersom lav formue er et kriterium for å bli skattlagt etter skattebegrensningsregelen.

Regjeringen foreslår også at den skattefrie nettoinntekten for pensjonister mv. som kommer inn under skattebegrensningsregelen, justeres med anslått lønnsvekst til 104 600 kroner for enslige og 171 500 kroner for ektepar.

Det vises for øvrig til forslag til § 6–4 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2008.

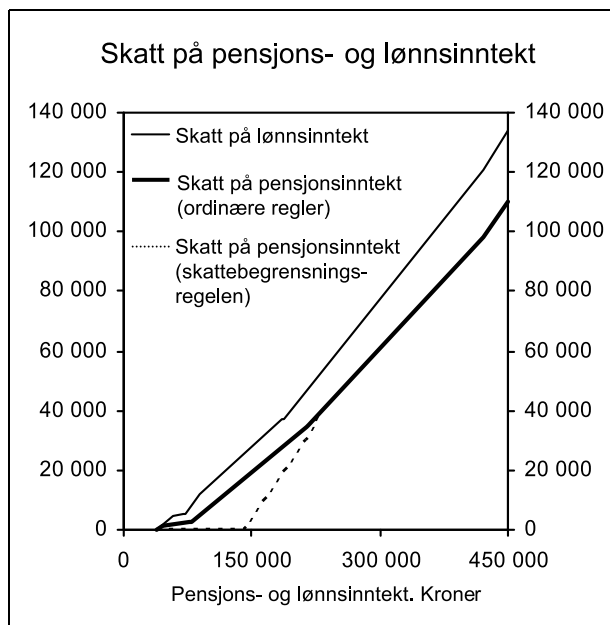
Forslaget innebærer at en enslig pensjonist som kun har pensjonsinntekt, og ikke har fradrag utover standardfradrag eller nettoformue over 200 000 kroner, kan ha en pensjonsinntekt på om lag 141 350 kroner i 2008 uten å betale skatt. Til sammenlikning vil en enslig lønnstaker med 141 350 kroner i lønn betale nesten 25 500 kroner i skatt i 2008.

Pensjonistektepar vil med de foreslåtte grensene ikke betale skatt dersom samlet brutto pensjonsinntekt er under om lag 231 800 kroner. Et ektepar med 231 800 kroner i samlet lønn vil betale om lag 37 900 kroner samlet i skatt med 2008-regler. Eksempelene forutsetter at inntekten er likt fordelt mellom ektefellene.

Figur 2.2 viser beregnet skatt på pensjonsinntekt for enslige alderspensjonister og lønnsinntekt for lønnstakere i klasse 1 med Regjeringens forslag til skatteregler for 2008. Figuren illustrerer at pensjonister på alle inntektsnivåer betaler lavere skatt enn lønnstakere. Figuren viser også hva enslige alderspensjonister ville betalt i skatt uten skattebegrensningsregelen. Enslige alderspensjonister (uten formue over 200 000 kroner, uten andre inntekter enn pensjon og uten andre fradrag enn standardfradrag) vil med Regjeringens forslag betale skatt etter ordinære regler dersom pensjonsinntekten overstiger om lag 234 900 kroner.

Det anslås at om lag 58 pst. av alle enslige pensjonister og trygdemottakere vil bli skattlagt etter skattebegrensningsregelen i 2008. Av disse vil anslagsvis 64 pst. betale inntektsskatt, mens anslagsvis 36 pst. ikke vil betale skatt. Om lag 35 pst. av ektepar med sosioøkonomisk status trygdet vil bli skattlagt etter skattebegrensningsregelen.

Det foreslås at *særfradraget for alder og uførhet mv.* på 19 368 kroner holdes nominelt uendret fra 2007 til 2008. Pensjonister med særfradrag får dermed en reell skatteskjerpelse på opptil om lag 270 kroner i 2008. Å holde særfradraget nominelt uendret får kun virkning for dem som har så høy inntekt eller formue at de ikke skattlegges etter skattebegrensningsregelen. Den nominelle videreføringen av fradraget anslås isolert å øke provenyet med om lag 100 mill. kroner påløpt og 80 mill. kroner bokført i 2008.

Figur 2.2 Beregnet skatt på pensjonsinntekt for enslige alderspensjonister sammenliknet med skatt på lønnsinntekt for lønnstakere i klasse 1.¹ Forslag til 2008-regler. Kroner.

¹ Det er lagt til grunn at skattyterne ikke har andre inntekter enn lønn og pensjon, og at pensjonistene ikke har nettoformue over 200 000 kroner. Skattyterne har heller ingen andre fradrag enn standardfradrag.

Kilde: Finansdepartementet.

2.2.4 Skatt på formue

Formuesskatten er en del av den samlede kapitalbeskatningen. En viktig begrunnelse for formuesskatten er hensynet til fordeling. Det er skjevfordelingen av formue som gir opphav til de største inntektsforskjellene. Regjeringen legger vekt på at formuesskatten skal spille en sentral rolle i fordelingspolitikken.

Grunnlaget for formuesskatten er ligningsverdien (den skattemessige verdien) av skattyters eiendeler med fradrag for gjeld, slik at det er nettoformuen som skattlegges. Gjeldende formuesskatt er kjennetegnet ved at ligningsverdiene varierer mye mellom ulike formuesobjekter. Spesielt er ligningsverdiene av bolig betydelig lavere enn markedsverdiene. Dette skyldes for det første at boligens ligningsverdi fastsettes ved nybygg til om lag 30 pst. av kostpris for bygning og grunn, og en regel («sikkerhetsventilen») som sier at ligningsverdien ikke skal overstige 30 pst. av boligens markedsverdi. For det andre justeres ikke ligningsverdiene automatisk i tråd med boligprisveksten, men kun ved generelle prosentvise justeringer. Manglende oppjusteringer av ligningsverdiene kombinert med høy boligprisvekst har ført til at mange boliger har en svært lav ligningsverdi, og at forholdet mellom lig-

ningsverdi og markedsverdi varierer mye fra bolig til bolig. Aksjer verdsettes også lavere enn markedsverdi som følge av aksjerabatten, mens rentebærende verdipapirer verdsettes til faktisk verdi. Den skjeve formuesverdsettelsen svekker fordelingsegenskapene ved formuesbeskatningen fordi formuesskatten avhenger av i hvilken grad en skattyter har plassert midlene sine i skattegunstige formuesobjekter.

Regjeringen mener at bunnfradraget i formuesskatten er for lavt til å sikre den ønskede fordelingsprofilen. Det er ikke bare de velstående som må betale formuesskatt. Regjeringen vil derfor bruke provenyet fra utvidelser i grunnlaget for formuesskatten til å bedre formuesskattens profil.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn følgende endringer i formuesskatten, som samlet gir om lag uendret proveny:

- Aksjerabatten fjernes.
- Ligningsverdiene av bolig, fritidseiendom og annen fast eiendom utenom landbrukseiendom og kraftverk økes med 10 pst. for å ta hensyn til prisstigningen.
- Bunnfradraget i formuesskatten økes fra 220 000 kroner til 350 000 kroner.
- Det strammes inn i den såkalte 80-prosentregelen som begrenser formuesskatten for dem med forholdsvis høy skattepliktig formue og lav alminnelig inntekt.

Formuesverdsettelse av aksjer, grunnfondsbevis og andeler i aksjefond

Aksjer, grunnfondsbevis og andeler i aksjefond verdsettes etter gjeldende regler til 85 pst. av markedsverdi for formuesskatteformål, dvs. at den såkalte aksjerabatten er 15 pst. Den lave verdsettelsen gir incentiver til å plassere kapital i aksjer m.m. framfor for eksempel bankinnskudd som verdsettes fullt ut (100 pst.). Dessuten innebærer den lave verdsettelsen tilpasningsmuligheter ved at en kan redusere formuesskatten ved å eie formuesobjekter gjennom aksjeselskaper i stedet for å eie dem direkte.

Regjeringen foreslår å fjerne aksjerabatten med virkning fra 2008. Dette vil gi økt skattemessig likebehandling av aksjer og andre formuesobjekter som obligasjoner og bankinnskudd. Videre vil det ha svært gode fordelingsvirkninger, ettersom det først og fremst er de med høye inntekter som har store aksjeformuer, og fordi andelen av formuen som er plassert i aksjer, normalt er høyere jo større formuen er.

Det vises for øvrig til omtale i Ot.prp. nr. 1

(2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

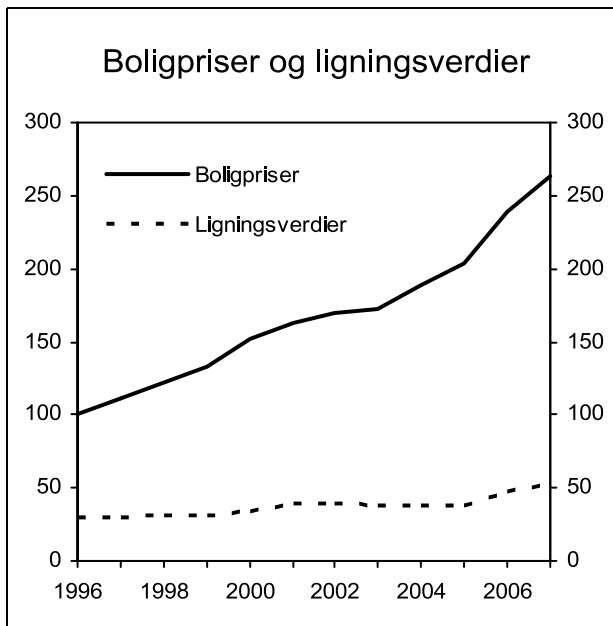
Økte ligningsverdier av bolig m.m.

Ligningsverdien av bolig og annen fast eiendom fastsettes i forbindelse med nybygg, og settes som oftest til om lag 30 pst. av eiendommens kostpris. I tillegg gjelder en egen regel om at ligningsverdien ikke skal overstige 30 pst. av markedsverdien for bolig- og fritidseiendom og 80 pst. for annen fast eiendom («sikkerhetsventilen»). Ligningsverdiene av bolig er dermed i utgangspunktet betydelig lavere enn markedsverdi. Ligningsverdiene endres ikke i forbindelse med omsetning, men ved generelle prosentvise justeringer. I perioder med prisstigning i boligmarkedet er det nødvendig å øke ligningsverdiene jevnlig for å unngå at prisøkningen på bolig bidrar til å øke skjevhetene i formuesskatten.

Manglende oppjustering av ligningsverdiene, kombinert med høy vekst i boligprisene over flere år, har ført til at forskjellen mellom ligningsverdier og markedsverdier har økt betydelig. Forholdet mellom ligningsverdi og markedsverdi varierer dessuten mye mellom boliger. Spesielt har dyre boliger i sentrale strøk ofte en ligningsverdi som er svært lav i forhold til markedsverdi. Dette skyldes at oppjusteringen i ligningsverdiene ikke har holdt tritt med veksten i boligprisene.

Figur 2.3 viser utviklingen i boligpriser for selveierboliger sammenliknet med utviklingen i ligningsverdier i perioden 1996–2007. I denne perioden har boligprisene i gjennomsnitt økt med om lag 165 pst. Ligningsverdiene har i den samme perioden kun blitt økt med 74 pst. Dette har ført til at det gjennom mange år har bygget seg opp økte forskjeller mellom ligningsverdier og reelle omsetningsverdier. Ifølge statistikk fra Statistisk sentralbyrå (SSB) utgjorde ligningsverdiene i gjennomsnitt 20 pst. av salgssummen for selveide boliger i 2004. Dersom en følger utviklingen i boligpriser og justeringen av ligningsverdier tilbake til 1996, framgår det at ligningsverdiene i gjennomsnitt utgjorde om lag 30 pst. av omsetningsverdiene i 1996.

For å opprettholde skattegrunnlaget er det viktig at formuesverdien av bolig mv. justeres i tråd med prisveksten det siste året. Ifølge SSB har boligprisveksten for hele landet vært om lag 14 pst. fra 2. kvartal 2006 til 2. kvartal 2007. Som følge av den sterke boligprisveksten utgjør ligningsverdiene i gjennomsnitt fortsatt kun om lag 20 pst. av omsetningsverdiene, til tross for at ligningsverdiene ble økt med 10 pst. i 2007. Det finnes ikke tilsvarende prisstatistikk for fritidseiendom eller annen fast

Figur 2.3 Utvikling i boligpriser og ligningsverdier av bolig fra 1996 til 2007. Boligprisindeks (1996=100)

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

eiendom, men det er grunn til å tro at også slike eiendommer har hatt en betydelig prisvekst det siste året.

Regjeringen foreslår derfor at ligningsverdiene av bolig, fritidseiendom og annen fast eiendom unntatt landbrukseiendom og kraftverk, økes med 10 pst. fra 2007 til 2008. Samtidig videreføres «sikkerhetsventilen» som vil hindre urimelige utslag i enkelttilfeller.

Økt bunnfradrag

Fjerningen av aksjerabatten og de øvrige grunnlagsutvidelsene i formuesskatten innebærer at bunnfradraget i formuesskatten kan økes fra 220 000 kroner til 350 000 kroner for enslige og fra 440 000 kroner til 700 000 kroner for ektepar. Innslagspunktet i trinn 2 holdes nominelt uendret på 540 000 kroner. Samlet sett vil om lag 180 000 færre personer betale formuesskatt med Regjeringens forslag. Om lag halvparten av disse er pensjonister. Pensjonistenes andel av samlet formuesskatt reduseres fra 32 til 30 pst. som følge av forslaget.

Det vises til forslag til § 2-1 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2008.

80-prosentregelen

Noen skattytere kan ha forholdsvis høy skattepliktig formue, samtidig som den alminnelige inntekten er relativt lav. 80-prosentregelen innebærer at

formuesskatten skal nedsettes dersom formuesskatt og skatt på alminnelig inntekt overstiger 80 pst. av skattyters alminnelige inntekt (eksklusiv særfradrag for alder mv.). Skattytere må likevel betale 0,6 pst. skatt av nettoformue over 1 mill. kroner.

Det er i all hovedsak de mest velstående som får redusert skatten som følge av denne særregelen. Regjeringen foreslår derfor å øke satsen for hvor mye formuesskatt som uansett må betales, fra 0,6 pst. til 0,8 pst. av nettoformue over 1 mill. kroner. Forslaget vil først og fremst berøre dem med størst formuer, og har dermed svært gode fordelingsvirkninger. Forslaget anslås å øke provenyet med 40 mill. kroner påløpt og 32 mill. kroner bokført i 2008.

Regjeringen foreslår også å justere 80-prosentregelen for å tilpasse den til endringer i forbindelse med skattereformen. Regelen er blitt utilsiktet gunstig som følge av at inntektsgrunnlaget som regelen bygger på, ble endret ved innføring av skjermingsmetoden. Mens alle aksjeinntekter (utbytte og gevinster) tidligere inngikk i alminnelig inntekt, er det bare den uskjermede delen av aksjeinntekten som inngår i alminnelig inntekt fra 2006. Det betyr at fra 2006 kan personer med høye aksjeinntekter få nedsatt formuesskatt etter 80-prosentregelen fordi den alminnelige inntekten blir relativt lav når skjermet aksjeinntekt ikke inngår. Dette har ikke vært intensjonen. Regjeringen foreslår derfor at aksjeinntekter i sin helhet skal inngå i inntektsgrunnlaget som 80-prosentregelen bygger på fra 2008.

Regjeringen foreslår en tilsvarende endring i inntektsgrunnlaget som ligger til grunn for skattebegrensingsregelen for pensjonister mv., jf. avsnitt 2.2.3.

Forslaget om å inkludere den skjærmede delen av aksjeinntektene i inntektsgrunnlaget for 80-prosentregelen og skattebegrensingsregelen har begrenset provenyvirkning.

Det vises for øvrig til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.2.5 Ny individuell pensjonsordning mv.

Ny individuell pensjonsordning

Som omtalt i Revidert nasjonalbudsjett 2007, avsnitt 3.9, har Banklovkommissjonen fått i oppdrag å utarbeide forslag, herunder lovutkast, til en ny individuell pensjonsordning med skattefordeler. Det er nærmere redegjort for mandatet samt for bakgrunn og timeplan i Revidert nasjonalbudsjett 2007. Bank-

lovkommisjonen har frist til utgangen av februar 2008 for å avgi sin utredning. Det antas da at Stortinget vil kunne vedta den aktuelle lovgivningen i løpet av oktober 2008.

Det skal gis et årlig fradrag i alminnelig inntekt for årlige innbetalinger (inkludert kostnader) på inntil 15 000 kroner til den nye individuelle pensjonsordningen. Siden innstående midler er fritatt for formuesskatt, kan det heller ikke innbetales et høyere beløp enn et beløp som, sammen med kostnader, ligger innenfor fradragssammenheng.

Avkastningen på innstående midler skattlegges ikke løpende, men først ved utbetaling av pensjonsytelsene. Alle løpende pensjonsytelser fra ordningen vil være skattepliktige som alminnelig inntekt og som personinntekt. Pensjonsytelsene inngår dermed i grunnlaget for trygdeavgift, men med lav sats, og i grunnlaget for toppskatt. Det legges videre opp til at innstående midler i ordningen skal være unntatt fra formuesskatt.

Det framgår av det ovenstående at skattereglene for den nye ordningen, slik stortingsflertallet også har lagt til grunn, vil være de samme som for individuelle pensjonsavtaler etter skatteloven (IPA) slik de var før avviklingen av fradragsretten for innbetaling til slike avtaler. Provenyvirkningen av den nye individuelle pensjonsordningen er anslått til 500 mill. kroner på årsbasis, jf. Finansdepartementets brev til Stortingets arbeids- og sosialkomite 26. mars 2007.

Som beskrevet i Revidert nasjonalbudsjett 2007 vil det – når alle lovendringer i folketrygdloven (alderspensjon, fleksibel pensjonsalder, uførepensjon osv.) er vedtatt, og regelverket om særaldersgrenser mv. er på plass i de offentlige tjenstepensjonslover – bli gitt Banklovkommisjonen i oppdrag å foreta konsekvenstilpasninger i lov om foretakspensjon, lov om innskuddspensjon, lov om obligatorisk tjenstepensjon og i (den nye) lovgivningen om individuell pensjonsordning.

Frdrag for innskudd og kostnader i innskuddspensjonsordninger

Etter innskuddspensjonsloven kan det gis nærmere regler om at årlig innskudd til pensjonsordningen ikke kan overstige et fastsatt beløp for hvert medlem etter en fastsatt prosent av medlemmets lønn. I forskrift 22. desember 2000 nr. 1413 til innskuddspensjonsloven er det gitt slike regler om maksimale innskuddsgrenser.

Innskuddsgrensene er fastsatt slik at kostnadene til administrasjon av pensjonsordningen, herunder forvaltning av pensjonskapitalen, skal dekkes innenfor disse rammene. Departementet vil foreslå

en endring i forskrift slik at kostnader til administrasjon av pensjonsordningen, herunder forvaltning av pensjonskapitalen, ikke skal regnes som innskudd. Dette betyr at foretaket kan innbetale maksimale innskudd til pensjonsordningen, og i tillegg kreve fradrag for kostnadene til administrasjon av pensjonsordningen, herunder kostnader for forvaltning av pensjonskapitalen. Hjemmelen for fradrag for kostnader følger allerede av skatteloven § 6–46 annet ledd bokstav a. Etter skatteloven faller kostnader som nevnt ovenfor inn i begrepet årets innskudd.

Regjeringen vil foreslå at forskriftsendringen kan tre i kraft med virkning fra og med inntektsåret 2008. I visse tilfeller kan gjeldende innskuddsgrense virke som en effektiv skranke på pensjonsordningen. Forslaget kan da bidra til at innskuddene i disse ordningene øker. I så fall vil dette kunne ha en skattemessig virkning. På usikkert grunnlag anslås forslaget å redusere provenyet med 8 mill. kroner påløpt. Det antas at forslaget ikke vil ha bokført virkning i 2008.

Skattemessig behandling av overføringsavtalens sikringsordning

Overføringsavtalen gjelder overføring av pensjonsrettigheter mellom offentlige tjenstepensjonsinretninger. Avtalen innebærer at den siste offentlige tjenstepensjonsordning som en arbeidstaker var medlem av, utbetaler pensjon som om all pensjonsgivende tjenestetid var tjent opp i denne ordningen.

Før 2004 var rettigheter opparbeidet under overføringsavtalen sikret fullt ut. Fellesordningen i den kommunale pensjonskasse sørget for å finansiere reguleringen dersom arbeidsgiver opphørte eller av annen grunn ikke betalte for regulering av opparbeidede rettigheter. Etter innføring av nye regler for kommunale pensjonsordninger i forsikringsvirksomhetsloven, kan regulering ikke lenger foretas over fellesordningen. Ved endring i overføringsavtalen ble det derfor bestemt at det skal opprettes en særskilt sikringsordning for å sikre rettigheter opparbeidet hos arbeidsgivere som opphører eller ikke betaler premie ved forfall.

Arbeidsgivere med en kommunal pensjonsordning, og som er tilsluttet overføringsavtalen, skal betale et årlig tilskudd til sikringsordningen. Tilskuddet skal fastsettes ut fra hva som er nødvendig for å dekke sikringsordningens forventede forpliktelser, herunder til administrasjon av ordningen.

Regjeringen vil foreslå at overføringsavtalens sikringsordning skal være fritatt for skatteplikt på linje med bl.a. Bankenes sikringsfond. Videre vil Regjeringen foreslå at det lovfestes fradragsrett for

innbetaling til sikringsordningen for foretak med tariffestet kommunal pensjonsordning, samt at det skal svares arbeidsgiveravgift av slike innbetalinger. Forslaget antas å ikke ha provenyvirkning.

Det vises for øvrig til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.2.6 Fradrag for fagforeningskontingent

Regjeringens politiske plattform fra Soria Moria varslet en dobling av fradraget for fagforeningskontingent fra nivået i 2005. Fradraget ble økt med én firedel av den varslede økningen, 450 kroner, både i 2006 og 2007. Regjeringen foreslår å øke fradraget med ytterligere 450 kroner i 2008, til 3 150 kroner. For en som betaler en kontingent på over 3 150 kroner, innebærer forslaget en isolert skattelettelse på knapt 90 kroner regnet i forhold til referansesystemet for 2008. Samlet anslås forslaget å gi et provenytap på om lag 95 mill. kroner påløpt og bokført i 2008.

Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.2.7 Nattillegg utover dokumenterte losjiutgifter

Det kan i dag gis skattefri godtgjørelse for losji (nattillegg) på 700 kroner pr. døgn for reiser innenlands. For tjenestereiser til utlandet gjelder egne satser for det enkelte land eller by det reises til. Disse godtgjørelsene er i sin helhet skattefrie dersom arbeidstaker, gjennom reiseregning, dokumenterer å ha bodd på hotell. Uten slik dokumentasjon er satsen 400 kroner pr. døgn ved overnatting innenlands.

I utgangspunktet er det ingen nødvendig sammenheng mellom statens satser for godtgjørelse og sjablonene for skattefri utgiftsgodtgjørelse. Ligningsmyndighetene har imidlertid lagt til grunn at statens satser kun dekker de reelle merkostnadene, slik at godtgjørelsen ikke gir noe skattemessig overskudd. Dette vil ikke alltid være tilfelle fordi statens godtgjørelsessatser i stor utstrekning fastsettes gjennom forhandlinger med arbeidstakerorganisasjonene.

Regjeringen mener at den skattemessige behandlingen av losjiutgifter (nattillegg) ved tjenestereiser bør frikobles fra særavtalen i staten fordi satsene ved utenlandsreiser trolig i mange tilfeller overstiger de faktiske kostnadene. Dekning av losjiutgifter som gir et overskudd for arbeidstaker, må betraktes som avlønning og skattlegges som annen kontant lønn. Regjeringen foreslår derfor å inn-

føre en plikt for arbeidstaker til å dokumentere faktiske losjiutgifter, slik at en eventuell forskjell mellom losjigodtgjørelsen og faktiske utgifter skattlegges. Skattefritaket for losjigodtgjørelse vil dermed være begrenset til faktisk pådratte utgifter til losji.

Arbeidsgiver kan fremdeles utbetale nattillegg etter sats (og få fradrag for dette), men arbeidstaker må betale skatt på differansen mellom nattillegget og de faktiske utgiftene. Det foreslås ikke å oppheve den udokumenterte satsen på 400 kroner ved reiser innenlands.

Forslaget anslås på usikkert grunnlag å øke provenyet med 100 mill. kroner påløpt og 80 mill. kroner bokført i 2008.

Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.2.8 Fradrag for pass og stell av barn

Dokumenterte utgifter til pass og stell av barn kan trekkes fra i alminnelig inntekt. Som godkjente utgifter regnes bl.a. barnehageutgifter, betaling til godkjent dagmamma og utgifter til skolefritidsordning. Øvre grense for fradraget er 25 000 kroner for første barn, deretter tillegges 5 000 kroner pr. barn ut over det første.

Familier med to eller flere barn har i dag ofte høyere utgifter til barnehage, skolefritidsordning eller dagmamma enn øvre grense i foreldrefradraget. Tillegget i fradraget for hvert barn ut over det første foreslås derfor økt fra 5 000 kroner til 15 000 kroner i 2008. Dette vil langt på vei bidra til at familier med to barn i barnehage kan trekke fra alle sine kostnader. Med tre barn i barnehage vil man komme svært nær fradragsgrensen. Forslaget anslås på usikkert grunnlag å redusere provenyet med 200 mill. kroner påløpt og 160 mill. kroner bokført i 2008.

Det vises til forslag til § 6–2 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2008.

2.2.9 Skattlegging av fri bolig i utlandet

Det er fast og langvarig ligningspraksis for at offentlig ansatte ikke skattlegges for fordelen ved at arbeidsgiver betaler for den ansattes bolig på tjenestested i utlandet. Høyesterett har i en ny dom kommet til at privat ansatte har krav på å bli likebehandlet med offentlig ansatte i denne sammenheng.

Enhver fordel vunnet ved arbeid er i utgangspunktet skattepliktig. Arbeidsgivers dekning av arbeidstakerens private utgifter, for eksempel til bolig, er følgelig en skattepliktig fordel for arbeidstakeren. Når skattyter ville hatt fradrag for kostnade-

ne om han hadde betalt selv, slik tilfellet er for pendlerboliger, er imidlertid ytelsen skattefri. Fordelen ved bruk av forsvarers tjenesteboliger er også unntatt fra skatteplikt, forutsatt at det betales leie som tilsvarer markedsleie. Den ulovfestede praksisen med skattefritak for fri bolig til offentlig ansatte som er stasjonert i utlandet, er også et unntak fra den alminnelige skatteplikten på fordel vunnet ved arbeid.

Det er etter Regjeringens syn ikke ønskelig å følge opp høyesterettsdommen ved å innføre et generelt skattefritak for arbeidsinntekt i form av fri bolig på tjenestested i utlandet. Fri bolig har en betydelig verdi for mottakeren, og bør skattlegges som lønn. Det foreslås derfor en lovendring som innebærer at offentlig og privat ansatte skal likebehandles, slik at begge grupper skal skattlegges av fordel av bolig i utlandet som er betalt av arbeidsgiver.

Privat ansattes fordel av fri bolig i utlandet har i liten grad vært innberettet selv om den er skattepliktig. Når skatteplikt innføres også for offentlig ansattes fordel av fri tjenestebolig i utlandet, vil det bli vurdert tiltak som sikrer reell skattlegging av tilsvarende boliger for privat ansatte.

Det vil også bli vurdert skjermingsordninger slik at skattytere som på grunn av sitt arbeid må bo i særlig dyre områder, ikke beskattes for mer enn kostnaden ved å leie tilsvarende bolig i Norge. Pendlerboliger i utlandet skal fortsatt ikke beskattes. Innkvartering i bolig som ikke kan karakteriseres som egen bolig, for eksempel feltmessig innkvartering for militært personell, skal heller ikke skattlegges.

Det anslås at forslaget vil øke provenyet med 25 mill. kroner påløpt og 20 mill. kroner bokført i 2008.

Det vises til nærmere omtale i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.2.10 Skatt på utleie av egen bolig mindre enn halve inntektsåret

Utleieinntekter fra bolig er i dag unntatt skatteplikt når eieren selv bor i minst halvparten av boligen. «Halvparten av boligen» viser til utleieverdien og ikke til størrelsen på boligen. Utleieinntekter er også skattefrie ved utleie av mer enn halvparten av boligen dersom den leies ut mindre enn halve inntektsåret. Denne såkalte halvårsregelen gjelder uavhengig av om utleien er sammenhengende eller ikke.

Halvårsregelen kan gi skattemessig forskjellsbehandling av utleie av identiske objekter over samme tidslengde. Regelen gir dermed mulighet

for tilpasninger for å unngå skatt. Regjeringen foreslår derfor å fjerne halvårsregelen.

Av administrative hensyn foreslås det å skjerme lave utleieinntekter ved å innføre en nedre beløpsgrense på 20 000 kroner. Utleie av minst halvparten av egen bolig med bruttoinntekter utover denne grensen foreslås beskattet fra første krone med fradrag for faktiske driftskostnader. Det foreslås imidlertid at vedlikeholdskostnader ikke skal kunne føres til fradrag når utleien varer mindre enn halve inntektsåret. Forslaget innebærer større grad av likebehandling av utleieinntekter fra bolig.

Forslaget anslås å øke provenyet med om lag 55 mill. kroner påløpt og 44 mill. kroner bokført i 2008.

Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.2.11 Skattlegging på Svalbard

I forbindelse med budsjettet for 2006 vedtok Stortinget å legge om skattesystemet på Svalbard for å tilpasse det til skattereformen på fastlandet. Delingsmodellen ble avvirket, og det ble innført en metode som tar utgangspunkt i de samme hovedprinsippene som gjelder på fastlandet, men uten skjermingsfradrag for personlige selskapsdeltakere. Opphevelsen av delingsmodellen forutsatte at marginale skattesatser for lønn og eierinntekter ble harmonisert. For å sikre mest mulig lik skattlegging av reelle arbeidsinntekter og eierinntekter etter at delingsmodellen var fjernet, ble satsen i lønnstrekkordningen økt fra 8 pst. til 12 pst. Skatteøkningen reflekterte ikke et ønske om økt skattenivå på Svalbard, men ble ansett som en nødvendig konsekvens av tilpasningen til skattereformen.

For å unngå usikkerhet om skattenivået og sikre et stabilt og robust norsk samfunn på Svalbard, ble det i forbindelse med budsjettet for 2007 vedtatt å innføre et skattefradrag (f.o.m. 2006) og et eget tillegg i barnetrygden på Svalbard.

En arbeidsgruppe har nå vurdert en langsiktig løsning for skattesystemet på Svalbard. Rapporten har vært på høring. Basert på arbeidsgruppens forslag og høringsuttalelsene foreslår Regjeringen følgende endringer i skattleggingen på Svalbard:

- Lønnstrekkordningen videreføres og skattesatsen reduseres fra 12 pst. til 8 pst., dvs. tilbake til 2005-nivå. For særskilt høye inntekter (over 12 G, dvs. 801 744 kroner pr. d.d.) trekkes det 22 pst. skatt. Skatten på lønnsinntekt blir da 15,8 pst. (8 pst. + 7,8 pst. trygdeavgift) for inntekter under 12 G og 29,8 pst. (22 pst. + 7,8 pst. trygdeavgift) over 12 G.

- Det særskilte skattefradraget på 7 200 kroner

som er vedtatt for inntektsårene 2006 og 2007, foreslås ikke videreført.

- Det skal ikke lenger beregnes personinntekt for selvstendig næringsdrivende, dvs. at skjermingsmetoden avvikles. Dette må ses i sammenheng med at det ikke gis skjerming for personlige aksjonærer eller deltakere på Svalbard. Forslaget innebærer at netto overskudd fra virksomheten skattlegges med samme satsstruktur som lønnsinntekt, dvs. 15,8 pst. opp til 12 G og 29,8 pst. utover dette. I dag beskattes skjermet del med 10 pst. og uskjermet del med 20,7 pst.
- Skattesatsen for alminnelig inntekt på Svalbard økes fra 10 til 16 pst. Samlet skatt på selskapsoverskudd vil da bli 29,4 pst. dersom både selskap og aksjonær er hjemmehørende på Svalbard (16 pst. på selskapets hånd + 16 pst. av de resterende 84 pst. på eierens hånd). For eiere på Svalbard som arbeider i selskapet, vil det lønne seg å ta ut lønn opp til 12 G (som skattlegges med 15,8 pst.), i stedet for utbytte. Satsøkningen foreslås kombinert med økt bunnfradrag i alminnelig inntekt for personlige skattytere fra 10 000 kroner til 20 000 kroner.

Forslaget anslås samlet å gi en skattelette på om lag 3 mill. kroner påløpt og 14 mill. kroner bokført i 2008.

Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.2.12 Beløpsgrenser for betaling av arbeidsgiveravgift og lønnsoppgaveplikt i frivillige organisasjoner

Frivillig sektor er i dag fritatt for arbeidsgiveravgift når organisasjonens samlede lønnsutgifter er under 300 000 kroner. Fritaket gjelder bare for den enkelte ansattes lønnsutgifter som er mindre enn 30 000 kroner. Disse beløpsgrensene har vært uendret siden de ble innført i 1998.

Lønnsoppgaveplikten i frivillige organisasjoner gjelder for lønnsutbetalinger over 2 000 kroner. Denne beløpsgrensen har vært uendret siden 1992.

Regjeringen vil legge til rette for at det fortsatt skal være en stor frivillig sektor i Norge. Frivillige organisasjoner bidrar positivt på mange samfunnsområder og i hele landet. Regjeringen legger derfor fram forslag til justeringer i skattesystemet som vil forbedre og forenkle de økonomiske rammebetingelsene for frivillig sektor, jf. St.meld. nr. 39 (2006–2007) Frivillighet for alle. Målet er å gjøre det lettere for frivillige organisasjoner å rekruttere og be-

holde trenere, ledere, instruktører og andre som gjør en frivillig innsats.

På denne bakgrunn foreslår Regjeringen å øke beløpsgrensene for betaling av arbeidsgiveravgift til hhv. 450 000 kroner og 45 000 kroner. Økningen tilsvarer om lag lønnsveksten siden disse grensene ble innført i 1998. Regjeringen foreslår også å øke beløpsgrensen for lønnsoppgaveplikt for frivillige organisasjoner fra 2 000 kroner til 4 000 kroner. Regjeringen viderefører samtidig ordningen med skattefradrag på inntil 12 000 kroner for gaver til frivillige organisasjoner.

Endringene antas samlet å innebære en lettelse på om lag 40 mill. kroner påløpt og 30 mill. kroner bokført i 2008.

Det vises for øvrig til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftopplegget 2008 – lovendringer.

2.2.13 Andre grenser og fradrag

I tråd med praksis fra tidligere år foreslår Regjeringen å holde enkelte beløpsgrenser nominelt uendret. Det gjelder blant annet det særskilte fradraget i lønnsinntekt, nedre grense for betaling av trygdeavgift, særskilt fradrag i Finnmark og Nord-Troms, fisker- og sjømannsfradraget, reisefradraget, fradraget for gaver til frivillige organisasjoner, særfradrag for store sykdomsutgifter og maksimal sparing i boligspareordningen for ungdom (BSU). Nominell videreføring av reisefradraget og særfradrag for store sykdomsutgifter innebærer en skattelette for skattytere.

Den nominelle videreføringen av beløpsgrensene, samt samspillsvirkninger i skattesystemet knyttet til enkelte skatteendringer, anslås å øke provenyet med 255 mill. kroner påløpt og 204 mill. kroner bokført i 2008.

2.2.14 Fastsettelse av brutto leieverdi ved skattlegging av fordel av fri bruk av kårbolig

Skattedirektoratets takseringsregler om verdsettelse av husleieverdier var fram til 2005 først og fremst rettet mot eierne av våningshus på gårdsbruk. Fra 2005 er fordel ved bruk av egen bolig som hovedregel fritatt for skatt. Skattefritaket omfatter også kårbolig når føderådsmottakeren bærer alle driftskostnadene ved boligen, og dette framgår av føderådskontrakten. Dersom føderådsmottakeren ikke bærer alle driftskostnadene ved boligen, er fordel ved fri bruk av kårboligen skattepliktig, og det må fastsettes en brutto leieverdi av boligen.

Når retningslinjene nå bare skal gjelde fordel ved bruk av kårboliger, bør disse endres.

Regjeringen vil derfor oppheve en instruks fra 1997, slik at regulering av leieverdi for kårboliger kan skje uavhengig av de generelle justeringene av ligningsverdi for fast eiendom. Videre foreslår Regjeringen at Skattedirektoratet får fullmakt til å utarbeide nye retningslinjer for å fastsette brutto leieverdier for kårboliger. For å oppnå større grad av likebehandling av kårbyggere legges det opp til å øke de laveste leiene. På usikkert grunnlag anslås de foreslåtte endringene å øke provenyet med 20 mill. kroner påløpt og 16 mill. kroner bokført i 2008.

2.2.15 Skattefritak for arbeidsgivers dekning av barnehageutgifter utover maksimalpris

I dag er arbeidsgivers tilskudd til barnehageplass for ansattes barn skattefritt så fremt plassen kan anses som en *bedriftsbarnehage*. En bedriftsbarnehage er i henhold til skattelovforskriften en eller flere barnehageplass(er) som arbeidsgiver disponerer gjennom *kapitalinnskudd eller eierandel*, og arbeidsgiver gjennom barnehagens vedtekter er sikret gitte rettigheter. Arbeidsgiver kan i tillegg til eierandelen/kapitalinnskuddet yte løpende *driftstilskudd* til en bedriftsbarnehage uten at dette anses som skattepliktig inntekt for de ansatte. Skattefritaket omfatter også tilfeller der summen av arbeidsgivers tilskudd (kapitalinnskudd/eierandel og løpende driftstilskudd) gjør at plassen blir gratis for de ansatte.

Dersom arbeidsgiver derimot kun yter løpende driftstilskudd til barnehageplass, uten å ha eierandel/kapitalinnskudd i barnehagen, vil dette tilskuddet betraktes som en skattepliktig fordel for den ansatte og skatlegges som lønn.

Regjeringen vil innføre skattefritak for arbeidsgivers dekning av barnehageutgifter også for plasser som ikke oppfyller vilkårene for å være bedriftsbarnehage. Dersom den ansatte på grunn av arbeidsgivers tilskudd betaler mindre enn maksimalpris i den aktuelle barnehagen, skal imidlertid differansen mellom maksimalprisen og det den ansatte betaler, regnes som skattepliktig inntekt. Det vil for øvrig ikke være andre vilkår knyttet til skattefritaket enn at utgiftene gjelder plasser til ansattes egne barn, og at det er arbeidsgiver som reelt sett bærer utgiftene. Utgiftene som dekkes skattefritt, kan følgelig ikke veltes over på den ansatte gjennom bruttolønnstrekk.

Skattefritaket bør avgrenses til kostnader til et ordinært barnehage tilbud, eksempelvis gjennom en øvre beløpsgrense. Dette sikrer at skattefritaket

kun gjelder et ordinært barnehage tilbud og hindrer uheldige tilpasninger til regelverket. Departementet vil vurdere nærmere hva som kan være en hensiktsmessig begrensning. Av hensyn til kontrollvirksomheten og til å sikre oversikt over størrelsen på skatteutgiften som fritaket medfører, forutsettes arbeidsgiver å innberette slik dekning.

De konkrete forskriftsendringene legges fram høsten 2007. Forslaget gis virkning fra og med inntektsåret 2007. På usikkert grunnlag er det beregnet at forslaget innebærer en skattelettelse på om lag 11 mill. kroner. Beløpet påløper i 2007 og bokføres i 2008.

2.2.16 Skatte- og avgiftsmessig likebehandling av samboere og ektepar

I Innst. O. nr. 10 (2006–2007) kapittel 13 ber finanskomiteen om at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med en vurdering av om det er områder innenfor skatte- og avgiftsretten hvor samboere bør likestilles med ektefeller. Finansdepartementet har satt i gang et arbeid med å gjennomgå regelverket for å vurdere om og eventuelt hvordan en slik likestilling bør gjennomføres. Departementet vil arbeide videre med problemstillingen og komme tilbake med eventuelle forslag.

2.3 Næringsbeskatningen (inngår i kap. 5501)

2.3.1 Skattlegging av rederier

Den gjeldende rederiskatteordningen ble innført i 1996 og er en skatteutsettende ordning for skipsfartsvirksomhet (drift og utleie av nærmere definerte fartøy). Ordningen har medført at næringen har opparbeidet en betydelig skatteforpliktelse, anslått til om lag 21 mrd. kroner. Skipsfartsnæringen har også tidligere hatt lempelige skatteregler, i form av gunstige avsetningsordninger og høye avskrivningssatser.

Rederiskatteutvalget leverte sin utredning 7. mars 2006 (NOU 2006: 4). Flertallet i utvalget gikk inn for at rederivirksomhet bør beskattes på linje med andre næringer. Utvalgets flertall foreslo derfor å avvikle rederiskatteordningen, kreve den utstående skatteforpliktelsen innbetalt, samt å avvikle subsidieringen av rederienes lønnsutgifter. Flertallet mente at dette er nødvendig for å oppnå et samfunnsøkonomisk riktig investeringsnivå i næringen.

Den eksisterende rederiskatteordningen er etter departementets mening ikke lenger egnet til å sikre nyinvesteringer i norsk skipsfart. Nye skip plasseres i stor grad i utenlandske selskaper i regimer med tilnærmet null beskatning. Regjeringen er prinsipielt sett enig i at enkelt næringer ikke bør ha særlig gunstige skatteregler. De realøkonomiske og fiskale konsekvensene av en særordning for skipsfarten er trolig likevel små, gitt skatteordningene i andre land.

Regjeringen foreslår derfor at gjeldende rederiskatteordning avvikes og erstattes av en ordning med varig fritak for skatt på overskudd av nærmere definert rederivirksomhet, med virkning fra og med inntektsåret 2007. Hensikten med en ny ordning er at nye investeringer i skipsfart i større grad skal foretas i norske selskaper. Dette vil kunne bidra til at Norge fortsatt vil være en betydelig aktør i internasjonal skipsfart. Utformingen av denne ordningen er beskrevet i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

Norske rederiselskaper har i løpet av den gjeldende ordningens levetid opparbeidet betydelige skatteforpliktelsener. Disse skatteforpliktelsene består dels av ubeskattet kapital som ble tilført de skipseiende selskapene da ordningen ble innført i 1996, dels av tilbakeholdt overskudd fra rederidriften i selskapene og dels av verdistigning på selskapenes eiendeler (skip). En avvikling av gjeldende rederiskatteordning innebærer at opparbeidede skatteforpliktelsener i gjeldende rederiskatteordning kommer til beskatning. Forslaget er i tråd med forutsetningen om at dagens ordning er skatteutsettende og ikke innebærer et fritak. Regjeringen foreslår at 2/3 av skatteforpliktelsene kommer til innbetaling lineært over en ti-års periode, dvs. med 10 pst. årlig inntektsføring av 2/3 av selskapenes ubeskattede kapital. Den resterende 1/3 av skatteforpliktelsene kan avsettes til miljøinvesteringer av selskapene. Godkjente miljøinvesteringer må foretas innen utgangen av 2016. Midler som ikke er brukt på godkjente tiltak innen 2016, skal innbetales til staten.

Forslaget anslås å gi om lag 1,4 mrd. kroner årlig i ekstra bokførte skatteinntekter til statsbudsjettet fra og med 2008. Utestående skatteforpliktelsener i innbetalingsperioden vil ikke bli rentebelastet.

Departementet har vurdert de næringsmessige konsekvensene av å innkreve skatteforpliktelsene og anser at næringen generelt sett er godt i stand til å finansiere skatteinnbetalingene i tråd med forslaget. En stor del av den samlede skatteforpliktelsen er konsentrert om et mindre antall store selskaper. Disse selskapene er solide og har hatt meget høy inntjening. På generelt grunnlag er det dessuten slik at skatteforpliktelsens størrelse reflekterer det

enkelte selskaps soliditet og evne til å bære skattebyrden.

Detaljene i ordningen vil bli regulert i egne forskrifter, som også sendes på høring før de fastlegges endelig.

Regjeringen vil ta initiativ til internasjonalt samarbeid mot skattekonkurranse og lønns subsidiering i skipsfartsnæringen, og til at disse problemstillingene kommer på dagsorden i fora som OECD, EØS og WTO. Det er spesielt EUs statsstøtteretningslinjer for sjøtransport som åpner for at rederinæringen ikke skattlegges på linje med andre næringer. Tiltak bør særlig rettes inn mot å søke å påvirke EUs politikk på dette området.

2.3.2 Skattlegging av vannkraftverk

Innledning og sammendrag

Regjeringen vil sikre en bedre kraftbalanse ved å øke tilgangen på vannkraft. Å legge til rette for investeringer i nye, mindre vannkraftverk og opprustning av eksisterende vannkraftverk er en viktig del av dette arbeidet. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har anslått potensialet for utbygging av småkraftverk og opprustning av eksisterende verk til nærmere 40 TWh. Til sammenlikning er om lag 120 TWh allerede utbygd. Samtidig ønsker Regjeringen å sikre fellesskapet en rimelig del av avkastningen fra kraftverk med høy lønnsomhet.

Produksjon av vannkraft gir potensielt en særskilt høy avkastning (grunnrente). Dette skyldes at produksjon av vannkraft er basert på utnyttning av en knapp naturressurs. En riktig utformet skatt på grunnrente vil i teorien ikke påvirke kraftforetakenes investeringsbeslutninger. Dette tilsier at en i størst mulig grad bør beskatte grunnrente. For et gitt skattenivå vil det redusere behovet for vridende skatter.

Det foreslås at all ny, negativ grunnrenteinntekt skal kunne samordnes på skattyternivå, samt mellom kraftforetak innen samme konsern. Dette sikrer, sammen med enkelte andre tiltak, at investor med full sikkerhet får fradrag for alle nye investeringskostnader. Denne sikkerheten tilsier at risikotillegget i normrentene for beregning av førinntekt og framføring av ny, negativ grunnrenteinntekt fjernes. Den risikofrie renten som ligger til grunn for normrenten, bør dessuten fastsettes på samme måte som i petroleumssektoren.

Regjeringen foreslår også at satsen for grunnrenteskatten økes fra 27 pst. til 30 pst.

Endringene foreslås innført fra og med inntektsåret 2007.

Alle inntekter knyttet til vannkraftproduksjon bør inngå i grunnrenteinntekten. Det foreslås derfor at driftsstøtten til kraftproduksjon, som innføres i 2008, skal inngå i grunnrenteskattgrunnlaget på lik linje med andre inntekter.

Grunnrenteskatt bør i prinsippet betales av alle kraftverk som genererer grunnrente, uavhengig av kraftverkets størrelse. Regjeringen foreslår å senke den nedre grensen for betaling av grunnrenteskatt fra 5 500 kVA til 1 500 kVA (påstemplet merkeytelse).

Regjeringen foreslår også å justere reglene for beregning av minimums- og maksimumsverdiene i eiendomsskattegrunnlaget for nye kraftverk med virkning fra eiendomsskatteåret 2008.

Gjeldende rett og vurderinger og forslag knyttet til lovendringene er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

Kraftsektoren – oversikt over skatter

Kraftskattereformen av 1997 var en oppfølging av skattereformen i 1992. Formålet var å innføre et skattesystem basert på kraftforetakenes lønnsomhet, slik at skattesystemet i minst mulig grad skulle påvirke investeringsbeslutningene til selskapene. Det ble derfor lagt stor vekt på at det faktiske overskuddet skulle beskattes som i annen næringsvirksomhet. I tillegg ble det innført skatt på grunnrente fra produksjon av vannkraft.

Etter 1997 har det vært gjennomført flere mindre endringer i regelverket knyttet til skatt på utnyttelse av vannkraft, men hovedprinsippene ligger fast. Skattereglene for kraftforetak består i hovedtrekk av:

- Skatt på overskudd (alminnelig inntekt) på 28 pst. i likhet med annet næringsliv.
- Skatt på grunnrenten i kraftverk på 27 pst. Grunnrenten fastsettes som en normert markedsverdi av det enkelte kraftverks produksjon i inntektsåret fratrukket driftsutgifter, konsesjonsavgift, eiendomsskatt og avskrivninger. I tillegg gis det fradrag for en friinntekt som skal kompensere for at ikke alle investeringer kommer til fradrag umiddelbart. Kraftverk med påstemplet merkeytelse under 5 500 kVA er etter dagens regler fritatt for betaling av grunnrenteskatt.
- Kraftverk med påstemplet merkeytelse over 5 500 kVA betaler *naturressursskatt* på 1,3 øre pr. kWh av gjennomsnittet av det enkelte kraftverks samlede produksjon over de siste syv inntektsårene. Naturressursskatten er fradragsberettiget krone for krone mot skatt på alminnelig

inntekt. Naturressursskatten fordeles med 1,1 øre til kommunen og 0,2 øre til den fylkeskommunen som kraftverket ligger i.

- Kommunene kan skrive ut *eiendomsskatt* på kraftproduksjonsanlegg på tilsvarende måte som for annen næringseiendom. Det er imidlertid særskilte regler for å verdsette slike anlegg.
- Særskilte driftsmidler i kraftverkene (dammer, tunneler, kraftstasjoner, maskinteknisk utrustning, generatorer og enkelte andre driftsmidler) avskrives lineært. Andre driftsmidler avskrives etter saldometoden for avskrivning. *Avskrivningsreglene* påvirker særlig skatt på overskudd og grunnrenteskatten, men indirekte også eiendomsskatten.
- Vannkraftanlegg kan pålegges *konsesjonsavgifter*, som betales årlig til staten og til de kommunene som berøres av utbygging og regulering. I kommunene skal inntektene avsettes i kommunale næringsfond. Avgiftenes størrelse er fastsatt i den enkelte konsesjon.
- Videre har kommuner som blir berørt av kraftutbygging, også rett til å kjøpe *konsesjonskraft*. Konsesjonæren (produsenten) kan pålegges å avstå inntil 10 pst. av innvunnet kraftøkning til de berørte kommunene og fylket. De samlede konsesjonskraftforpliktelsene utgjør om lag 8,5 TWh pr. år. Prisene beregnes ut fra selvkost etter nærmere regler.

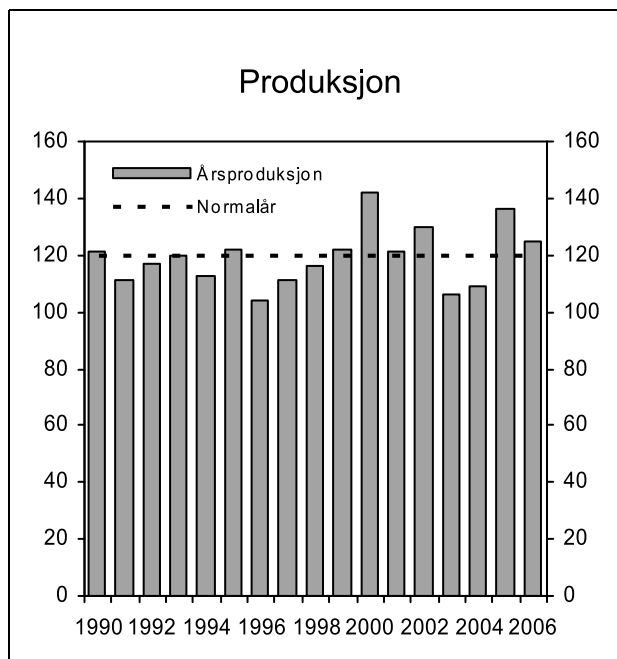
Tabell 2.3 Skatteinntekter fra kraftforetak 2005 og 2006 (anslag). Mill. kroner

	2005	2006
Inntektsskatt ¹	3 424	3 500
Naturressursskatt	1 551	1 555
Grunnrenteskatt	2 324	3 500
Formuesskatt	2	2
Eiendomsskatt	1 700	1 750
Konsesjonsavgift	640	640
Verdien av konsesjonskraft	1 221	2 589
Skattefradrag ²	-1 706	-1 700
SUM	9 156	11 836

¹ Beløpet inkluderer samlet inntektsskatt for foretak som driver produksjon, overføring eller distribusjon av kraft. Beløpet overvurderer derfor inntektsskatten knyttet til kraftproduksjon.

² Fradrag for bl.a. naturressursskatt.

Kilde: Finansdepartementet.

Figur 2.4 Utvikling i kraftproduksjonen 1990–2006. Årlig produksjon og produksjon i et normalår. (TWh)

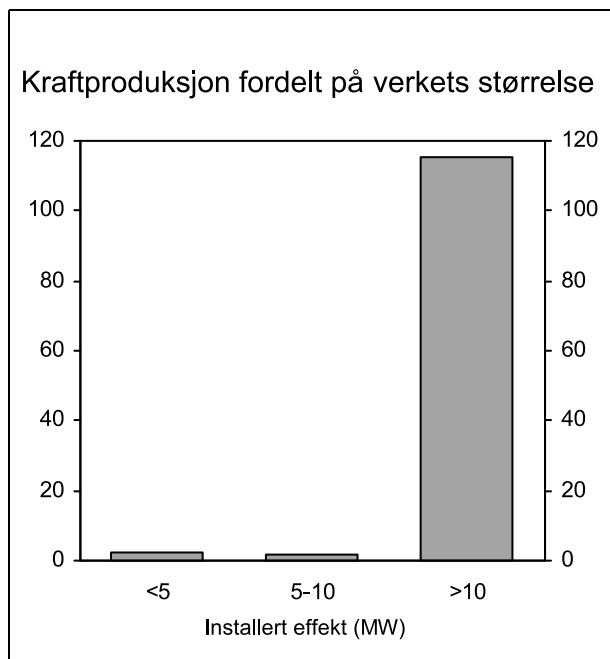
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Kraftsektoren – struktur og utvikling

Den samlede produksjonen av elektrisk kraft i et normalår utgjør om lag 121 TWh. Dette inkluderer vind-, vann- og varmekraft. Vannkraften står for om lag 99 pst. av denne produksjonen (120 TWh).

Produksjonen av vannkraft varierer betydelig mellom ulike år som følge av store variasjoner i nedbør, jf. figur 2.4. Forskjellen i produksjon mellom et år med lav produksjon og et år med høy produksjon kan være opp mot 30 pst. Normal årsproduksjon er markert med stiplet linje.

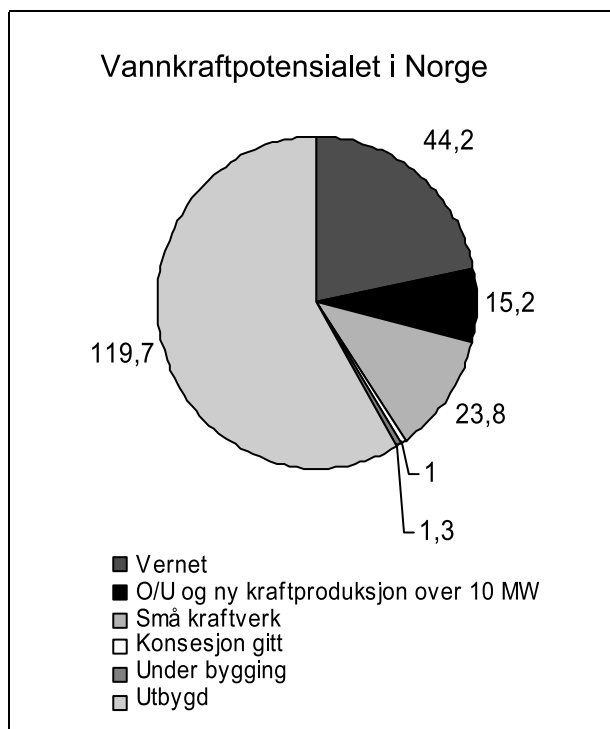
Figur 2.5 illustrerer hvordan produksjonen fordeles seg på verk av ulik størrelse. Småkraftverk er kraftverk med og installert effekt under 10 MW, som tilsvarer en påstemplet merkeytelse på om lag 11 000 kVA.¹ I figuren er kraftverk mindre enn 5 MW (om lag 5 500 kVA) også tatt med fordi dette etter gjeldende regler (f.o.m. 2004) er nedre grense for betaling av grunnrenteskatt. Figuren illustrerer at det alt overveiende av dagens vannkraft produseres i store verk.

Figur 2.5 Kraftproduksjon i et normalår fordelt på verkets størrelse (verk i drift 2006, TWh/år)

Kilde: Norges vassdrags- og energidirektorat.

Potensialet for økt vannkraftproduksjon ligger primært innenfor opprustning og utvikling av eksisterende verk (O/U) samt innenfor bygging av nye små kraftverk. Figur 2.6 illustrerer det samlede vannkraftpotensialet i Norge.

Figur 2.6 Vannkraftpotensialet i Norge pr. 1. januar 2006 (TWh/år)

Kilde: Norges vassdrags- og energidirektorat.

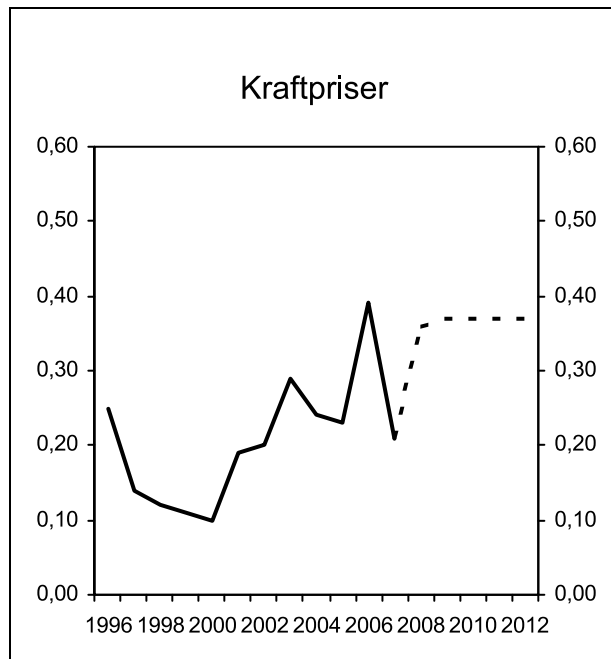
¹ Forholdet mellom et kraftverks generatorytelse (kVA) og installerte effekt (kW) avhenger av generatorens effektfaktor. For små kraftverk er dette forholdet ofte i størrelsesorden 0,9, mens faktoren for større kraftverk kan være noe lavere.

Ifølge NVE er det nye småkraftverk (verk med installert effekt under 10 MW) som representerer det største teoretiske potensialet for økt kraftproduksjon (23,8 TWh).

En oversikt over foreliggende konsesjonssøknader og verk under bygging viser at det er de minste småkraftverkene som i størst grad bidrar til ny produksjonskapasitet. Dette er illustrert i figur 2.7, der kraftverkene under 10 MW er delt opp ved dagens grense for betaling av grunnrenteskatt (5 MW). Av småkraftverkene samlede bidrag på 5,3 TWh representerer verkene som etter dagens regler ikke betaler grunnrenteskatt, om lag 2/3 av produksjonskapasiteten (3,8 TWh).

Lønnsomheten i kraftproduksjon er nært knyttet til kraftprisen. Figur 2.8 illustrerer utviklingen i kraftprisen de siste årene og hvordan markedet anslår at prisene vil utvikle seg i årene framover i løpende priser. Markedet forventer en høyere kraftpris de nærmeste årene enn det en tidligere har observert.

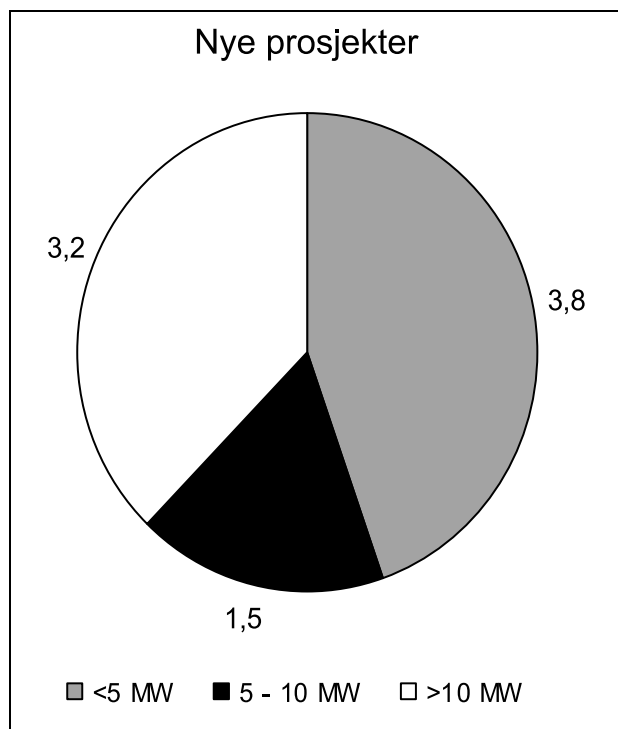
Figur 2.9 viser at det er en nær sammenheng mellom grunnrenteskatten og kraftprisene. Når prisen går opp, øker inntektene fra kraftverkene som allerede er i grunnrenteskatteposisjon, og flere verk kommer i grunnrenteskatteposisjon. Figuren illustrerer også at eiendomsskatten på kraftverk, som går til kommunene, har økt betydelig fra nivå-

Figur 2.8 Historisk utvikling og forventede kraftpriser i spotmarkedet (kr/kWh). Basert på spotpriser og futurespriser observert på Nord Pool 30. august 2007

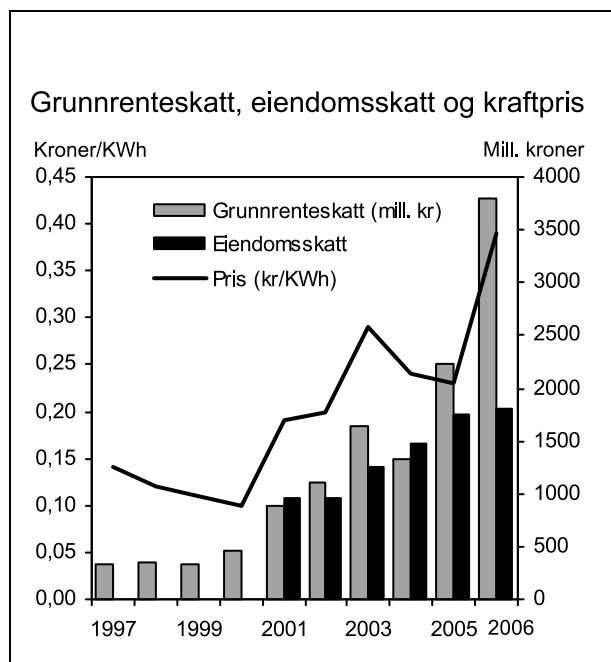
Kilde: Nord Pool og Finansdepartementet.

et på om lag 1 mrd. kroner i 2001 til over 1,7 mrd. kroner i 2006 (anslag).

Figur 2.7 Framtidig kraftproduksjon i verk under bygging og med konsesjonssøknad i 2006. (TWh/år)

Kilde: Norges vassdrags- og energidirektorat.

Figur 2.9 Utviklingen i eiendomsskatt og grunnrenteskatt (mill. kroner) og kraftpriser (kr/kWh). Tallene for eiendomsskatt og grunnrenteskatt i 2006 er anslag

Kilde: Skattedirektoratet, Nord Pool, Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Prinsipper for en nøytral grunnrenteskatt

For at grunnrenteskatt ikke skal påvirke investeringsbeslutningene, må selskapene kunne trekke fra alle kostnader med beløp som i nåverdi tilsvarer utgiftene. Samtidig må alle inntekter skattlegges til en verdi som tilsvarer markedsverdi av inntektene. Kostnader knyttet til kapitalanvendelse (verdifall og den finansielle alternativkostnaden ved å binde kapital) skal tilsvare investeringsutgiftene. Både en kontantstrømskatt og en riktig utformet overskuddsskatt vil tilfredsstille disse kravene. I Norge har en valgt en overskuddsbasert metode for å fastsette grunnrenteskatt.

Skattegrunnlaget for en nøytral grunnrenteskatt er brutto inntekter fratrukket alle relevante kostnader, dvs. driftskostnader og avskrivninger. Det skal også gis fradrag for den finansielle alternativkostnaden ved at selskapet ikke umiddelbart får fradrag for alle kostnader. Grunnrenteskatten vil da ha de samme egenskaper som en kontantstrømskatt, og vil ikke påvirke investors investeringsbeslutninger.

En nøytral grunnrenteskatt krever i tillegg at negativ grunnrenteinntekt kan framføres med en rente, slik at fradragene ikke taper verdi når de utsettes i tid. Dersom negativ grunnrenteinntekt ikke framskrives med en rente, vil ikke selskapet få fullt fradrag for alle kostnader.

Hvilken rente som skal brukes for å skjerme risikofri avkastning fra skattegrunnlaget og for framføring av negativ grunnrenteinntekt, vil avhenge av hvordan grunnrenteskatten er utformet. Periodiseringen av investeringskostnaden gjennom avskrivninger og fradrag for alternativkostnad på gjenstående kapital (friinntekt), innebærer at staten over tid dekker sin del av investeringen gjennom fradrag i grunnrenteskatten. Sett fra selskapets side tilsvarer dette en fordring på staten. De rentene som skal benyttes, avhenger av den relevante risikoen knyttet til denne fordringen, med andre ord i hvilken grad den økonomiske verdien av disse fradragene er sikret.

Dersom systemet er utformet slik at selskapet med *full sikkerhet* får utnyttet fradragene for investeringer og friinntekt, skal det benyttes en risikofri rente før skatt for å skjerme alternativavkastningen. Ved å bruke før-skatt-renten sikrer en at det heller ikke kreves grunnrenteskatt av skatten på alternativavkastningen. For å framføre negativ grunnrenteinntekt (underskudd) skal det benyttes en risikofri rente etter skatt fordi fradragets økonomiske verdi er sikret, og rentepåslaget ved framføringen ikke regnes som skattepliktig inntekt.

For at selskapene med full sikkerhet skal være sikret skattefradrag, må følgende være oppfylt:

- Staten må enten utbetale skatteverdien av negativ grunnrenteinntekt, tillate samordning av negativ grunnrenteinntekt i foretaket, tillate salg av negativ grunnrenteinntekt eller åpne for framføring av negativ grunnrenteinntekt med rente.
- Ved framføring med rente må selskapet i tillegg være sikker på å få utbetalt skatteverdien av eventuell gjenstående negativ grunnrenteinntekt når virksomheten opphører. Alternativt må det åpnes for at et foretak som har akkumulert negativ grunnrenteinntekt og avvikler virksomheten, kan overføre skattefradragene ved salg/fusjon med et annet kraftforetak.

Et tillegg i risikofri rente kan i noen grad kompensere for at foretaket ikke er sikret effektivt fradrag for tap (negativ grunnrenteinntekt). En nyinvestering i et kraftverk med svak lønnsomhet kan imidlertid ha betydelig risiko for utnyttelse av framtidige fradrag, og vil ikke få tilstrekkelig kompensasjon ved et felles risikotillegg. Motsatt kan imidlertid en samfunnsøkonomisk ulønnsom investering i et eksisterende kraftverk som allerede har positiv grunnrenteinntekt, bli bedriftsøkonomisk lønnsom som følge av risikotillegget. Et fast risikotillegg vil dermed enten måtte settes så høyt at det kan overkompensere investeringer i kraftverk med høy lønnsomhet, eller så lavt at det ikke er tilstrekkelig for marginale investeringer i kraftverk med svak lønnsomhet.

Tidligere vurderinger

Departementet har tidligere vurdert ulike metoder for å sikre fradrag for negativ grunnrenteinntekt kun for nye investeringer. Blant annet ble følgende to metoder for å avgrense samordningsadgangen mot allerede gjennomførte investeringer vurdert:

- Unnta åpenbart ulønnsomme kraftverk fra de nye reglene.
- En forholdmessig deling av negativ grunnrenteinntekt etter skattemessig verdi på investeringene før og etter ikrafttredelsesdatoen.

Begge alternativene ble vurdert å være uhensiktsmessige, jf. St.prp. nr. 1 (2004–2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Departementet vurderte i St.prp. nr. 1 (2004–2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak også en grovere sjablonregel som skiller mellom negativ grunnrenteinntekt oppstått før og etter innføringen av nye regler. Den gang var imidlertid usikkerheten knyt-

tet til virkningene av en slik modell så stor at en ikke ville gå videre med et slikt opplegg. Blant annet tilgang til et bedre datagrunnlag har bidratt til at departementet nå kan foreslå en ordning som skiller mellom negativ grunnrenteinntekt oppstått før og etter innføringen av nye regler. Det innebærer at det åpnes for å samordne positiv og ny, negativ grunnrenteinntekt på skattyternivå og mellom konsernselskaper (konserninternt). Gammel, negativ grunnrenteinntekt behandles etter gjeldende regler.

Dagens regler for beregning av grunnrenteskatt

Etter gjeldende regler beregnes det 27 pst. ekstra skatt til staten på grunnrenten i vannkraftverk. Grunnrenten fastsettes til en grunnrenteinntekt som settes til normert markedsverdi av det enkelte kraftverks produksjon i inntektsåret fratrukket driftsutgifter, konsesjonsavgift, eiendomsskatt og avskrivninger. I tillegg gis fradrag for en friinntekt som skal skjerme alternativavkastningen. Friinntekten fastsettes som gjennomsnittet av de skattemessig bokførte verdiene pr. 1.1. og 31.12. multiplisert med en normrente (før skatt) som skal avspeile alternativavkastningen. Produksjonen vurderes til spotmarkedspriser, med unntak av:

- konsesjonskraft, som skal verdsettes til konsesjonskraftprisen
- langsiktige kontrakter, som skal verdsettes til faktisk kontraktspris
- kraft som brukes i samme foretak/konsern som produserer den. Denne kraften skal verdsettes til prisen på Statkrafts 1976-kontrakter. De siste 1976-kontraktene utløper 31. desember 2010.

Ved grunnrenteberegningen gis det som nevnt fradrag for en friinntekt som skal skjerme alternativavkastningen. Videre kan negativ grunnrenteinntekt framføres med en rente som tilsvarer alternativavkastningen etter skatt. Rentene består av en risikofri rente og et risikotillegg. Den risikofrie renten tilsvarer gjennomsnittet av de siste tre års statsobligasjonsrente med tre års løpetid. Risikotillegget skal gjenspeile investorenes minstekrav til avkastning, og er fastsatt til 4 prosentpoeng. Renten for beregning av friinntekt er en rente før skatt, mens framføringsrenten regnes etter skatt. For inntektsåret 2006 er de to rentene fastsatt til hhv. 7,2 pst. og 5,2 pst.

For en utfyllende gjennomgang av gjeldende regler vises det til Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

Samordning på skattyternivå og mellom konsernselskaper

Etter departementets vurdering er det mulig å gi full sikkerhet for fradrag for investeringskostnadene ved nye investeringer. Dette forutsetter at det innføres adgang til å samordne grunnrenteinntekt på skattyternivå, slik at grunnrenteskatten ikke påvirker selskapenes investeringsbeslutninger.

Formålet med de foreslåtte endringene er å stimulere til nye, lønnsomme investeringer. Samordningsadgangen bør derfor begrenses til negativ grunnrenteinntekt oppstått etter ikrafttredelsen av nye regler. Departementet foreslår således ingen endring i gjeldende regler om behandling av negativ grunnrenteinntekt oppstått før innføringen av nye regler (gammel, negativ grunnrenteinntekt).

Departementet åpner for å samordne all negativ grunnrenteinntekt beregnet pr. kraftverk for inntektsår etter innføring av nye regler (ny, negativ grunnrenteinntekt). Dette gjelder uavhengig av når de underliggende investeringsbeslutningene ble truffet. Dette gir ikke full treffsikkerhet i forhold til målet om å stimulere til nye investeringer. Årsaken er at samordningsadgangen innebærer en gunstigere ordning også overfor negativ grunnrenteinntekt som skyldes allerede vedtatte investeringer. Løsningen anses imidlertid å være administrativt håndterbar, samtidig som den gir gode incentiver til nye, samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i eksisterende og planlagte verk.

Samordningen innebærer at all ny, negativ grunnrenteinntekt i et kraftverk kan samordnes med grunnrenteinntekt i andre kraftverk skattyter eier (verkssamordning). For kraftforetak som inngår i skattemessige konsern (forutsetter bl.a. eierandel over 90 pst.), foreslår departementet å åpne for samordning av grunnrenteinntekt mellom konsernselskapene (konsernintern samordning).

For ny, negativ grunnrenteinntekt som gjenstår etter verkssamordning på skattyternivå og konserninternt, foreslås det å innføre adgang til framføring mot samordnet positiv grunnrenteinntekt hos samme skattyter i senere inntektsår. Framføringsadgangen skal være tidsbegrenset og gjelde uavhengig av om produksjonsvirksomheten er opphørt i de verk som har generert den negative grunnrenteinntekten.

Ved realisasjon av kraftverk skal kraftverkets andel av framførbar negativ grunnrenteinntekt etter samordning på skattyternivå enten gjøres opp hos overdragende skattyter etter reglene i skatteloven § 18–3 sjette ledd a, eller videreføres hos overtakende skattyter etter reglene om skattemessig kontinuitet. Disse reglene vil også gjelde ved reali-

sasjon av verk hvor produksjonsvirksomheten er nedlagt.

Ved overføring av kraftverk til staten i forbindelse med hjemfall foreslås det at reglene om oppgjør av negativ grunnrenteinntekt på skattyternivå gis tilsvarende anvendelse. Alternativt skal framførbar negativ grunnrenteinntekt etter samordning på skattyternivå kunne overføres mot vederlag til ny, skattepliktig eier av kraftverket. I tillegg foreslås en utbetalingsordning for eventuell resterende skatteverdi som ikke kompenseres etter øvrige regler.

Forslaget om å innføre samordnings- og framføringsadgang på skattyternivå og konsernintern samordning, kombinert med forslagene knyttet til realisasjon, hjemfall og nedleggelse av kraftverk, vil gi skattyter full sikkerhet for anvendelse av de negative posisjonene oppstått etter innføringen av nye regler.

For en detaljert omtale av behovet for lovendringer i forbindelse med samordningsadgangen, vises det til Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

Boks 2.2 Illustrasjon av samordning av negativ grunnrenteinntekt mellom kraftverk på skattyternivå

Tabell 2.4 gir et eksempel på hvordan samordningen vil fungere for en skattyter med fire kraftverk i sin portefølje. Saldo er saldoen for akkumulert negativ grunnrenteinntekt. GRI er en forkortelse for grunnrenteinntekt.

Tabell 2.4 Eksempel på samordning på skattyternivå

	År 1			År 2			År 3		
	Saldo	Årets GRI	Til samordning	Saldo	Årets GRI	Til samordning	Saldo	Årets GRI	Til samordning
Verk 1	-100	50	0	-50	50	0	0	50	50
Verk 2	0	100	100	0	-30	-30	0	50	50
Verk 3	-200	-50	-50	-200	20	0	-180	200	20
Verk 4	-50	100	50	0	10	10	0	50	50
Skattyter	0	-	100	0	-	-20	-20	-	150

Kilde: Finansdepartementet.

Verk 1 går inn i år 1 med akkumulert gammel, negativ grunnrenteinntekt (-100). Som i dagens system samordnes verkets positive grunnrenteinntekt i år 1 (50) først med gammel, negativ grunnrenteinntekt. Fordi negativ grunnrenteinntekt akkumulert før innføringen av nye regler ikke omfattes av samordningsadgangen, framfører verk 1 -50 til år 2. For enkelhets skyld er det sett bort fra rentetillegget i framføringen av dette underskuddet. Tilsvarende tilordning skjer i de øvrige verkene – positiv grunnrenteinntekt samordnes først med eventuell akkumulert negativ grunnrenteinntekt fra tidligere år, mens eventuell overskytende positiv grunnrente går til samordning i foretaket. All ny, negativ grunnrenteinntekt går til samordning i foretaket det året den oppstår. I sum blir skattyters grunnrenteinntekt 100 i år 1, og det er dette beløpet det beregnes grunnrenteskatt av.

I år 2 har skattyter negativ grunnrenteinntekt etter samordning (-20). Skattyters negative grunnrenteinntekt framføres da til år 3 med rente (renteeffekten er ikke tatt med her), og kommer til fradrag i senere års positive grunnrenteinntekt etter samordning hos skattyter. I år 3 framkommer dette ved at samordnet grunnrenteinntekt er 150 (summen av de samordnede grunnrenteinntektene i år 3 (170), fratrukket skattyters negative grunnrenteinntekt som er framført fra år 2 (-20)).

Tilsvarende system vil gjelde for kraftforetak i samme skattekonsern. Dersom et foretak har positiv grunnrenteinntekt etter samordning, kan denne samordnes med negativ grunnrenteinntekt fra andre kraftforetak i skattekonsernet.

Konsekvenser for risikotillegget

Samordnings- og framføringsadgang på skattyternivå og konserninternt, kombinert med forslagene knyttet til realisasjon og eierendringer ved hjemfall av kraftverk, vil gi skattyter full sikkerhet for anvendelse av negative posisjoner oppstått etter innføringen av nye regler. Selskapet vil da ha en risikofri fordring på staten (tilsvarende skatteverdien av gjenværende investeringskostnader). En risikofri rente gir da tilstrekkelig skjerming for å sikre at grunnrenteskatten bidrar til at prosjekter som er lønnsomme før skatt, også er lønnsomme etter skatt. Risikotillegget, både i renten for framføring av samordnet ny, negativ grunnrenteinntekt og ved beregning av friinntekt, foreslås derfor fjernet.

De nye reglene vil også øke foretakenes mulighet til å få utnyttet gamle, negative posisjoner, dvs. grunnrenteinntekt akkumulert før innføringen av de nye reglene. Dette skyldes at all ny, negativ grunnrenteinntekt i det enkelte verk kommer til fradrag i skattyters samlede grunnrenteinntekt (forutsatt at skattyter har mer enn ett verk). Denne samordningen innebærer at gamle, negative posisjoner vokser langsommere enn de ville gjort i det gamle systemet, jf. eksempelet i boks 2.2.

Gjeldende risikotillegg for framføring av de gamle posisjonene må anses å være svært romslig, og gir motiver til skattemessig tilpasning. Det foreslås derfor å redusere risikotillegget for framføring av negative posisjoner oppstått før innføringen av nye regler fra 4 til 2 pst. fra 2007.

Beregning av den risikofrie renten

Etter gjeldende regler defineres den risikofrie renten i grunnrentebeskatningen som gjennomsnittlig rente på statsobligasjoner med tre års løpetid, beregnet på grunnlag av inntektsåret og de to foregående inntektsår.

I skattesystemet er det flere rentesatser som har samme prinsipielle begrunnelse, men som fastsettes ulikt. Rentesatsen i grunnrentebeskatningen for kraftverk, renten i skjermingsmetoden for aksjeinntekter mv. og framføringsrenten i petroleumsbeskatningen har i stor grad samme prinsipielle utgangspunkt. Ut fra hensynet til likebehandling er det ønskelig at disse rentesatsene fastsettes med samme metode. Det foreslås at den normerte risikofrie renten i grunnrentebeskatningen defineres som årsgjennomsnittet av renten på statskassaveksler med 12 måneders gjenstående løpetid fra 2007. Framføringsrenten i petroleumsbeskatningen bygges på denne rentestørrelsen. Forslaget til endret beregning av den risikofrie renten vil gi en over-

gangseffekt. Fordi rentenivået har steget de siste årene, vil den nominelle risikofrie renten for kraftverk i 2007 øke med anslagsvis 1 prosentpoeng ved overgang til ny beregningsmetode.

Inkludere driftsstøtte i beregningen av grunnrenteskatten

En riktig utformet grunnrenteskatt krever at skattegrunnlaget tilsvarer brutto inntekter fra kraftproduksjon fratrukket relevante kostnader. Det legges til grunn at ny vannkraftproduksjon fra 2008 vil motta en driftsstøtte fra staten basert på antall produserte kWh, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2007–2008) Olje- og energidepartementet. Driftsstøtten kommer i tillegg til salgsprisen for elektrisiteten. En nøytral grunnrenteskatt må inkludere denne tilleggsinntekten for at skattegrunnlaget skal tilsvare det reelle økonomiske resultatet fra kraftproduksjon. Driftsstøtten vil etter dagens regelverk inngå i grunnlaget for beregning av skatt på alminnelig inntekt, men ikke i grunnlaget for grunnrenteskatten. Det foreslås derfor å justere lovteksten slik at driftsstøtte også inngår i grunnlaget for grunnrenteskatten.

Det vises til nærmere omtale i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

Øke satsen i grunnrenteskatten

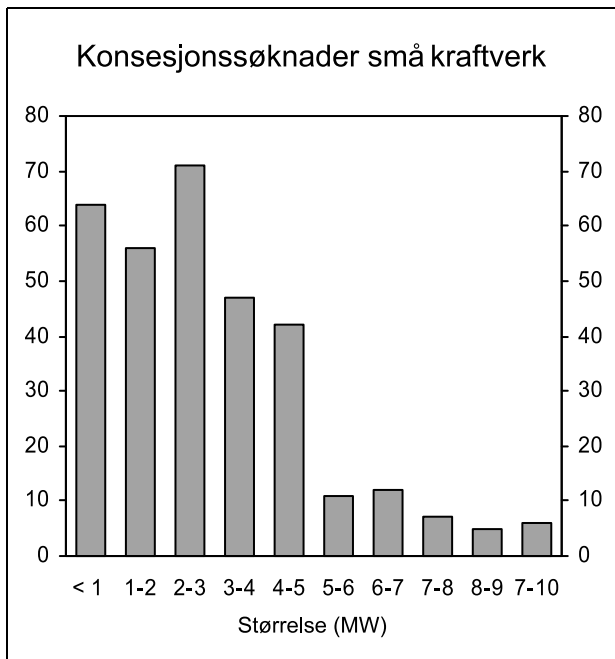
En riktig utformet grunnrenteskatt er et godt skattegrunnlag, blant annet fordi investeringsbeslutningene ikke påvirkes av skattens størrelse. De foreslåtte endringene i grunnrenteskatten tilsier at satsen i grunnrenteskatten kan økes, slik at en større del av grunnrenten i vannkraftproduksjon tilfaller staten. Departementet foreslår å øke satsen i grunnrenteskatten fra 27 pst. til 30 pst. med virkning for inntektsåret 2007.

Det vises til forslag til endring av Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2007 og forslag til skattevedtak for inntektsåret 2008.

Redusere nedre grense for betaling av grunnrenteskatt

Grunnrente er et godt skattegrunnlag som bør utnyttes slik at behovet for vridende skatter reduseres. I prinsippet bør derfor all meravkastning i kraftsektoren ilegges grunnrenteskatt – uavhengig av verkets størrelse. De foreslåtte forbedringene i grunnrenteskatten forsterker dette argumentet.

Kraftverk med påstemplet merkeytelse under 5 500 kVA (tilsvarende installert effekt på om lag 5

Figur 2.10 Konsesjonssøknader for små kraftverk (under 10 MW) fordelt på installert effekt. Status 2007 (antall)

Kilde: Norges vassdrags- og energidirektorat.

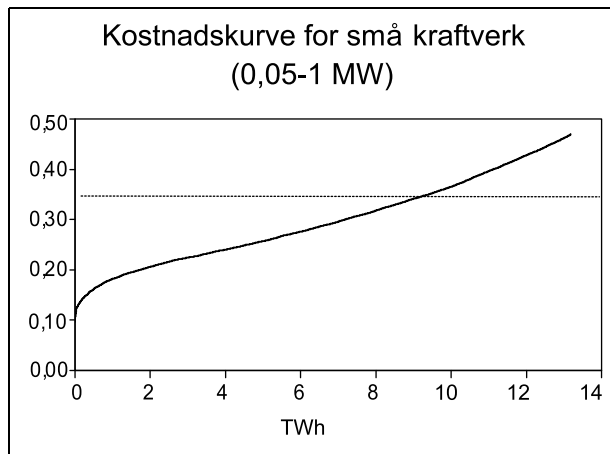
MW) er i dag fritatt for grunnrentebeskatning. Grensen ble hevet fra 1 500 kVA fra 1. januar 2004, jf. omtale i St.prp. nr. 1 (2003–2004) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

NVE har flere eksempler på at den økte grensen har gitt incentiver til å tilpasse ytelsen i verket for å unngå grunnrenteskatt, ved at det bygges mindre verk enn det som er samfunnsmessig optimalt. En slik tilpasning kan for eksempel skje ved at det bygges et verk med påstemplet merkeytelse på 5 450 kVA i stedet for en ytelse på 6 500 kVA, eller at det bygges to verk på 4 500 kVA i stedet for ett på 9 000 kVA. Energibedriftenes Landsforening har tatt opp tilsvarende problemstilling.

Figur 2.10 illustrerer hvordan konsesjonssøknadene for småkraftverk fordeler seg på installert effekt. Det er et markant fall i antallet konsesjonssøknader fra 5 til 6 MW. Dette indikerer at selskapene tilpasser størrelsen på kraftverkene for å komme under grensen for grunnrenteskatt. Slik tilpasning innebærer et samfunnsøkonomisk tap.

Av de om lag 100 kraftverkene som er under bygging eller har fått konsesjon, er hele 81 småkraftverk. Disse småkraftverkene vil stå for om lag 30 pst. av samlet gjennomsnittlig årsproduksjon for verk under bygging eller med konsesjon.

I tillegg kommer et stort potensial for bygging av småkraftverk som enda ikke har søkt konsesjon, totalt nærmere 25 TWh. Figur 2.11 og 2.12 illustrerer potensialet for små kraftverk med investerings-

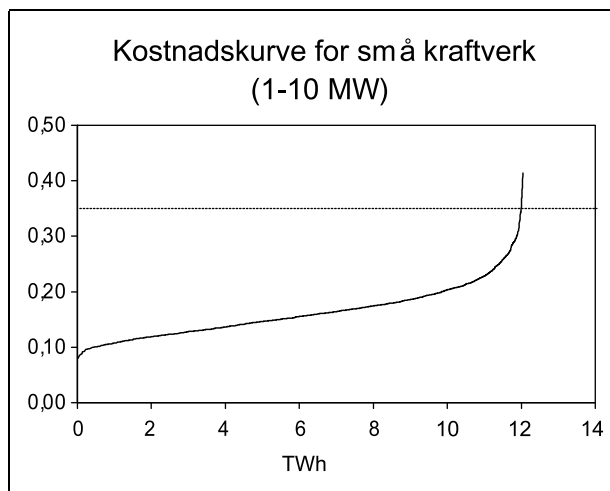

Figur 2.11 Kostnadskurve for små kraftverk (0,05 – 1 MW) kr/kWh

Kilde: Norges vassdrags- og energidirektorat.

grense 3 kr/kWh for henholdsvis de aller minste kraftverkene (0,05–1 MW) og småkraftverk mellom 1 MW og 10 MW. Potensialet er beregnet med NVEs metode for digital ressurskartlegging av småkraftverk mellom 50 og 10 000 kW (geografiske informasjonssystemer – GIS). Metoden bygger på digitale kart, digitalt tilgjengelig hydrologisk materiale og digitale kostnadsfunksjoner, men tar ikke hensyn til eiendoms- eller miljøforhold. NVE vurderer likevel kvaliteten på kartleggingen til å være tilfredsstillende. Det er lagt inn en stiplet linje for å angi hva markedet i dag anslår at kraftprisen vil være i 2008.

Figur 2.11 viser at det teoretiske potensialet for de minste kraftverkene er om lag 13 TWh. Om lag to tredeler av disse verkene vil være lønnsomme ved en kraftpris på 35 øre/kWh. For kraftverk mellom 1 MW og 10 MW (figur 2.12) er det teoretiske

Figur 2.12 Kostnadskurve for små kraftverk (1 – 10 MW) kr/kWh

Kilde: Norges vassdrags- og energidirektorat.

potensialet om lag 12 TWh. Nesten alle disse verkene vil være lønnsomme ved en kraftpris på 35 øre/kWh. NVE antar at opp mot 5 TWh av det samlede potensialet for små kraftverk på om lag 25 TWh kan realiseres i løpet av en tiårsperiode, og det er rimelig å anta at de mest lønnsomme verkene blir bygget ut først. I en situasjon med økende priser og økende produksjon fra mindre kraftverk er det særlig uheldig med skatteregler som gir incentiver til å unngå grunnrenteskatt.

Figur 2.13 illustrerer at den dominerende andelen av ny produksjon fra de minste kraftverkene kommer fra verk med installert effekt over 1 MW, som tilsvarer om lag 1 000 kVA. Et verk med ytelse på 1 000 kVA forutsetter utbyggingskostnader på opp mot 12 mill. kroner, og produserer strøm til om lag 200 husstander. Grunnrenten for disse verkene samlet er betydelig, og bør etter departementets vurdering også skattlegges i henhold til dette.

Departementet foreslår å redusere nedre grense for betaling av grunnrenteskatt fra 5 500 kVA til 1 500 kVA på kraftverksnivå. Et verk på 1 500 kVA produserer i gjennomsnitt strøm til om lag 300 husstander, og kan ha utbyggingskostnader på i størrelsesorden 20 mill. kroner.

Ved innføring av grunnrentebeskatning for eksisterende verk under 5 500 kVA, foreslås det at skattyter får adgang til å ta hensyn til historiske kostnader og inntekter som har påløpt før gjeninnføring av grunnrenteskatt. For kraftverk med negativ grunnrenteinntekt ved inngang til 2008 vil det derfor være nødvendig å gjenskape de historiske grunnrenteberegningene.

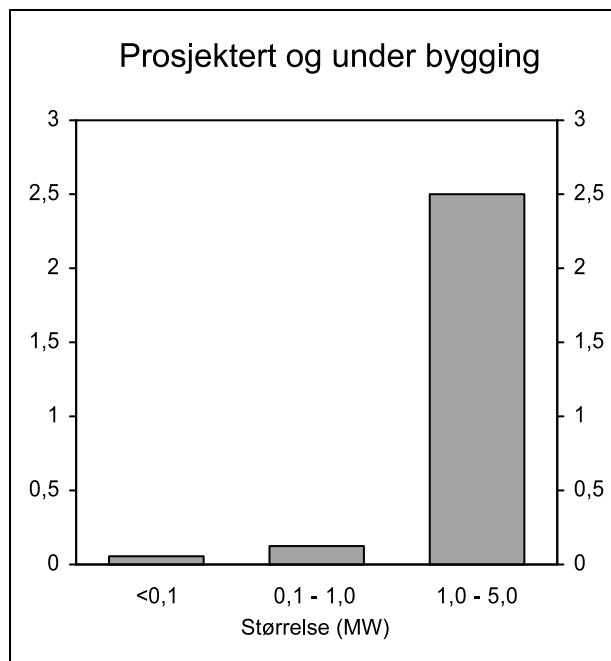
For verk over 1 500 kVA har det vært fastsatt grunnrenteinntekt fram til og med 2003, da den nedre grensen lå på dette nivået. For disse kraftverkene vil det med andre ord kun være nødvendig å beregne grunnrenteinntekten for inntil fire inntektsår.

Innføring av en redusert nedre grense for grunnrenteskatt for eksisterende verk vil kreve innføring av særskilte rutiner for kraftverkene og skattemyndighetene. For å gi tid til dette arbeidet foreslås det at senkingen av nedre grense gjennomføres fra og med 2008.

Forslagene til lovendringer er nærmere omtalt i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

Samlede provenyvirksomheter av endringer tilknyttet grunnrentebeskatningen

Utgangspunktet for provenyanslagene er kraftselvskapenes innrapportering for grunnrenteskatt for 2005, som er innhentet fra Skattedirektoratet. Tall-

Figur 2.13 Omsøkt produksjonskapasitet i nye kraftverk mindre enn 5 MW (under bygging og med konsesjonssøknad, omsøkt TWh/år)

Kilde: Norges vassdrags- og energidirektorat og Finansdepartementet.

materialet omfatter det meste av kraftproduksjonen i 2005, og ligger til grunn når departementet har anslått effektene av de foreslåtte endringene i 2007.

Kraftprisen er en sentral variabel i beregningene. Det er prisdata fra kraftbørsen Nord Pool ved månedsskiftet august/september som er lagt til grunn, både når det gjelder observerte priser og forventede priser slik de framkommer i futuresmarkedet. Spotprisen har vært lav hittil i år, men futuresprisene på kraftbørsen indikerer at prisen vil stige fram mot årsskiftet. Basert på spotprisen hittil i år og futuresprisene for resten av året, er det beregningsmessig lagt til grunn en gjennomsnittlig spotmarkedspris i 2007 på 22 øre/kWh.

Isolert sett innebærer samordningsadgangen at grunnlaget for beregning av grunnrenteskatt reduseres for alle foretak eller konsern som har kraftverk med negativ grunnrenteinntekt i porteføljen. Med forslaget vil om lag 95 pst. av all negativ grunnrenteinntekt bli samordnet mot positiv grunnrenteinntekt i andre kraftverk eid av foretaket. I motsatt retning trekker forslaget om å fjerne risikotillegget i rentene for beregning av friinntekt og framføring av ny, samordnet negativ grunnrenteinntekt.

Samlet sett anslås forslagene til endringer i grunnrentebeskatningen å gi en provenyøkning på 280 mill. kroner. Beløpet påløper i 2007 og bokføres i 2008. Til sammenlikning er utlignet grunnrente-

Boks 2.3 Virkninger på lønnsomheten av samlede skatter og konsesjonsordninger

Hensynet til effektivitet tilsier at kapitalen investeres der den gir størst samfunnsøkonomisk avkastning. Skattesystemet bør derfor utformes slik at det ikke påvirker investeringsbeslutningene. Innenfor kraftnæringen er det enkelte ordninger som kan bidra til at samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer ikke blir realisert. Det gjelder særlig de konsesjonsbaserte ordningene (konsesjonskraft og konsesjonsavgifter) og delvis eiendomsskatten.

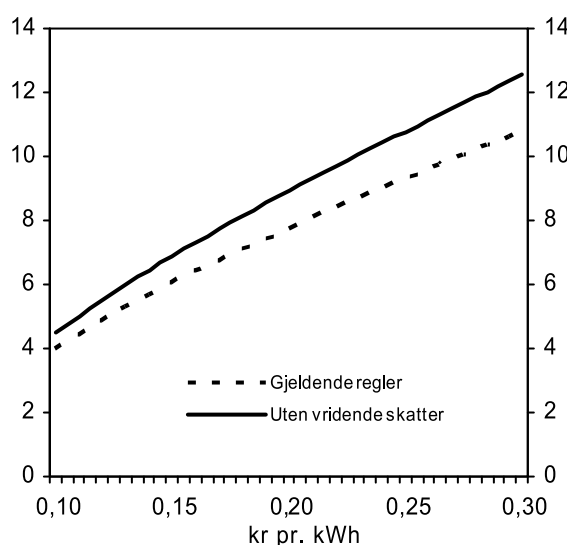
De konsesjonsbaserte ordningene er hovedsakelig begrunnet ut fra et ønske om å tilgodese vertskommunene med inntekter fra vannkraftproduksjonen, utover det kommunene får gjennom bl.a. eiendomsskatt og naturressursskatt.

En måte å vurdere hvordan disse ordningene påvirker investeringsincentivene i vannkraftproduksjon, er å beregne internrenten etter skatt for et gitt investeringsprosjekt. Internrenten kan sammenliknes med selskapets avkastningskrav etter skatt for å vurdere om prosjektet er lønnsomt. Dersom internrenten etter skatt er høyere enn selskapets avkastningskrav, er prosjektet bedriftsøkonomisk lønnsomt. Selskapets avkastningskrav etter skatt vil tilsvare den avkastningen som kan oppnås i beste alternative anvendelse av kapitalen med samme risikoeksponering.

Figur 2.14 viser hvordan internrenten varierer ved ulike nivåer på kraftprisen med gjeldende skatteregler for kraftforetak. I tillegg er det vist hva internrenten ville vært dersom en ikke hadde konsesjonskraft, konsesjonsavgift og eiendomsskatt. Internrenten ville da vært høyere, særlig ved høye kraftpriser. Det skyldes at de konsesjonsbaserte ordningene og eiendomsskatten skal betales selv om overskuddet er lavt eller negativt. De konsesjonsbaserte ordningene og eiendomsskatten fører derfor til at noen investeringer blir

bedriftsøkonomisk ulønnsomme selv om de er samfunnsøkonomisk lønnsomme. De investeringene som gir en avkastning som ligger mellom de to linjene i figur 2.14, er i utgangspunktet samfunnsøkonomisk lønnsomme, men vil ikke bli foretatt som følge av de vridende skattene. Grunnrenteskatten vil ikke påvirke lønnsomhetsvurderingene når det ikke tas hensyn til risiko.

Internrente etter skatt

Figur 2.14 Internrenten etter skatt. Avkastning i prosent ved ulike kraftpriser.

Kilde: Finansdepartementet.

Når en sammenlikner grunnrenteskattesystemet i kraftverksbeskatningen med for eksempel petroleumsbeskatningen, hvor særskattesatsen er på 50 pst., er det viktig å være klar over at de konsesjonsbaserte ordningene påvirker lønnsomheten i kraftverkene. En direkte sammenlikning av skattesatsene i petroleumsskattesystemet og kraftverksbeskatningen blir bl.a. derfor misvisende.

skatt for 2007, etter de foreslåtte endringene, anslått til vel 2 mrd. kroner. Økningen i grunnrenteskatten vil isolert sett medføre en reduksjon i utbyttet fra Statkraft, slik at netto inntektsøkning for staten i 2008 blir om lag 165 mill. kroner.

Med virkning fra 2008 foreslås en reduksjon av nedre grense for betaling av grunnrenteskatt og at driftsstøtte skal inkluderes i grunnrenteinntekten. Samlet anslås dette å gi en påløpt provenyøkning på 38 mill. kroner i 2008 og bokført i 2009.

Grunnrenteskatten kommer til fradrag i eien-

domsskattegrunnlaget. Økningen i grunnrenteskatten vil derfor påvirke eiendomsskattegrunnlaget for kraftverk som betaler eiendomsskatt etter ordinære regler (større enn 10 000 kVA). Denne effekten på eiendomsskattegrunnlaget kommer først i 2009.

Over tid antas det at forslagene vil bidra til økte investeringer i lønnsom kraftproduksjon. Det trekkes isolert sett i retning av større overskudd og dermed økte inntekter fra grunnrenteskatten.

Håndtering av gammel grunnrenteinntekt ved nedlegging av gamle kraftverk

Sentralskattekontoret for storbedrifter (SFS) har hatt flere saker knyttet til behandlingen av negativ grunnrenteinntekt i tilfeller der verk, i forbindelse med oppgraderingsarbeider, anses erstattet av et nytt verk i samme vassdrag. Selv om en i stor utstrekning nytter samme vannfall og demninger som tidligere, kan investeringene i skattemessig forstand anses som et nytt verk. Slik reglene er i dag, kan negativ grunnrenteinntekt beregnet i det nedlagte/erstattede verket ikke lenger benyttes eller framføres mot grunnrenteinntekt i det verk som defineres som nytt.

For fortsatt å kunne utnytte gammel, negativ grunnrenteinntekt etter gjeldende skatteregler, kan det være bedriftsøkonomisk lønnsomt å gjennomføre mindre oppgraderinger enn det som er samfunnsmessig optimalt. Departementet vil vurdere å endre reglene på dette området, slik at skattesystemet ikke skal være til hinder for en samfunnsmessig fornuftig utforming av anleggene i forbindelse med opprusting/utvidelse av eksisterende kraftverk. Samtidig må en unngå regler som uthuler skattegrunnlaget gjennom rene skattemotiverte tilpasninger.

Det vises til omtale i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

Endre reglene for beregning av minimums- og maksimumsgrensene i eiendomsskattegrunnlaget for kraftanlegg

Departementet foreslår å justere reglene for beregning av minimums- og maksimumsgrensene for eiendomsskattegrunnlaget for kraftanlegg. Dagens regler har som utilsiktet effekt at eiendomsskattegrunnlaget for verk som har vært i drift mindre enn 7 år, reduseres ved driftsstart sammenliknet med eiendomsskattegrunnlaget ved slutten av byggeperioden. De foreslåtte endringene innebærer at beregningen av minimums- og maksimumsgrensene i eiendomsskattegrunnlaget tar utgangspunkt i det antallet år kraftverket faktisk har vært i drift. Endringene vil kun påvirke kraftverk som betaler eiendomsskatt etter minimums- og maksimumsreglene, og foreslås gitt virkning fra eiendomsskatteåret 2008. Det vises til nærmere omtale av forslaget i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

Forslaget vil øke inntektene fra eiendomsskatten i kommuner med kraftverk med større installert effekt enn 10 000 kVA som er blitt satt i drift etter 2001. I alt berører regelendringen knapt 17 kraftverk i 2008. Det anslås at eiendomsskatten vil øke med inntil 25 mill. kroner påløpt og bokført i

2008. Tilsvarende vil kraftselskapene få økt eiendomsskatt. Eiendomsskatten kommer imidlertid til fradrag i en eventuell grunnrenteskatt og i skatt på alminnelig inntekt, slik at staten over tid vil bære noe av økningen.

2.3.3 Avskrivning av driftsmidler som er midlertidig innenfor norsk beskatningsområde

Driftsmidler som er midlertidig innenfor norsk beskatningsområde, har lineære avskrivninger til forskjell fra ordinære saldoavskrivninger. Saldoavskrivninger innebærer at det gis størst avskrivninger de første årene og dermed mindre avskrivninger senere, mens lineære avskrivninger innebærer like store nominelle avskrivninger hvert år. For driftsmidler som har vært saldoavskrevet, og som tas ut av norsk beskatningsområde innen 4 år etter at saldoavskrivninger ble påbegynt (8 år for skip, fartøy og rigger mv.), skal det dessuten foretas et inntektsoppgjør. Selskapet lignede da for en eventuell positiv differanse mellom foretatte saldoavskrivninger og beregnede avskrivninger etter de særskilte lineære avskrivningsreglene.

EFTAs overvåkingsorgan, ESA, har gitt uttrykk for at gjeldende regler synes å være i strid med EØS-avtalens bestemmelser om frihet til å yte tjenester til mottakere i andre EØS-stater. For å unngå en mulig konflikt med EØS-reglene foreslår Regjeringen å innføre saldoavskrivninger for driftsmidler som er midlertidig innenfor norsk beskatningsområde, og som tilhører skattytere som hører hjemme innenfor EØS-området. Med bakgrunn i denne endringen foreslås det også å fjerne regelen om inntektsoppgjør ved uttak av driftsmidler tilhørende disse skattyterne.

Forslagene berører alle driftsmidler som midlertidig tas inn i norsk beskatningsområde, og som tilhører skattytere som hører hjemme innenfor EØS-området. De største verdiene knytter seg til rigger og skip. Det anslås på usikkert grunnlag at forslaget vil redusere provenyet med om lag 50 mill. kroner påløpt i 2008. Forslaget har ingen bokført provenyvirkning i 2008.

Det vises til nærmere omtale i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.3.4 Jordbruksfradrag

Regjeringen foreslår å øke grunnavgiften på fringsolje, jf. avsnitt 3.8. For landbruket anslås den isolerte avgiftsøkningen etter skatt å utgjøre om lag 42 mill. kroner påløpt i 2008. Regjeringen foreslår

at denne avgiftsøkningen for landbruket kompenseres ved at det generelle jordbruksfradraget økes fra 45 000 kroner til 54 200 kroner. Det er vanlig praksis å videreføre beløpsgrensene i jordbruksfradraget nominelt. Regnet i forhold til en slik videreføring av dagens grenser er kompensasjonen 42 mill. kroner påløpt, mens den er 32 mill. kroner påløpt regnet i forhold til referansesystemet.

Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.3.5 Fradrag i inntekt fra skiferproduksjon

Etter gjeldende regler gis det et særskilt fradrag i inntekt fra skiferproduksjon. Fradraget utgjør inntil 36 000 kroner tillagt 19 pst. av eventuell næringsinntekt som overstiger 36 000 kroner. Maksimalt fradrag er 61 500 kroner.

Regjeringen foreslår å øke det særskilte fradraget i inntekt fra skiferproduksjon til samme nivå som jordbruksfradraget i 2008, jf. avsnitt 2.3.4. Det innebærer at det generelle skiferfradraget økes fra 36 000 kroner til 54 200 kroner. Det prosentvise fradraget på 19 pst. for næringsinntekt utover det generelle fradraget, økes til 32 pst. Det maksimale fradraget på 61 500 kroner heves til 142 000 kroner.

Provenytapet av å øke det særskilte fradraget i inntekt fra skiferproduksjon til samme nivå som jordbruksfradraget anslås til om lag 0,5 mill. kroner påløpt og 0,4 mill. kroner bokført i 2008.

Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.3.6 Skattlegging av gevinst ved salg av grunnareal i landbruket

Innføringen av skjermingsmetoden fra 2006 innebærer et nytt beskatningsprinsipp sammenliknet med den tidligere delingsmodellen. Mens delingsmodellen skulle dele avkastningen i arbeids- og kapitalavkastning, skal skjermingsmetoden sørge for at den risikofrie avkastningen på investert kapital skjermes for ekstra beskatning. Hensikten med skjermingsmetoden er å unngå at sammensetningen av investeringene og finansieringen av disse påvirkes av skattereglene. I tillegg binder skjermingsmetoden sammen de ulike organisasjonsformene på en slik måte at aksjonærer, deltakere i deltakerlignede selskaper og enkeltpersonforetak langt på vei likebehandles.

Innføringen av skjermingsmetoden har bl.a. medført en viss skjerpet beskatning ved grunneiers salg av grunnareal som anses som *driftsmiddel i næring*. Det skyldes at gevinst på slikt salg nå ikke bare inngår i alminnelig inntekt, men også i person-

inntekten, som ilegges trygdeavgift og eventuell toppskatt. Gevinsten vil imidlertid kunne inntektsføres over gevinst- og tapskonto, slik at inntekten kommer til beskatning over flere år.

Målet med skattereforment, herunder innføringen av skjermingsmetoden, var å sikre større grad av skattemessig likebehandling av personer på samme inntektsnivå, uavhengig av hvordan inntekten er opptjent. Reformen innebærer dermed nødvendigvis at enkelte som tidligere ble lempelig skattlagt sammenliknet med andre med tilsvarende inntekt, får en viss skatteskjerpelse. Innføringen av skjermingsmetoden må også ses i sammenheng med de øvrige skatte- og avgiftslettelsene de senere årene, herunder reduksjonen i toppskatt.

Regjeringen mener at reglene for gevinstbeskatning fungerer godt og er i tråd med prinsippene i skattereforment. For å redusere skattleggingen av moderate gevinster fra salg av grunnareal i landbruket foreslår imidlertid Regjeringen å unnta slike gevinster fra skattlegging etter skjermingsmetoden. Regjeringen foreslår derfor at gevinst ved salg av grunnareal i landbruket skattlegges som kapitalinntekt dersom samlet årlig gevinst er lavere enn 150 000 kroner. Dette vil blant annet komme små virksomheter i landbruket til gode. Etter Regjeringens syn bør gevinster fra salg av grunnareal i landbruket utover dette fortsatt skattlegges i sin helhet etter prinsippene i skjermingsmetoden.

Forslaget anslås på usikkert grunnlag å redusere provenyet med 10 mill. kroner påløpt i 2008. Provenytapet bokføres i 2009.

Det vises til nærmere omtale i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.3.7 Taksering av skog

I samarbeid med Finansdepartementet har Skattedirektoratet gitt nye regler for verdsettelse av skog. Disse trådte i kraft fra og med inntektsåret 2006, jf. avsnitt 2.3.6 i St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. De nye reglene innebærer at den samlede nettotilveksten av skog på hver eiendom beregnes med utgangspunkt i sjablonverdier for tilvekst i fire bonitetsklasser (super, høy, midtels og lav skogproduksjonsevne). Nettoverdien av den sjablonmessige tilveksten beregnes på bakgrunn av gjennomsnittspriser og sjablonverdier for kostnader. Det er lagt opp til tre prissoner og tre kostnadssoner, som innebærer ni forskjellige kombinasjoner av pris og kostnader. De enkelte kommunene er plassert i en slik sone, og skogeieren vil ved å registrere sin egen kommunes soneplassering enkelt kunne beregne verdien av eiendommens årlige

nettoavkastning. Formuesverdien av skogen framkommer ved å multiplisere den årlige nettoverdien med skogfaktoren, som ble fastsatt til 8.

Regjeringen mener at den nye metoden for å fastsette formuesverdier av skog er vesentlig mer treffsikker enn den gamle metoden. Basert på en ny gjennomgang av virkningen av de vedtatte reglene for formuesverdsettelsen av skog, antar Regjeringen at en skogfaktor på 5 vil gi en samlet skatteøkning som er i tråd med anslag gitt i St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Det er imidlertid for sent å redusere skogfaktoren med virkning for det endelige ligningsoppgjøret for 2006, som sendes ut i løpet av september måned. For å motvirke skatteøkningen i 2006 utover Regjeringens anslag i proposisjonen vil Regjeringen redusere skogfaktoren fra 8 til 4 for inntektsåret 2007, og fastsette skogfaktoren til 5 først fra og med inntektsåret 2008. Dersom tallene for skatteligningen for 2007 avviker fra Regjeringens forutsetninger, vil en imidlertid vurdere skogfaktoren og komme tilbake med eventuelle forslag til justeringer. Endringene innebærer en lettelse på om lag 6 mill. kroner påløpt i 2007 og en innstramming på om lag 1 mill. kroner påløpt i 2008. Samlet bokført provenytnap i 2008 er om lag 5 mill. kroner.

2.3.8 Skattefradrag for kostnader til forskning og utvikling

Innledning

Skattefradrag for næringslivets kostnader til forskning og utvikling (Skattefunn) ble innført for små og mellomstore foretak fra 1. januar 2002, og for alle foretak fra 1. januar 2003. Skattefunn er et regelstyrt virkemiddel, hvor foretakene selv velger ut støtteberettigede prosjekter. Alle prosjekter som tilfredsstiller kravene i lov og forskrift, gir rett til skattefradrag etter de samme kriteriene. Formålet er å stimulere næringslivets egen FoU-innsats, jf. Innst. S. nr. 325 (2000–2001) og Ot.prp. nr. 1 (2001–2002) Skatte- og

avgiftsopplegget 2002 – lovendringer. Regjeringen vil videreføre og evaluere Skattefunn-ordningen.

Skattefradragets størrelse beregnes og avgrenses etter nærmere regler i skatteloven § 16–40 med tilhørende forskrift. Innholdet i prosjektene skal være godkjent av Norges forskningsråd. Videre er det et vilkår at kostnadene som medtas i beregningsgrunnlaget for støtte, er attestert av revisor. Ligningsmyndighetene kontrollerer oppgitte kostnader og fradrag ift. regelverket for Skattefunn og samlet støtte til prosjektet ift. statsstøttereguleringen. Dersom skattefradraget er høyere enn skattyters utlignede skatt, blir det overskytende beløpet utbetalt fra staten ifm. skatteoppgjøret.

EU/EØS-reguleringen for statsstøtte setter maksimalgrenser for subsidiering av ulike næringsformål og kostnadstyper. 31. desember 2006 vedtok EFTAs overvåkningsorgan, ESA, nye retningslinjer for støtte til forskning, utvikling og innovasjon, som samsvarer med tilsvarende retningslinjer fastsatt av Europakommisjonen. Det har ikke vært nødvendig med tilpasninger i regelverket for Skattefunn etter at de nye retningslinjene ble innført.

Anvendelse og omfang

Næringslivet mottok 1 211 mill. kroner i støtte gjennom Skattefunn for inntektsåret 2005, noe som er en reduksjon på 12,5 pst. fra 2004. Tabell 2.5 viser utviklingen i skatteutgiften (tapte skatteinntekter) fra Skattefunn, og sammenhengen mellom budsjetterte fradrag basert på godkjente søknader i Norges forskningsråd, og beløpene som faktisk kom til fradrag ved ligningsoppgjøret. Dessuten framkommer hvor stor del av støtten som er utbetaling ut over utlignet skatt. For 2006 viser tabellen anslag for skatteutgiften basert på budsjetterte utgifter i godkjente prosjektsøknader.

Erfaringene med Skattefunn har vist at det er en del godkjente prosjekter som reduseres i omfang, ikke fullføres eller blir utsatt. Gjennomføringsgra-

Tabell 2.5 Skatteutgift som følge av Skattefunn, hovedtall

Inntektsår	Budsjetterte fradrag (godkjente søknader) Mill. kr	Herav faktisk til fradrag Pst.	Faktiske fradrag (ligningsoppgjøret) Mill. kr	Herav utbetalt utover utlignet skatt Pst.
2002 ¹	782	89	696	82
2003	1 566	82	1 282	78
2004	1 787	78	1 384	77
2005	1 645	74	1 211	75
2006	1 415	Anslag: 74	Anslag: 1 050	–

¹ Ordningen omfattet bare små og mellomstore foretak.

Kilder: Norges forskningsråd, Skattedirektoratet og Finansdepartementet.

den har gått ned for hvert år. I 2005 var det bare 74 pst. av den budsjetterte støtten som faktisk kom til fradrag ved ligningsoppgjøret. Denne utviklingen har ingen åpenbar forklaring. Det at ordningen har eksistert i flere år burde bidra til at urealistiske prosjekter utelukkes allerede i søknadsbehandlingen. En generelt positiv utvikling i næringslivet de siste årene trekker også i retning av at færre prosjekter blir avbrutt på grunn av konkurs eller innskrenkninger. Høy aktivitet i næringslivet kan imidlertid ha motsatt virkning ved at det blir mindre ledige ressurser som kan avsettes til FoU, og større konkurranse om kvalifisert personell.

En stor del av støtten gjennom Skattefunn er utbetaling utover utlignet skatt. Andelen av samlet støtte som kommer til utbetaling, har gått svakt ned fra år til år. Dette skyldes trolig generelt bedre lønnsomhet i næringslivet, og at en større andel av foretakene dermed er i skatteposisjon. For inntektsåret 2005 er 75 pst. av det totale støttebeløpet utbetaling utover utlignet skatt. Det viser at ordningen fortsatt i hovedsak benyttes av foretak som ikke er i skatteposisjon. Skattefunn fungerer dermed i det vesentlige som en tilskuddsordning.

Norges forskningsråd har godkjent om lag 4 100 prosjekter som vil være fradragsberettigede ved skatteoppgjøret for 2006 dersom de ble gjennomført med det omsøkte FoU-innholdet. Foretakene har budsjettert disse prosjektene til totalt 8,4 mrd. kroner, som gir rett til skattefradrag for vel 1,4 mrd. kroner. Budsjetterte kostnader og fradrag er dermed om lag 15 pst. lavere enn året før. Dersom gjennomføringsgraden er stabil fra året før (74 pst.), vil faktiske fradrag være om lag 1,05 mrd. kroner i 2006. Søknader til Norges forskningsråd så langt i 2007 indikerer at bruken av Skattefunn fortsetter på om lag samme nivå som i 2006. Pr. 1. september var det innkommet en del færre søknader enn til samme tidspunkt året før, men prosjektene er gjennomgående noe større enn tidligere. Fra 1. januar 2007 er kostnadsberegningen av prosjekter i Skattefunn endret. Endringen i kostnadsberegningen og andre tiltak for bedre økonomistyringen, ble anslått å gi en provenyøkning på om lag 150 mill. kroner. Forutsatt at bruken av Skattefunn ellers fortsetter på 2006-nivået, kan skatteutgiften anslås til om lag 900 mill. kroner påløpt i 2007 (bokført i 2008).

Evaluering av resultater og brukertilfredshet

Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennomfører en bred evaluering av Skattefunn for perioden 2002 – 2006, med hovedvekt på måloppnåelse og resultater. Dessuten inngår et delprosjekt om administrativ

gjennomføring, der det gis en vurdering av ordningens tilgjengelighet og brukertilfredshet samt effektiviteten i de administrative rutineene. Evalueringen vil også forsøke å avdekke om det skjer uønsket skattetilpasning, f.eks. knyttet til reklassifisering av utgifter eller oppsplitting av virksomhet i flere foretak. Sluttrapport og endelige resultater fra evalueringen skal legges fram innen utgangen av 2007, men enkelte delrapporter og foreløpige resultater foreligger allerede.

En analyse viser at effektene på produktiviteten i foretakene er om lag de samme for Skattefunnprosjekter som for FoU-prosjekter i sin alminnelighet. Selv om foretakene mottar subsidier gjennom Skattefunn, og således kunne tenkes å ha lavere krav til avkastning av slike prosjekter sammenliknet med andre FoU-prosjekter, synes dette ikke å være tilfellet. Avkastningen av selve Skattefunnsubsidien er moderat positiv. SSB påpeker imidlertid at resultatene må tolkes med varsomhet da ordningen har virket i få år og det ofte tar lang tid før effekter av satsing på FoU gir seg særlig utslag i foretakenes økonomiske resultater.

SSB har også lagt fram en rapport om skattebaserte ordninger i andre land som skal stimulere næringslivets FoU-innsats. Rapporten viser at skattebasert FoU-støtte har blitt mer vanlig i OECD-land, men også at det er land som ikke har skatteincentiver for FoU (bl.a. Sverige, Finland og Tyskland). Ifølge SSB må den norske ordningen isolert sett kunne sies å være ganske sjenerøs i et internasjonalt perspektiv i den forstand at Skattefunn omfatter relativt mange foretak, og den samlede skatteutgiften er relativt høy sammenliknet med skattebaserte ordninger i andre land.

Økonomistyringen i Skattefunn

Tiltak for bedre økonomistyring i Skattefunn er gjennomført i statsbudsjettet for 2007. Fradragsgrunnlaget for personellkostnader og indirekte kostnader er nå begrenset til 500 kroner pr. time og maksimalt 1 850 timer årlig pr. person, mens det tidligere ikke var noen beløps- eller timegrense pr. person. Bakgrunn for tiltakene var bl.a. en evaluering av økonomistyringen og administreringen av Skattefunn som ble utført av Senter for statlig økonomistyring (SSØ) på oppdrag fra Finansdepartementet. SSØ foreslo også andre tiltak enn de som ble fulgt opp i statsbudsjettet for 2007, og det ble varslet en vurdering av ytterligere forskriftsendringer. Forslagene fra SSØ er beskrevet i St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, avsnitt 2.3.10.

Finansdepartementet har etter en nærmere vur-

dering kommet til at eventuelle ytterligere tiltak som krever forskriftsendring, bør ses i sammenheng med den brede evalueringen fra SSB. Det foreslås derfor ikke endringer i forskriften til skatte-loven § 16–40 i statsbudsjettet for 2008. Norges forskningsråd og Skattedirektoratet har imidlertid flere tiltak som vil styrke økonomistyringen innenfor gjeldende forskrift.

Et særtrekk ved Skattefunn som støtteordning er at en annen etat enn den som i utgangspunktet godkjenner prosjektinnholdet (Norges forskningsråd), har ansvar for å kontrollere kostnadene (Skatteetaten). En slik todelt forvaltning krever samordning av rutiner og retningslinjer samt en løpende utveksling av informasjon. Norges forskningsråd og Skattedirektoratet arbeider med flere tiltak som kan bedre informasjonsflyten mellom etatene.

I utgangspunktet er økonomistyringen basert på at foretaket oppgir nødvendige og riktige opplysninger i søknaden til Norges forskningsråd og i vedlegg til selvangivelsen (RF-1053). Både Norges forskningsråd og Skattedirektoratet arbeider med presiseringer og klargjøringer i sine skjema med veiledningsmaterieil. Videre skal foretaket føre eget regnskap for prosjektet, som på oppfordring framlegges for ligningsmyndighetene. Ved kontroller har det vist seg at oppsett og kvalitet av prosjektregnskapene varierer mye. Skattedirektoratet utarbeider derfor en nettbasert mal for prosjektregnskap som blir tilgjengelig fra inntektsåret 2007.

Søknadsbehandlingen i Skattefunn vil bli styrket ved at Norges forskningsråd innfører en rimelighetsvurdering av forventet timeforbruk. Hensikten er gjennom dialog med søkeren å bidra til en mer realistisk budsjettering, og innebærer ingen forhåndsgodkjenning av timeforbruket. Dessuten har Norges forskningsråd i samarbeid med SSB utarbeidet et opplegg for å sjekke kvaliteten av søknadsbehandlingen bl.a. for likebehandling.

Det har vært godkjent opptil femårige prosjekter i Skattefunn. I prosjekter som løper over flere år, kan det etter hvert oppstå et betydelig avvik mellom det opprinnelige budsjettet og de faktiske kostnadene. Norges forskningsråd har gradvis lagt om til en praksis med å godkjenne maksimalt tre år for de aller fleste prosjekter.

2.4 Formuesskatt for forskningsinstitutter som mottar basisbevilgninger

Selskaper, innretninger mv. som driver virksomhet, er skattepliktige. Innretninger mv. som ikke har erverv til formål, er fritatt for skatteplikt. Hvor-

vidt fritaksbestemmelsen kommer til anvendelse på forskningsinstitutter beror på en individuell vurdering av det enkelte institutt. Det er i dag 61 institutter som omfattes av retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter, og som mottar basisbevilgninger. Institutter organisert som aksjeselskaper er generelt fritatt fra formuesskatteplikt, slik også andre aksjeselskaper er. Selskapsformuen skattlegges i stedet hos aksjonærene i form av formuesskatt på aksjene. Når aksjene eies av stat, kommune eller universitet/høyskole (UoH-sektoren), skattlegges heller ikke eierne fordi disse subjektene generelt er fritatt fra skatteplikt. Stiftelser har ingen eier, og formuen beskattes derfor hos stiftelsen. Skattepliktige forskningsinstitutter organisert som *stiftelser* er derfor skattepliktige for sin formue. Satsen for formuesskatt er for tiden 0,3 prosent av nettoformuen.

Regjeringen foreslår å innføre fritak fra formuesskatteplikt fra 2008 for forskningsinstitutter som mottar basisbevilgninger, og som er organisert som stiftelser. Forslaget innebærer at disse instituttene likestilles med statlige forskningsinstitutter og institutter i UoH-sektoren når det gjelder den skattemessige behandlingen av formue. Skattefritaket gjelder bare den delen av stiftelsesformuen som kan relateres til forskningsaktivitet.

Forslaget innebærer en skattelettelse på om lag 5 mill. kroner påløpt i 2008 og bokført i 2009.

Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.5 Endringer i kommunale og fylkeskommunale skattører og fellesskatt for 2008

Fastleggingen av de kommunale skattørene må ses i sammenheng med skattereglene, skattegrunnlagene og fordelingen av inntektsveksten på rammeoverføringer og skatter. I Kommuneproposisjonen 2008 ble det signalisert at skattøren fastsettes slik at det reelle nivået på skatteinntektene i 2007, slik dette ble anslått i Revidert nasjonalbudsjett 2007, videreføres til 2008. Veksten i frie inntekter vil dermed i sin helhet komme som økt rammetilskudd.

De kommunale skattørene fra personlig skattytere foreslås redusert fra 12,25 pst. i 2007 til 12,05 prosent i 2008, dvs. med 0,20 prosentpoeng. De fylkeskommunale skattørene foreslås redusert fra 2,70 pst. i 2007 til 2,65 pst. i 2008, dvs. med 0,05 prosentpoeng.

Dette opplegget innebærer at det reelle nivået på skatteinntektene i kommuneforvaltningen i 2007, slik dette ble anslått i Revidert nasjonalbud-

Tabell 2.6 Skattørene i 2007 og 2008. Prosent

	2007	2008	Endring
<i>Maksimalskattøren for personlige skattytere</i>			
Kommuner	12,25	12,05	- 0,20
Fylkeskommuner	2,70	2,65	- 0,05
Fellesskatt til staten	13,05	13,30	+ 0,25
Alminnelig inntekt	28,00	28,00	0,00
<i>Skattøren for etterskuddspliktige skattytere</i>			
Fellesskatt til staten	28,0	28,0	0,0
Det felleskommunale skattefondet	0,0	0,0	0,0
Alminnelig inntekt	28,0	28,0	0,0

Kilde: Finansdepartementet.

sjett 2007, videreføres til 2008, samt at realveksten i de frie inntektene i sin helhet kommer som økt rammetilskudd både for kommunene og fylkeskommunene.

Satsen for fellesskatt til staten foreslås økt fra 13,05 pst. i 2007 til 13,30 pst. i 2008, dvs. en økning på 0,25 prosentpoeng. Samlet skatt på alminnelig inntekt fra personlig skattytere utgjør dermed 28 pst.

I forbindelse med statsbudsjettet for 2005 ble det besluttet å tilbakeføre en andel av selskapsskatten til kommunene fra og med 2005. Selskapsskatten har blitt utbetalt som en del av rammetilskuddet, og denne praksisen vil bli videreført i 2008.

Tabell 2.6 oppsummerer forslaget til endring i skattørene for personlige og etterskuddspliktige skattytere.

2.6 Avgift på arv og gaver (kap. 5506 post 70)

Regjeringen mener det er behov for å forbedre arveavgiften. Arveavgiftsutvalget fremmet en rekke forslag i NOU 2000: 8 Arveavgift, men bare et fåtall av disse forslagene har så langt blitt gjennomført. Det arbeides nå med å ajourføre statistikken på arveavgiftsområdet, slik at beslutningsgrunnlaget for mulige endringer skal bli bedre. Arbeidet med arveavgiften vil bli lagt opp slik at det kan være mulig å vurdere forslag om forbedringer i budsjettet for 2009. Regjeringen foreslår likevel en endring i arveavgiften i 2008-budsjettet når det gjelder såkalte leilighetsgaver, dvs. gaver som gis til fødselsdager, jul, bryllup mv. Avgiftsfriheten for denne typen gaver foreslås erstattet med et årlig fribeløp for gaver.

Årlig fribeløp for gaver i arveavgiftsloven

Regjeringen foreslår å innføre et årlig fribeløp for gaver tilsvarende halvparten av folketrygdens grunnbeløp ved inngangen til kalenderåret, dvs. 33 406 kroner i 2008. Fribelet skal erstatte arveavgiftslovens avgiftsfrihet for leilighetsgaver.

Arveavgiftslovens bestemmelse om leilighetsgaver inneholder en rekke skjønnsmessige momenter som gjør fritaket vanskelig å praktisere for avgiftsmyndighetene. Spesielt kan det være uklart hvor store leilighetsgavene kan være før de utløser avgiftsplikt, og i hvilken utstrekning gavenes størrelse kan variere med giverens økonomi. Et årlig fribeløp for gaver vil øke forutsigbarheten for de avgiftspliktige og gi en enklere saksbehandling for arveavgiftsmyndighetene. En fast beløpsgrense vil også redusere faren for at arveavgiftsmyndighetene praktiserer regelverket forskjellig i ulike deler av landet.

Den foreslåtte fritaksregelen omfatter ikke formuesobjekter som verdsettes etter arveavgiftsloven § 11 A (ikke-børsnoterte aksjer og andeler i ansvarlige selskap og kommandittselskap). Fritaksregelen vil heller ikke omfatte overføring av fast eiendom. Ubrukt fribeløp vil ikke kunne overføres til senere år. Eksisterende fribeløp for arv og gaver på 250 000 kroner videreføres, og kommer i tillegg til det årlige fribelet.

Forslaget anslås å redusere provenyet med 7 mill. kroner påløpt og 2 mill. kroner bokført i 2008.

Det vises til nærmere omtale i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

2.7 Trygdeavgift og andre avgifter til folketrygden (kap. 5700 post 71 og 72)

2.7.1 Trygdeavgifter m.m.

Næringsinntekt ilegges en trygdeavgift på 10,7 pst., mens satsen er 7,8 pst. på lønnsinntekt. I primærnæringene betaler den enkelte næringsdrivende 7,8 pst. trygdeavgift. Den formelle satsen er imidlertid 10,7 pst. også her, som for annen næringsinntekt. Mellomlegget dekkes av en særskilt produktavgift i fiskerinæringen, jf. nedenfor, og av staten over jordbruksavtalen for jord- og skogbruksnæringen. Av pensjonsinntekt mv. betales det en trygdeavgift på 3 pst. Den høyere satsen for selvstendig næringsdrivende utenom primærnæringene skyldes at det ikke ilegges arbeidsgiveravgift på næringsinntekt.

Den nedre grensen for å betale trygdeavgift er etter gjeldende regler 39 600 kroner. Deretter trappes trygdeavgiften opp med 25 pst. av lønnsinntekten mellom 39 600 kroner og 57 558 kroner. Fordi det ikke blir innkrevd skatt dersom samlet skatt er under 100 kroner, og trygdeavgiften utgjør 25 pst. av lønnsinntekten, er nedre grense for å betale skatt i praksis 40 000 kroner. Dette kalles også «frikortgrensen».

Regjeringen foreslår å øke trygdeavgiften for selvstendig næringsdrivende utenom primærnæringene med 0,3 prosentpoeng i 2008. Dette må ses i sammenheng med at fødsels- og adopsjonsrettighetene til denne gruppen forbedres fra og med samme tidspunkt. Forslaget gir en provenyøkning på om lag 120 mill. kroner påløpt og 95 mill. kroner bokført i 2008.

Det vises for øvrig til forslag til § 2 i Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2008. Her framgår det at trygdeavgift som overstiger 7,8 pst. av næringsinntekt i jord- og skogbruk samt reindrift, skal dekkes med tilskudd knyttet til næringsavtalene i landbruket. Dermed holdes landbruket uberørt av trygdeavgiftsøkningen på næringsinntekt.

Produktavgiften i fiskerinæringen skal dekke forskjellen mellom høy sats og mellomatts for trygdeavgiften. Det skyldes at næringsdrivende i fiskerinæringen, i motsetning til næringsdrivende utenfor primærnæringene, ikke er pålagt trygdeavgift med høy sats. Med forslaget for 2008 er forskjellen mellom høy sats og mellomatts 3,2 prosentpoeng. Videre skal produktavgiften dekke arbeidsgiveravgift på hyre, en kollektiv medlemspremie til yrkesskadetrygd (0,2 pst. av inntekten), de faktiske utgiftene som folketrygden har i forbindelse med frivillig tilleggstrygd for sykepengene samt utgifter i forbindel-

se med stønad til arbeidsledige i næringen. Fiskeri- og kystdepartementet tilrår i brev av 19. september 2007 at avgiftssatsen blir fastsatt til 2,7 pst. i 2008. I brevet fra Fiskeri- og kystdepartementet heter det blant annet:

«Fiskeri- og kystdepartementet har innhentet prognose på førstehandsverdi og pensjonsgivende inntekt fra Fiskeridirektoratet. NAV har kommet med opplysninger om utviklingen i kostnadene ved kollektiv tilleggstrygd til sykepengene for fiskere, samt oversikt på innbetalt produktavgift hittil i 2007. Garantikassen for fiskere har opplyst om utviklingen i utbetalingene av arbeidslidighetstrygd for fiskere så langt i år, og gitt prognose for 2008.

Følgende størrelser ligger til grunn ved fastsetting av nivået på produktavgiften for 2008:

	Mill. kroner
Førstehandsverdi som det skal betales produktavgift av	12 500,0
Dette gir en pensjonsgivende inntekt på	4 817,0

Fiskeri- og kystdepartementet vil legge til grunn følgende prognoser som produktavgiften skal dekke i 2008. Det vises for øvrig til vedlagt regneark som viser disse beregningene.

Andel medlemsavgift (3,2 pst. av inntekt)	154,1
Yrkesskadetrygd (0,2 pst. av inntekt) ...	9,6
Dagpenger ved arbeidslidighet	25,0
Kollektiv tilleggstrygd for syketrygd	143,0
Totalt	331,8

Beregning ut fra prognosene for 2008 tilsier at riktig sats på produktavgiften vil være 2,7 % for 2008.»

2.7.2 Differensiert arbeidsgiveravgift. Overgang til terminvis beregning av femtiprosentregelen i unntaket for ambulerende virksomhet

Etter gjeldende § 1 bokstav i i Stortingets vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden, er stedet hvor arbeidsgiver er registrert i Enhetsregisteret avgjørende for hvilken sonesats som skal legges til grunn ved beregningen av arbeidsgiveravgift på lønnskostnadene tilknyttet virksomheten. Et foretak som er registrert ett sted, skal i utgangspunktet registreres med underenhet et annet sted hvis foretaket også driver virksomhet på dette andre ste-

det, jf. forskrift av 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10. Da vil en slik underenhet utgjøre en egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift, og det er satsen i sonen hvor underenheten er registrert, som skal anvendes på lønnskostnadene, jf. avgiftsvedtaket § 1 bokstav i annet ledd.

Satsen i sonen hvor arbeidsgiver er registrert, skal anvendes uavhengig av hvor arbeidet utføres. Et unntak fra utgangspunktet om registreringsstedet som avgjørende for sonesatsen, ble med virkning fra 1. januar 2007 innført for enkelte tilfeller av såkalt ambulerende virksomhet, jf. avgiftsvedtaket § 1 bokstav i tredje ledd. Bakgrunnen for unntaket var at slike foretak har begrenset adgang eller plikt til å registrere oppdrag i andre soner som egne underenheter. Dette vil typisk gjelde transportbransjen og bygge- og anleggsbransjen. Hvis et foretak innen ambulerende virksomhet har arbeidstakere som utfører arbeid i en annen sone enn der foretaket er registrert, skal satsen i arbeidssonen benyttes dersom arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid i denne andre enkeltsonen. Med «hoveddelen» menes mer enn 50 pst. av det samlede antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av inntektsåret.

Vurderingen av hvor hoveddelen av arbeidstakerens arbeid er utført i disse tilfellene, skal altså etter gjeldende regler gjøres på *årsbasis*. Dette har imidlertid vist seg å innebære store praktiske problemer for både arbeidsgivere og skatteoppkrevende. Arbeidsgiverne kan ofte ikke forutsi hvor stor del av arbeidstakerens arbeid som i løpet av inntektsåret skal utføres i en annen sone enn virksomhetens registreringszone. Dersom arbeidsgiveren ikke har truffet riktig i sine antagelser, må det gjennomføres korreksjonsoppgjør for tidligere terminer.

Dette kan unngås ved at man i stedet knytter vurderingen av «hoveddelen» til *den enkelte avgiftstermin*. Da vil avgiftssatsen kunne fastsettes ved innbetalingene av arbeidsgiveravgift for den enkelte termin. Dette vil være arbeidsbesparende for både arbeidsgivere og skatteoppkrevende. En annen fordel er at særlig foretak innenfor bygge- og anleggsbransjen i større grad vil kunne forutberegne sine lønnskostnader og kunne presentere mer presise kostnadsoverslag til potensielle byggherrer.

Endringen er av rent teknisk art og notifikasjon til EFTAs overvåkingsorgan (ESA) anses unødven-

dig. Det antas videre at endringen ikke vil ha provenyvirksomheter av betydning. Administrativt vil ordningen innebære en forenkling.

Departementet foreslår på dette grunnlag at Stortingets vedtak for 2008 om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden § 1 bokstav tredje ledd utformes slik at det for arbeidstakere i ambulerende virksomhet som arbeider mer enn halvparten av tiden i løpet av en termin i én annen enkeltsonen enn registreringssonen, skal svares arbeidsgiveravgift med den sats som gjelder i arbeidssonen på de aktuelle lønnskostnader. Departementet foreslår at endringene får virkning fra 1. januar 2008.

2.8 Skattevedtaket kapittel 6

Skattevedtaket §§ 6–1 og 6–2 har bestemmelser om skattested for forskuddsutskrivingen og for ligningen. Bestemmelsene må bl.a. ses i sammenheng med at skatteloven av 1911 ikke omfattet statsskatt. I skattevedtaket for inntektsåret 2000 ble henvisningene til skatteloven oppdatert, slik at det henvises til den nye skatteloven, jf. s. 36 i St.prp. nr. 1 (1999–2000) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Det ble ikke gjort materielle endringer i bestemmelsene.

Skattevedtaket § 6–1 har bestemmelser om skattested for forskuddsutskrivingen. Det som er regulert i bestemmelsen, er også regulert i skattebetalingsloven §§ 8 og 18. Disse bestemmelsene er endret som følge av reorganiseringen av skatteetaten. Etter endringene, som trer i kraft 1. januar 2008, foretas forskuddsutskrivingen av skattekontoret. Departementet foreslår at § 6–1 i skattevedtaket ikke videreføres.

Bestemmelsene i skattevedtaket § 6–2 om skattested for ligningen er også regulert i ligningsloven § 8–6 om stedet for ligning. Bestemmelsen i ligningsloven § 8–6 er endret som følge av reorganiseringen av skatteetaten. Endringene trer i kraft 1. januar 2008. Det følger av ligningsloven ny § 8–6 at ligningen foretas ved det skattekontor som departementet bestemmer. Denne myndigheten vil bli delegert Skattedirektoratet. Departementet foreslår at § 6–2 ikke videreføres.

Når begge de tidligere bestemmelsene i skattevedtaket kapittel 6 på denne måten ikke videreføres, vil de tidligere kapitlene 7 og 8 videreføres som nye kapitler 6 og 7.

3 Indirekte skatter

3.1 Innledning

Indirekte skatter omfatter merverdiavgift, særavgifter og toll. Særavgiftene og merverdiavgiften utgjør mer enn én tredel av de samlede skatte- og avgiftsinntektene fra Fastlands-Norge. Hovedtrekkene i avgiftsopplegget omtales i kapittel 1, mens dette kapitlet gir en nærmere omtale av de enkelte avgiftene. Toll er omtalt i kapittel 4.

Merverdiavgift er en generell avgift på innenlands omsetning av varer og tjenester. Det beregnes også merverdiavgift ved import og ved uttak av varer og tjenester fra avgiftspliktig virksomhet. Den generelle avgiftssatsen er på 25 pst. I tillegg er det en redusert sats på 14 pst. for matvarer og en lav sats på 8 pst. for persontransport mv., kinoforestillinger, overnatting og NRKs allmennkringkastingsvirksomhet. Flere tjenesteområder er imidlertid utenfor merverdiavgiftssystemet, bl.a. finansielle tjenester, helsetjenester og en rekke tjenester innenfor kultur- og idrettsområdet. Virksomheter innenfor disse tjenesteområdene skal betale merverdiavgift på anskaffelser til virksomheten, men ikke beregne utgående merverdiavgift på vederlaget for tjenesten. I tillegg har enkelte virksomheter såkalt nullsats, dvs. at virksomheten har full fradragsrett for inngående merverdiavgift selv om det ikke beregnes utgående merverdiavgift på omsetningen.

Merverdiavgiften skal beregnes i alle omsetningsledd. Retten til å fradragsføre inngående merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester medfører at avgiften ikke belastes de avgiftspliktige virksom-

hetene i omsetningskjeden. Merverdiavgiften er derfor i hovedsak en beskatning av forbruk. Forslag til endringer i merverdiavgiftsregelverket for 2008 er omtalt i avsnitt 3.2.

Særavgiftene legges på bestemte varer og tjenester. Til forskjell fra merverdiavgiften, som beregnes i alle omsetningsledd og ved innførsel, beregnes de fleste særavgiftene på varer i utgangspunktet kun i ett ledd. Mens merverdiavgiften først og fremst har til hensikt å finansiere offentlige utgifter, benyttes noen av særavgiftene også som virkemiddel for å prise eksterne effekter, f.eks. knyttet til bruk av helse- og miljøskadelige produkter.

Særavgiftene og merverdiavgiftssatsene fastsettes av Stortinget ved plenarvedtak for ett år av gangen i medhold av Grunnloven § 75 bokstav a. Vurderingene av avgiftssatsene inngår i den årlige budsjettbehandlingen. Av plenarvedtakene om særavgiftene framgår også bestemmelser om fritak mv. Bestemmelser om oppkreving, kontroll mv. er gitt i egne forskrifter med hjemmel i særlover som f.eks. lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter. For merverdiavgiften framgår bestemmelsene om fritak, unntak, oppkreving mv. av lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift med tilhørende forskrifter.

Tabell 3.1 viser gjeldende satser for særavgifter og forslag til satser for 2008. Alle satsene er i utgangspunktet justert opp med 2,6 pst. fra 2007 til 2008 for å ta hensyn til forventet prisstigning. Små avvik fra dette skyldes avrundinger.

Tabell 3.1 Avgiftssatser for 2007 og foreslåtte satser for 2008

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2008	Endring i pst.
<i>Merverdiavgift, pst. av omsetningsverdien¹</i>			
Generell sats	25	25	–
Redusert sats	14	14	–
Lav sats	8	8	–
<i>Avgift på alkoholholdige drikkevarer</i>			
Brennevinsbaserte drikkevarer over 0,7 vol.pst., kr/vol.pst. og liter	5,74	5,89	2,6
Annen alkoholholdig drikk fra 4,7 til og med 22 vol.pst., kr/vol.pst. og liter	3,74	3,84	2,7
<i>Alkoholholdig drikk til og med 4,7 vol.pst., kr/liter</i>			
a) 0,0–0,7 vol.pst.	1,64	1,68	2,4
b) 0,7–2,7 vol.pst.	2,56	2,63	2,7
c) 2,7–3,7 vol.pst.	9,68	9,93	2,6
d) 3,7–4,7 vol.pst.	16,76	17,20	2,6
<i>Avgift på tobakkvarer</i>			
Sigarer, kr/100 gram	187	192	2,7
Sigaretter, kr/100 stk.	187	192	2,7
Røyketobakk, kr/100 gram	187	192	2,7
Snus, kr/100 gram	60	68	13,3
Skrå, kr/100 gram	60	68	13,3
Sigarettpapir, kr/100 stk.	2,86	2,93	2,4
<i>Engangsavgift på kjøretøy</i>			
Personbiler mv. Avgiftsgruppe a ²			
Egenvekt, kr/kg			
første 1 150 kg	33,16	34,02	2,6
neste 250 kg	72,27	74,15	2,6
neste 100 kg	144,55	148,31	2,6
resten	168,11	172,48	2,6
Motoreffekt, kr/kW			
første 65 kW	120,59	123,73	2,6
neste 25 kW	502,47	515,53	2,6
neste 40 kW	1 205,92	1 237,27	2,6
resten	2 512,33	2 577,65	2,6
CO ₂ -avgift, kr pr. g/km			
første 120 g/km	40,20	41,25	2,6
neste 20 g/km	190,94	195,90	2,6
neste 40 g/km	502,47	515,53	2,6
resten	1 406,90	1 443,48	2,6
Varebiler klasse 2. Avgiftsgruppe b, ³			
pst. av personbilavgift	22	22	–
Campingbiler. Avgiftsgruppe c, ⁴			
pst. av personbilavgift	22	22	–
Beltebiler. Avgiftsgruppe e,			
pst. av verdiavgiftsgrunnlaget	36	36	–
Motorsykler. Avgiftsgruppe f,			
stykkgift	9 558	9 807	2,6
Slagvolumavgift, kr/cm ³			
første 125 cm ³	0	0	–
neste 775 cm ³	32,83	33,68	2,6
resten	71,99	73,86	2,6

Tabell 3.1 forts.

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2008	Endring i pst.
Motoreffektavgift, kr/kW			
første 11 kW	0	0	–
resten	425,36	436,42	2,6
Snøscootere. Avgiftsgruppe g			
Egenvekt, kr/kg			
første 100 kg	13,47	13,82	2,6
neste 100 kg	26,95	27,65	2,6
resten	53,87	55,27	2,6
Slagvolum, kr/cm³			
første 200 cm ³	2,82	2,89	2,5
neste 200 cm ³	5,61	5,76	2,7
resten	11,22	11,51	2,6
Motoreffekt, kr/kW			
første 20 kW	35,93	36,86	2,6
neste 20 kW	71,82	73,69	2,6
resten	143,65	147,38	2,6
Drosje. Avgiftsgruppe h,⁵			
pst. av personbilavgift	40	40	–
Veteranbiler. Avgiftsgruppe i,			
kr	3 147	3 229	2,6
Minibusser. Avgiftsgruppe j,⁶			
pst. av personbilavgift	40	40	–
Årsavgift, kr/år			
Alminnelig sats			
Dieselbiler	2 915	3 090	6,0
Bensinbiler og dieselbiler med fabrikkmontert partikkelfilter ...	2 915	2 660	-8,7
Motersykler	1 645	1 690	2,7
Campingtilhengere	970	995	2,6
Traktorer, mopeder mv.	370	380	2,7
Vektårsavgift, kr/år	varierer	varierer	2,6
Omregistreringsavgift	varierer	varierer	2,6
Bensinavgift, kr/liter			
Svovelfri ⁷	4,17	4,28	2,6
Lavsvovlet ⁸	4,21	4,32	2,6
Autodieselavgift, kr/liter			
Svovelfri ⁹	3,02	3,30	9,3
Lavsvovlet ¹⁰	3,07	3,35	9,1
Avgift på båtmotorer, kr/hk	140,00	143,50	2,5
Avgift på elektrisk kraft, øre/kWh			
Generell sats	10,23	10,50	2,6
Redusert sats	0,45	0,45	–
Smøreoljeavgift, kr/liter	1,68	1,72	2,4
Avgift på mineralske produkter			
Grunnavgift på fyringsolje mv.			
Mineralolje, kr/liter	0,429	0,845	97,0
Mineralolje i treforedlingsindustrien, kr/liter	–	0,120	–

Tabell 3.1 forts.

Avgiftskategori	Gjeldende sats	Forslag 2008	Endring i pst.
<i>CO₂-avgift</i>			
Petroleumsvirksomhet, kr/liter el. Sm ³	0,80	0,45	-43,8
Mineralolje, kr/liter	0,54	0,55	1,9
Mineralolje i innenriks luftfart, kr/liter	0,54	0,65	20,4
Mineralolje i treforedlings-, sildemel- og fiskemelindustrien, kr/liter	0,27	0,28	3,7
Bensin, kr/liter	0,80	0,82	2,5
Naturgass, kr/Sm ³	0,47	0,48	2,1
LPG, kr/kg	0,60	0,62	3,3
Svovelavgift, kr/liter	0,07	0,072	2,9
<i>Avgift på sluttbehandling av avfall</i>			
Opplagsplasser for avfall, kr/tonn			
Opplagsplasser med høy miljøstandard	423	434	2,6
Opplagsplasser med lav miljøstandard	552	566	2,5
Anlegg for forbrenning av avfall, kr/utslippsenhet	varierer	varierer	2,6
CO ₂ -avgift på avfall til forbrenning, kr/tonn	59,00	60,53	2,6
<i>Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier</i>			
Trikloretten, kr/kg	57,69	59,19	2,6
Tetrakloretten, kr/kg	57,69	59,19	2,6
<i>Miljøavgift på klimagassene HFK og PFK</i>			
Kr/tonn CO ₂ -ekvivalenter	193,98	199,02	2,6
<i>Avgift på utslipp av NO_x</i> , kr/kg	15,00	15,39	2,6
<i>Avgift på sjokolade mv.</i> , kr/kg	16,36	16,79	2,6
<i>Avgift på alkoholfrie drikkevarer</i>			
Ferdigvare, kr/liter	1,64	1,68	2,4
Konsentrat (sirup), kr/liter	9,99	10,25	2,6
<i>Avgift på drikkevareemballasje, kr/stk.</i>			
Miljøavgift			
a) Glass og metall	4,62	4,74	2,6
b) Plast	2,79	2,86	2,5
c) Kartong og papp	1,15	1,18	2,6
Grunnavgift, engangsemballasje	0,95	0,97	2,1
<i>Sukkeravgift</i> , kr/kg	6,34	6,50	2,5
<i>Dokumentavgift</i> , pst. av salgsverdi	2,5	2,5	–

¹ Endring i merverdiavgift er oppgitt i prosentpoeng.

² Gruppe a: Personbiler, varebiler klasse 1 og busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser. For kjøretøy der CO₂-utslipp ikke er oppgitt, brukes slagvolum som avgiftskomponent.

³ Gruppe b: Varebiler klasse 2. Endring oppgitt i prosentpoeng.

⁴ Gruppe c: Campingbiler. Endring oppgitt i prosentpoeng.

⁵ Gruppe h: Drosje og transport av funksjonshemmede. Endring oppgitt i prosentpoeng.

⁶ Gruppe j: Busser under 6 meter med inntil 17 sitteplasser, hvorav minst 10 er montert i fartsretningen. Endring oppgitt i prosentpoeng.

⁷ Bensin som har et svovelinnhold på 10 ppm eller lavere.

⁸ Bensin som har et svovelinnhold mellom 10 ppm og 50 ppm.

⁹ Autodiesel som har et svovelinnhold på 10 ppm eller lavere.

¹⁰ Autodiesel som har et svovelinnhold på mellom 10 ppm og 50 ppm.

3.1.1 Særagiftsutvalget

Finansdepartementet oppnevnte 1. desember 2006 et utvalg som skulle vurdere særagiftene.

Utvalget avga sin innstilling 22. juni 2007. Utvalget har vurdert hvordan dagens særagifter ivaretar målene om å skaffe staten inntekter på en best mulig måte og korrigere for eksterne kostnader. Utvalget har fokusert på miljøavgifter og helserelaterte avgifter, og har lagt arbeid i å avdekke marginale skadekostnader knyttet til miljø og helse. NOU 2007: 8 En vurdering av særagiftene ble sendt på høring 27. juni, og høringsfristen er 20. oktober 2007.

På miljøsidan har utvalget lagt vekt på om miljøavgiftene bidrar til en kostnadseffektiv oppfyllelse av miljømålene. En kostnadseffektiv virkemiddelbruk innebærer at alle utslipp skal stå overfor den marginale skadekostnaden, enten i form av en avgift eller en kvotepris. På bakgrunn av dette har utvalget bl.a. foreslått endringer i CO₂-avgiften, avgiften på sluttbehandling av avfall og i drivstoffavgiftene.

I omtalen av helse- og sosialrelaterte avgifter har utvalget spesielt lagt vekt på hvilke samfunnsøkonomiske kostnader som knytter seg til bruk av alkohol og tobakk. Et flertall i utvalget foreslår å øke alkoholavgiftene og endre reglene for avgiftsfri innførsel av alkohol og tobakk. Et samlet utvalg foreslår å utrede en gradert sukkeravgift når det foreligger et nytt merkedirektiv i EU.

Finansdepartementet vil vurdere oppfølging av utvalgets innstilling på bakgrunn av høringen.

3.2 Merverdiavgift mv. (kap. 5521 post 70)

3.2.1 Merverdiavgiftskompensasjon for kommunesektoren

I St.meld. nr. 2 (2006–2007) Revidert nasjonalbudsjett 2007 varslet Regjeringen at den ville komme tilbake til Stortinget dersom man som følge av prosessen med EFTAs overvåkingsorgan (ESA) anser det riktig å foreta endringer i merverdiavgiftskompensasjonsordningen for kommunesektoren.

ESA fattet 3. mai 2007 vedtak om at kompensasjonsordningen er i strid med statsstøttereguleringen i EØS-avtalen. Regjeringen besluttet å ikke reise sak mot ESAs vedtak fordi det ikke retter seg mot kompensasjonsordningen i sin helhet. Vedtaket retter seg kun mot en liten del av dagens kompensasjonsordning. Dette er den delen av kompensasjonsordningen som ESA mener gir opphav til forskjellbehandling. Dette gjelder mellom kommu-

nale og private selskap på merverdiavgiftsunntatte virksomhetsområder, hvor kommunene mot vederlag tilbyr tjenester i konkurranse med private.

Så langt departementet kjenner til er omfanget av slik kommunal aktivitet i dag svært begrenset. Gjennom klagen som ligger til grunn for ESAs vedtak, er departementet imidlertid kjent med at enkelte fylkeskommunale skoler mot markedsmessig vederlag tilbyr kurs i maritim sikkerhetsopplæring i konkurranse med private aktører. I henhold til begrensningene i dagens kompensasjonsordning er private aktører som tilbyr slike undervisningstjenester, ikke kompensasjonsberettiget. Kommunale og fylkeskommunale aktører er derimot i utgangspunktet kompensasjonsberettiget på alle virksomhetsområder.

Departementet har i brev til ESA 29. juni 2007 orientert om at det vil bli iverksatt tiltak for å motvirke forskjellsbehandlingen som ordningen gir opphav til. En endring kan da tre i kraft fra 1. januar 2008. I brevet er det videre opplyst at Finansdepartementet, i samarbeid med Kommunal- og regionaldepartementet (KRD), har iverksatt en prosess med sikte på å få ulovlig støtte tilbakebetalt. Krav om tilbakebetaling vil rettes mot de aktuelle fylkeskommunale skolene. Samtidig vil det bli undersøkt om det finnes andre mottakere av ulovlig støtte.

Etter departementets syn kan forskjellsbehandlingen som kompensasjonsordningen gir opphav til, mest hensiktsmessig motvirkes ved å innføre en begrensning i kommunesektorens rett til kompensasjon. Begrensningen foreslås utformet med utgangspunkt i EØS-avtalens foretaksbegrep. Statsstøtteforbudet i EØS-avtalen kommer til anvendelse på enhver enhet som driver *økonomisk aktivitet*. Med økonomisk aktivitet menes en virksomhet som består i *å tilby varer og tjenester i et marked*. For å bedømme hvorvidt den foreslåtte begrensningen kommer til anvendelse eller ikke, blir det dermed avgjørende om den aktuelle mottakeren av merverdiavgiftskompensasjon driver økonomisk aktivitet. Grensen mellom økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet og hvordan lovforslaget er nærmere avgrenset, er omtalt i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer.

Som omtalt ovenfor kan et eksempel på virksomhet som omfattes av den foreslåtte begrensningen, være en fylkeskommunal skole som mot vederlag tilbyr maritim sikkerhetsopplæring i markedet. Dette dreier seg om en undervisningstjeneste som ikke er merverdiavgiftspliktig. En kommune som tilbyr lån til unge i etableringsfasen, og en kommune som bruker sin fast ansatte lege til å tilby bedriftshelsetjenester i markedet, er andre eksempler på kommunal aktivitet som ikke er merverdiav-

giftspliktig, og vil kunne omfattes av begrensningen. Det samme gjelder en kommune som tilbyr formidling av helse- og sosialtjenester i markedet.

KRD antar at det er fylkeskommunenes kursvirksomhet som i første rekke vil berøres av begrensningen. Aktiviteter i kommunene antas bare å bli berørt i meget beskjedent omfang. Som følge av begrensningen i ordningen vil det også bli foretatt endring av forskrift 6. juni 2001 nr. 573 (Nr. 117) om frivillig registrering av utleier av bygg eller anlegg til bruk i virksomhet som er registrert etter merverdiavgiftsloven, jf. omtalen i Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer. KRD har beregnet at den foreslåtte begrensningen vil redusere berettiget kompensasjon for kommunesektoren samlet med opp mot 10 mill. kroner årlig.

Samtidig må kommuner og fylkeskommuner som har mottatt ulovlig støtte starte tilbakebetaling av utbetalt kompensasjon. Basert på beregninger fra KRD, kan omfanget av ulovlig støtte i perioden fra ordningen ble innført 1. januar 2004 til begrensningen innføres 1. januar 2008, anslås til opp mot 20 mill. kroner samlet. Beløpet motsvares av en tilsvarende økning i kommunenes rammetilskudd for 2008.

3.2.2 Bestemmelsene om fradrag for inngående merverdiavgift

Som omtalt i Ot.prp. nr. 61 (2006–2007) Om endringer i skatte- og avgiftslovgivinga mv., arbeider departementet med å foreslå endringer i merverdiavgiftslovens bestemmelser om fradrag for inngående merverdiavgift. Departementet tok sikte på å komme tilbake til saken i forbindelse med statsbudsjettet for 2008.

Etter merverdiavgiftsloven § 21 kan en registrert næringsdrivende trekke fra inngående merverdiavgift på varer og tjenester som er til bruk i avgiftspliktig virksomhet. Næringsdrivende som ikke driver avgiftspliktig virksomhet, har ikke en slik fradragsrett.

Fradragsretten står sentralt i merverdiavgiftssystemet og innebærer at merverdiavgiften ikke skal være en kostnad for de enkelte omsetningsledd, men kun belastes ved endelig forbruk. Særlige spørsmål oppstår imidlertid i de tilfeller en næringsdrivende driver virksomhet som delvis er avgiftspliktig og delvis ikke-avgiftspliktig (såkalt delt virksomhet). Anskaffelse av varer og tjenester til bruk i slik virksomhet vil naturlig falle i tre kategorier. Noen anskaffelser vil være til bruk i den avgiftspliktige delen av virksomheten og være fradragsberettiget, mens andre anskaffelser vil være

til bruk i den ikke-avgiftspliktige delen av virksomheten og ikke være fradragsberettiget. I de tilfeller det ikke er mulig å henføre anskaffelsen verken til den avgiftspliktige eller ikke-avgiftspliktige delen av virksomheten (det foreligger en fellesanskaffelse), skal inngående merverdiavgift fordeles forholdsmessig, jf. merverdiavgiftsloven § 23.

Arbeidet med fradragbestemmelsene er omfattende og reiser flere problemstillinger i forhold til gjeldende regelverk, herunder de nye bestemmelsene om uttak og justering av inngående merverdiavgift for kapitalvarer, som trer i kraft 1. januar 2008. Endring av fradragbestemmelsene vil også ha provenyvirkinger som vil avhenge av de endringene som foretas. Det er også ønskelig å sørge for at eventuelle nye fradragbestemmelser passer inn i forslaget til teknisk revidert merverdiavgiftslov, som nylig har vært på høring. De ovennevnte forholdene medfører at det, etter departementets syn, er nødvendig å bruke noe mer tid på arbeidet med nye fradragbestemmelser.

3.2.3 Fradrag for inngående merverdiavgift ved eksport av finansielle tjenester

Departementet har i forbindelse med statsbudsjettet for 2008 sett nærmere på gjeldende merverdiavgiftsregelverk for eksport av finansielle tjenester. Det har vært vurdert om, og eventuelt i hvilken grad, virksomheter som omsetter finansielle tjenester til kunder som har forretningssted eller hjemsted i utlandet, bør gis fradragsrett for merverdiavgift på varer og tjenester anskaffet til bruk for eksport.

Etter merverdiavgiftsloven § 5 b første ledd nr. 4 er omsetning av finansielle tjenester unntatt fra merverdiavgift. Bestemmelsen omfatter et vidt spekter av tjenester, hovedsakelig innen bank, forsikring og verdipapirhandel. Som en følge av at finansielle tjenester ikke er avgiftspliktige, foreligger det heller ikke rett til fradrag for inngående merverdiavgift på anskaffelser knyttet til slik virksomhet.

I EU er det en særskilt bestemmelse i direktiv 2006/112/EF (merverdiavgiftsdirektivet) artikkel 169 som gir virksomhetene fradragsrett for inngående merverdiavgift på varer og tjenester som brukes i tilknytning til nærmere bestemte finansielle transaksjoner. Dette gjelder imidlertid bare når kunden er etablert utenfor EU, eller når transaksjonene har en direkte tilknytning til varer som skal eksporteres ut av EU. Dersom slike tjenester omsettes til kunder etablert i et annet EU-land, gis det ikke fradragsrett. Det finnes ingen tilsvarende be-

stemmelse i det norske merverdiavgiftsregelverket.

Departementet mener det er argumenter som taler for at Norge på dette området bør få et regelverk som er i samsvar med regelverket i EU. Fordi Norge ikke er et EU-land, må det imidlertid vurderes om en slik bestemmelse skal gjelde omsetning av tjenester til kunder i utlandet generelt. Merverdiavgiftsbestemmelsene bør være mest mulig nøytrale og ikke medføre konkurransevridning. Dette gjelder ikke minst ved omsetning av finansielle tjenester, som omsettes i et internasjonalt marked. Departementet mener det er viktig å sikre at norske finansinstitusjoner får like konkurransevilkår som selskaper etablert i EU.

Som tidligere varslet, arbeider departementet med å foreslå endringer av de generelle fradragsbestemmelsene for inngående merverdiavgift, se omtale i avsnitt 3.2.2. Departementet anser at det er hensiktsmessig at arbeidet med de generelle bestemmelsene om fradragsrett for inngående merverdiavgift sluttføres før det foretas endringer i særlige fradragsbestemmelsene som gjelder enkelte næringer. På bakgrunn av dette ønsker departementet å vurdere endringer i bestemmelsene om fradrag ved eksport av finansielle tjenester når nye, generelle bestemmelser om fradragsrett for merverdiavgift er vedtatt.

3.2.4 Næringsmessig utleie av fritidseiendom

Utleie av fast eiendom er i utgangspunktet unntatt fra merverdiavgift. Fra 1. september 2006 ble likevel romutleie i hotellvirksomhet mv. og formidling av slike tjenester merverdiavgiftsbelagt med lav sats.

Samtidig med forslaget om å innføre avgiftsplikt ved omsetning av romutleie i hotellvirksomhet, ble det av nøytralitetshensyn foreslått avgiftsplikt for liknende virksomheter som driver i konkurranse med hotellene, herunder utleie av campingplasser samt hytter, ferieleiligheter og liknende fritidseiendommer. Før loven trådte i kraft, ble likevel bestemmelsen foreslått endret slik at det kun var utleie av fritidseiendommer drevet i tilknytning til hotellvirksomhet mv., som ble avgiftsbelagt. Stortinget vedtok endringen ved behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2006.

Begrunnelsen for forslaget om at all utleie av fritidseiendommer likevel ikke ble avgiftsbelagt fra 1. september 2006, var at avgiftspliktige næringsdrivende etter gjeldende bestemmelser kan ta bygget ut av avgiftspliktig virksomhet tre år etter byggets ferdigstillelse, uten å tilbakeføre noe av den tidlige-

re fradragsførte merverdiavgiften. Normalt vil det ta betydelig lenger tid enn tre år før staten har tjent inn verdien av det som er fradragsført i forbindelse med oppføring av en fritidseiendom. Den korte bindingstiden på tre år ville derfor kunne gi uheldige avgiftstilpasninger og virke konkurransevridende. Fritidseiendommer er dessuten egnet til både private og kommersielle formål, noe som gjør at bruksendring vil kunne være særlig aktuelt.

Stortinget har med virkning fra 1. januar 2008 vedtatt nye uttaks- og justeringsbestemmelser i merverdiavgiftsloven. Dette innebærer blant annet at merverdiavgift som er fradragsført i forbindelse med oppføring av fast eiendom, skal justeres dersom eiendommen omdisponeres innen ti år fra eiendommen er fullført. Justeringsbestemmelsene erstatter dagens treårsregel, og gjør tilpasninger mindre lønnsomt. Dette åpner for at all næringsmessig utleie av fritidseiendommer kan omfattes av merverdiavgiftsloven.

På bakgrunn av dette foreslår Regjeringen at det innføres merverdiavgift på næringsmessig utleie av fritidseiendom med lav merverdiavgiftssats på 8 pst. fra 1. januar 2008.

På grunn av den nære sammenhengen mellom næringsmessig utleie av fritidseiendommer og formidling av slike tjenester, foreslås det også å innføre avgiftsplikt for formidlingstjenestene, på lik linje med formidling av romutleie i hotellvirksomhet mv.

Det vises til Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer for en nærmere redegjørelse for forslaget. I lovproposisjonen er det også gitt en omtale av den nærmere avgrensningen av området med redusert sats og de nødvendige endringene i merverdiavgiftsloven. For øvrig vises det til § 3 bokstavene c og f i forslag til vedtak om merverdiavgift.

3.2.5 Utsatt avregning ved innførsel

Innledning

Stortinget ba i anmodningsvedtak nr. 358 av 26. mai 2005 regjeringen Bondevik II vurdere om et system med snudd (utsatt) avregning ved innførsel kan forenkle merverdiavgiftssystemet for næringslivet og myndighetene. En intern arbeidsgruppe ble satt ned av Finansdepartementet for å vurdere spørsmålet. Arbeidsgruppen avga sin rapport 22. desember 2006.

Arbeidsgruppens vurderinger

Arbeidsgruppen konkluderte med å tilrå at det ikke bør legges om til et system med utsatt avregning ved import. Arbeidsgruppen viste til at en omleg-

ging til utsatt avregning i de fleste tilfeller vil innebære en likviditetsfordel for de merverdiavgiftspliktige næringsdrivende og en likviditetsulempe for staten. På de vilkår som forutsatt av arbeidsgruppen, er ordningen anslått å gi et samlet årlig rentetap for staten på om lag 190 mill. kroner. Ved en omlegging ville denne rentegevinsten tilfalle de næringsdrivende. Innføring av utsatt avregning vil ifølge arbeidsgruppen ikke resultere i ressursmessige besparelser for *myndighetene* samlet, men derimot utgjøre en svak økning i ressursbehovet. I tillegg kommer utviklingskostnader knyttet til nødvendige endringer i IKT-løsningene

Den ressursmessige besparelsen for de *næringsdrivende* vil bestå i at de slipper en delbetaling av merverdiavgift. Fra næringslivets side er det anslått at dette vil redusere de administrative kostnadene for de næringsdrivende med 38,4 mill. kroner pr. år. Arbeidsgruppen mener dette anslaget er høyt, særlig fordi alle rutiner knyttet til tolldeklaring og grensekontroll må videreføres også under et system med utsatt avregning. Arbeidsgruppen har imidlertid ikke foretatt egne målinger av disse kostnadene. Slike målinger vil gjennomføres som et ledd i det pågående arbeidet knyttet til Regjeringens prosjekt for reduksjon av næringslivets administrative kostnader ved etterlevelse av offentlige informasjonskrav.

Arbeidsgruppen reiser også spørsmål ved om en omlegging til utsatt avregning vil medføre økt unndragelsesrisiko. Storbritannia gikk bort fra et system med utsatt avregning ved innførsel av varer fra tredjeland, blant annet med begrunnelse at systemet kunne åpne for økt svindel, noe som kan gi store provenytap.

Rapporten ble sendt på høring 12. januar 2007 med tre måneders høringsfrist.

Høringsinstansenes syn

Høringsinstanser som deler arbeidsgruppens vurderinger og tilrådning, er blant annet Toll- og avgiftsdirektoratet, Skattedirektoratet og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund. Advokatforeningen har også gitt en forbeholden støtte til arbeidsgruppens vurderinger, men ber samtidig om at det arbeides videre med forbedring av regelverket ved import av varer. Flere andre høringsinstanser mener dessuten at forslaget om å innføre et system med utsatt avregning bør utredes nærmere. Høringsinstanser som er uenige med arbeidsgruppen, og mener at det bør innføres et system med utsatt avregning, er bl.a. Næringslivets Hovedorganisasjon, Bedriftsforbundet, Handels- og Servicenærin-

gens Hovedorganisasjon og Finansnæringsens Hovedorganisasjon.

De høringsinstanser som ikke er enige i arbeidsgruppens vurderinger, mener gjennomgående at et system med utsatt avregning vil innebære en betydelig likviditetsbesparelse for de næringsdrivende samt administrative forenklinger og kostnadsbesparelser. Videre mener disse høringsinstansene at et slik system ikke vil gå ut over kontrollen, men tvert i mot gi større sikkerhet for korrekt avgiftsberegning til staten fordi inngående og utgående merverdiavgift da vil bli ført i samme avgiftsoppgave og kontrollert av samme etat. Flere av høringsinstansene mener dessuten at utsatt avregning ikke vil åpne for nye muligheter for svindel.

Finansdepartementets vurderinger

Merverdiavgiften oppkreves både ved innenlands omsetning og ved innførsel. Etter dagens regelverk må alle betale merverdiavgift til toll- og avgiftsetaten ved innførsel av varer til Norge. Dette gjelder også for næringsdrivende som har fradragsrett for denne innførselsmerverdiavgiften. Et system med utsatt avregning av merverdiavgift ved innførsel vil innebære at merverdiavgift som er påløpt ved innførselen, ikke skal betales når varen fortolles. I stedet tas avgiften med i omsetningsoppgaven som importørens utgående avgift. Dersom importøren er merverdiavgiftspliktig, er denne avgiften fradragsberettiget i importørens innenlandske merverdiavgiftsoppgjør. Systemet vil innebære at merverdiavgift ikke faktisk innbetales til toll- og avgiftsetaten ved innførsel av merverdiavgiftspliktige næringsdrivende. Slike importører vil, sammenlignet med dagens ordning, unngå delbetalingen av merverdiavgift ved innførsel og kan betale merverdiavgiften på et senere tidspunkt.

Departementet viser til at det i dag oppkreves anslagsvis 81 mrd. kroner i merverdiavgift ved innførsel av varer. Departementet vil understreke at denne varestrømmen må underlegges minst samme kontroll som i dagens system. Vanlig grensekontroll og tollprosedyrer, herunder tolldeklaring, må følges ved innførsel, uavhengig av om man legger om til et system med utsatt avregning eller ikke. Merverdiavgiftsberegningen ved innførsel er i dag integrert i toll- og avgiftsetatens øvrige prosedyrer knyttet til grensekontroll og deklarasjon av varer ved innførsel. Merverdiavgiften beregnes eksempelvis automatisk i TVINN (toll- og avgiftsetatens elektroniske fortollingssystem) basert på opplysninger som uansett skal deklarerer ved innførsel. I tillegg til innførselsmerverdiavgiften blir det ved innførselen også oppkrevd toll og særavgifter.

Et system med utsatt avregning for merverdiavgiften innebærer at merverdiavgiften behandles på en annen måte enn de øvrige indirekte skattene.

Merverdiavgiften er et flerleddet system der hvert ledd i omsetningskjeden beregner og betaler merverdiavgift. Den oppdelte betalingsfunksjonen er svært sentral i merverdiavgiftssystemet. Betaling av merverdiavgift ved innførselen må på samme måte som når det betales merverdiavgift ved innenlands kjøp av varer, anses som en delbetaling av merverdiavgift. En slik oppdelt betalingsfunksjon reduserer risikoen for tap av avgiftsinntekter for staten, og var en av begrunnelsene for å gå over fra det tidligere sisteleddssystemet (der statens inntekter innbetales av ett (siste) ledd, normalt ved salg til forbruker). Et system med utsatt avregning ved innførsel innebærer at delbetalingen ved innførsel faller bort. Dette vil innebære en likviditetsbesparelse for de næringsdrivende. Motstykket er at likviditetsulempen på 190 mill. kroner blir overført til staten.

Omlegging til et system med utsatt avregning kan innebære administrative forenklinger og kostnadsbesparelser for de næringsdrivende. Finansdepartementet viser imidlertid til arbeidsgruppens vurderinger om at næringslivets anslag over sparte administrative kostnader er for høyt. Dette skyldes særlig at alle rutiner knyttet til tolldeklarerings- og grensekontroll må videreføres selv om man legger om til et system med utsatt avregning. De forenklinger og besparelser som kan oppnås, blir dermed mer begrensede. Departementet legger til grunn at det kun er rutinene knyttet til selve innbetalingen av merverdiavgift til toll- og avgiftsetaten som ville falle bort. For myndighetene vil en omlegging ikke medføre ressursmessige besparelser, men derimot utgjøre en svak økning i ressursbehovet.

Etter Finansdepartementets oppfatning taler også faren for økt svindel for at man ikke går over til et system med utsatt avregning. Det vises til de over 80 mrd. kroner som i dag oppkreves ved innførsel. Dersom endringer i systemet medfører at mulighetene for svindel øker, kan tapene bli store. Selv om en omlegging teknisk sett ikke vil øke mulighetene for svindel, vil lønnsomheten ved slik svindel kunne øke siden utsatt avregning innebærer at det ikke lenger skal innbetales merverdiavgift ved innførselen. Økt lønnsomhet, herunder større utestående beløp, kan være et økonomisk motiv til økt svindel. I denne sammenheng kan det også nevnes at det etter dagens system er svært lite utestående restanser for merverdiavgift ved innførsel. Dette skyldes blant annet meget små restanser gjennom systemet for tollkreditt. I 2005 utgjorde restansene 0,08 pst. Det vises også til at Storbritan-

nia fjernet sin ordning med utsatt avregning og gikk tilbake til vanlig importmerverdiavgift ved innførsel av varer, bl.a. fordi systemet medførte økt fare for svindel.

Finansdepartementet viser også til at det for tiden foregår en omfattende og grunnleggende diskusjon i EU om merverdiavgiftssystemet med sikte på å bekjempe organisert merverdiavgiftssvindel. Disse pågående drøftelsene tilsier at Norge ikke bør foreta store endringer, men avvente EUs vurderinger. Departementet understreker for øvrig at de endringene som vurderes innen EU, skjer med tanke på å bekjempe organisert merverdiavgiftskriminalitet og ikke for å forenkle systemet for næringsdrivende. Et mål med endringsforslagene er imidlertid at de ikke skal innebære for store administrative forpliktelser for næringslivet.

Oppsummering

Samlet sett ser Finansdepartementet at et system med utsatt avregning vil ha likviditetsmessige fordeler for de næringsdrivende samt at det kan gi enkelte administrative forenklinger og kostnadsbesparelser. Finansdepartementet mener imidlertid at de administrative forenklingene og kostnadsbesparelsene for næringslivet vil være betydelig mindre enn næringslivet selv anslår. Det skyldes at ordinære innførselsprosedyrer må følges selv om det legges om til et system med utsatt avregning. En omlegging vil ikke medføre noen ressursmessig besparelse for myndighetene, og vil dessuten påføre staten et likviditetstap. Departementet viser også til at unndragelsesfaren kan øke ved en omlegging, med tapte avgiftsinntekter som resultat. Det vises i denne sammenheng til vurderingene som pågår om det framtidige merverdiavgiftssystemet innen EU med sikte på å redusere faren for avansert svindel knyttet til merverdiavgiften. I påvente av disse vurderingene anser Finansdepartementet det lite hensiktsmessig at Norge nå iverksetter større endringer i merverdiavgiftsregelverket.

På denne bakgrunn kan departementet ikke se at høringsuttalelsene gir grunnlag for andre vurderinger og konklusjoner enn de arbeidsgruppen har kommet til. Departementet vil arbeide videre med sikte på forbedringer av gjeldende regelverk ved import av varer, og vil herunder følge den internasjonale utviklingen på området nøye og eventuelt komme tilbake til Stortinget med saken.

3.2.6 Merverdiavgift for staten

Finansdepartementet vedtok 23. mars 2006, med hjemmel i merverdiavgiftsloven § 70, at enkelte

statlige forvaltningsorganer gis adgang til å utsette merverdiavgiftsplikten fram til 1. januar 2007. Begrunnelsen var usikkerhet knyttet til statlige virksomheters håndtering av merverdiavgiftsregelverket. Ved Finansdepartementets vedtak 31. august 2006 ble de aktuelle statlige virksomhetene gitt anledning til ytterligere å utsette merverdiavgiftsplikten fram til 1. januar 2008.

For å sikre at merverdiavgiftsregelverket ikke skal være til hinder for utviklingen av effektive fellesløsninger i staten, foreslår Finansdepartementet at det innføres et unntak i merverdiavgiftsloven for omsetning av tjenester fra statlige enheter til andre deler av staten. Forslaget innebærer langt på vei en videreføring av departementets vedtak om utsettelse av avgiftsplikten.

Statlige virksomheter er i utgangspunktet pliktige til å beregne utgående merverdiavgift ved omsetning av avgiftspliktige varer og tjenester på samme måte som private næringsdrivende. Store deler av statlig virksomhet er likevel utenfor merverdiavgiftssystemet. Dette skyldes bl.a. at statlige virksomheter normalt er finansiert gjennom bevilgninger, og at de driver virksomhet som ikke er omfattet av merverdiavgiftslovens virkeområde.

Gjennom de siste tiårene har en rekke statlige enheter gjennomgått endringer i organisering, drift og finansiering. Formålet med omorganiseringene er bl.a. forbedret ressursutnyttelse og økt kostnadseffektivitet. Statlig tjenesteproduksjon utsettes i økende grad for konkurranse fra andre tjenestetilbydere, og det skjer også endringer i finansieringsformene. Brukerbetaling og stykkprisfinansiering er for eksempel innført ved siden av bevilgningsfinansiering. Slike endringer av organisering og finansiering kan medføre at tjenesteproduksjonen blir merverdiavgiftspliktig.

Spørsmålet om merverdiavgiftsplikt for statlige enheter er også aktualisert som følge av at merverdiavgiftslovens virkeområde er blitt utvidet i de senere år. Fra 1. juli 2001 ble det innført generell avgiftsplikt ved omsetning av tjenester.

Ved utformingen av unntaket i merverdiavgiftsregelverket for statlige virksomheter ved omsetning av tjenester til andre deler av staten, vil kryssende hensyn gjøre seg gjeldende. Innenfor prinsippene som merverdiavgiftssystemet bygger på, for eksempel prinsippet om at merverdiavgiftsregelverket ikke skal føre til konkurransevridninger i valget mellom egenproduksjon og kjøp fra private, bør regelverket ikke være til hinder for kostnadseffektivitet og god ressursutnyttelse.

Virksomheter som ikke er avgiftspliktige, har ikke rett til fradrag for inngående merverdiavgift på anskaffelsene. Dette gir økonomisk motiv til å pro-

dusere avgiftspliktige varer og tjenester med egne ansatte. På denne måten oppstår det på den ene side en konkurransevridning i disfavør av private virksomheter som er avgiftspliktige, og på den annen side en konkurransevridning i disfavør av avgiftspliktige, offentlige virksomheter.

Fordi merverdiavgiften medfører vridning i retning av å utføre statlige oppgaver med egne ansatte, framfor å ha fellesløsninger som er mer rasjonelle, mener departementet at det bør foretas en endring av merverdiavgiftsregelverket. Departementet anser det som mest hensiktsmessig å innføre et unntak for omsetning av tjenester mellom forskjellige deler av staten. Denne endringen vil gjøre at merverdiavgiften ikke er til hinder for at rasjonelle fellesløsninger etableres i staten.

For å sikre at unntaket ikke kommer i konflikt med statsstøtteregelverket, foreslås det at deler av unntaket utformes med utgangspunkt i EØS-avtalens begrepsapparat. Departementet legger til grunn at unntaket som foreslås, ikke vil være i strid med EØS-avtalens forbud mot konkurransevridende støtte.

Hovedregelen vil etter forslaget være at omsetning av tjenester mellom enheter innenfor staten som én juridisk person, ikke utløser avgiftsplikt når selger ikke driver økonomisk aktivitet med ellers avgiftspliktige tjenester. Også varer som omsettes som ledd i omsetningen av tjenestene, omfattes av unntaket. Unntaket medfører at enhetene heller ikke vil ha fradragsrett for inngående merverdiavgift.

Bestemmelsen foreslås innarbeidet i et nytt tredje ledd i merverdiavgiftsloven § 11. I Ot.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte- og avgiftsopplegget 2008 – lovendringer er det gitt en nærmere redegjørelse for avgrensningene av forslaget og den nødvendige endringen i merverdiavgiftsloven.

Endringen innebærer i hovedsak en videreføring av gjeldende unntak og antas ikke å ha prove-nyvirkning av betydning.

3.2.7 Nullsats for aviser

Magasin- og Ukepresseforeningen har i klage 25. august 2006 til EFTAs overvåkingsorgan (ESA) hevdet at merverdiavgiftslovens forskjellsbehandling av aviser (som er fritatt fra merverdiavgift, såkalt nullsats) og magasiner (som ilegges 25 pst. merverdiavgift) utgjør brudd på statsstøtteregelverket i EØS-avtalen. Finansdepartementet ga sine merknader til saken ved brev 29. januar 2007 til ESA. Ved siden av å gi en redegjørelse for gjeldende rett, ble det påpekt at flere land i EU, f.eks. Danmark, Finland, Storbritannia og Belgia, anvender nullsats på aviser. Ved brev 17. juli 2007 har ESA

gitt sin foreløpige vurdering av saken. ESAs foreløpige konklusjon er at nullsats på aviser ikke er forenlig med forbudet mot statsstøtte i EØS-avtalen art. 61 (1). Etter ESAs syn er det mye som taler for at aviser og ukeblader må sies å konkurrere i samme marked. Selv om det er forbrukerne som nyter godt av nullsatsen, legger ESA også vekt på at avisene, gjennom økt salg, nyter en indirekte fordel. Ved brev 18. september 2007 har departementet kommentert ESAs foreløpige vurdering. Departementet har i brevet fastholdt at nullsatsen for aviser ikke kan anses å være ulovlig statsstøtte. Departementet har i denne forbindelse bl.a. vist til sekundærlovgivningen i EU, som på visse vilkår tillater bruk av nullsats. Det er nå opp til ESA om de vil gå videre med saken.

3.2.8 Kulturmomsutvalget

Merverdiavgiftsreformen 2001 innførte en generell plikt til å beregne og betale merverdiavgift ved omsetning og uttak av tjenester. Reformen medførte at Norge fikk et regelverk som i oppbygning er likt det som praktiseres i andre land i EØS-området. Det er imidlertid flere unntak fra den generelle avgiftsplikten i Norge enn i EU-landene, og på kultur- og idrettsområdet har Norge omfattende unntak fra merverdiavgiftsplikten. De mange unntakene har resultert i et komplisert og lite forutsigbart regelverk. Unntakene kan også gi opphav til konkurransevridninger, skjult avgiftsbelastning og kumulasjon av merverdiavgift.

Ved kongelig resolusjon 1. desember 2006 oppnevnte Regjeringen et utvalg (Kulturmomsutvalget) som skal vurdere merverdiavgiftsregelverket på kultur- og idrettsområdet, herunder frivillig sektor. Utvalget skal utrede et enklere og mer forutsigbart merverdiavgiftsregelverk, og skal levere sin rapport innen utgangen av 2007.

3.3 Avgift på alkohol (kap. 5526 post 70)

Ved siden av å skaffe staten inntekter, har alkoholavgiftene som mål å begrense alkoholforbruk som bidrar til helsemessige og sosiale problemer. På den annen side vil høye avgifter på alkohol kunne føre til grensehandel, hjemmebrenning og smugling. Dette svekker kontrollen med forbruket og innebærer tap av avgiftsinntekter.

Produktavgiften på alkoholholdige drikkevarer er delt inn i tre avgiftsgrupper: (i) brennevinsbaserte drikkevarer over 0,7 volumprosent, (ii) annen alkoholholdig drikk fra 4,7 til og med 22 volumpro-

sent, og (iii) annen alkoholholdig drikk til og med 4,7 volumprosent. Avgiftsgruppe (i) omtales stort sett som brennevin, mens avgiftsgruppe (ii) og (iii) omtales som henholdsvis vin og øl.

Avgiftene på brennevin og vin avhenger av alkoholinnholdet. Svakvin, sterkvin og øl over 4,7 volumprosent avgiftsbelegges likt når de har samme alkoholstyrke, mens brennevin avgiftsbelegges høyere pr. volumprosent og liter enn de øvrige alkoholholdige drikkevarer.

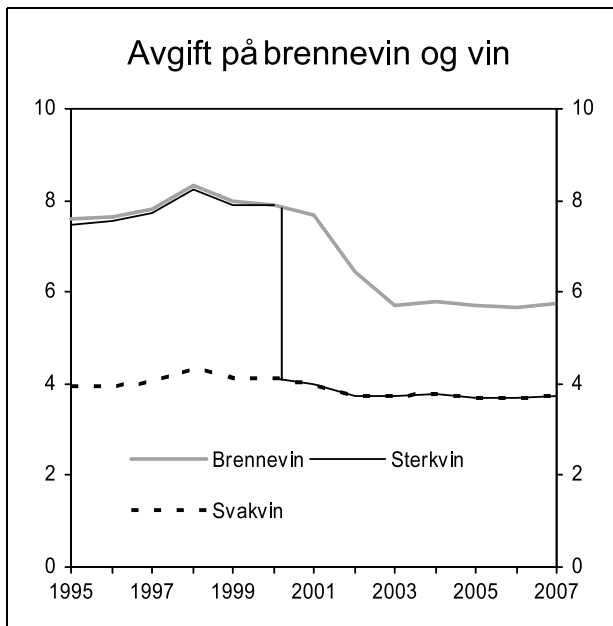
Regjeringen foreslår at avgiftene på alkoholholdige drikkevarer prisjusteres fra 2007 til 2008.

Avgift på brennevin og vin mv.

Figur 3.1 viser utviklingen i reelt avgiftsnivå for brennevin, sterkvin og svakvin fra 1995 til 2007. Det går fram av figuren at etter en økning i begynnelsen av perioden har avgiftene gått reelt ned eller vært stabile siden 1998. Fra 1. januar 2000 ble avgiften på sterkvin redusert til samme nivå som avgiften på svakvin. Avgiften på brennevin ble redusert med 16,6 pst. reelt og avgiften på vin med 6,8 pst. reelt fra 2001 til 2002. Fra 2002 til 2003 ble avgiften på brennevin redusert med ytterligere 10,9 pst. reelt.

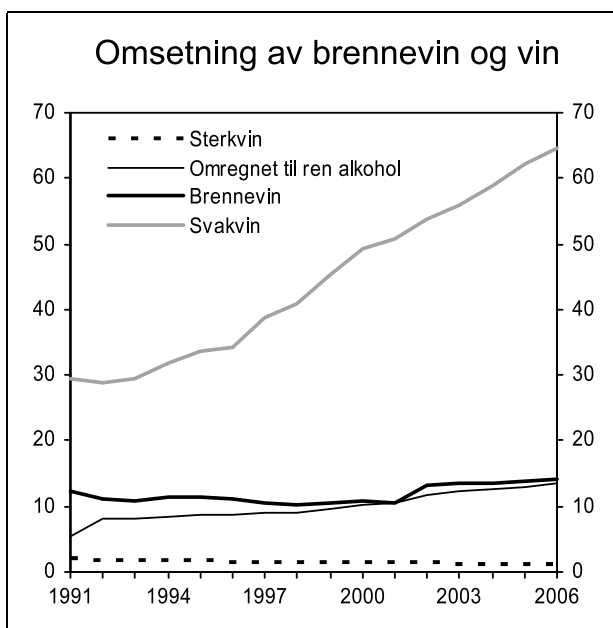
I 2004 ble alkoholavgiften lagt om, slik at alle brennevinsbaserte drikkevarer ble behandlet avgiftsmessig likt. Dette førte til en avgiftsøkning for brennevinsbasert rusbrus og brennevinsbasert sterkvin. Vin, rusbrus og sterkvin som ikke er brennevinsbasert, var upåvirket av denne avgiftsendringen. I 2005 ble alle alkoholavgiftene nominelt vide-reført, mens de ble prisjustert i 2006 og 2007.

Figur 3.2 viser registrert omsetning av brennevin og vin fra 1991 til 2006. Det framgår at salget av brennevin var relativt stabilt i begynnelsen av perioden, mens det har økt svakt mot slutten av perioden. Økningen de siste par årene skyldes trolig avgiftsreduksjonen i 2002 og 2003 og oppmerksomheten rundt metanolholdig smuglersprit. Salget av brennevin i 2006 lå om lag 15 pst. høyere enn salget i 1991. Salget av svakvin er mer enn doblet i perioden, og er stadig økende. Salget av sterkvin har vært avtakende eller stabilt gjennom hele perioden, med unntak av et oppsving i 2000, da avgiften ble redusert. Figur 3.2 viser også at den registrerte omsetningen av brennevin og vin, målt i ren alkohol, har økt noe siden 1991.

Figur 3.1 Utvikling i reelt avgiftsnivå for brennevin, sterkvin og svakvin i perioden 1995–2007. 2007-kroner pr. volumprosent og liter
Kilde: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.2 viser omfanget av den registrerte omsetningen av brennevin og vin innenlands, dvs. salg gjennom Vinmonopolet og serveringssteder. I tillegg foregår det uregistrert forbruk i form av avgiftsfritt salg (tax free), grensehandel, smugling og hjemmeproduksjon. Det finnes ikke nøyaktige tall for omfanget av uregistrert forbruk av alkohol. Sta-

Figur 3.2 Registrert omsetning av brennevin og vin i perioden 1991–2006. Mill. liter
Kilde: Vinmonopolet.

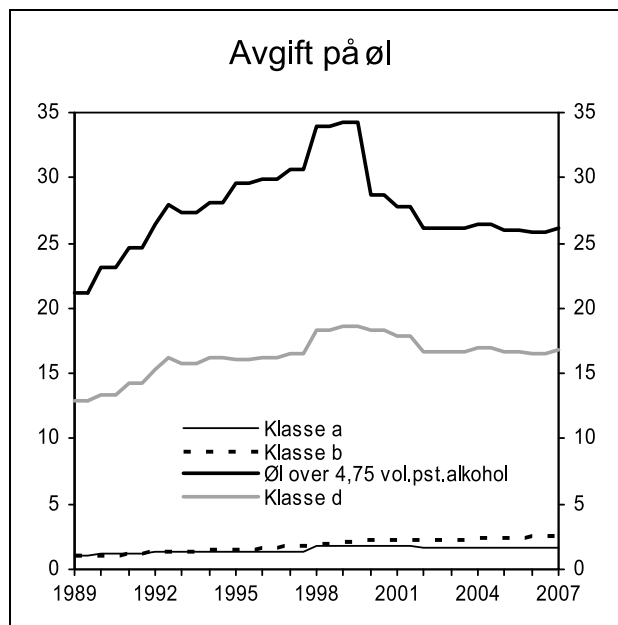
tens institutt for rusmiddelforskning (Sirus) foretar med jevne mellomrom omfattende intervjuundersøkelser om den norske befolkningens drikkevaner. En undersøkelse fra 2004 viser at om lag 30 pst. av samlet forbruk, målt i liter ren alkohol, er uregistrert. Det uregistrerte forbruket har økt siden forrige undersøkelse i 1999. Økningen skyldes i hovedsak at avgiftsfritt salg (tax free) og grensehandel har økt. Omfanget av hjemmeproduksjon og smugling har gått tilbake. Sirus anslår at nordmenns grensehandel med alkohol i Sverige utgjør om lag 6 pst. av det totale norske alkoholforbruket (målt i liter ren alkohol).

Flere indikatorer tyder på at grensehandelen med alkohol i Sverige ikke økte fra 2002 til 2004. Dette kan blant annet skyldes at verdien på den svenske kronen styrket seg i denne perioden. Fra 2004 til 2006 tyder flere indikatorer på at grensehandelen har økt. Dette kan bl.a. ha sammenheng med den sterke økningen i avgiften på rulletobakk i 2001 og at verdien på den svenske kronen er svekket etter 2004. I slutten av 2006 og begynnelsen av 2007 styrket igjen den svenske kronen seg, noe som isolert sett bidrar til en nedgang i grensehandelen.

Avgift på øl mv.

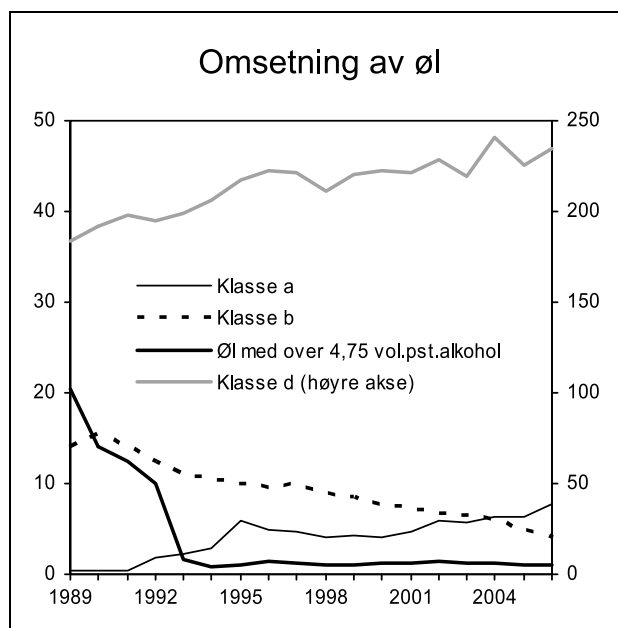
Øl med alkoholstyrke over 4,7 volumprosent blir avgiftslagt på samme måte som vin, jf. omtale ovenfor. Øl i klasse a er avgiftslagt etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer, se omtale i avsnitt 3.17.

Figur 3.3 viser utviklingen i avgiftssatsene på øl fra 1989 til 2007. For øl i klasse a og b har det reelle avgiftsnivået vært tilnærmet uendret i hele perioden. For øl i klasse d var det en reell avgiftsøkning mellom 1989 og 1992. Etter 1992 flatet avgiftsnivået for øl noe ut, mens avgiften ble økt i 1998. I 2002 ble avgiften satt ned med 6,8 pst. reelt. Deretter har det reelle avgiftsnivået vært omtrent uendret, med unntak av i 2001 og 2005 da ølavgiftene ble nominelt videreført. Avgiftsøkningen for øl med alkoholinnhold over 4,7 volumprosent var reelt uendret fram til 1999, mens avgiften ble forholdsvis kraftig redusert da det ble innført et felles avgiftsnivå med vin i forbindelse med budsjettet for 2000.

Figur 3.3 Utvikling i reelt avgiftsnivå på øl i perioden 1989–2007. 2007-kroner pr. liter
Kilde: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.4 viser utviklingen i omsetning av øl i perioden 1989 til 2006. Av figuren går det fram at omsetningen av øl i klasse b (lettøl) har sunket. For øl i klasse a (alkoholfritt) økte omsetningen i perioden 1989 til 1995, og har deretter ligget relativt konstant, men med en svak økning de siste årene. Omsetningen av øl i klasse d (pils) var i underkant av 30 pst. høyere i 2005 enn i 1989. Omsetningen av øl

Figur 3.4 Registrert omsetning av øl i perioden 1989–2006. Mill. liter
Kilde: Bryggeriforeningen.

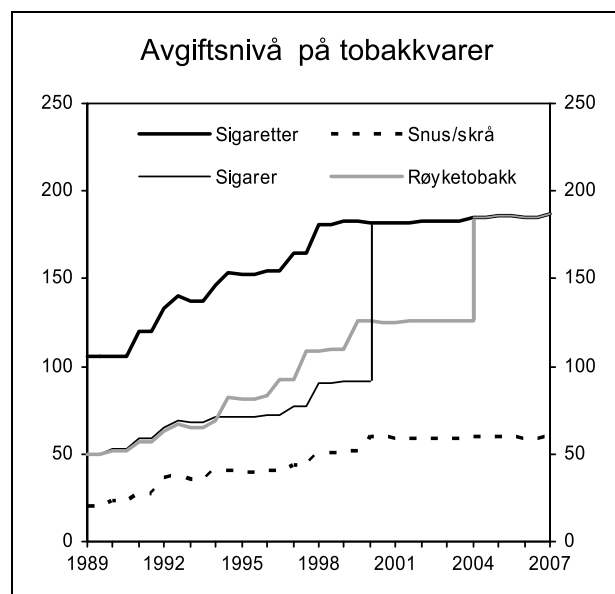
med alkoholinnhold over 4,7 volumprosent (sterkøl) har blitt betydelig redusert. Den største nedgangen kom i 1993, da salg av sterkøl ble overført til Vinmonopolet.

3.4 Avgift på tobakkvarer (kap. 5531 post 70)

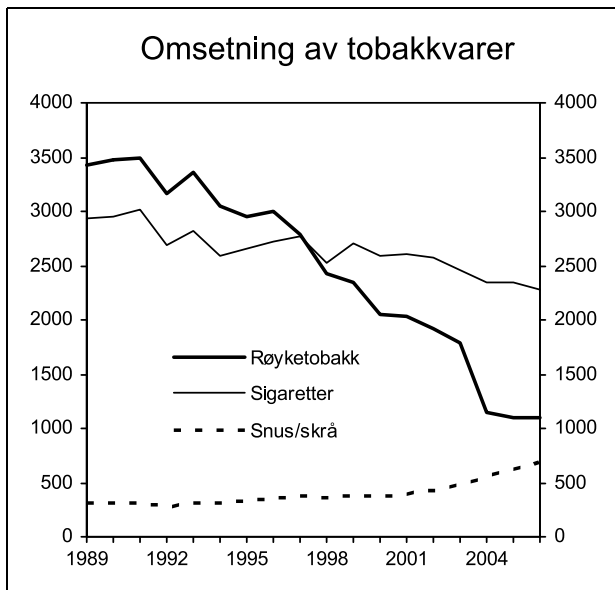
Avgiften på tobakkvarer er en kvantumsavgift som er delt inn i seks avgiftsgrupper: Sigarer, sigaretter, røyketobakk, snus, skrå og sigarettpapir/hylser.

Figur 3.5 viser utviklingen i de reelle avgiftssatsene på tobakkvarer fra 1989 til 2007. Det reelle avgiftsnivået har økt betydelig for alle tobakkproduktene i løpet av perioden. Avgiften på sigarer ble økt kraftig fra 1. juli 2000 og opp til samme nivå som sigaretter. Fra 1. januar 2004 ble avgiften på røyketobakk økt med 45 pst., slik at avgiften ble like høy som for sigaretter. De siste årene er tobakkavgiftene prisjustert.

Figur 3.6 viser utviklingen i salg av tobakkvarer fra 1989 til 2006. Det går fram av figuren at det har vært en langt sterkere reduksjon i salg av røyketobakk enn i salg av sigaretter gjennom perioden. Etter 1998 har omsetningen av sigaretter vært høyere enn omsetningen av røyketobakk. Omsetningen av snus og skrå har økt etter 1993. Samtidig har det vært en overgang fra bruk av skrå til snus. Samlet sett har utviklingen i tobakkforbruket vist en nedadgående trend helt siden 1989, selv om det har vært økninger i enkelte år. Det registrerte forbru-

Figur 3.5 Utvikling i reelt avgiftsnivå for tobakkvarer i perioden 1989–2007. 2007-kroner pr. 100 gram
Kilde: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

Figur 3.6 Registrert omsetning av sigaretter, røyketobakk, snus og skrå i perioden 1989–2006. 1000 kg

Kilde: Tobakkindustriens felleskontor.

ket av tobakk i 2007 er i underkant av 40 pst. lavere enn forbruket i 1989.

Figur 3.6 viser omfanget av den registrerte omsetningen av tobakkvarer. I tillegg til den registrerte omsetningen foregår det uregistrert omsetning i form av grensehandel, avgiftsfritt salg (tax free) og smugling. Tall fra Statens institutt for rusmiddel-forskning (Sirus) viser at det uregistrerte forbruket av sigaretter og røyketobakk har økt siden begynnelsen av 1990-årene og utgjorde i perioden 1997–2001 om lag en firedel av forbruket.

Figur 3.5 viser at avgiften på snus og skrå (60 kroner pr. 100 gram i 2007) er betydelig lavere enn avgiften på sigaretter og røyketobakk (187 kroner pr. 100 gram/stk i 2007). Nye tall fra Sosial- og helsedirektoratet viser at om lag 25 pst. av alle menn i alderen 16 til 44 år bruker snus, og at over halvparten av disse snuser daglig. Dette er en tredobling siden 1985. Figur 3.6 viser at det registrerte salget av snus har økt de siste årene. Salget er nesten doblet siden år 2000. Det er grunn til å tro at økt avgift på snus vil redusere forbruket i befolkningen og særlig blant ungdom. Regjeringen foreslår derfor å øke avgiften på snus og skrå med 10 pst. ut over normal prisjustering. Det anslås at forslaget vil gi et merproveny på 35 mill. kroner påløpt og 30 mill. kroner bokført i 2008. De øvrige tobakkavgiftene foreslås prisjustert fra 2007 til 2008.

3.5 Motorvognavgiftene (kap. 5536)

3.5.1 Innledning

Motorvognavgiftene omfatter seks avgifter. Disse avgiftene har til dels ulik begrunnelse og formål. Avgiftene kan deles inn i to hovedgrupper, bruksavhengige og ikke-bruksavhengige avgifter. De bruksavhengige avgiftene er avgiftene på bensin og diesel. Nivået på de bruksavhengige avgiftene skal i prinsippet være slik at brukeren stilles overfor de veibruks-, kø-, ulykkes- og miljøkostnadene som bruk av bil medfører. De øvrige motorvognavgiftene (engangsavgift, årsavgift, vektårsavgift og omregistreringsavgift) er ikke-bruksavhengige og er primært fiskalt begrunnet.

3.5.2 Omlegging av bilavgifter i mer miljøvennlig retning

Med virkning fra 1. januar 2007 ble engangsavgiften for førstegangsregistrering av kjøretøy i Norge lagt om, ved at CO₂-utslipp som hovedregel erstattet slagvolum som avgiftskomponent. Hensikten med endringene var å motivere til kjøp av biler med lave CO₂-utslipp. Siden dieselmotorer i gjennomsnitt har lavere CO₂-utslipp enn bensinmotorer, kom disse gunstig ut av omleggingen. Samtidig forårsaker de nyeste dieselmotorer i gjennomsnitt noe mer lokal forurensning i form av høyere utslipp av partikler og NO_x enn de nyeste bensinmotorer. Blant annet for å begrense den lokale forurensningen som følger ved økt salg av dieselmotorer varslet Regjeringen i St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak at en tar sikte på å differensiere årsavgiften etter miljøegenskaper ved kjøretøyet.

En interdepartemental arbeidsgruppe har vurdert en miljødifferensiert årsavgift som er knyttet opp mot grenseverdiene for tillatte utslipp av NO_x og partikler, slik de framgår av avgasskravene (EURO-krav). Det finnes imidlertid ikke opplysninger i vegmyndighetenes register om hvilken EURO-klasse det enkelte kjøretøy tilfredsstillte. Arbeidsgruppen foreslo derfor at differensieringen knyttes opp mot registreringsår. Siden EURO-klassene er innført over flere år, vil differensiering av avgiften etter registreringsår ikke reflektere avgasskrav for den enkelte bil. Arbeidsgruppens forslag er grundig vurdert, men Regjeringen er kommet til at differensiering etter registreringsår og EURO-krav ikke bør gjennomføres nå.

Det er særlig dieselmotorer uten partikkelfilter som gir store lokale utslipp. Regjeringen mener derfor at det er viktig å justere avgiftssatsene slik at dieselmotorer uten partikkelfilter får høyere årsav-

gift enn andre kjøretøy. Det foreslås derfor en miljødifferensiering av årsavgiften, slik at dieselskjøretøy uten fabrikkmontert partikkelfilter får en årsavgift som er 430 kroner høyere enn andre kjøretøy.

Sammen med omleggingen av engangsavgiften, gir forslaget om differensiering av årsavgiften gode incentiver til å anskaffe miljøvennlige biler. Endringen i årsavgiften gir imidlertid små incentiver til å vrake eldre, forurensende kjøretøy. Som et tiltak for å framskynde utrangeringen av de mest forurensende kjøretøyene, foreslås det at vrakpanten midlertidig økes til 5 000 kroner for de eldste og mest forurensende kjøretøyene. Ordningen gjelder bare de kjøretøy det ble betalt årsavgift for i 2007. En ekstraordinær forhøyet vrakpant er et målrettet tiltak for å få ned utslippene av partikler og NO_x fra kjøretøy på kort sikt. Ordningen er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2007–2008) Miljøverndepartementet.

Siden avgiftene på bensin er vesentlig høyere enn avgiftene på autodiesel, vil en vridning i sammensetningen av bilparken fra bensin- til dieseldrevne biler føre til at det gjennomsnittlige avgiftsnivået på drivstoff går ned. Dette stimulerer til økt bruk av bil og er miljømessig uheldig. For å motvirke avgiftstilpasninger som er miljømessig uheldige og samtidig svekker statens inntekter, foreslås det å øke autodieselavgiften med 20 øre pr. liter utover prisjustering.

Forslagene er nærmere omtalt under omtalen av hver enkelt avgift.

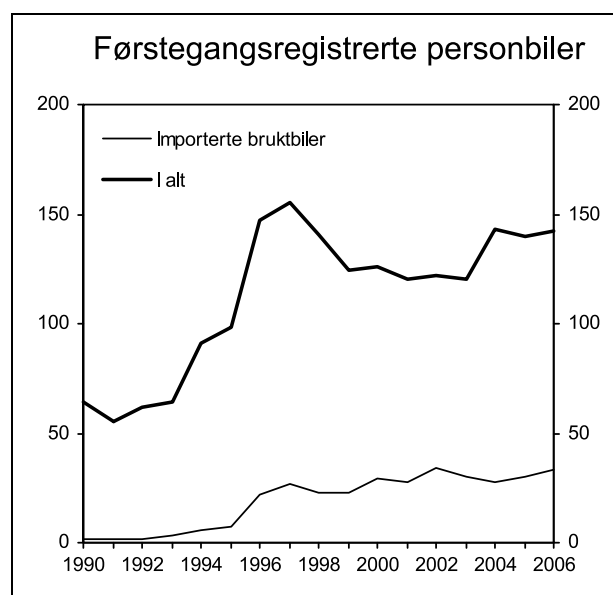
3.5.3 Engangsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 71)

Engangsavgiften har først og fremst til hensikt å skaffe staten inntekter. Avgiften beregnes på grunnlag av mest mulig objektive kriterier og skal ivareta hensynet til miljø og sikkerhet. I tillegg skal kostnadene ved å administrere avgiften holdes på et lavest mulig nivå. Gjennom en progressiv satsstruktur er det også lagt vekt på fordelingshensyn. Engangsavgiften betales ved førstegangsregistrering i det sentrale motorvognregisteret. Den pålegges alle biler unntatt lastebiler og busser med lengde over 6 meter og med mer enn 17 seteplasser. De avgiftspliktige kjøretøyene er delt inn i 9 avgiftsgrupper med til dels ulike satser og/eller beregningsgrunnlag. For kjøretøy i avgiftsgruppe a (hovedsakelig personbiler) beregnes engangsavgiften som hovedregel på grunnlag av kjøretøyenes CO₂-utslipp, motoreffekt og egenvekt. For kjøretøy i gruppe a som ikke omfattes av plikten til å dokumentere drivstofforbruk eller CO₂-utslipp, beregnes avgift på grunnlag av slagvolum i stedet for CO₂-utslipp. Slagvolumkomponenten har forskjellige sat-

ser avhengig av om det dreier seg om en bensindreven motorvogn eller ikke. Også i avgiftsgruppe g (beltemotorsykler) beregnes engangsavgiften ut fra kjøretøyenes slagvolum, motoreffekt og egenvekt. For kjøretøy i avgiftsgruppene b, c, h og j (varebiler klasse 2, campingbiler, drosjer og minibusser) beregnes engangsavgiften som en prosentvis andel av avgiften i avgiftsgruppe a. I avgiftsgruppe e (beltebiler) beregnes avgiften på grunnlag av tollverdien. For kjøretøy i avgiftsgruppe f (motorsykler) benyttes slagvolum og motoreffekt som beregningsgrunnlag, sammen med en stykkavgift. For kjøretøy i avgiftsgruppe i (veteranbiler), ilegges det kun en stykkavgift. Avgiftsgruppe d (kombinerte biler) ble avvirket fra 1. januar 2007. Det er til dels store forskjeller i avgiftsnivået mellom de ulike avgiftsgruppene. Avgiftssatsene er gjengitt i tabell 3.1.

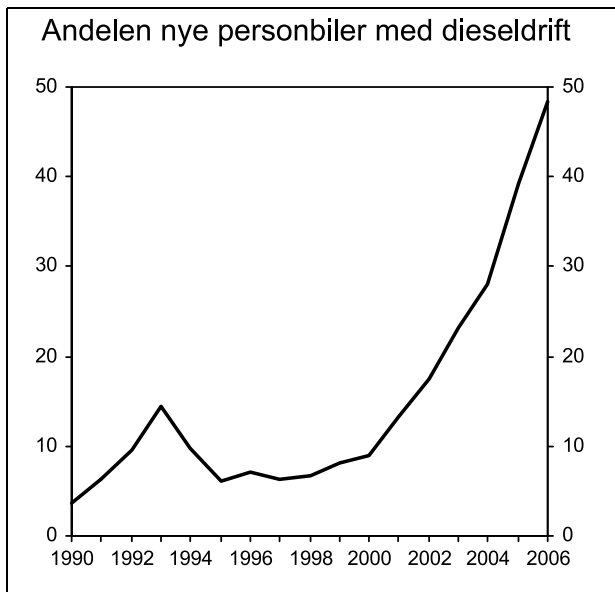
Utvikling i registrerte kjøretøy

Figur 3.7 viser at antall førstegangsregistrerte personbiler i perioden 1989–2006 har variert betydelig fra år til år. Etter en økning på midten av 1990-tallet var det en betydelig nedgang i antall førstegangsregistrerte personbiler i 1998 og 1999. Antallet de påfølgende årene lå relativt stabilt rundt 120 000 biler, for deretter å stige til i overkant av 140 000 førstegangsregistreringer pr. år de siste tre årene. Bruktbilimportens andel av totalt antall førstegangsregistreringer økte kraftig fram til 2002, da over 27 pst. av de førstegangsregistrerte personbilene var importert brukt fra utlandet. Andelen har etter dette gått noe ned, og var i 2006 om lag 23 pst.

Figur 3.7 Antall førstegangsregistrerte personbiler, 1989–2006. Antall i 1000

Kilde: Opplysningsrådet for Veitrafikken.

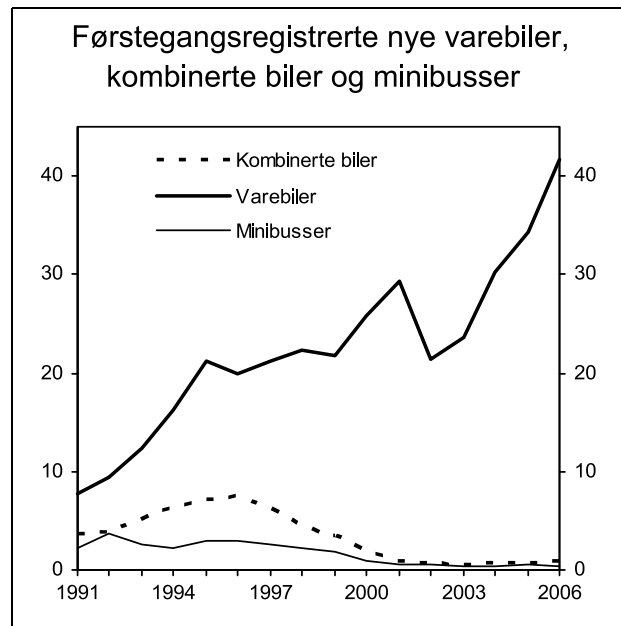
Figur 3.8 Andel førstegangsregistrerte nye personbiler med dieseldrift, 1990–2006. Prosent
Kilde: Opplysningsrådet for Veitrafikken.

Figur 3.8 viser hvor stor andel av nye førstegangsregistrerte personbiler som er dieslebiler. Denne andelen har økt kraftig de siste årene, og i 2006 var nesten annenhver nye personbil som ble solgt i Norge, en diesebil.

Figur 3.9 viser at antallet nye førstegangsregistrerte varebiler lå forholdsvis stabilt rundt 20 000 pr. år i perioden 1995 til 1999. I løpet av de siste fem siste årene har antallet økt fra i overkant av 21 000 i 2002, til en foreløpig topp på over 41 000 i 2006.

Figur 3.9 viser også utviklingen i antall nye førstegangsregistrerte kombinerte biler. Fram til og med 1996 var antallet stigende, mens det var en kraftig reduksjon i antall førstegangsregistreringer i perioden 1997 til 2001. Det antas at dette delvis skyldes avgiftsomleggingen i 1996, da tyngre biler med stor motor fikk økt engangsavgift. I tillegg økte avgiften på kombinerte biler fra 28 pst. av personbilavgiften i 1997 til 55 pst. i 2000. I 2002 ble vektgrensen for unntak fra engangsavgiften for kombinerte biler økt fra 5 000 kg til 6 000 kg, og den ble økt videre til 7 500 kg med virkning fra 1. juli 2003. Med virkning fra 1. januar 2007 ble kombinerte biler fjernet som egen avgiftsgruppe.

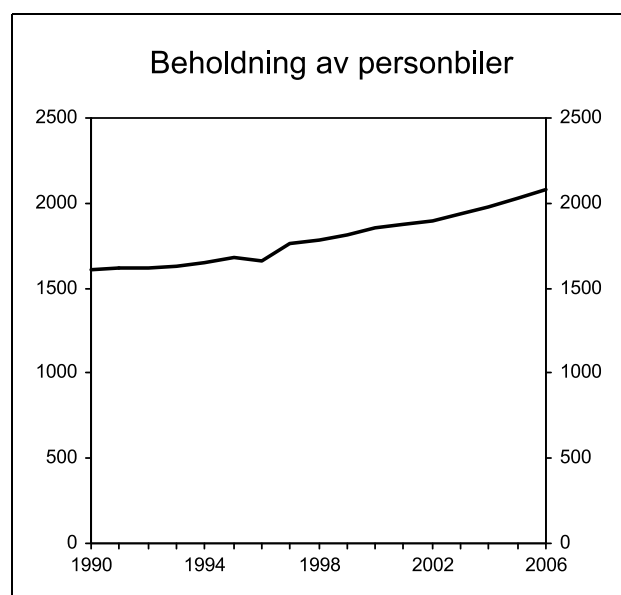
Figur 3.10 viser at beholdningen av personbiler de senere årene har hatt en jevn vekst. Nedgangen i beholdningen av personbiler i 1996 skyldes at mange eldre biler ble vraket som følge av ordningen med midlertidig forhøyet vrakpant dette året. Denne ordningen har trolig ikke hatt noen varig virkning på beholdningen av biler.

Figur 3.9 Antall førstegangsregistrerte nye varebiler, kombinerte biler og minibusser, 1991–2006. Antall i 1000
Kilde: Opplysningsrådet for Veitrafikken.

Effekt av omleggingen av engangsavgiften

Med virkning fra 1. januar 2007 ble beregningen av engangsavgiften lagt om i mer miljøvennlig retning, ved at CO₂-utslipp som hovedregel erstattet slagvolum som avgiftskomponent. CO₂-komponenten i engangsavgiften er progressiv, dvs. at avgiften pr. gram CO₂ som slippes ut, økes desto høyere CO₂-utslipp et kjøretøy har. Dieslebiler har gjennomgå-

Figur 3.10 Beholdning av personbiler, 1989–2006. Antall i 1000
Kilde: Opplysningsrådet for Veitrafikken.

ende lavere CO₂-utslipp enn bensinbiler, og omleggingen medførte derfor at avgiften for dieserbiler ble redusert i gjennomsnitt.

Tall fra Opplysningsrådet for veitrafikken (OFV) bekrefter at etterspørselen etter dieserbiler har økt så langt i år. Ifølge OFV utgjorde andelen nye personbiler med dieseldrift om lag 74 pst. i årets åtte første måneder, mot 49 pst. i samme periode i 2006. Dette har bidratt til at gjennomsnittlig spesifisert CO₂-utslipp fra nye kjøretøy er redusert fra 170 g/km i august i fjor til 160 g/km i samme måned i år. Den langsiktige effekten av avgiftsomleggingen er det imidlertid for tidlig å si noe sikkert om. Dette skyldes at statistikken så langt i år er påvirket av at det ble registrert mange kjøretøy som ble dyrere etter omleggingen, før avgiftsomleggingen trådte i kraft 1. januar. Tilsvarende ble kjøp av kjøretøy som kom gunstig ut av omleggingen, f.eks. dieserbiler, utsatt til de nye reglene trådte i kraft.

Dieserbiler uten fabrikkmontert partikkelfilter har høyere lokale utslipp til luft av NO_x og partikler enn bensinbiler. For å stimulere til at flere dieserbiler selges med fabrikkmontert partikkelfilter, foreslår derfor Regjeringen at årsavgiften differensieres slik at dieselskjøretøy uten fabrikkmontert partikkelfilter får høyere årsavgift enn andre kjøretøy. Omleggingen av årsavgiften er omtalt i avsnitt 3.5.4.

Vrakpantavgift

Oppsamlingssystemet for bilvrak skal sørge for innsamling og gjenvinning av kjøretøy. Ordningen ble iverksatt i 1978 og omfatter i dag bl.a. personbiler og campingbiler, snøscootere og minibusser. Opp-

samlingsystemet skal gi en økonomisk motivasjon til å levere inn biler til vraking.

Vrakpantavgiften inngår i engangsavgiften. Avgiften er på 1 300 kroner, og ble siste gang økt i 2000. Det foreslås ingen endringer i vrakpantavgiften for 2008. Ved levering av kjøretøy til vraking utbetales en vrakpant, som for tiden er på 1 500 kroner pr. kjøretøy. Vrakpantordningen er beskrevet i St.prp. nr. 1 (2007–2008) Miljøverndepartementet.

Som et tiltak for å framskynde utrangeringen av de mest forurensende kjøretøyene, foreslår Regjeringen at vrakpanten økes i perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2008 fra dagens nivå på 1 500 kroner til 5 000 kroner for kjøretøyene med høyest utslipp av partikler og NO_x. Kjøretøygruppene som foreslås omfattet av den forhøyede vrakpanten, fremgår av tabell 3.2. For utbetaling av forhøyet vrakpant forutsettes det at det er betalt årsavgift for kjøretøyet for 2007.

En ekstraordinær forhøyet vrakpant er et målrettet tiltak for raskere å få ned utslippene av partikler og NO_x fra kjøretøy. Samlet omfatter forslaget om lag 30 000 kjøretøy. Faktisk kostnad ved ordningen vil avhenge av hvor mange av disse kjøretøyene som blir vraket. Legger en til grunn at halvparten av kjøretøyene vrakes, innebærer det at tiltaket vil koste om lag 50 mill. kroner i 2008. Økningen i vrakpanten er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2007–2008) Miljøverndepartementet.

Forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) innebærer at produsenter og importører av kjøretøy fram mot 2007 gradvis har tatt over ansvaret for innsamling og håndtering av kasserte kjøretøy. Det er fra 2007 innført fullt produsentansvar, og tilskuddet til opp-

Tabell 3.2 Kriterier for utbetaling av forhøyet vrakpant

Biltype	Inntil årsmodell
<i>Personbiler</i>	
Diesel 2 500 < TTV ¹ ≤ 3 500 kg	1990
<i>Varebiler</i>	
Klasse 2 Diesel 1 250 < RV ² ≤ 1 700 kg	1991
Klasse 3 Diesel 1 700 < RV	1991
<i>Busser</i>	
Diesel TTV ≤ 2 500 kg	1991
Diesel 2 500 < TTV ≤ 3 500 kg	1991
Diesel 3 500 < TTV < 7 500 kg	1992
<i>Lastebiler</i>	
Diesel 3 500 < TTV < 7 500 kg	1992

¹ Tillatt totalvekt

² Referansevekt = egenvekt + 100 kg

Kilde: Finansdepartementet.

samlingssystemet er avvirket. Regjeringen tar også sikte på å avvikle dagens statlige avgifts-/panteordning. En avvikling forutsetter imidlertid en godkjenning av et bransjeorganisert system som ivaretar miljøvernmyndighetenes krav, bl.a. til innsamlingsgrad og miljømessig forsvarlig behandling. Dette er nærmere beskrevet i St.prp. nr. 1 (2007–2008) Miljøverndepartementet.

Bruksfradrag

Ved førstegangsregistrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret skal det betales engangsavgift. Brukte kjøretøy som importeres gis et fradrag i avgiften basert på kjøretøyets alder. Fradragene skal avspeile det gjennomsnittlige verdifallet på det norske bruktbilmarkedet.

Reglene for fastsettelse av engangsavgift ved registrering av bruktimporterte kjøretøy ble endret med virkning fra 1. mai 2007. Som hovedmodell videreføres den tidligere ordningen med et prosentvis fradrag i engangsavgiften basert på kjøretøyets alder. Fra 1. mai 2007 ble denne ordningen supplert med en mulighet til å be om en alternativ avgiftsberegning basert på en mer individuell verdivurdering av det enkelte kjøretøy.

I forbindelse med at det ble åpnet for individuell verdivurdering, ble den aldersbaserte bruksfradragstabellen justert noe. Bruksfradragstabellen bør i størst mulig grad samsvare med hva som ville blitt resultatet etter en individuell avgiftsfastsettelse.

Bakgrunnen for regelendringen var en grunnlagt uttalelse (reasoned opinion) fra ESA, hvor det ble konkludert med at de norske bruksfradragene var i strid EØS-avtalen. ESA baserte sin argumentasjon på flere dommer fra EF-domstolen. De hevdet at måten avgiften ble fastsatt på, ikke var nøyaktig nok, og at metoden for avgiftsberegningen derfor måtte legges om. Endringen av beregningsmetoden for engangsavgift ved registrering av bruktimporterte kjøretøy er en oppfølging av dette.

Endrede regler for avgiftsfri ombygging av motorvogner

Det skal betales ny engangsavgift dersom en tidligere registrert motorvogn gjennomgår en så stor utskifting at motorvognen må anses som oppbygget. På nærmere vilkår er det fritak ved oppbygging av skadet motorvogn. Bakgrunnen for fritaket er at det skal være mulig å sette i stand en skadet motorvogn uten å måtte betale engangsavgift på nytt, selv om det er nødvendig med store utskiftninger. Bestemmelsene om dette i Finansdepartementets for-

skrift 19. mars 2001 nr. 268 om engangsavgift på motorvogner, er skjønnspregede og har ført til et stort antall avgiftsfrie oppbygginger som etter departementets syn ligger utenfor de hensyn som regelverket er ment å ivareta. Departementet har derfor sett behov for å stramme inn vilkårene, og har hatt på høring et forslag som bl.a. innebærer krav til at bestemte deler skal videreføres fra den skadde motorvognen. Departementet tar sikte på at endringene kan iverksettes fra nyttår. Forslaget kan på usikkert grunnlag anslås å øke påløpte inntekter med 20 mill. kroner årlig.

Presisering av når det kan gis fritak for engangsavgift og vrakpantavgift

Departementet foreslår en presisering i vedtaket § 6, for å klargjøre i hvilke tilfeller det kan fritas for engangsavgift, og i hvilke tilfeller det kan fritas for både engangsavgift og vrakpantavgift, jf. vedtaket § 3. Vedtaket § 6 praktiseres i dag slik at for nr. 1–3 gis fritak både fra engangsavgiften og vrakpantavgiften, mens for nr. 4–14 gis fritak kun for engangsavgiften. Slik ordlyden er i dag går dette ikke klart fram av bestemmelsen. Presiseringen innebærer ingen realitetsendringer, og er en kodifisering av gjeldende praksis.

3.5.4 Årsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 72)

Bakgrunn

Årsavgiften er en fiskal avgift som pålegges ulike typer kjøretøy med tillatt totalvekt under 7 500 kg. De fleste kjøretøy betaler den høyeste satsen, som i 2007 er på 2 915 kroner. Campingtilhengere og motorsykler betaler hhv. 970 kroner og 1 645 kroner. En rekke kjøretøy, bl.a. drosjer, ambulanser, el-biler, mopeder, traktorer og veteranbiler betaler en lav årsavgift på 370 kroner. Se tabell 3.1 for en oversikt over avgiftssatsene.

I St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak varslet Regjeringen at den tok sikte på å legge fram forslag til en miljødifferensiering av årsavgiften i budsjettet for 2008. I budsjettomtalen ble det vist til at det særlig er de dieseldrevne bilene i dagens bilpark og bensinbiler fra før kravet om katalysator kom i 1989, som forårsaker de vesentligste lokale miljøproblemene. I budsjettet ble det også varslet at Finansdepartementet, sammen med berørte departementer, ville utrede hvordan en på best mulig måte kan prise de samfunnsøkonomiske kostnadene som veitrafikken forårsaker. For dette formålet ble det opprettet en arbeidsgruppe ledet

av Finansdepartementet og med medlemmer fra Finansdepartementet, Samferdselsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Miljøverndepartementet og underliggende etater (Toll- og avgiftsdirektoratet, Statens forurensningstilsyn og Vegdirektoratet). Arbeidsgruppen har også vurdert mulige endringer i årsavgiften.

Arbeidsgruppen har i sin rapport pekt på at de eksterne kostnadene knyttet til veitrafikken varierer langs mange dimensjoner. Det er derfor vanskelig å prise alle disse kostnadene. Det varierer også i hvilken grad de ulike eksterne kostnadene er egnet for prising. Med dette som utgangspunkt har arbeidsgruppen pekt på endringer innenfor dagens bilavgiftssystem som kan gjøre at en kommer nærmere målet om å prise de eksterne kostnadene knyttet til veitrafikken. Arbeidsgruppen har konkludert med at en miljødifferensiert årsavgift kan være et supplement til drivstoffavgiftene, fordi en gjennom en slik differensiering får tatt hensyn til at ulike motorteknologier gir ulike lokale og regionale utslipp. Med lokale og regionale utslipp menes i første rekke utslipp av partikler og NO_x. Ifølge arbeidsgruppen bør miljødifferensieringen ta utgangspunkt i hvilke avgasskrav (EURO-krav) de ulike kjøretøyene oppfyller. På grunn av tekniske problemer knyttet til å fastslå hvilke avgasskrav det enkelte kjøretøy oppfyller, anbefaler arbeidsgruppen som en praktisk tilnærming at tidspunkt for førstegangsregistrering benyttes til å differensiere årsavgiften.

Departementets vurderinger

Årsavgiften er basert på maskinell utkjøring av innbetalingskrav for alle avgiftpliktige kjøretøy som er registrert pr. 1. januar (dvs. om lag 2,6 mill. kjøretøy i 2007). Den maskinelle utkjøringen forutsetter at de opplysningene som avgiften beregnes etter, ligger inne i motorvognregisteret (AUTOSYS). Dette registeret håndteres av vegmyndighetene. Motorvognregisteret inneholder ikke fullstendige opplysninger om hvilke avgasskrav (EURO-krav) de enkelte kjøretøy oppfyller. Det er heller ikke mulig å oppdatere registeret med slike opplysninger på en tilfredsstillende måte innen 2008. Dato for førstegangsregistrering ligger inne i motorvognregisteret, og som en praktisk tilnærming foreslo arbeidsgruppen derfor å knytte graderingen opp mot registreringsår. EURO-kravene er faset inn over tid, og med stadig strengere krav til avgassnivå. Ut fra registreringsår kan det derfor slås fast hvilke minimumsnivåer for avgasser det enkelte kjøretøy tilfredsstillende. En miljødifferensiert årsavgift gradert etter registreringsår vil imidlertid ik-

ke fullt ut fange opp de lokale utslippene forbundet med det enkelte kjøretøy. Dette henger for det første sammen med at enkelte bilmodeller oppfyller utslippskrav før kravene er innført. For det andre gis det normalt overgangsordninger når nye utslippskrav innføres, slik at det også finnes en del bilmotordeller som ikke oppfyller det EURO-krav som registreringsåret tilsier.

Den manglende presisjonen mellom beregnet avgift og faktisk utslipp, som følger av en årsavgift differensiert etter registreringsår, vil kunne oppfattes som urimelig. Flere tiltak for å oppnå en mer treffsikker differensiering har vært vurdert, uten at det har vært mulig å komme fram til praktikable systemer som innefor en rimelig kostnadsramme virker tilfredsstillende. Et av tiltakene som har vært vurdert, er å supplere systemet med en mulighet for nedskrivning av avgift dersom det dokumenteres at kjøretøyet oppfyller strengere utslippskrav enn det registreringsåret isolert sett tilsier. Av flere grunner er dette ikke å anbefale. Først og fremst vil antallet potensielle omberegninger bli så omfattende at det ikke vil være forenlig med den maskinelle utskrivningen som årsavgiften er basert på.

Det er særlig dieselskjøretøy uten fabrikkmontert partikkelfilter som står for de største lokale utslippene. Fra et miljøsynspunkt er det derfor ønskelig at disse bilene ilegges høyere avgift. På dagens marked finnes dieselskjøretøy både med og uten fabrikkmontert partikkelfilter. En redusert avgiftsats for dieselskjøretøy med fabrikkmontert partikkelfilter vil derfor kunne gi kjøpere av nye biler et incentiv til å velge dieselskjøretøy med partikkelfilter framfor kjøretøy uten. Differensiering av årsavgiften for kjøretøy med og uten fabrikkmontert partikkelfilter må imidlertid antas å ha liten virkning på sammensetningen av den eksisterende bilparken.

Dieselskjøretøy med fabrikkmontert partikkelfilter lar seg identifisere i motorvognregisteret, og en avgiftsgradering kan knyttes direkte opp mot dette kriteriet. På denne bakgrunn foreslås det at den miljødifferensierte årsavgiften deles inn i to satser, med en høy sats for dieselskjøretøy uten fabrikkmontert partikkelfilter og en lavere sats for bensindrevne kjøretøy og dieselskjøretøy med fabrikkmontert partikkelfilter. Det foreslås samtidig en lettelse i årsavgiften slik at alle kjøretøy unntatt dieselskjøretøy uten fabrikkmontert partikkelfilter får redusert avgiften med 330 kroner i forhold til prisjustert 2007-nivå. Dieselskjøretøy uten fabrikkmontert partikkelfilter får en økning i årsavgiften på 100 kroner i forhold til et prisjustert 2007-nivå.

Størrelsen på differensieringen av årsavgiften er basert på beregninger foretatt av arbeidsgrup-

pen som vurderte miljødifferensiert årsavgift. Arbeidsgruppen fant at dieselskjøretøy med fabrikkmontert partikkelfilter har vel 400 kroner lavere årlig miljøkostnad enn dieselskjøretøy uten partikkelfilter.

Et fabrikkmontert partikkelfilter reduserer partikkelutslippet med om lag 90 pst. Ved ettermontering av partikkelfiltre reduseres partikkelutslippet med i størrelsesorden 30–50 pst., ifølge opplysninger fra Vegdirektoratet. Det faktiske partikkelutslippet kan ikke måles ved f.eks. EU-kontroll, men krever en mer omfattende avgasstest. Dersom den reduserte avgiftssatsen også skulle omfatte kjøretøy med ettermonterte partikkelfiltre, måtte det etableres rutiner for kontroll av at partikkelfilter faktisk er montert og har tilstrekkelig virkningsgrad. De administrative kostnadene ved slik kontroll kan etter departementets vurdering ikke forsvares, og den reduserte avgiftssatsen foreslås derfor ikke å omfatte ettermontering av partikkelfilter.

Bensinbiler produsert før katalysatoren ble påbudt i 1989 har også store lokale utslipp. I utgangspunktet kunne dette vært et argument for å differensiere avgiften slik at også bensinbiler uten katalysator får en høyere avgiftssats i den miljødifferensierte årsavgiften. Motorvognregisteret inneholder imidlertid ikke opplysninger om hvilke kjøretøy som er utstyrt med katalysator, og en eventuell særbehandling av disse kjøretøyene i årsavgiften måtte i så fall knyttes opp mot registreringsår. Siden et betydelig antall biler ble utstyrt med katalysator før katalysatorkravet ble obligatorisk, vil en differensiering etter registreringsår ikke treffe premiss for alle biler. Når alle nye bensinbiler i dag har katalysator, vil en differensiering heller ikke påvirke nybilkjøpene. Avgiftsdifferensiering vil dermed ha mindre virkning for slike biler enn for dieselskjøretøy uten fabrikkmontert partikkelfilter. Samtidig vil disse bilene fases ut av markedet i løpet av få år. Departementet har derfor valgt å begrense den høyere årsavgiftssatsen til dieselskjøretøy uten fabrikkmontert partikkelfilter.

Avgrensning av miljødifferensieringen

Årsavgiften er i dag delt inn i fire avgiftsgrupper med ulike satser, avhengig av type kjøretøy. Inndelingen er som følger:

1. Personbiler, varebiler, campingbiler, minibuser, kombinerte biler, lastebiler, trekkbiler med tillatt totalvekt fra og med 3 500 kg og årsprøvekjennermerker for kjøretøy (2 915 kroner pr. år i 2007),
2. campingtilhengere med egenvekt over 350 kg (970 kroner pr. år i 2007),

3. motorsykler (1 645 kroner pr. år i 2007),
4. traktorer, mopeder, veterankjøretøy mv. (370 kroner pr. år i 2007).

Det er verken praktisk eller hensiktsmessig å innføre miljødifferensiering for kjøretøyene i avgiftsgruppe 2 til 4. Miljødifferensieringen foreslås derfor bare innført for de kjøretøyene som i dag betaler årsavgift med ordinær sats (avgiftsgruppe 1). For de øvrige kjøretøygruppene videreføres dagens satsstruktur. Avgiftsgruppe 1 deles inn i to satsgrupper. Den første omfatter dieselskjøretøy uten fabrikkmontert partikkelfilter og den andre dieselskjøretøy med fabrikkmontert partikkelfilter samt kjøretøy som bruker bensin.

Det finnes kjøretøy som benytter andre typer drivstoff enn diesel og bensin. Hydrogendrevne biler med forbrenningsmotor er et eksempel. For å unngå at disse faller ut av årsavgiftsvedtaket, og for å fange opp eventuelle nye drivstofftyper som måtte komme, gjøres den lave satsen i avgiftsgruppe 1 generell. Alle kjøretøy innenfor avgiftsgruppe 1 som ikke benytter diesel til framdrift, vil derfor få lav sats. Dette er en praktisk tilnærming basert på en antakelse om at kjøretøy som benytter alternative drivstoff, gjennomgående har bedre miljøegenskaper enn dieselskjøretøy uten partikkelfilter.

I dag betales det full avgiftssats for årsprøvekjennermerker. Årsprøvekjennermerker er ikke knyttet til et bestemt kjøretøy. Siden årsprøvekjennermerket i større utstrekning brukes på nyere biler, foreslås det at årsprøvekjennermerker ilegges årsavgift etter lav sats tilsvarende som for bensinbiler og dieselskjøretøy med partikkelfilter.

Forhøyet vrakpant

Innføringen av miljødifferensiert årsavgift gir små incentiver til å skifte ut eldre kjøretøy. For å stimulere til å skifte ut eldre forurensende kjøretøy, foreslås vrakpanten øket i perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2008 fra dagens nivå på 1 500 kroner til 5 000 kroner for de kjøretøyene med høyeste utslipp av NO_x og partikler. Forslaget er nærmere omtalt under avsnitt 3.5.3.

Etterskuddsvis utskrivning av årsavgiften

I dag skrives årsavgiften ut etterskuddsvis for alle avgiftspliktige kjøretøy som er registrert pr. 1. januar i avgiftsåret. Avgiften må betales innen 20. mars. For kjøretøy som registreres i løpet av avgiftsåret, må avgiften forskuddsbetales før registreringen kan gjennomføres. Kravet om forskuddsbetaling skyldes i første rekke innfordringshensyn. For-

skuddsbetalingen har imidlertid også regnskapsmessige og systemtekniske sider som kompliserer avgiftshåndteringen betydelig. Systemene og rutinene for å inndrive statlige krav er vesentlig styrket siden kravet om forskuddsbetaling ble innført. Innfordringshensyn gjør seg derfor ikke gjeldende i samme grad som tidligere. På denne bakgrunn foreslås årsavgiften lagt om til etterskuddsvis utskrivning også ved registreringer som skjer i løpet av avgiftsåret. Toll- og avgiftsdirektoratet har i sine beregninger lagt til grunn at endringen ikke får provenyemessige konsekvenser. Endringen vil bli gjennomført i forskrift.

3.5.5 Vektårsavgift (kap. 5536 post 73)

Vektårsavgiften består av en vektgradert årsavgift og en miljødifferensiert årsavgift. Avgiften gjaldt tidligere alle kjøretøy og kombinasjoner av kjøretøy med tillatt totalvekt på 12 tonn og over, men fra 1. januar 2006 ble avgiften utvidet til å gjelde alle kjøretøy og kombinasjoner av kjøretøy med tillatt totalvekt på 7 500 kg og over.

1. Vektgradert årsavgift

Den vektgraderte årsavgiften er gradert etter kjøretøyets totalvekt, fjæringssystem og antall aksler. Denne graderingen er utformet slik at den tar hensyn til veislitasje.

2. Miljødifferensiert årsavgift

Den miljødifferensierte årsavgiften graderes ut fra vekt og det utslippskrav kjøretøyene oppfyller. Utslippskravene følger kjøretøyforskriftens EURO-klassifisering, som stiller krav til maksimalt utslipp av blant annet nitrogendioksider og partikler.

Det foreslås at satsene prisjusteres for 2008. Se avgiftsvedtaket for en oversikt over avgiftssatsene.

3.5.6 Omregistreringsavgift (kap. 5536 post 75)

Det skal ikke betales merverdiavgift ved omsetning av kjøretøy som tidligere har vært registrert her i landet (brukte kjøretøy). Det betales imidlertid en særavgift ved omregistrering av slike kjøretøy. Kjøretøyene som omfattes av denne avgiftsplikten, er delt i fire grupper:

- Mopeder, motorsyklerv mv.
- Personbiler og busser
- Lastebiler, varebiler, kombinerte biler, campingbiler mv.
- Biltillhengere, semitrailere mv.

Avgiften er gradert etter vekt og alder. Det foreslås at satsene prisjusteres for 2008. Se avgiftsvedtaket for en oversikt over avgiftssatsene.

Det har vært på høring et forslag om å fjerne dagens omregistreringsavgift og erstatte den med merverdiavgift på omsetning av brukte kjøretøy. Dette vil innebære at omsetning av brukte kjøretøy vil følge merverdiavgiftsreglene på samme måte som ved omsetning av andre brukte varer. For å motvirke provenybortfallet ved en slik omlegging, ble det i høringsforslaget lagt opp til å innføre en flat og lav eierskifteavgift.

Det har kommet mange motforestillinger til forslaget om omlegging fra omregistreringsavgift til merverdiavgift ved omsetning av brukte kjøretøy i Norge. Motforestillingene knytter seg nesten utelukkende til omsetning av brukte personkjøretøy. Man frykter at det vil skje en dreining over til avgiftsfri omsetning i markedet for brukte personkjøretøy, da det bare vil være næringsdrivende og ikke privatpersoner som skal betale merverdiavgift. Det blir blant annet pekt på at dette vil kunne medføre redusert forbrukerbeskyttelse, og at salg som reelt sett skjer fra en næringsdrivende, blir kamuflert som privatsalg. En annen motforestilling knytter seg til fradragsreglene ved anskaffelse og drift av personkjøretøy. Flere hevder at disse må endres ved en omlegging for å skape et mer nøytralt regelverk i forholdet mellom å eie eller leie/lease personkjøretøy. Dessuten har flere høringsinstanser pekt på at en eventuelt ny eierskifteavgift ikke bør overstige statens kostnader ved omregistrering.

Departementet trenger tid til å vurdere motforestillingene nærmere og vurdere alternative utforminger av forslaget før en eventuelt presenterer det for Stortinget.

3.5.7 Avgift på bensin (kap. 5536 post 76)

Særavgiften på bensin ble innført i 1933 og har til hensikt å stille brukeren overfor de veibruks-, ulykkes- og miljøkostnadene som bruk av bil medfører. Særavgiften innbetales av innenlandske produsenter og importører og ilegges pr. liter omsatt bensin.

Avgiftsplikten omfatter bensin. Videre omfattes blandinger dersom bensin er hovedbestanddelen, og blandingen kan benyttes som motordrivstoff. Avgiftsplikten oppstår som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel.

Det gis avgiftsfritak for bl.a. bensin som anvendes i fly, til tekniske og medisinske formål, i tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområdene utenfor norsk territorialgrense samt i båter og snøscootere i veiløse strøk.

Fra 2005 ble det innført et avgiftsincentiv for

svovelfritt drivstoff. Dette er drivstoff med maksimalt svovelinnhold på 10 ppm (0,001 pst.). Avgiften er i 2007 4,17 kroner pr. liter for svovelfri bensin (under 10 ppm svovel) og 4,21 kroner pr. liter for lavsvovlet (under 50 ppm svovel) og annen bensin.

Det foreslås å prisjustere avgiftssatsene for 2008.

Etter Stortingets avgiftsvedtak § 2 bokstav f gis det fritak for avgift på bensin som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense. Tilsvarende fritak for smøreoljeavgift og fyringsoljeavgift omfatter etter ordlyden også produkter til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet, jf. Stortingets vedtak om avgift på smøreolje § 2 bokstav d og Stortingets vedtak om grunnavgift på fyringsolje § 3 nr. 6. Departementet foreslår at ordlyden i bensinavgiftsvedtaket samordnes med ordlyden i smøreolje- og fyringsoljeavgiftsvedtaket. Forslaget har ingen provenyvirkninger.

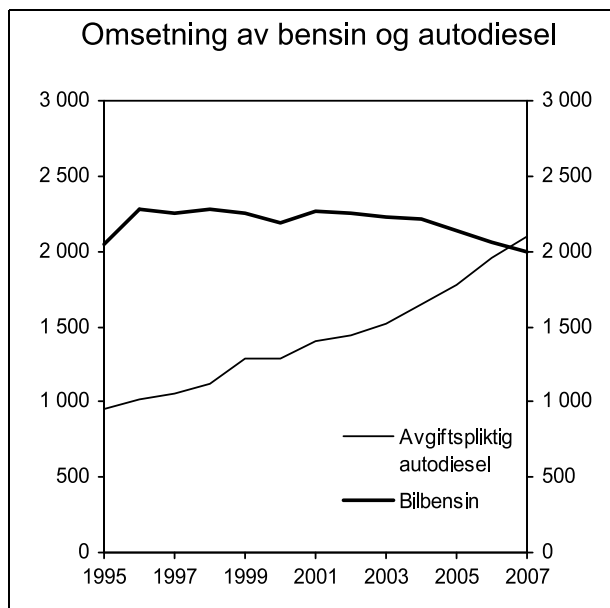
Figur 3.11 viser utviklingen i omsetningen av bensin og avgiftspliktig autodiesel fra 1995 til 2007. Anslaget for omsetningen i 2007 er basert på omsetningen siste 12 måneder. Figur 3.11 viser en betydelig økning i omsetningen av bensin fra 1995 til 1996. Omsetningen var deretter om lag uendret fram til 2004, men omsetningen har falt hvert år siden 2002. Fra og med 2005 har fallet i omsetningen vært betydelige, og omsetningen av bensin er nå noe lavere enn i 1995. Denne utviklingen skyldes først og fremst overgang fra bruk av bensin til autodiesel som drivstoff for personbiler, jf. omtale under avsnitt 3.5.3 og 3.5.8.

Figur 3.12 viser utviklingen i gjennomsnittlig reell pris og særavgifter på bensin og autodiesel i perioden fra 1995 til 2007 målt i faste 2007-kroner. Realprisen på bensin økte moderat gjennom siste halvdel av 1990-årene før prisveksten tiltok i 1999 og 2000. Avgiftsreduksjonene i 2001 bidro til at prisene falt tilbake til nivået fra midten av 1990-årene. Fra 2004 har bensinprisen igjen begynt å øke. Realprisen på bensin var i juli 2007 1,5 pst. under pristoppen fra juli 2006.

Særavgiften på bensin ble økt flere ganger i midten av 1990-årene før den ble redusert i 2001. Siden 2001 har særavgiftene på bensin vært reelt uendret.

Alternative drivstoff

De siste årene har det kommet en rekke alternativer til bensin og diesel på markedet, deriblant bioetanol, biodiesel, biogass, autogass (LPG), naturgass (CNG og NGL), hydrogen, hytan og elektrisi-

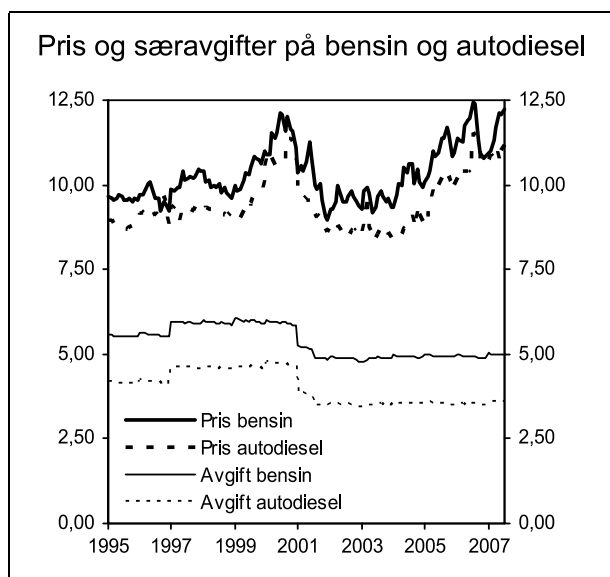

Figur 3.11 Omsetning av bensin og avgiftspliktig autodiesel i perioden 1995–2007. Mill. liter

Kilde: Norsk Petroleumsinstitutt og Statistisk sentralbyrå.

tet. I tillegg tilbys noen av disse drivstoffene som blandingsprodukter. Omsetningen av alternative drivstoff er foreløpig begrenset.

På prinsipielt grunnlag bør alle trafikanter betale avgift som tilsvarer de kostnadene de påfører samfunnet i form av ulykker, kø, støy, utslipp til luft og veislitasje. Det meste av kostnadene ved bruk av

Figur 3.12 Utviklingen i gjennomsnittlig listepriis og særavgiftssatser på bensin og avgiftspliktig autodiesel i perioden 1995–2007. 2007-kroner pr. liter

Kilde: Norsk Petroleumsinstitutt, Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

personbil er knyttet til ulykker, kø og støy. Dette er kostnader som i liten grad varierer med valg av drivstoff. Dette taler for at det over tid vil være nødvendig å ilegge alternative drivstoff drivstoffavgifter på linje med bensinavgiften og diesellavgiften.

Regjeringen ønsker å stimulere til økt bruk av alternative drivstoff slik at klimagassutslippene fra transportsektoren kan reduseres. Regjeringen legger derfor ikke opp til å foreslå å avgiftslegge alternative drivstoff fra 2008.

3.5.8 Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536 post 77)

Særagiften på autodiesel avløste kilometeravgiften i 1993 og har til hensikt å stille brukeren overfor de veibruks-, ulykkes- og miljøkostnadene som bruk av bil medfører.

Avgiftsplikten omfatter mineralolje til framdrift av motorvogn (autodiesel). Som mineralolje anses bl.a. parafin, fyringsparafin, gassolje, diesellolje og fyringsolje. Som mineralolje til framdrift av motorvogn anses all mineralolje som ikke er merket på det tidspunktet avgiftsplikten oppstår. Avgiftsplikten oppstår som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel. Merket olje kan benyttes i enkelte motorvogner, herunder traktorer, anleggsmaskiner og motorredskaper. Slik olje er ikke ilagt autodieselavgift, men grunnavgift på fyringsolje.

Innblandet biodiesel i mineralolje inngår ikke i avgiftsgrunnlaget for autodieselavgiften.

Fra 2005 ble det innført et avgiftsincentiv for svovelfritt drivstoff. Dette er drivstoff med maksimalt svovelinhold på 10 ppm (0,001 pst.). Avgiften er i 2007 3,02 kroner pr. liter for svovelfri autodiesel (under 10 ppm svovel) og 3,07 kroner pr. liter for lavsvovlet autodiesel (under 50 ppm svovel) og annen autodiesel.

Figur 3.11 viser en sterk vekst i omsetningen av avgiftspliktig autodiesel. Omsetningen av avgiftspliktig autodiesel er nå om lag 120 pst. høyere enn i 1995. Den sterke overgangen fra bensin til autodiesel antas i stor grad å være forårsaket av en betydelig økning i andelen dieseldrevne biler, jf. omtale under avsnitt 3.5.3 og figur 3.8. Det er grunn til å tro at denne utviklingen blant annet skyldes avgiftsforskjellene mellom bensin og autodiesel.

Figur 3.12 viser at realprisen på autodiesel økte moderat gjennom siste halvdel av 1990-årene før prisveksten tiltok i 1999 og 2000. Avgiftsreduksjonene i 2001 bidro til at prisene falt tilbake til nivået fra midten av 1990-årene. Fra 2004 har prisen på autodiesel igjen begynt å øke. Realprisen på autodie-

sel var i juli 2007 3,0 pst. lavere enn pristoppen i juli 2006.

Autodieselavgiften ble økt flere ganger i midten av 1990-årene, før den ble redusert i 2001. Siden 2002 har autodieselavgiften vært reelt uendret.

Bensin- og autodieselavgiften har begge til hensikt å prise de eksterne kostnadene ved bruk av motorvogn, herunder ulykker, kø, støy, veislitasje og lokale utslipp til luft. Avgiftsdifferansen mellom bensin og autodiesel, som i 2007 er 1,15 kroner pr. liter for drivstoffavgiftene og 0,26 kroner pr. liter for CO₂-avgiften, kan ikke begrunnes ut fra ulikheter i de eksterne kostnadene.

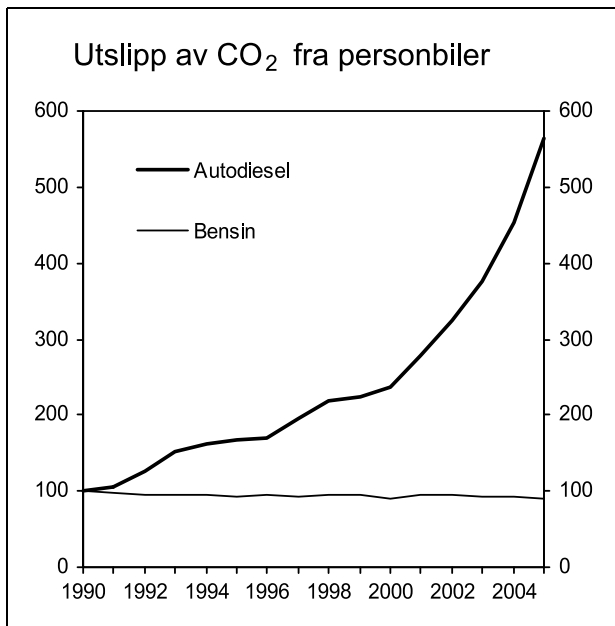
I tillegg er energiinnholdet i autodiesel høyere enn i bensin, målt pr. liter drivstoff. Det betyr at en dieseldrevet bil kan kjøre lengre enn en bensindrevet bil på samme mengde drivstoff (volum). Korrigert for forskjellene i energiinnhold, er bensinavgiften over 50 pst. høyere enn autodieselavgiften.

Denne avgiftsforskjellen er årsaken til at autodiesel er et vesentlig billigere drivstoff enn bensin. Avgiftsforskjellen bidrar til en vridning i sammensetning av bilparken fra bensin- til dieseldrevne biler.

I statsbudsjettet for 2007 ble engangsgiften lagt om for å oppmuntre til kjøp av biler med lave CO₂-utslipp, jf. omtale i avsnitt 3.5.3. Omleggingen favoriserer diesalbiler som jevnt over har lavere CO₂-utslipp.

Siden avgiftene på bensin er vesentlig høyere enn avgiftene på autodiesel, vil en vridning i sammensetningen av bilparken fra bensin- til dieseldrevne biler føre til at det gjennomsnittlige avgiftsnivået på drivstoff går ned. Dette stimulerer til økt bruk av bil og er miljømessig uheldig.

Figur 3.13 viser at de samlede CO₂-utslippene fra dieseldrevne personbiler har økt med hele 465 pst. siden 1990. Til sammenlikning har de samlede CO₂-utslippene fra bensindrevne personbiler i samme periode blitt redusert med mer enn 10 pst. For å bidra til å redusere veksten i bruken av personbiler og utslippene fra disse, er det derfor viktig at virkemidlene også rettes inn mot å redusere veksten i bruken av autodiesel.

Figur 3.13 Utslipp av CO₂-fra personbiler. 1990=100.

Kilde: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

For å motvirke miljømessig uheldige avgiftstilpasninger som svekker statens inntekter, bør avgiftsforskjellen mellom bensin og autodiesel utjevnes over tid. Dette ble signalisert i St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Det foreslås å øke autodieselavgiften med 20 øre pr. liter utover prisjustering med virkning fra 1. januar 2008. Forslaget vil gi et merproveny på om lag 415 mill. kroner påløpt og om lag 380 mill. kroner bokført.

Nye personbiler har relativt lavt drivstofforbruk. For en dieseldrevet personbil med et drivstofforbruk på 0,7 liter pr. mil, vil merkostnaden knyttet til økningen i autodieselavgiften være 330 kroner (inkludert merverdiavgift) ved en årlig kjørelengde på 18 850 km. Dette er identisk med den foreslåtte reduksjonen i årsavgiften for diesalbiler med fabrikkmontert partikkelfilter. Gjennomsnittlig årlig kjørelengde for nyere diesalbiler ligger mellom 15 000 og 20 000 km. Diesalbiler med fabrikkmontert partikkelfilter som brukes lite, vil tjene på omleggingen. Dette er i tråd med god miljøpolitikk.

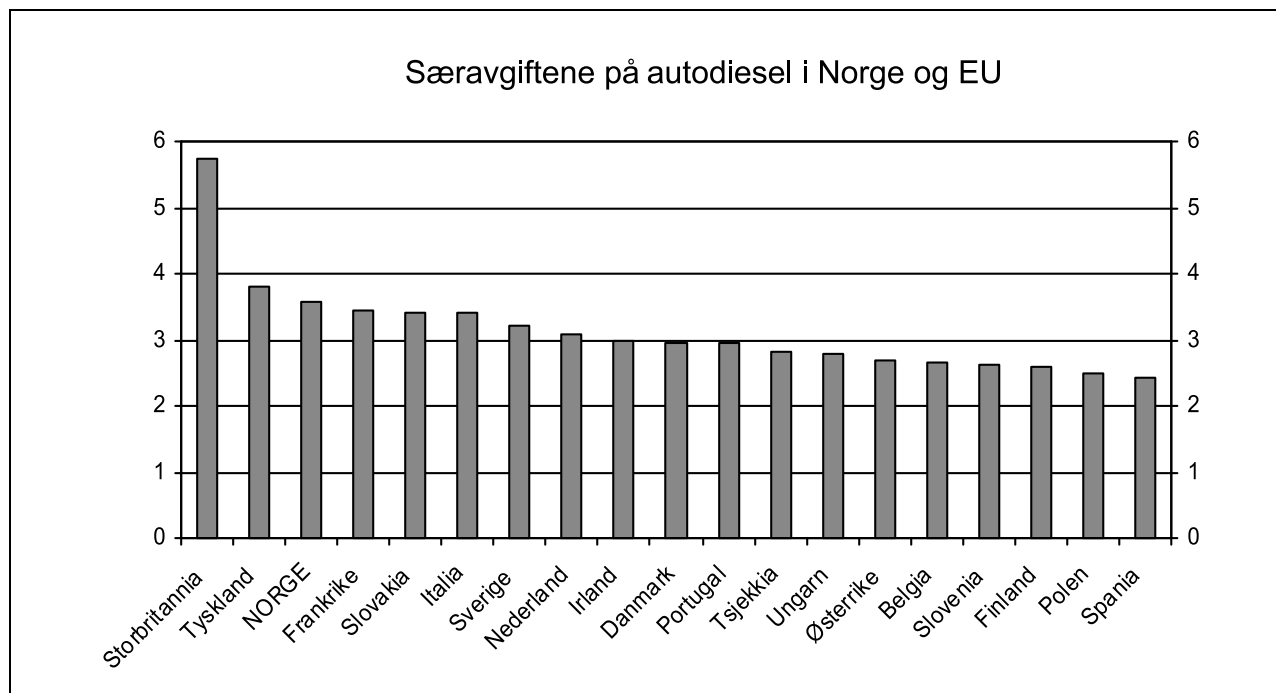
En økning i autodieselavgiften på 20 øre pr. liter vil gi en lett, dieseldrevet lastebil med et drivstofforbruk på 2,0 liter pr. mil og en årlig kjørelengde på 50 000 km en merkostnad på 2 000 kroner pr. år. For en tung dieseldrevet lastebil med et drivstofforbruk på 4,0 liter pr. mil og en årlig kjørelengde på 100 000 km, vil forslaget innebære en merkostnad på 8 000 kroner pr. år.

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at det i 2005 var 2 365 aksjeselskap innenfor næringsgruppen godstransport på vei. Disse hadde i gjennomsnitt driftsinntekter på om lag 9,1 mill. kroner og et gjennomsnittlig driftsresultat på om lag 430 000 kroner.

Det har vært en sterk prisstigning på godstransport på vei i løpet av det siste året. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at prisen på godstransport på vei har økt med 7,2 pst. fra 2. kvartal 2006 til 2. kvartal 2007. Siden 1. kvartal 2007 har prisene økt med 1,2 pst. Dette indikerer at det er stor etterspørsel etter transporttjenester, og at næringen bør ha gode forutsetninger for å håndtere den foreslåtte avgiftsøkningen.

Figur 3.14 viser avgiftene på autodiesel i EU og Norge. Storbritannia har vesentlig høyere avgifter på autodiesel enn Norge, mens Tyskland, Frankrike, Slovakia og Italia har avgifter om lag på nivå med Norge. Det vises også til at den svenske regjeringen nylig har foreslått å øke avgiftene på autodiesel med om lag 0,37 SEK pr. liter utover prisjustering. Avgiftsnivået i Sverige vil da komme opp på om lag dagens nivå i Norge.

EUs energiskattedirektiv (2003/96/EF) fastsetter en rekke minimumssatser når det gjelder særavgifter på energiprodukter. For kommersiell diesel er gjeldende minimumssats 302 euro pr. 1 000 liter. Fra 1. januar 2010 øker minstesatsen til 330 euro pr. 1 000 liter. Kommisjonen la 13. mars 2007 fram et direktivforslag som innebærer ytterligere økninger i minstesatsen. Økningene foreslås gjennomført i 2012 og i 2014. Forslaget er begrunnet med at en ved å øke det generelle avgiftsnivået vil bidra til mer effektiv bruk av drivstoff, at det vil jevne ut avgiftsnivået mellom medlemsstatene slik at sjåførene slutter å kjøre omveier for å tanke, samt at det fjerner den økonomiske fordelene ved å bruke diesel framfor bensin, noe som vil redusere utslippene av partikler og NO_x. En økning i minstesatsene i EUs energiskattedirektiv vil bidra til en utjevning av avgiftsforskjellene mellom Norge og EU.

Figur 3.14 Særavgifter på autodiesel i Norge og EU. Juni 2007. NOK pr. liter
Kilde: EU Oil Bulletin, Norges Bank og Finansdepartementet.

3.6 Avgift på båtmotorer (kap. 5537 post 71)

Særavgiften på båtmotorer ble innført i 1978 og er hovedsakelig fiskalt begrunnet. Avgiften skal også bidra til å redusere ulempene knyttet til støy og stor fart ved at den skal vri etterspørselen over mot mindre motorer.

Avgiftsplikten omfatter båtmotorer (framdriftsmotorer) med minst ni hestekrefter, herunder motorer som er innmontert i båt. Avgiftsplikten oppstår som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel.

Det gis fritak fra avgiften for bl.a. motorer som leveres til bruk i fartøy registrert i fiskebåtregisteret, fartøy registrert i skipsregisteret (med unntak av fritidsbåter) samt Forsvarets marinefartøy.

Avgiften er i 2007 på 140,00 kroner pr. hk. Det foreslås at avgiftssatsen prisjusteres for 2008.

3.7 Avgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)

Forbruksavgiften på elektrisk kraft omfatter elektrisk kraft som forbrukes i Norge, enten den er produsert innenlands eller importert. Den generelle satsen er 10,23 øre pr. kWh i 2007 og omfatter kraft til husholdninger og all næringsvirksomhet utenom industri og kraftkrevende industri. Avgiften om-

fatter også kraft til administrasjonsbygg i industrien, jf. omtalen nedenfor.

Industrien ilegges el-avgift med redusert sats på 0,45 øre pr. kWh, som tilsvarer minimumssatsen etter EUs Rådskivediktiv 2003/96/EF av 27. oktober 2003 om omstrukturering av EF-bestemmelsene for beskatning av energiprodukter og elektrisitet (energiskattedirektivet). I henhold til EFTAs overvåkningsorgans (ESA) godkjenning under retningslinjene for miljøstøtte kan den reduserte satsen ikke settes lavere enn 0,5 euro pr. MWh fastsatt i nasjonal valuta pr. første virkedag i oktober i året før budsjettåret.

På samme måte som i energiskattedirektivet, er el-forbruket i flere kraftintensive industriprosesser ikke omfattet av el-avgiften. Disse prosessene er kjemisk reduksjon, elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser (definert som næringsgruppe 26, andre ikke-metallholdige mineralprodukter, i Statistisk sentralbyrås næringsgruppering). I praksis innebærer dette at produksjonsprosessene i metallindustrien, sementindustrien og deler av kjemisk råvareindustri ikke omfattes av avgiftsplikten.

I utgangspunktet unntar ikke energiskattedirektivet treforedlingsindustri fra minstesatsen på 0,45 øre pr. kWh. ESAs retningslinjer om miljøstøtte (miljøretningslinjene) åpner imidlertid for fritak fra minstesatsen for energiintensive bedrifter dersom disse gjennomfører miljøtiltak som tilsvarer effekten av avgiftssatsen, f.eks. gjennom et energief-

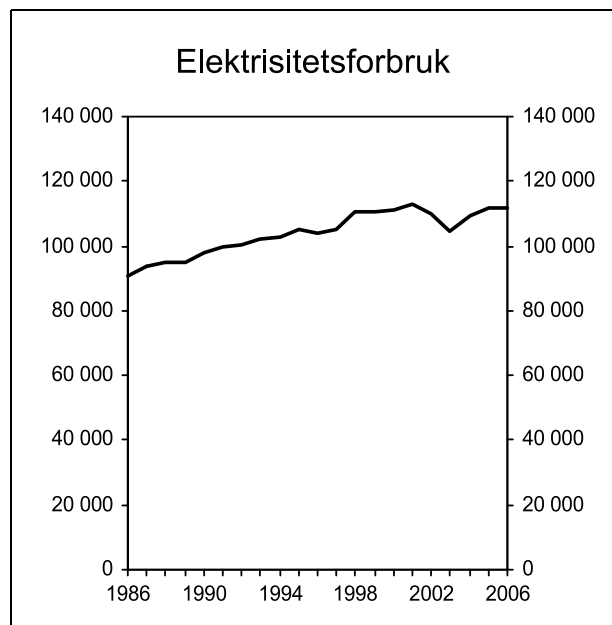
fektiviseringsprogram. I regi av Olje- og energidepartementet er det derfor utarbeidet et program for energieffektivisering for treforedlingsbedrifter. Programmet ble godkjent av ESA i juni 2005. Norges vassdrags- og energidirektorat har etablert en søknadsprosedyre for treforedlingsbedrifter som ønsker å delta i programmet. Flere bedrifter har søkt om deltakelse og fått sin søknad godkjent. Disse bedriftene står for nesten 95 pst. av forbruket i treforedlingsindustrien.

Fra 2007 ble det innført fritak fra el-avgift for skinnegående transport. Fritaket gjelder elektrisk kraft som benyttes til framdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, inkludert oppvarming og belysning i transportmiddelet.

Næringsvirksomhet i tiltakssonen, Nord-Troms og Finnmark, er ilagt den reduserte satsen på 0,45 øre pr. kWh, men betaler i praksis ikke el-avgift. Dette skyldes at statsstøttereglene for bagatellmessig støtte (200 000 euro over en treårsperiode) utnyttes fullt ut i dette området, jf. nærmere omtale i St.prp. nr. 63 (2003–2004) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2004. Elektrisk kraft til husholdningsbruk og offentlig forvaltning i tiltakssonen har fullt fritak fra el-avgiften. Ordningen med redusert sats til næringsvirksomhet utenom industrien i tiltakssonen ble godkjent av ESA i 2004 i medhold av miljøretningslinjene. En notifikasjon om forlengelse av ordningen til og med 31. desember 2011 er sendt ESA bl.a. under henvisning til at Kommisjonen har akseptert dette i tilsvarende sak for Nord-Sverige.

Nye EØS-regler forbyr at bagatellmessig støtte kumuleres med full støtteintensitet under en godkjent ordning, jf. Kommisjonens forordning om bagatellmessig støtte (EF) 1998/2006, tatt inn i EØS-avtalen 27. april 2007. I tiltakssonen er full støtteintensitet benyttet ved at redusert sats er gitt med hjemmel i miljøretningslinjene med henvisning til minstesatsen etter energiskattedirektivet i EU. De nye EØS-reglene tillater ikke lenger at bagatellmessig støtte gis i tillegg (kumuleres) for ytterligere å redusere avgiften. Slik støtte vil derfor være ulovlig. Ordningen med fullt el-avgiftsfritak for næringslivet i tiltakssonen kan derfor ikke videreføres. Avvikling av ordningen innebærer at næringsvirksomhet må betale forbruksavgift på elektrisk kraft med redusert sats på 0,45 øre pr. kWh fra 1. januar 2008. Det anslås at forslaget vil gi et merproveny på 4 mill. kroner påløpt og 3 mill. kroner bokført i 2008. Forslaget forutsetter at vedtaket om forbruksavgift på elektrisk kraft § 2 første ledd bokstav l oppheves.

Foreløpige forbrukstall fra 2006 viser at i underkant av 40 pst. av det totale nettoforbruket av elek-

Figur 3.15 Totalt nettoforbruk av elektrisitet i perioden 1986–2006. GWh. Tallene for 2006 er foreløpige

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

trisk kraft er fritatt fra el-avgiften etter dagens system. Figur 3.15 viser totalt nettoforbruk av elektrisk kraft i perioden 1986 til 2006. I løpet av perioden har forbruket økt med om lag 25 pst. Figur 3.15 viser at forbruket falt fra 2001 til 2003, mens det i 2004 og 2005 igjen har steget. Foreløpige tall antyder at forbruket i 2006 vil bli om lag like høyt som i 2005. Det kraftige fallet i 2003 må ses i sammenheng med høye strømpriser og økt bruk av andre energikilder, som fyringsolje.

Figur 3.16 viser utviklingen i gjennomsnittlig pris på elektrisitet til husholdninger. I perioden etter 1993 har kraftprisene til husholdningene variert betydelig, og med pristopper i 2003 og 2006. Elektrisitetsprisen var rekordhøy ved inngangen til 2003, blant annet som følge av en tørr høst i 2002 med lite tilsig i vannmagasinene. Prisen falt deretter kraftig fram til og med juli 2003. Gjennomsnittlig årlig kraftpris har sunket videre fram til 2005. I 2006 steg imidlertid kraftprisen betydelig, og særlig i fjerde kvartal 2006 var kraftprisen høy. De to første kvartalene i 2007 har vist lavere kraftpriser.

Det er flere grunner til at kraftprisen økte i 2006. Norge er en del av det nordiske kraftmarkedet, som igjen er tilknyttet Russland, Tyskland og Polen. Prisen på kraft blir i hovedsak bestemt av tilbud og etterspørsel i dette markedet. Kull- og gasskraft har høyere marginale produksjonskostnader enn vann- og kjernekraft. Med dagens etterspørselsnivå er det ofte kullkraft som balanserer marke-

det og dermed avgjør prisen. EUs system for handel med CO₂-kvoter har ført til økte priser i det nordiske kraftmarkedet fordi det har blitt mer kostbart å produsere kullkraft.

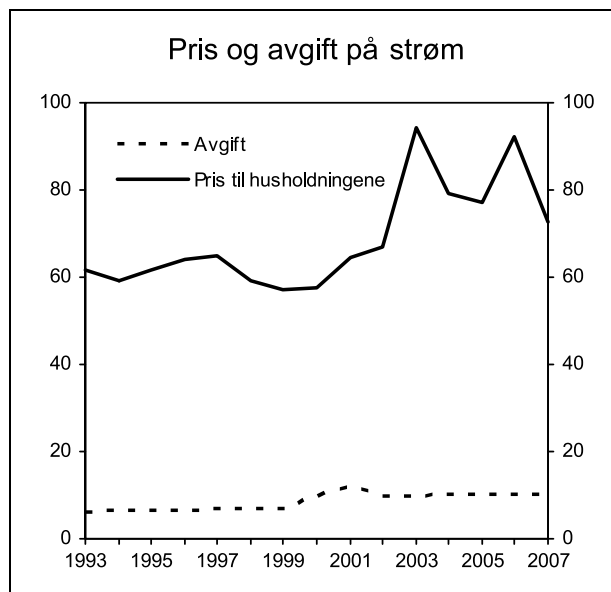
Produksjonen av elektrisk kraft i Norge er i all hovedsak basert på vannkraft. Nedbørsmengde og tilsig i vannmagasinene setter rammer for hvor stor vannkraftproduksjonen kan bli, og er derfor viktig for produksjonskapasitet og pris. Årets vinter var snørik i vestlige fjellstrøk i Sør-Norge. Samtidig har sommeren vært langt våtere enn normalt. Dette innebærer at fyllingsgraden i magasinene i dette området nå er svært høy, noe som bidrar til en lav pris i spotmarkedet. Variasjonene er imidlertid store innenfor de ulike prisområdene i Norge. I Nord-Norge har det vært en tørr sommer, slik at fyllingsgraden er relativt lav sammenliknet med Sør-Norge. Manglende overføringskapasitet mellom de ulike prisområdene bidrar til dels betydelig prisforskjeller mellom de ulike prisområdene. Prisutviklingen de nærmeste månedene vil avhenge bl.a. av nedbøren i løpet av høsten og når snøen kommer i fjellet.

Det foreslås at forbruksavgiften på elektrisk kraft prisjusteres fra 2007 til 2008.

Krav om tilbakebetaling av ulovlig støtte

EFTAs overvåkningsorgan (ESA) fattet 30. juni 2004 vedtak om at industriens fritak for el-avgift var å anse som ulovlig statsstøtte, jf. St.prp. nr. 63 (2003–2004) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i Statsbudsjettet medregnet folketrygden 2004. Som omtalt i St.prp. nr. 1 (2004–2005) Skatte-, avgifts- og tollvedtak brakte Regjeringen ESAs vedtak inn for EFTA-domstolen 1. september 2004. I avgjørelse 21. juli 2005 ga EFTA-domstolen ESA medhold i at industriens tidligere fritak for el-avgift var statsstøtte. I tillegg fikk ESA medhold i at støtten ble ulovlig fra 1. januar 2002, som var den aksepterte gjennomføringsfristen for å tilpasse eksisterende støtteordning til de nye miljøstøttereigningslinjene. Avgjørelsen endrer ikke ESAs tidligere aksept av at industrien har vært i såkalt god tro fram til 6. februar 2003. Det er derfor bare støtte mottatt etter dette tidspunktet og fram til 1. januar 2004, da alt næringsliv ble fritatt for el-avgift, som skal tilbakebetales (med renter).

Ifølge ESAs vedtak skal industrien etterbetale et beløp pr. kWh tilsvarende minimumssatsen i EUs energiskattedirektiv. Toll- og avgiftsdirektoratet igangsatte i siste halvdel av 2006 en kartlegging av støttemottakerne. Dette arbeidet viste seg å være såpass omfattende at det ikke var mulig å fatte etterbetalingsvedtak høsten 2006 slik det ble tatt sikte på, jf. St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og

Figur 3.16 Gjennomsnittlig pris (inkludert nettleie, merverdiavgift og forbruksavgift) på elektrisk kraft for husholdninger og forbruksavgift på elektrisk kraft i perioden 1993–2007.¹ 2007-øre pr. kWh

¹ Prisen i 2007 er gjennomsnittet av prisen i 1. og 2. kvartal 2007.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

tollvedtak, avsnitt 3.7. ESA er orientert om dette og har blitt forelagt en ny tidsplan om at etterbetalingsvedtak vil bli fattet i uke 38 i 2007 med betalingsfrist i uke 41 i 2007. Innkrevingen skjer ved tollregionene.

3.8 Grunnavgift på fyringsolje mv. (kap. 5542 post 70)

Grunnavgiften på fyringsolje mv. ble innført i 2000. Avgiften ble begrunnet med at økningen i el-avgiften i 2000 ikke skulle bidra til en miljømessig uheldig overgang fra bruk av elektrisitet til bruk av fyringsolje til oppvarming.

Avgiftsplikten omfatter mineralolje. Som mineralolje anses parafin, fyringsparafin, gassolje, dieselolje og fyringsolje. Avgiftsplikten oppstår som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel.

Unntatt fra avgiftsplikten er flyparafin samt olje som pålegges autodieselavgift. Det gis fritak fra avgiften for bl.a. mineralolje til bruk i skip i utenriks fart, gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart, fiske og fangst i nære og fjerne farvann, anlegg på kontinentalsokkelen, supplyflåten, treforedlingsindustrien samt sildemel- og fiskemelindustrien.

Avgiften er i 2007 på 42,9 øre pr. liter olje. Med

en virkningsgrad på 80 pst. tilsvarer dette en avgiftssats på 5,3 øre pr. kWh for lett fyringsolje. Til sammenlikning er den generelle avgiftssatsen på forbruk av elektrisitet 10,23 øre pr. kWh. Hensynet til likebehandling av ulike energibærere tilsier at elektrisitet og mineralolje bør ilegges en energiavgift på samme nivå. På denne bakgrunn foreslås det å øke grunnavgiften på fyringsolje mv. med 40,5 øre pr. liter utover prisjustering, slik at avgiften kommer på samme nivå som el-avgiften. Forslaget vil gi et merproveny på om lag 550 mill. kroner påløpt og 500 mill. kroner bokført.

For landbruket anslås avgiftsøkningen etter skatt å utgjøre om lag 42 mill. kroner påløpt i 2008. Det foreslås at dette kompenseres i sin helhet ved at det generelle jordbruksfradraget øker, jf. avsnitt 2.3.4.

Basert på omsetningsstatistikk for petroleum-produkter kan det anslås at forbruket av lett fyringsolje, tungdestillat og tungolje i industrien, eksklusive treforedlingsindustrien, utgjør om lag 280 mill. liter pr. år. Avgiftsøkningen vil gi en merkostnad knyttet til dette forbruket på om lag 115 mill. kroner pr. år. Det er særlig innen kjemisk industri og næringsmiddelindustrien at forbruket av mineralolje er høyt. Enkelte bedrifter innen disse sektorene vil kunne få en merkostnad på mellom én og ti mill. kroner.

Fra 2007 ble det innført fritak fra el-avgift for skinnegående transport, jf. omtale under avsnitt 3.7. For å sikre likebehandling av mineralolje og elektrisitet for skinnegående transport, foreslås det å innføre fritak fra grunnavgift på fyringsolje for skinnegående transport, jf. utkast til avgiftsvedtak § 3 ny nr. 15.

Det vises til avsnitt 3.10 om endringer i CO₂-avgiften for kvotepliktig industri. Det foreslås at CO₂-avgiften for landbasert industri fjernes for virksomheter som omfattes av kvotesystemet. Treforedlingsindustrien er fritatt for fyringsoljeavgift. Departementet legger til grunn at EØS-avtalens regelverk om offentlig støtte innebærer at det må innføres en avgift på nivå med minstesatsene i EUs energiskattedirektiv. Innføring av fyringsoljeavgift for treforedlingsindustrien på nivå med EUs minstesatser gir et merproveny på om lag 20 mill. kroner påløpt og 18 mill. kroner bokført. Som redegjort for i avsnitt 3.10, foreslås det at departementet gis fullmakt til å fastsette tidspunktet for innføring av fyringsoljeavgift for treforedlingsindustrien, jf. utkast til vedtak II.

3.9 Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542 post 71)

Særavgiften på smøreolje ble innført i 1988. Avgiften skal bidra til å redusere forbruket av smøreolje og dermed redusere skadevirkningene på helse og miljø. Avgiften skal dessuten bidra til å finansiere en forsvarlig behandling av oljeavfallet.

Avgiftsplikten omfatter motor- og girsmøreoljer, industrielle smøreoljer, hydrauliske oljer, mineraloljebaserte smøreoljer samt tilsvarende produkter av annen opprinnelse. Avgiftsplikten oppstår som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel.

Det gis fritak fra avgiften for bl.a. smøreolje som anvendes i utenriksfart, fiske og fangst i fjerne farvann, anlegg på kontinentalsokkelen, supplyflåten samt i fly.

Avgiften er i 2007 1,68 kroner pr. liter. Det foreslås at avgiftssatsen justeres for 2008.

Miljøverndepartementet har etablert en refusjonsordning for spillolje. Refusjonsordningen administreres av Statens forurensningstilsyn og er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2007–2008) Miljøverndepartementet.

3.10 CO₂-avgift (kap. 5508 post 70 og kap. 5543 post 70)

CO₂-avgiften på mineralske produkter ble innført i 1991 og ble fra 1999 skilt ut i et eget avgiftsvedtak. Avgiftens formål er å bidra til kostnadseffektive reduksjoner av utslipp av klimagassen CO₂. Avgiftsplikten omfatter mineralolje, bensin, naturgass og LPG og oppstår som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel.

Avgiften på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen ble innført i 1991. Avgiftens formål er å redusere utslipp av klimagassen CO₂ fra petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen.

CO₂-avgiften på mineralolje, bensin og gass er hjemlet i vedtaket om CO₂-avgift på mineralske produkter, mens CO₂-avgiften på sokkelen er hjemlet i vedtaket om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen. Avgiftene oppkreves etter henholdsvis lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen. De ulike elementene i CO₂-avgiften er omtalt nedenfor.

CO₂-avgift på mineralolje

Som mineralolje anses bl.a. parafin, fyringsparafin, gassolje, diesolje og fyringsolje.

Det gis fritak fra avgiften bl.a. for mineralolje som brukes i skip i utenriksfart, i fiske og fangst i fjerne og nære farvann samt i fly i utenriksfart. CO₂-avgiften på mineralolje er i 2007 0,54 kroner pr. liter. For mineralolje til bruk i treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien er satsen 0,27 kroner pr. liter. Det foreslås at disse avgiftssatsene prisjusteres for 2008.

For å redusere klimagassutslippene er det i tillegg til CO₂-avgiften innført et nasjonalt kvotesystem for handel med CO₂-kvoter. Fra 2008 vil det norske kvotesystemet omfatte utslipp av CO₂ som får obligatorisk kvoteplikt i henhold til EUs kvotedirektiv, jf. Ot.prp. nr. 66 (2006–2007) Om lov om endringer i klimakvoteloven m.m. Det norske kvotehandelssystemet blir dermed utvidet sammenlignet med kvotesystemet som gjelder for perioden 2005–2007. Det utvidede kvotesystemet innebærer at utslippskilder som i dag er ilagt CO₂-avgift, blir ilagt kvoteplikt. Det dreier seg om bruk av mineralolje i treforedlingsindustrien, i energianlegg over 20 MW i bl.a. petrokjemi, kjemisk industri, silde- og fiskemel og i fjernvarmeanlegg, samt utslipp av CO₂ i olje- og gassektoren.

Regjeringen foreslår at CO₂-avgiften fjernes for landbasert industri som får kvoteplikt. Utviklingen i kvoteprisen vil dermed være avgjørende for hvilke utslippsreducerende tiltak det vil være lønnsomt for bedriftene å gjennomføre. Det vises til omtalen nedenfor om utviklingen i kvoteprisen.

Departementet legger til grunn at fritak for CO₂-avgift for kvotepliktige virksomheter, kombinert med grunnavgift på fyringsolje, er i tråd med EØS-avtalens regelverk for offentlig støtte og at EFTAs overvåkingsorgan (ESA) ikke vil ha innvendinger mot forslagene. Treforedlingsindustrien er fritatt for grunnavgift på fyringsolje. Det foreslås at det innføres en lav sats på fyringsolje for treforedlingsindustrien, slik at også disse virksomhetene belastes avgift over minstesatsene i EUs energiskattedirektiv, jf. avsnitt 3.8. Sildemel- og fiskemelindustrien er ikke omfattet av EØS-avtalen, og det foreslås at disse virksomhetene fritas både for CO₂- og fyringsoljeavgift.

Dersom ESA mot formodning ikke godtar forslagene innen 1. januar 2008, må iverksettelsen av forslagene utsettes, og gjeldende regelverk må videreføres i en overgangsperiode. På denne bakgrunn foreslås det at fritaket for CO₂-avgift for kvotepliktige virksomheter og innføringen av redusert grunnavgift på fyringsolje for treforedlingsindustri-

en først trer i kraft fra det tidspunkt departementet bestemmer, jf. utkast til vedtak III. Sildemel- og fiskemelindustrien er som nevnt ikke omfattet av EØS-avtalen. Det foreslås at fritaket for CO₂-avgift for denne sektoren gjennomføres fra 1. januar 2008. Dersom de øvrige forslagene først kan tre i kraft etter 1. januar 2008, vil departementet vurdere om disse endringsforslagene skal gis tilbakevirkende kraft.

Departementet legger til grunn at sektorer og virksomheter som skal fritas for CO₂-avgift fordi de har kvotepliktige utslipp, også kan benytte CO₂-avgiftsbelagte produkter som gir utslipp som ikke er omfattet av kvoteloven. Dette utslippet skal avgiftsberegnes på ordinær måte. På denne bakgrunn foreslås at avgiftsfritaket for produkter som leveres til bruk som gir kvotepliktige utslipp, gjennomføres som en refusjonsordning. Nærmere krav til dokumentasjon mv. vil bli vurdert fastsatt i forskrift.

På usikkert grunnlag er det anslått at fjerning av CO₂-avgiften for kvotepliktig fastlandsindustri gir et redusert proveny på 90 mill. kroner påløpt og 80 mill. kroner bokført i 2008.

I 2005 ble den reduserte CO₂-avgiftssatsen på bl.a. innenriks luftfart opphevet. Bruk av drivstoff i innenriks luftfart er ilagt den generelle satsen på 54 øre pr. liter i 2007. En avgift på drivstoff til bruk i internasjonal luftfart vil være i strid med avgiftsbestemmelsene i bilaterale luftfartsavtaler som Norge har inngått med en rekke land. Klimagassutslippene fra innenriks luftfart utgjorde i 2005 to prosent av samlede klimagassutslipp. Utslippene fra innenriks luftfart økte med 20 prosent fra 1990 til 2005.

Regjeringen foreslår å øke CO₂-avgiften på mineralolje til bruk i innenriks luftfart med 10 øre pr. liter utover prisjustering, slik at avgiften tilsvarer 255 kroner pr. tonn CO₂ for 2008. Når det gjelder regionalrutenettet, foreligger det en avtale om statlig kjøp av persontransporttjenester på de fleste rutene. Flyselskapene opererer da rutene på grunnlag av en kontrakt basert på gjeldende rammebetingelser ved kontraktsinngåelse. Endringer i avgiftene gir grunnlag for reforhandling av avtalen. Det vises til St.prp. nr. 1 (2007–2008) Samferdselsdepartementet.

Forslaget er på usikkert grunnlag beregnet å gi en netto provenyøkning på 50 mill. kroner påløpt og 45 mill. kroner bokført for 2008.

CO₂-avgift på bensin

Avgiftsplikten for CO₂-utslipp omfatter bensin. Videre omfattes blandinger dersom bensin er hovedbestanddel, og blandingen kan benyttes som motordrivstoff.

Det gis fritak fra avgiften for bl.a. bensin brukt i fly i utenriks fart og bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).

CO₂-avgiften på bensin er i 2007 0,80 kroner pr. liter. Det foreslås at avgiftssatsen prisjusteres for 2008.

CO₂-avgift på naturgass og LPG til oppvarmingsformål

I forbindelse med budsjettet for 2007 ble det fattet vedtak om at det skulle innføres CO₂-avgift på gass til oppvarming av bygg fra 1. juli 2007. CO₂-avgiften på naturgass er i 2007 0,47 kroner pr. Sm³, mens CO₂-avgiften på LPG er 0,60 kroner pr. kg. Det foreslås å prisjustere avgiftssatsene for 2008.

Det ble forutsatt at avgiften måtte avklares med EFTAs overvåkingsorgan (ESA) før avgiften kunne tre i kraft. I brev til ESA 8. mars 2007 la Finansdepartementet til grunn at avgiften er i overensstemmelse med EØS-avtalens regelverk for offentlig støtte. ESA ba i brev 26. april 2007 om nærmere begrunnelse for dette. Henvendelsen ble besvart ved brev 24. mai 2007.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2007 ble det redegjort for saksgangen og muligheten for å innvilge dispensasjon dersom ESA skulle komme til at avgiften er i strid med EØS-avtalen, jf. St.prp. nr. 69 (2006–2007) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2007, avsnitt 2.5. ESA fattet ikke vedtak om å godkjenne avgiften før ikrafttredelsesdato 1. juli. Finansdepartementet innvilget dermed dispensasjon fra avgiftsplikten 25. juni 2007. Dispensasjonen gjelder inntil videre.

ESA har stilt ytterligere spørsmål i tilknytning til avgiften ved brev 11. juli 2007.

Departementet legger til grunn at ESA vil konkludere med at avgiften er i overensstemmelse med EØS-avtalens regelverk for offentlig støtte, og at avgiften kan tre i kraft i 2007. Den dispensasjonen som er gitt, vil i så fall bli opphevet.

I likhet med alle skatte- og avgiftsvedtak krever CO₂-avgift på gass (naturgass og LPG) fra 1. januar 2008 nytt vedtak av Stortinget. Regjeringen foreslår et slik vedtak. Dersom ESA godkjenner avgiften senere enn 1. januar 2008, vil det være behov for ny utsettelse av avgiftsplikten. Slik utsettelse kan gjennomføres ved at Finansdepartementet innvilger dispensasjon med hjemmel i avgiftsvedtakets generelle dispensasjonsbestemmelse, slik det er gjort til nå. Departementet anser det imidlertid som mer hensiktsmessig om Finansdepartementet i avgiftsvedtaket gis uttrykkelig fullmakt til å iverksette avgiften. Forutsetningen for fullmakten er at avgiften skal iverksettes når ESAs godkjenning foreligger,

og så snart som mulig etter at nødvendig forskrift er vedtatt.

På denne bakgrunn foreslår departementet at Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter utformes med et romertall (II) om CO₂-avgift på gass og med fullmakt for Finansdepartementet til å iverksette avgiften. Det vises til utkast til avgiftsvedtak. Departementet vil komme tilbake til Stortinget med saken dersom ESA mot formodning skulle komme til at avgiften ikke er i tråd med statsstøtteregelverket.

CO₂-avgiften i petroleumsvirksomheten

CO₂-avgiften i petroleumsvirksomheten er i 2007 0,80 kroner pr. Sm³ gass og 0,80 kroner pr. liter for olje eller kondensat. For olje og kondensat som er omfattet av CO₂-avgiften på mineralske produkter, er satsen 0,26 kroner pr. liter ved bruk i petroleumsvirksomhet.

I Ot.prp. nr. 66 (2006–2007) Om lov om endringer i klimakvoteloven varslet Regjeringen at CO₂-avgiften skal reduseres slik at de samlede utslippskostnadene for petroleumssektoren videreføres på dagens nivå. Kvotepriisen fastsettes i markedet og varierer fra dag til dag, jf. omtalen nedenfor. For kvoter med levering i desember 2008 har kvotepriisen i EUs kvotemarked den siste tiden ligget på om lag 160 kroner pr. tonn CO₂. Det foreslås at CO₂-avgiften reduseres tilsvarende denne antatte kvotepriisen. Det innebærer at CO₂-avgiften på sokkelen reduseres fra 80 øre pr. liter/Sm³ i 2007 til 45 øre pr. liter/Sm³ i 2008.

For olje og kondensat som er omfattet av den ordinære CO₂-avgiften på mineralske produkter, foreslås det at det ikke svares avgift når disse benyttes i petroleumsvirksomhet. Utslipp fra slike mineralske produkter vil imidlertid være omfattet av kvotesystemet, slik at den samlede klimakostnaden for petroleumssektoren blir om lag uendret. Forslaget anslås å redusere inntektene fra CO₂-avgiften med om lag 1 980 mill. kroner påløpt og 990 mill. kroner bokført i 2008. Tabell 3.3 oppsummerer forslagene til CO₂-avgiftssatser for 2008.

Norge skal etter Kyotoprotokollen sørge for at klimagassutslippene i perioden fra 2008 til 2012 i gjennomsnitt ikke overskrider summen av de kvoter Norge ble tildelt i Kyotoprotokollen og de kvoter Norge skaffer via de såkalte Kyoto-mekanismene, herunder kjøp av utslippskvoter og utslippsreduksjoner i andre land.

I Kyotoprotokollen fikk Norge tildelt en årlig kvotemengde som i gjennomsnitt er 1 pst. høyere enn utslippene i 1990. Dette anslås til om lag 50

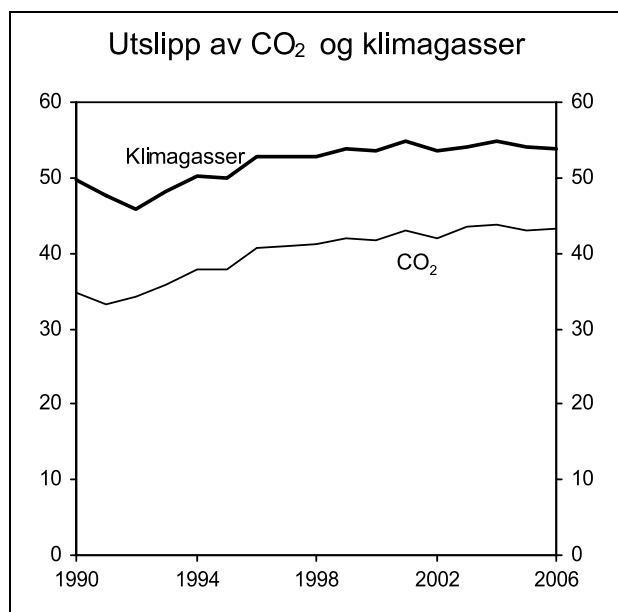
Tabell 3.3 Forslag til CO₂-avgiftssatser for 2008

	Kr pr. l/Sm ³ /kg	Kr pr. tonn CO ₂
Bensin	0,82	354
Mineralolje, høy sats	0,65	
– jetparafin		255
Mineralolje	0,55	
– lett fyringsolje, diesel		207
– tunge fyringsoljer		175
Mineralolje, redusert sats ...	0,28	
– lett fyringsolje, diesel		105
– tunge fyringsoljer		89
Innenlandsk bruk av gass ...		
– naturgass	0,48	205
– LPG	0,62	207
Kontinentalsokkelen	0,45	
– lett fyringsolje, diesel		169
– tunge fyringsoljer		143
– naturgass		192

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

mill. tonn CO₂-ekvivalenter i gjennomsnitt pr. år. Kvotene tildeles for 5-årsperioden under ett.

De samlede norske klimagassutslippene var 53,7 mill. tonn CO₂-ekvivalenter i 2006. Dette er en nedgang på 0,8 prosent fra 2005. I perioden 1990 til 2006 har utslippene økt med om lag 8 pst. Det meste av veksten skjedde i perioden fram til 1999, mens utslippene etter dette har vært relativt stabile. De to

Figur 3.17 Utslipp av CO₂ og klimagasser samlet. 1990–2006.¹ Mill. tonn CO₂-ekvivalenter

¹ Tallene for 2005 og 2006 er foreløpige

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Statens forurensningstilsyn.

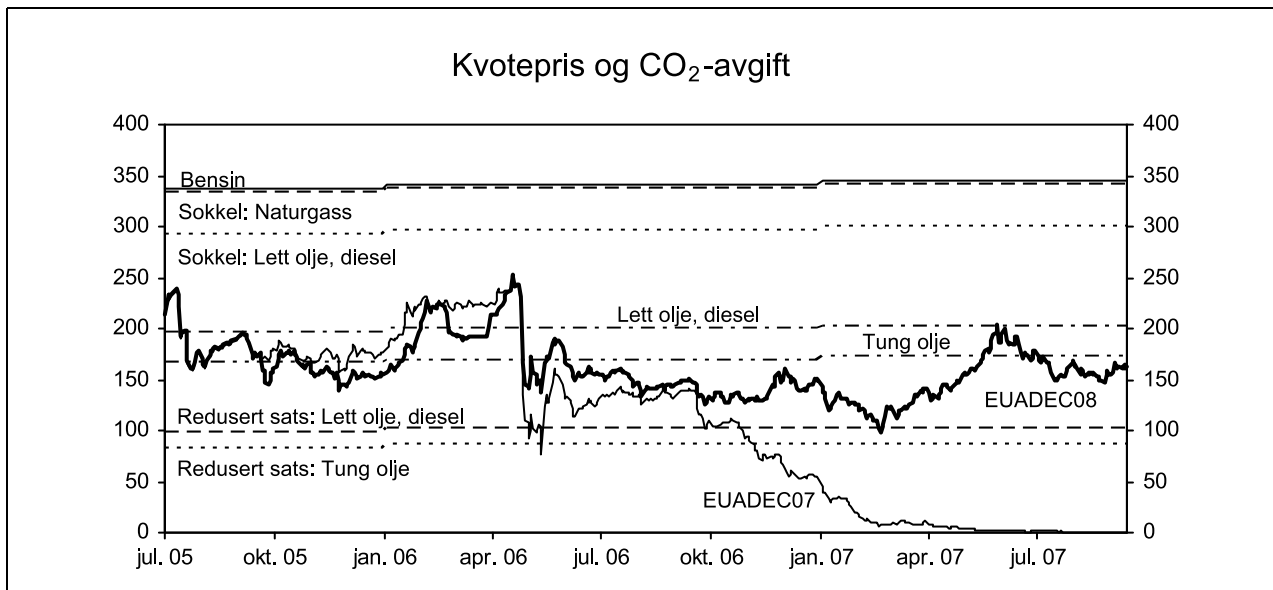
siste årene har utslippene sunket igjen og ligger nå rett under 1999-nivå. For nærmere omtale om utslippsframskrivninger vises det til St.meld. nr. 1 (2007–2008) Nasjonalbudsjettet 2008.

Kvotepriisen

EUs kvotedirektiv (2003/87/EF) etablerte fra og med 2005 et system for kvotehandel med klimagasser i EU med formål å redusere EUs utslipp av klimagasser på en kostnadseffektiv måte. Handel med CO₂-kvoter startet opp i løpet av første halvår 2005.

Prisen på kvoter med levering i første handelsperiode (2005–2007) har variert betydelig. Kvotepriisen steg til om lag 250 kroner pr. tonn CO₂ i april 2006. Både våren og høsten 2006 ble preget av store fall i kvotepriisen. Kvoter med levering i desember 2007 handles nå for under 1 krone pr. tonn CO₂. Prisen på kvoter med levering i andre handelsperiode (Kyotoperioden 2008–2012) har også variert betydelig. Kvotepriisen steg til om lag 250 kroner pr. tonn CO₂ i april 2006. Våren 2006 falt kvotepriisen betydelig, men deretter har kvotepriisen stabilisert seg. Kvoter med levering i desember 2008 er den siste tiden blitt handlet for om lag 160 kroner pr. tonn CO₂.

I figur 3.18 sammenliknes utviklingen i kvotepriisen med CO₂-avgiftssatsene. Kvotepriisen har i hele handelsperioden ligget betydelig under avgiftene på bensin og på petroleumsvirksomheten. Kvotepriisen for kvoter med levering i Kyoto-perioden har variert mellom den generelle avgiftssatsen på mineralolje og den reduserte avgiftssatsen som illegges treforedlingsindustrien, sildemel- og fiske-melindustrien.

Figur 3.18 Kvotepriiser (EUADEC07 og EUADEC08) og CO₂-avgift på ulike produkter og anvendelser. Kroner pr. tonn CO₂

Kilde: European Climate Exchange, Norges Bank og Finansdepartementet.

3.11 Svovelavgift (kap. 5543 post 71)

Svovelavgiften på mineralske produkter ble innført i 1970 og ble i 1999 skilt ut i et eget avgiftsvedtak. Avgiften er miljømessig begrunnet og skal bidra til å redusere utslippene av svovel.

Avgiftsplikten omfatter mineralolje. Som mineralolje anses bl.a. parafin, fyringsparafin, gassolje, dieselolje og fyringsolje. Avgiftsplikten oppstår som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel.

Det gis avgiftsfritak for bl.a. bruk av mineralolje i skip i utenriksfart, fiske og fangst i fjerne farvann samt fly i utenriksfart. I tillegg kan hele eller deler av avgiften refunderes dersom utslippet av svovel til atmosfæren er mindre enn svovelinholdet i de benyttede produktene skulle tilsi.

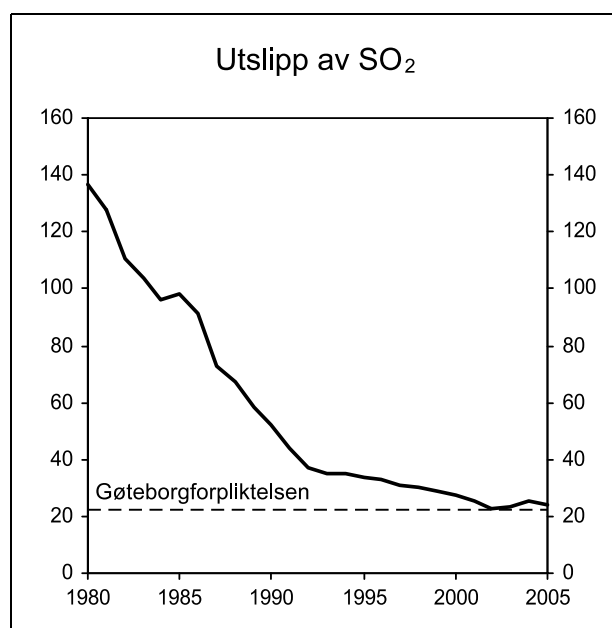
Svovelavgiften er i 2007 7 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i olje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel.

Avgiftssatsen har vært nominelt uendret siden 1991. Det foreslås at avgiftssatsen, i likhet med de øvrige særavgiftene, prisjusteres for 2008.

Utslipp av SO₂

Gjennom mange år har utslippene av svoveldioksid (SO₂) i Norge gått ned som resultat av økt rensing av utslippene fra industrien, overgang fra fossilt brensel til elektrisitet, bruk av lettere oljeprodukter og lavsvovelholdige råmaterialer. Fra midten av

1980-tallet og fram til 2002 ble utslippene av SO₂ redusert hvert eneste år. Fra 2002 til 2005 har utslippene imidlertid økt med 1 100 tonn, eller 4,8 prosent, til 24 100 tonn. Norge er i henhold til Göteborgprotokollen av 1999 forpliktet til å redusere de årlige utslippene av SO₂ til maksimalt 22 000 tonn fra og med 2010. Utslippene av svovel må dermed reduseres med 2 100 tonn, eller med om lag 8,7 pst., fra 2005 til 2010.

Figur 3.19 SO₂-utslipp 1980–2005. 1000 tonn

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Statens forurensningstilsyn.

3.12 Avgift på utslipp av NO_x (kap. 5509 post 70 og kap. 5549 post 70)

Avgiften på utslipp av NO_x ble innført i 2007. Avgiftens formål er å bidra til kostnadseffektive reduksjoner i utslippene av nitrogenoksider (NO_x) og sammen med andre virkemidler bidra til å oppfylle Norges utslippsforpliktelse etter Gøteborgprotokollen. Avgiftsplikten omfatter utslipp av NO_x ved energiproduksjon fra a) framdriftsmaskineri med samlet installert motoreffekt på mer enn 750 kW, b) motorer, kjeler og turbiner med samlet installert innfyrt effekt på mer enn 10 MW, og c) fakler på offshoreinstallasjoner og anlegg på land. Avgiftsplikten oppstår ved utslipp av NO_x.

Det gis fritak fra avgiften for bl.a. utslipp fra fartøy som går i direktefart mellom norsk og utenlandsk havn, luftfartøy som går i direktefart mellom norsk og utenlandsk lufthavn, fartøy som brukes til fiske og fangst i fjerne farvann samt utslippskilder omfattet av miljøavtale med staten om gjennomføring av NO_x-reduserende tiltak i samsvar med et fastsatt miljømål.

NO_x-avgiften er i 2007 15 kroner pr. kg utslipp av NO_x.

Norge er i henhold til Gøteborgprotokollen av 1999 forpliktet til å redusere de årlige utslippene av NO_x til maksimalt 156 000 tonn innen 2010. Foreløpige utslippstall for 2006 viser at utslippene av NO_x er redusert til 194 500 tonn, jf. figur 3.20. Det er forventet en reduksjon i utslippene av NO_x i de kommende årene. Dette må ses i sammenheng med stadig strengere avgasskrav til kjøretøy og en økende andel kjøretøy med katalysator. Også utslipp fra olje- og gassvirksomheten ventes å avta som følge av lavere aktivitet. I tillegg vil avgiften på utslipp av NO_x bidra til en ytterligere utslippsreduksjon. Det ble i St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak anslått at en avgift på 15 kroner pr. kg NO_x over tid kunne utløse utslippsreduksjoner på opp mot 25 000 tonn.

Regjeringen legger stor vekt på å overholde utslippsforpliktelsen etter Gøteborgprotokollen. Regjeringen varslet derfor i St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak at en i senere budsjetter ville vurdere både utvidelse av avgiftsgrunnlaget og behovet for satsendringer for å sikre best mulig oppnåelse av Norges forpliktelse.

Da avgiften ble innført ble det anslått at marginalkostnaden ved oppfyllelse av Gøteborgprotokollen kunne komme opp i 50 til 60 kroner pr. kg NO_x. Revisjonen av utslippsregnskapet i februar 2007 tyder imidlertid på at marginalkostnaden kan bli noe

lavere enn tidligere antatt. Dagens avgiftsnivå på 15 kroner pr. kg NO_x vil imidlertid ikke utløse tilstrekkelige utslippsreduksjoner til at forpliktelsen etter Gøteborgprotokollen vil kunne nås innen 2010. Dette kan isolert sett tilsi at det kan bli nødvendig å øke avgiftssatsen.

Det er usikkerhet knyttet til både hvor store utslippsreduksjoner avgiften vil utløse og hvilken marginalkostnad som vil gi en kostnadseffektiv oppfyllelse av Gøteborgprotokollen. Dette taler for at avgiftssatsen ikke bør endres for raskt. I tillegg utgjør avgiften en betydelig kostnad for deler av næringslivet. Det er særlig skipsfart, fiske og fangst som har en høy avgiftsbelastning. Et høyt avgiftsnivå vil bety redusert lønnsomhet for disse næringene.

Etter en samlet vurdering foreslås det derfor ikke å øke avgiften utover prisjustering for 2008. Regjeringen vil i senere budsjetter vurdere nødvendige endringer i avgiften for å sikre best mulig oppfyllelse av Gøteborgprotokollen.

Miljøavtale

Etter Stortingets vedtak om avgift på utslipp av NO_x § 2 bokstav d gis det avgiftsfritak for utslippskilder omfattet av miljøavtale med staten om gjennomføring av NO_x-reduserende tiltak i samsvar med et fastsatt miljømål. Avgiftsplikten eksisterer så lenge det ikke er inngått noen miljøavtale. I Budsjettinnst. S. nr. 1 (2006–2007) understreker finanskomiteens flertall at dette kun er tale om en hjemmel som åpner muligheten for å inngå slike miljøavtaler på et senere tidspunkt. Unntaket innebærer ingen forpliktelse for staten til faktisk å inngå slike avtaler.

I innstillingen stiller finanskomiteens flertall en rekke krav til innholdet i en eventuell miljøavtale:

- Muligheten til å inngå avtale må være åpen for alle som er omfattet av avgiften.
- Muligheten til å inngå avtale avskjæres dersom man allerede har nytt godt av kompensasjonsordningene fra staten for NO_x-reduserende tiltak.
- Gjennom en avtale må aktørene forplikte seg til å gjennomføre en tallfestet utslippsreduksjon innen en fastsatt tid.
- En avtale må gi minst samme miljøeffekt som avgiften over tid.
- Fritaket som oppnås kan kun anses som midlertidig og gjelder fram til avtaleforpliktelsen er oppfylt til den fastsatte tid.
- Avtalen må inneholde strenge reaksjoner ved mislighold, og må bl.a. ses i forhold til det økonomiske omfanget av fritaket.

- En avtale må notifiseres til ESA før den kan tre i kraft.
- Det legges til grunn at bransjene har et selvstendig ansvar for å delta i utformingen av og sikkerheten rundt gjennomføringen av avtalene.
- Dersom næringslivet ønsker å etablere et fond for å finansiere utslippsreducerende tiltak, må dette gjøres utenfor avgiftssystemet for å sikre at utbetalingene ikke blir å anse som statsmidler i relasjon til EØS-regelverket om offentlig støtte.

Det er foreløpig ikke inngått noen miljøavtaler mellom myndighetene og de avgiftspliktige, men Miljøverndepartementet er i dialog med interesserte næringsorganisasjoner om innholdet i en mulig avtale.

3.13 Avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546 post 70)

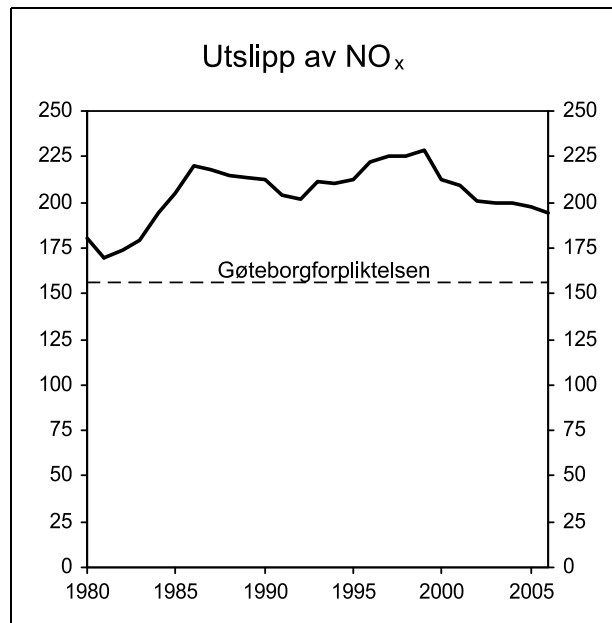
Særavgiften på sluttbehandling av avfall ble innført i 1999. Avgiften består av en avgift på deponering av avfall og en avgift på forbrenning av avfall. Avgiften skal prise miljøkostnadene ved sluttbehandling av avfall og stimulere til økt gjenvinning og reduserte avfallsmengder. Forbrenningsavgiften skal i tillegg stimulere til rensing av utslipp og utsortering av utslippsintensive avfallsfraksjoner.

Avgift på deponering av avfall

Avgiften omfatter avfall innlevert til sluttbehandling ved deponi, og avgiftsplikten oppstår ved innlevering av avfallet til deponiet.

Det gis fritak fra deponiavgiften for farlig avfall, avfall som innleveres til anlegg for ombruk, gjenvinning eller sortering for gjenvinning, avfall som består av uorganisk materiale og som legges på særskilt opplagsplass, avfall som er restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien, samt avfall som består av forurensede jord- og løsmasser.

Deponiavgiften er differensiert ut fra deponiets miljøstandard. Avgiftssatsen i 2007 er 423 kroner pr. tonn avfall som innleveres til anlegg som oppfyller kravene til dobbelt bunn- og sidetetting i avfallsforskriften, samt anlegg der det etter en risikovurdering er lempet på disse kravene. For avfall som innleveres til anlegg som ikke oppfyller kravene til dobbelt bunn og sidetetting, er avgiftssatsen i 2007 552 kroner pr. tonn avfall.

Figur 3.20 NO_x-utslipp 1980–2006. 1 000 tonn

Tall for 2006 er foreløpig.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Statens forurensningstilsyn.

Det foreslås at avgiftssatsene prisjusteres for 2008.

I avgiftsvedtaket § 2 nr. 1 vises det til forskrift 21. mars 2002 nr. 375 om deponering av avfall (deponiforskriften). I avgiftsvedtaket § 4 første ledd bokstav a vises det til forskrift 20. desember 2002 nr. 1817 om farlig avfall. Begge forskriftene er opphevet og erstattet av forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). Henvisningene i avgiftsvedtaket foreslås rettet opp i samsvar med dette.

Avgift på forbrenning av avfall

Avgiftsplikten omfatter utslipp av støv, gassene hydrogenfluorid (HF), hydrogenklorid (HCl), nitrogenoksider (NO_x) og svoveldioksid (SO₂), dioksider, tungmetallene kvikksølv (Hg), kadmium (Cd), bly (Pb), krom (Cr), mangan (Mn), arsen (As) og nikkel (Ni) samt karbondioksid (CO₂) ved forbrenning av avfall innlevert til sluttbehandling ved forbrenningsanlegg. Avgiftsplikten oppstår ved utslipp til luft av avgiftspliktige stoffer ved forbrenning av avfall. For CO₂-komponenten i avgiften oppstår avgiftsplikten ved innlevering av avfall til forbrenning. Energianlegg i industrien som kun benytter avfallsbaserte brenslere i produksjonen, anses som gjenvinningsanlegg og omfattes derfor ikke av avgiftsplikten. Anlegg som brenner avfall som inneholder fossilt materiale, skal betale avgift for utslipp av CO₂. Avfallsfraksjonene til forbrenning skal være

positivt utsortert, og det må dokumenteres at avfallet ikke inneholder fossilt materiale.

Avgiftssatsene på utslipp av de enkelte stoffene varierer og er fastsatt ut fra beregnet miljøskade. Det vises til § 3 i avgiftsvedtaket. Det foreslås at avgiftssatsene prisjusteres for 2008.

I budsjettet for 2007 ble det foretatt enkelte presiseringer i Stortingets vedtak om avgift på sluttbehandling av avfall § 4, jf. St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak, avsnitt 3.13. Endringene medførte imidlertid at fritaket for forbrenningsanlegg som kun brenner avgiftsfritt avfall, falt bort. Fritaket er praktisert som forutsatt, og departementet foreslår å justere ordlyden slik at fritaket kommer klart fram. Se utkast til vedtak § 4 annet ledd.

3.14 Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier (kap. 5547 post 70 og 71)

Avgiften på de helse- og miljøskadelige kjemikalierne trikloreten (TRI) (post 70) og tetrakloreten (PER) (post 71) ble innført i 2000. Avgiftens formål er å redusere bruken av disse kjemikalierne.

Avgiftsplikten omfatter TRI og PER, herunder gjenvunnet TRI og PER. Videre omfattes TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter, dersom mengden av TRI og PER overstiger henholdsvis 1 pst. og 0,1 pst. av produktets totale vekt. Avgiftsplikten oppstår som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel. Det gis fritak fra avgiften bl.a. for TRI og PER som er gjenvunnet til eget bruk.

Avgiftssatsene er i 2007 på 57,69 kroner pr. kg ren TRI eller PER. For varer hvor kun en del av innholdet er TRI eller PER, blir det beregnet en forholdsmessig avgift. Satsene avspeiler innholdet av TRI eller PER i produktene.

Det foreslås at avgiftssatsene prisjusteres for 2008.

Miljøverndepartementet har etablert en refusjonsordning for TRI-holdig avfall som innleveres til godkjent mottak eller behandlingsanlegg for farlig avfall. Refusjonsordningen administreres av Statens forurensningstilsyn og er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2007–2008) Miljøverndepartementet.

3.15 Avgift på klimagasser (kap. 5548 post 70)

Avgiften på klimagassene hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) ble innført i 2003. Avgiftens formål er å redusere utslippene av HFK og PFK gjennom å stimulere til bruk av alternative gasser og til utvikling av ny teknologi som ikke bruker HFK og PFK.

Avgiftsplikten omfatter alle blandinger av HFK og PFK, både innbyrdes blandinger og blandinger med andre stoffer, samt HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer. Avgiftsplikten oppstår som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel. Det gis fritak fra avgiften bl.a. for HFK og PFK som gjenvinnes.

Avgiftssatsene på HFK og PFK er gradert ut fra gassenes globale oppvarmingspotensiale (GWP) og tilsvarende i 2007 om lag 194 kroner pr. tonn CO₂-ekvivalent. Dette innebærer at de ulike HFK- og PFK-forbindelsene har ulike satser avhengig av hvor kraftig klimaeffekt de antas å ha.

Det foreslås at avgiftssatsene prisjusteres for 2008.

Miljøverndepartementet har etablert en refusjonsordning for HFK og PFK som innleveres til godkjent destruksjonsanlegg for destruksjon. Refusjonsordningen administreres av Statens forurensningstilsyn og er nærmere omtalt i St.prp. nr. 1 (2007–2008) Miljøverndepartementet.

3.16 Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555 post 70)

Avgiften på sjokolade- og sukkervarer ble innført i 1922. Avgiften er først og fremst fiskalt begrunnet, men avgiften er også gitt en helsemessig begrunnelse.

Avgiftsplikten omfatter sukkervarer, herunder hvit sjokolade, tyggegummi, karameller, pastiller, sukkertøy og drops. Avgiftsplikten omfatter også sjokolade og andre næringsmidler som inneholder kakao. Ulike typer kjeks som søte kjeks, småkaker, vaffler og vaffelkjeks er avgiftspliktig når de enten er helt overtrukket (eventuelt unntatt bunnen) med sjokolade-, kakao- og/eller sukkerholdig masse, eller er delvis overtrukket og/eller har mellomlag av sjokolade-, kakao- eller sukkermasse, og hvor vekten av massen utgjør mer enn 50 pst. av kjeksens samlede vekt. Avgiftsplikten omfatter også drops, tyggegummi og andre godterier, herunder pastiller mv., uten innhold av sukker. Avgiftsplikten oppstår

som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel.

Det gis fritak fra sjokolade- og sukkervareavgiften bl.a. for varer som brukes som råstoff mv. ved framstilling av varer.

Sjokolade- og sukkervareavgiften er i 2007 16,36 kroner pr. kg av varens avgiftspliktige vekt. Det foreslås at avgiftssatsen prisjusteres for 2008.

En generell avgift på sukker

Sjokolade- og sukkervareavgiften byr på avgrensingsproblemer, og den behandler ulike former for søtsaker og snacks forskjellig. Hensynet til et enklere regelverk og likebehandling av avgiftspliktige varer og nære substitutter taler for å avvikle avgiften på sjokolade- og sukkervarer. Det vil imidlertid være ernæringsmessig uheldig å avvikle avgiften nå, og avgiften på sjokolade- og sukkervarer bør derfor opprettholdes inntil den eventuelt kan erstattes av en avgift gradert etter sukkerinnholdet i produktene. Dette er i tråd med innstillingen fra Særavgiftsutvalgets flertall (NOU 2007:8 En vurdering av særavgiftene).

En avgift gradert etter sukkerinnholdet i produktene forutsetter endringer i merkeregulverket. Dagens merkeregulverk er EØS-basert, jf. direktiv 2000/13/EF om harmonisering av medlemslandenes regelverk om merking, presentasjon og markedsføring av næringsmidler (merkedirektivet), og direktiv 90/496/EØF om ernæringsmerking for næringsmidler (næringsdeklarasjonsdirektivet). EU har igangsatt en større revisjon av dette regelverket. Kommisjonen ventes å legge fram forslag til revidert merkeregulverk innen utgangen av 2007.

3.17 Avgift på alkoholfrie drikkevarer (kap. 5556 post 70)

Avgiften på alkoholfrie drikkevarer ble lagt om fra 1. januar 2007, se omtale i St.prp. nr. 1 (2006–2007) Skatte-, avgifts- og tollvedtak. Dagens avgift omfatter drikkevarer som er tilsatt sukker eller søtstoff. Det innebærer at brus, lettbrus, nektar, saft, melkeprodukter mv. avgiftslegges dersom drikkevarene er tilsatt sukker. Drikkevarer som naturlig inneholder sukker, for eksempel presset fruktjuice, avgiftslegges ikke. Varene avgiftslegges med en avgift pr. liter salgsvare, og satsen er 1,64 kroner for 2007. Sirup tilsatt sukker eller søtstoff til ervervsmessig framstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere mv. omfattes også av avgiften. Melkeprodukter som kun er tilsatt en mindre mengde sukker (til og

med 15 gram sukker pr. liter), og varer i pulverform er fritatt fra avgiften.

Avgiften på alkoholfrie drikkevarer med alkoholestyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol avgiftslegges etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer. Drikkevarer som f.eks. øl i klasse a, vil derfor kun avgiftslegges dersom de er tilsatt sukker eller kunstig søtstoff.

Særavgiftsutvalget foreslår å erstatte avgiften på alkoholfrie drikkevarer, avgiften på sjokolade- og sukkervarer og avgiften på sukker med en generell sukkeravgift dersom dette blir administrativt mulig. Regjeringen vil vurdere dette nærmere når EUs merkedirektiv kommer på plass, jf. omtale i avsnitt 3.16. Det foreslås at avgiftssatsen på alkoholfrie drikkevarer prisjusteres fra 2007 til 2008.

3.18 Avgift på sukker mv. (kap. 5557 post 70)

Avgiften på sukker ble innført i 1981. Avgiften er først og fremst fiskalt begrunnet, men avgiften er også gitt en helsemessig begrunnelse.

Avgiftsplikten omfatter sukker (roe- og rørsukker) samt sirup og sukkeroppløsninger. Avgiftsplikten oppstår som hovedregel ved uttak fra godkjent lager eller ved innførsel. Det gis fritak fra avgiften bl.a. for sukker som nyttes til ervervsmessig framstilling av varer.

Avgiften på sukker er i 2007 på 6,34 kroner pr. kg av varens avgiftspliktige vekt. Det foreslås at avgiftssatsen prisjusteres for 2008.

Det vises også til omtalen av en generell avgift på sukker i avsnitt 3.16.

3.19 Avgift på drikkevareemballasje (kap. 5559 post 70–74)

Grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer (post 70)

Drikkevareemballasje som ikke kan brukes om igjen i sin opprinnelige form (engangsemballasje), blir ilagt en grunnavgift. Grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer ble innført 1. januar 1994. I 2007 er avgiftssatsen 0,95 kroner pr. enhet.

I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2005 ble grunnavgiften på PET-flasker (plastflasker) vedtatt fjernet fra 1. juli 2005. Bondevik II-regjeringen foreslo å avvikle grunnavgiften helt fra 1. januar 2006. I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005–2006) Om endring av St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet 2006

reverserte Regjeringen dette forslaget og gjeninnførte samtidig grunnavgiften på plastflasker.

EFTAs overvåkningsorgan (ESA) har ved brev av 13. juni 2007 åpnet formell sak mot Norge om at grunnavgiften på engangsemballasje er i strid med EØS-avtalen artikkel 14. Artikkel 14 forbyr diskriminerende avgiftsbehandling mellom innenlandske og utenlandske produkter. ESAs begrunnelse er at grunnavgiften i hovedsak rammer utenlandske drikkevarer så lenge disse av praktiske årsaker er tappet på engangsemballasje. Norske produsenter kan unngå avgiften ved å bruke ombruksemballasje. ESA slår videre fast at grunnavgiften ikke kan opprettholdes med en miljøbegrunnelse så lenge det ikke kan dokumenteres at ombruksemballasje er mer miljøvennlig enn engangsemballasje som kan gjenvinnes. Norge har i svarbrev av 13. september 2007 til ESA fastholdt at grunnavgiften kan opprettholdes etter EØS-avtalen som en miljøavgift.

Det foreslås at avgiftssatsen for grunnavgift på engangsemballasje prisjusteres fra 2007 til 2008.

Miljøavgift på drikkevareemballasje (post 71–74)

Miljøavgiften på drikkevareemballasje skal prise kostnadene ved at drikkevareemballasje havner som søppel i naturen. Avgiften er utformet slik at emballasje av henholdsvis glass, metall og plast/kartong får ulike avgiftssatser. Avgiftssatsene begrunnes i at ulike type emballasje gir ulik miljøskade når de havner i naturen. Miljøavgiften er også gradert etter returandel, slik at emballasje som inngår i godkjente retursystemer får redusert miljøavgiftssats etter returandelen. Ved returandel på 95 pst. eller høyere faller avgiften bort. Det er Statens forurensningstilsyn (SFT) som godkjenner retursystemer og fastsetter returandel.

Miljøavgiften var tidligere differensiert etter innhold. Produkter en antok at primært drikkes i hjemmet (juice og melkeprodukter mv.), og dermed mindre sannsynlig ender opp som søppel i naturen, var unntatt fra avgiften. Fra 1. januar 2006 ble fritaket for juice og melkeprodukter mv. opphevet fordi en har grunn til å tro at en større andel av slike drikkevarer drikkes utenfor hjemmet nå enn tidligere.

Det foreslås at miljøavgiftssatsene for drikkevareemballasje prisjusteres fra 2007 til 2008.

3.20 Dokumentavgift (kap. 5565 post 70)

Dokumentavgiften avløste stempelavgiften i 1976. Avgiften er fiskalt begrunnet og har til hensikt å skaffe staten inntekter. Størrelsen på avgiften er derfor ikke ment å dekke statens kostnader ved tinglysning. Disse kostnadene dekkes av tinglysningsgebyret.

Avgiftsplikten inntreder ved tinglysning av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn og tilhørende festerett til tomta. Avgiften utgjør 2,5 pst. av eiendommens salgsverdi, men minst 250 kroner. Ved tinglysning av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper, betales en fast avgift på 1 000 kroner pr. hjemmelsoverføring.

Det foreslås ingen satsendringer i avgiften for 2008.

3.21 Avgifter i telesektoren (kap. 5583 post 70)

Frekvensavgifter

Prising av frekvenser for mobiltelefoni ble foreslått i St.prp. nr. 70 (1995–1996) Om avvikling av resterende eneretter i telesektoren, og fikk tilslutning i Stortinget, jf. Innst. S. nr. 284 (1995–1996). Samferdselsdepartementet stilte krav om en årlig frekvensavgift for første gang i 1998, ved tildelingen av frekvenser i 1 800 MHz-båndet (DCS/GSM 1 800). Det er senere blitt stilt vilkår om årlig frekvensavgift ved nye tillatelser på mobilområdet.

For disponering av frekvenser i 450, 900 og 1 800 MHz-båndene bestemmes frekvensavgiften av tildelt frekvensmengde. For disponering av frekvenser i 900 og 1 800 MHz-båndene har avgiften vært 200 000 kroner pr. duplex-kanal (2 x 200 kHz) fra den ble fastsatt for første gang i 1998. For disponering av frekvenser i 450 MHz-båndet har avgiften vært fastsatt til 1 mill. kroner pr. MHz (duplex) fra den ble fastsatt første gang i 2005.

For disponering av frekvenser til etablering og drift av tredje generasjons mobilsystemer (3G) ble det i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2000 bestemt å stille vilkår om betaling av en årlig frekvensavgift på 20 mill. kroner pr. konsesjon fra 2001. Opprinnelig ble det tildelt fire konsesjoner for 3G i Norge, men to av konsesjonene er senere levert tilbake til staten. I forbindelse med ny utlysning av de to ledige konsesjonene sluttet Stortinget seg

til forslaget om at frekvensavgiften på 20 mill. kroner pr. konsesjon skulle videreføres i nye konsesjoner, jf. St.meld. nr. 32 (2001–2002) Om situasjonen i den norske mobilmarknaden, St.meld. nr. 18 (2002–2003) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 32 (2001–2002) om situasjonen i den norske mobilmarknaden og Innst. S. nr. 192 (2002–2003) Innstilling fra samferdselskomiteen om situasjonen i den norske mobilmarknaden. Totalt er det i dag tildelt tre konsesjoner for 3G i Norge.

Frekvensavgiftene for mobiltelefoni har hittil vært nominelt videreført fra tidligere år, noe som har ført til en reell reduksjon i avgiftssatsene. Andre særavgifter prisjusteres årlig i forbindelse med budsjettene, med anslått utvikling i konsumprisindeksen. Det foreslås at frekvensavgiftene fra 2008 inflasjonsjusteres på linje med øvrige særavgifter. For 2008 foreslås det at frekvensavgiftene oppjusteres på grunnlag av historisk og anslått konsumprisutvikling fra det tidspunkt avgiften ble fastsatt første gang. Det foreslås videre at frekvensavgiftene inflasjonsjusteres årlig, og at avgiftssatsene fastsettes i plenarvedtaket på lik linje med andre særavgifter.

For disponering av frekvenser i 900 og 1 800 MHz-båndene foreslås det dermed at frekvensavgiften for 2008 økes fra 200 000 kroner til 240 000 kroner pr. duplex-kanal. For disponering av frekvenser i 450 MHz-båndet foreslås det at frekvensavgiften for 2008 økes fra 1 mill. kroner til 1,05 mill. kroner pr. MHz (duplex). For konsesjonene til 3G foreslås det at frekvensavgiften for 2008 økes fra 20 til 22 mill. kroner pr. konsesjon.

For 2007 utgjør totale frekvensavgifter om lag 130 mill. kroner. Økningen i avgiftssatsene fra 2007 til 2008 vil øke de totale frekvensavgiftene med knapt 20 mill. kroner. For 2008 anslås totale frekvensavgifter etter inflasjonsjustering til om lag 150 mill. kroner. Det vises til forslag til vedtak om avgift på frekvenser.

Nummeravgifter

Fra 1999 har Post- og teletilsynet lagt ut femsifrede telefonnummer for salg direkte til sluttbrukere. En sluttbruker som får tildelt et femsifret nummer, skal betale en årlig avgift for retten til å inneha og bruke nummeret. De femsifrede numrene er delt inn i forskjellige priskategorier. Avgift pr. nummer varierer fra 25 000 kroner til 100 000 kroner pr. år. For 2007 er inntekten fra nummeravgifter anslått til drøyt 17 mill. kroner. Provenyet fra nummeravgifter anslås til om lag 18 mill. kroner i 2008. Det vises til forslag til vedtak om avgift på frekvenser.

3.22 Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309 post 29)

Staten kan kreve betaling ved tildeling av konsesjoner og frekvenstillatelser, f.eks. når tildelingen skjer ved auksjon. Størrelsen på disse inntektene vil variere avhengig av selskapenes betalingsvilje for de tillatelser som utlyses.

Den fjerde ledige 3G-frekvenstillatelsen ble lyst ut i 2006, men det meldte det seg ingen budgivere til selve auksjonen. Dersom Samferdselsdepartementet på ny mottar søknad fra et selskap om tildeling av den fjerde ledige tillatelsen, vil det bli gjennomført en ny auksjon i samsvar med ekomlovens bestemmelser. Post- og teletilsynet planlegger en auksjon av frekvensene i 2,6 GHz-båndet i løpet av 2007. Eventuelle inntekter fra auksjonen forventes innbetalt i 2007. Samferdselsdepartementet har fullmakt fra Stortinget til å innhente inntekter for 2007 ved tildeling av konsesjoner for frekvenser.

Det foreligger på dette tidspunkt ikke planer om å tildele konsesjoner og frekvenser mot betaling i 2008. Det er derfor ikke foreslått bevilgning på denne posten. Det kan likevel oppstå situasjoner der det er hensiktsmessig å foreta tildeling mot betaling for enkelte frekvenstillatelser. Det foreslås derfor at vedtaket om inntekter ved tildeling av konsesjoner for frekvenser videreføres for 2008.

3.23 Avgifter i matforvaltningen (kap. 5576 post 70)

Ved etablering av Mattilsynet ble det etablert et tredelt system for finansiering ved hjelp av gebyr og avgifter. Systemet består av gebyr for særskilte ytelser som tilsynet utfører overfor individuelle brukere, gebyr for enkelte tilsyns- og kontrolloppgaver der disse entydig over tid retter seg mot individuelle brukere og avgifter for tilsyn og kontroll som ikke entydig retter seg mot individuelle brukere. Med virkning fra 2007 ble det opprettet et skille mellom inntekter fra gebyr og avgifter under Mattilsynet. Inntekter fra gebyr bevilges på kap. 4115 post 01, mens avgifter i matforvaltningen ble skilt ut i nytt kap. 5576 post 70.

Disse avgiftene er en form for skattlegging som følger prosedyrene i Grunnloven § 75 bokstav a, dvs. at de vedtas av Stortinget for ett år av gangen. I plenarvedtaket er det inntatt hva som avgiftslegges og avgiftssatsene. Avgiftene oppkreves av Landbruks- og matdepartementet med hjemmel i særlovgivningen.

Matproduksjonsavgiftene dekker tilsyn og kontroll langs hele matproduksjonskjeden etter matlo-

ven. Ordningene dekker også tilsyn og kontroll med dyrevelferd, dyrehelsepersonell og avl knyttet til dyr som inngår i produksjon av næringsmidler.

Matproduksjonsavgiftene er inndelt i ti ulike avgifter. Avgiftsnivået avhenger av om det er norsk eller importert vare. For de norskproduserte varene avhenger avgiftsnivået av om varene er animalia eller vegetabilia. For animalia avhenger avgiftsnivået i tillegg av om det er landbaserte varer eller fisk/

sjømat. Satsene i forslaget til avgiftsvedtak er i prosent av verdi, med unntak for kjøtt og fisk. Disse har avgiftssatser basert på vekt. For importerte varer skiller avgiftene mellom råvarer og halvfabrikata/ferdigvarer.

For nærmere omtale av avgiftene vises det til St. prp. nr. 1 (2007–2008) Landbruks- og matdepartementet.

4 Toll

4.1 Innledning

Ved innførsel av varer skal det i utgangspunktet svares toll etter tolltariffens satser, med mindre tollfrihet følger av de innledende bestemmelsene i tolltariffen eller av de vedtak som forvaltningen treffer med hjemmel i Stortingets tollvedtak. I praksis er det stor grad av tollfrihet, og toll oppkreves i hovedsak bare på viktige landbruksprodukter samt klær og andre tekstiler. I tillegg til de ordinære tollsatsene angir tolltariffen også preferansetollsats i henhold til inngåtte frihandelsavtaler. Preferansetollbehandling forutsetter at krav til varenes opprinnelse er oppfylt og dokumentert.

Tolltariffen og dens innledende bestemmelser er en del av Stortingets plenarvedtak om toll, og gjelder for ett år av gangen etter Grunnloven § 75 bokstav a. Forslag til vedtak er i likhet med tidligere år utformet slik at bare endringene framgår. For øvrig foreslås gjeldende tariff med innledende bestemmelser gitt forlenget gyldighet for kommende budsjettermin.

Toll bidrar til å beskytte enkelte norske produsenter fra utenlandsk konkurranse på det norske markedet. Slik beskyttelse har ulike virkninger. Importtoll fører normalt til økte produksjonskostnader for det øvrige næringslivet og dyrere varer for forbrukerne. Videre vil toll redusere omfanget av handel og bidra til at ulike lands relative fortrinn i produksjon av varer og tjenester ikke blir utnyttet fullt ut. I tillegg påføres bedrifter og myndigheter kostnader forbundet med administrasjon av tollregler.

Tolltariffen inneholder også tollsats som er historiske, og som ikke gir nevneverdig beskyttelse for norsk produksjon av tilsvarende varer.

Av industrivarene er for tiden bare enkelte klær og tekstiler pålagt toll. Dette gjelder i alt 299 varenumre. Disse tollsatsene ligger mellom 5,6 pst. og 13,7 pst. av varens importverdi.

Tollsatsene for landbruksvarer varierer sterkt, avhengig av beskyttelsesbehovet. Satsene er dels spesifikke, dels verdibaserte. De høyeste vektoll-satsene er 144,26 kroner pr. kg, og gjelder saltet, røykt eller tørket kjøtt fra bl.a. hvaler og sau. Den

høyeste verditollsatsen er 555 pst. og gjelder bl.a. for visse levende kyllinger av kalkuner.

Tollbeskyttelse på landbruksvarer er et sentralt virkemiddel for å sikre omsetning av norske landbruksvarer til priser fastsatt i jordbruksavtalen. Tollbeskyttelsen er en viktig del av den samlede støtten til norsk jordbruk, og utgjør en overveiende del av skjermingsstøtten, som ifølge OECDs foreløpige anslag for 2006 er på 8,5 mrd. kroner. I tillegg kommer skjermingsstøtte som følge av tollbeskyttelsen av den landbruksbaserte næringsmiddelindustrien.

I landbrukssektoren gis det gjennom året et stort antall administrative tollnedsettelse. Mange anvendte tollsats er derfor i praksis betydelig lavere enn de satsene som følger av tolltariffen. For en nærmere oversikt over de administrative tollnedsettelsene vises det til tabell 2.1 i vedlegg 2 og omtale i avsnitt 4.5.1.

Tollsatsene er begrenset oppad gjennom internasjonale avtaler. Norge har gjennom flere forhandlingsrunder i GATT (forløperen til Verdens handelsorganisasjon, WTO) forpliktet seg til å redusere tollene. Tidligere var særlig tollreduksjoner for industrivarer omfattet av de multilaterale forhandlingene. Når det gjelder landbruksvarer innebærer imidlertid WTO-avtalen av 1994 et skritt i retning av åpning av markedene, regulering av importvernet og reduserte handelsvridende landbrukssubsidier. De multilaterale forhandlingene i regi av WTO omtales under avsnitt 4.2.

I tillegg til de generelle tollnedtrappingene som følger av WTO-avtalen, har Norge ved EØS-avtalen og ved frihandelsavtaler med en rekke land forpliktet seg til ytterligere gjensidige tollreduksjoner overfor avtalemotpartene. For industrivarer er det i prinsippet innført tollfrihet ved import fra disse landene. Frihandelsavtalene er omtalt under avsnitt 4.4.1.

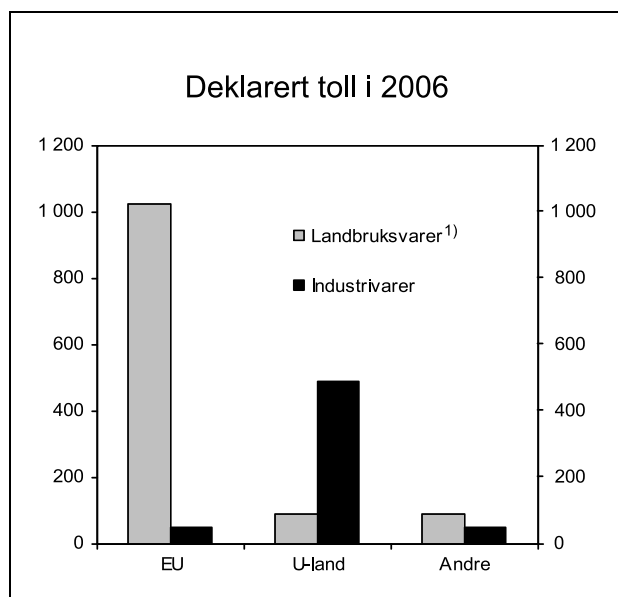
Overfor utviklingslandene er det etablert et generelt tollpreferansesystem (Generalized System of Preferences, GSP) slik at import fra disse landene oppnår særlige lempninger i tollene. GSP-ordningen er nærmere omtalt under avsnitt 4.3.

4.1.1 Tollinntekter

Forholdet mellom statens forskjellige inntektskilder er radikalt endret over tid. Mens det 19. århundres skatte- og avgiftssystem hadde tollene som den dominerende offentlige inntektskilden, utgjorde tollinntektene i 2006 kun 0,3 pst. av statens inntekter fra skatter, avgifter og toll. Tollregelverket har imidlertid stor praktisk betydning, både for staten, økonomiske aktører og enkeltpersoner. Norge har omfattende varehandel med utlandet og det er derfor store pengestrømmer som styres av tollgivningens regler om tolldeklarerer, verdifastsettelse mv.

I 2006 kom om lag 60 pst. av tollinntektene fra import fra EU-land, mens om lag en tredel kom fra import fra utviklingsland. I figur 4.1 er deklarerert toll for 2006 oppdelt etter regioner og etter import av landbruksvarer (inkl. råvarer) og industrivarer. Som det framgår av figuren faller en stor del av landbrukstollen på import fra EU-land, mens det aller meste av industritollen legges på produkter fra utviklingsland.

I 2006 ga tollene 1 872 mill. kroner i inntekter, en økning på 188 mill. kroner fra 2005. Også inntektene fra auksjon av tollkvoter på en del landbruksvarer regnes som del av tollinntektene. Inntektene fra auksjon av disse kvotene var 116 mill. kroner i 2006. Forvaltningen av tollkvoter for landbruksvarer er nærmere omtalt under avsnittene 4.5.2 og 4.5.4.

Figur 4.1 Deklarert toll i 2006 fordelt på landbruksvarer, industrivarer og region. Mill. kroner

¹⁾ Inkludert råvarer

Kilde: Statistisk Sentralbyrå og Finansdepartementet.

4.2 Multilaterale forhandlinger i WTO

Norge deltar aktivt i den pågående forhandlingsrunden i Verdens handelsorganisasjon (WTO). Runden kalles «Doha Development Agenda» og skal, som navnet indikerer, ha en utviklingsprofil. Flertallet av medlemslandene i WTO er utviklingsland. I Doha-runden forhandles det om videreutvikling av eksisterende avtaler, inngåelse av nye avtaler, og binding av nye forpliktelser på ni hovedområder: landbruk, markedsadgang for industrivarer inkludert fisk og fiskeprodukter, handel med tjenester, regelverk (vedrørende antidumpingtiltak, subsidier inkludert fiskerisubsidier og frihandelsområder/tollunioner), immaterialrett (TRIPS), forenkling av handelsprosedyrer (handelsfasilitering), tvisteløsningsavtalen, handel og miljø, samt handel og utvikling. Hovedfokus i forhandlingene er på hvor store tollreduksjoner som skal foretas på henholdsvis landbruks- og industrivareområdene, og hvilke forpliktelser medlemslandene skal påta seg med hensyn til landbruksstøtte.

I tillegg til å ivareta norske næringsinteresser er Regjeringen særlig opptatt av at hensynet til utviklingslandene, spesielt de minst utviklede landene, ivaretas i forhandlingene. Generelt legger Regjeringen stor vekt på at Norge skal være en aktiv og konstruktiv deltaker i forhandlingene, med sikte på å videreutvikle det regelbaserte multilaterale handelssystemet som et redskap for rettferdig global styring. Multilaterale avtaler er et viktig virkemiddel mot vilkårlighet, diskriminering og proteksjonisme. Åpne, stabile og forutsigbare rammer for verdenshandelen er av avgjørende betydning for å sikre økonomisk vekst og velstandsutvikling. Helheten i systemet må vektlegges selv om Norge ikke får gjennomslag for alle synspunkter og krav.

Forhandlingsmandatet gitt av WTOs ministerkonferanse i Doha i 2001 fastslo at forhandlingene skulle avsluttes innen utgangen av 2004. Det har imidlertid vist seg å være svært vanskelig å komme til enighet om hovedelementene i en avtale, og tidskjemaet har måttet revideres flere ganger. I juli 2007 ble det framlagt nye papirer fra forhandlingsformennene på de to hovedområdene landbruk og industrivarer/fisk som et nytt utgangspunkt for å komme videre. Disse hovedområdene vil bli gjenstand for forhandlinger høsten 2007, uten at det er satt noen ny frist for å komme fram til et sluttresultat.

4.3 Tollpreferansesystemet for utviklingslandene – GSP

Stortinget vedtok den 12. juni 2007 en anmodning til Regjeringen om å utrede GSP-ordningen, og vurdere hvordan sammenhengen mellom norsk utviklingspolitikk og handelspolitikk kan styrkes på dette området.

Norge gir i likhet med andre industriland tollpreferanser til utviklingsland gjennom GSP-ordningen (Generalized System of Preferences). GSP er en frivillig og ensidig ordning for å bedre utviklingslandenes markedsadgang. Tollpreferansene under ordningen kan derfor i prinsippet trekkes tilbake eller endres.

Utformingen av ordningen varierer i de ulike industrilandene. Norges ordning har siden 2002 gitt toll- og kvotefri adgang for alle varer fra de minst utviklede landene (MUL). Øvrige utviklingsland innvilges nedsatt toll for de industri- og landbruksvarer som er tollbelagt, med unntak for en del tekstilvarer og klær.

GSP-ordningen inneholder opprinnelsesregler som bl.a. definerer i hvilken grad produkter fra utviklingsland kan bestå av innsatsvarer fra tredjeland og likevel få tollpreferanser. EU, Sveits og Norge har samordnet opprinnelsesreglene i sine GSP-systemer. Dette åpner for at materialer med opprinnelse i EU, Sveits eller Norge kan anvendes som innsatsfaktor i produksjonen i et utviklingsland, uten at utviklingslandet mister eventuelle tollpreferanser ved eksport av den ferdige varen. Innsatsvarer fra EU, Sveits eller Norge teller dermed på lik linje med bearbeiding av utviklingslandets egne produkter for å kvalifisere for tollpreferanser. For å sikre ensartet og felles forståelse av opprinnelsesreglene, har EU, Sveits og Norge blitt enige om et sett av «forklarende anmerkninger», som vil bli innarbeidet som en integrert del av det norske GSP-systemet. Det arbeides med revisjon av opprinnelsesreglene i EUs GSP-ordning, og norske toll- og avgiftsmyndigheter følger utviklingen i EU-regelverket med tanke på eventuelle tilsvarende endringer i det norske systemet.

Den norske GSP-ordningen ble etablert i 1971. Det er siden den gang foretatt en rekke gjennomganger og endringer i ordningen. Regjeringen besluttet en ny gjennomgang høsten 2005. En interdepartemental arbeidsgruppe under ledelse av Utenriksdepartementet avga i april 2007 en rapport med en rekke forslag til forenklinger og forbedringer. Rapporten ble sendt på alminnelig høring, og det er mottatt en rekke høringsuttalelser. Regjeringen har

sluttet seg til samtlige anbefalinger i arbeidsgruppens rapport.

Som en oppfølging av dette foreslås at den til enhver tid gjeldende DAC-liste fra OECD over land som er godkjent som mottakere av offisiell utviklingshjelp, legges til grunn for hvilke land som skal omfattes av den norske GSP-ordningen. Det innebærer at følgende elleve nye land inkluderes i GSP-ordningen: Armenia, Aserbajdsjan, Georgia, Hviterussland, Kasakhstan, Kirgisistan, Moldova, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraina og Usbekistan. I henhold til gjeldende DAC-liste innebærer dette også at en rekke land eller territorier som ikke er oppført på DAC-listen, tas ut av GSP-ordningen. For de fleste av disse har for øvrig GSP-ordningen ikke vært iverksatt. For øvrig vises til at GSP-systemet normalt opphører å gjelde for land det inngås frihandelsavtaler med. På dette punktet er det imidlertid en spesialordning ved iverksettelsen av frihandelsavtalen mellom EFTA og Southern African Customs Union (Sør-Afrika, Namibia, Botswana, Lesotho og Swaziland – SACU).

Videre foreslås at GSP-ordningens særlige ordning for toll- og kvotefri markedsadgang til det norske markedet utvides til å gjelde alle lavinntektsland iht. til den til enhver tid gjeldende DAC-liste. En forutsetning er imidlertid at land som omfattes har en befolkning under 75 mill. innbyggere. Det innebærer at denne «nulltoll-ordningen», i tillegg til MUL, også vil omfatte følgende 14 lavinntektsland: Elfenbenskysten, Ghana, Kenya, Kamerun, Republikken Kongo, Zimbabwe, Nicaragua, Moldova, Kirgisistan, Tadsjikistan, Usbekistan, Mongolia, Nord-Korea og Papua Ny-Guinea.

Utviklingslandene gis i dag 10 pst. reduksjon i forhold til anvendte tollsatser innenfor Norges minsteadgangskvoter for landbruksvarer i WTO. Regjeringen ønsker å forbedre disse preferansene, og foreslår å øke tollreduksjon innenfor disse kvotene med 20 prosentpoeng, til 30 pst. Dette vil medføre at utviklingsland som ikke er inkludert i «nulltoll-ordningen», får økte preferanser innenfor kvotene på bekostning av industrilandene.

Samtidig vil det bli sørget for at det blir gjort en endring i forskrift 20. februar 1998 nr. 158 om varers opprinnelse mv. ved bruk av tollpreferansesystemet for utviklingsland (GSP). Dagens forskrift åpner for at et produkts GSP-opprinnelse kan dokumenteres ved en fakturaerklæring fra eksportøren i stedet for et opprinnelsesbevis attestert av kompetente myndigheter i GSP-landet. Et krav er at verdien av vareforsendelsen ikke overstiger 25 000 kroner. Det foreslås å øke denne grensen til 100 000 kroner. Det vil dessuten bli sørget for at de to forskriftene om overvåkning og sikkerhetsmekanis-

mer samles i en enkelt forskrift administrert av Statens landbruksforvaltning (SLF), og endres slik at krav om forhåndssøknad om GSP-importtillatelse på områder som omfattes av den eldste av de to forskriftene, blir fjernet. Regjeringen vil også følge opp med tiltak for at GSP-ordningen skal være iverksatt og gyldig til enhver tid i alle land som er med i ordningen, og særlig i de land som er inkludert i «nulltoll-ordningen», samt informasjonstiltak og utviklingssamarbeid som kan bidra til at ordningen blir utnyttet på en best mulig måte i samsvar med sitt formål.

Provenytapet av å gjennomføre de foreslåtte endringene i GSP-ordningen kan anslås til 5 mill. kroner påløpt og 4 mill. kroner bokført for 2008.

Det vises til vedtak IV.

4.4 EØS-avtalen og de øvrige frihandelsavtalene

4.4.1 Nye frihandelsavtaler

EFTAs handelsavtaler utgjør et viktig supplement til Norges arbeid i WTO. Avtalene bidrar til å sikre norske bedrifter markedsadgang og motvirker diskriminering av norsk eksport i de landene som inngår slike avtaler.

EFTA har inngått handelsavtaler med 16 land eller grupper av land. Den 1. januar 2007 trådte handelsavtalen med Libanon i kraft. Handelsavtalen mellom EFTA og Egypt ble undertegnet i januar 2007, og avtalen trådte i kraft 1. august. Både Libanon og Egypt vil også bli en del av systemet med «middelhavskumulasjon». Dette systemet tillater at det i en produksjonsprosess i et preferanseland anvendes materialer importert fra et annet land innenfor samme preferansesystem, slik at den ferdige varen fortsatt har opprinnelsesstatus fra produksjonslandet. For en nærmere omtale av middelhavskumulasjon vises det til avsnitt 4.4.8. Teksten i tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 3 foreslås justert i forhold til avtalene med henholdsvis Libanon og Egypt, se forslag til vedtak I bokstav A. Avtalene innebærer at disse landene får samme preferanser som EU ved eksport av bearbejdede jordbruksvarer til Norge. Det er også innvilget preferanser for andre landbruksvarer.

I tillegg har Norge og EFTA ferdigforhandlet en handelsavtale med Canada. Handelsavtalen forventes å bli undertegnet i løpet av høsten 2007. EFTA har inngått handelsavtale med Den sørafrikanske tollunion (Sør-Afrika, Namibia, Botswana, Lesotho og Swaziland), men avtalen er ennå ikke trådt i kraft.

Norge og EFTA er i forhandlinger med Gulf Co-

operation Council (Bahrain, De forente arabiske emirater, Kuwait, Oman, Qatar og Saudi-Arabia) og med Peru og Colombia. Det er sannsynlig at disse forhandlingene vil lede til handelsavtaler i løpet av 2008. Høsten 2007 ble forhandlinger med Algerie lansert, og det er mulig at det også initieres forhandlinger med Albania i løpet av høsten. Videre tas det sikte på å initiere handelsavtaleforhandlinger med Ukraina så snart deres tiltredelsesforhandlinger i WTO er ferdig.

Norge har formannskapet for EFTAs tredjelandssamarbeid høsten 2007. Norge har signalisert at India og Russland vil prioriteres i formannskapsperioden. India og EFTA har påbegynt arbeidet med en forstudie som skal redegjøre for omfanget og potensialet av en eventuell handelsavtale. Studien skal etter planen gjennomføres i løpet av 2007. Russisk medlemskap i WTO regnes som en forutsetning for en handelsavtale med Russland. Fra norsk side vil det bli prioritert å styrke relasjonene mellom EFTA og Russland med tanke på en framtidig handelsavtale.

I juni 2007 møttes Norge og Kina for å starte arbeidet med en felles studie for å vurdere muligheten for bilaterale handelsavtaleforhandlinger. Forstudien kan være ferdig i løpet av 2007 og vil kunne bane vei for handelsavtaleforhandlinger i 2008. Asia er et satsingsområde for EFTA og Norge. Norge arbeider for å styrke relasjonene til Indonesia og Malaysia.

Som følge av at det inngås nye handelsavtaler, må nødvendige endringer foretas i hjemmelsgrunnlaget for tollreduksjoner mv. fastsatt i tolltariffens innledende bestemmelser. I tilfelle iverksettningstidspunktet for nye handelsavtaler faller i budsjettperioden, ber departementet om Stortingets fullmakt til å iverksette de tollmessige sider av avtalene, se forslag til vedtak II.

4.4.2 Forhandlinger med EU på landbruksområdet

Etter EØS-avtalen artikkel 19 skal avtalepartene med to års mellomrom gjennomgå vilkårene for handelen med basis landbruksvarer (melk, kjøtt, grønnsaker mv.) med sikte på en gradvis liberalisering. Forrige artikkel 19-avtale ble iverksatt 1. juli 2003. En ny runde med artikkel 19-forhandlinger mellom Norge og EU ble startet 3. mai 2006. Møtene med Kommisjonen som hittil har vært avholdt, har fokusert på gjennomgang av handelen med landbruksvarer samt drøfting av det tekniske grunnlaget for en videre forhandlingsprosess. Reelle forhandlinger er imidlertid ikke kommet i gang. Møtene vil fortsette høsten 2007.

4.4.3 Utvidelse av Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS)

Bulgaria og Romania undertegnet tiltredelsestraktaten til EU 25. april 2005 og ble medlemmer av EU 1. januar 2007. I henhold til EØS-avtalens artikkel 128 skal enhver europeisk stat som blir medlem av EU, søke om å bli part også i EØS-avtalen. Bulgaria og Romania søkte formelt om å bli part i EØS-avtalen i 2005. Forhandlinger om utvidelse av EØS ble innledet 5. juli 2006 og varte fram til 29. mars 2007. Avtalen ble parafert 14. mai 2007 og undertegnet 25. juli 2007. Utvidelsesavtalen vil først tre i kraft når den er ratifisert og godkjent av Fellesskapet og samtlige 30 stater i et utvidet EØS. Dette er en tidkrevende prosess. For å avhjelpe denne situasjonen, ble det inngått en avtale om midlertidig anvendelse av utvidelsesavtalen fra 1. august 2007.

Hovedformålet med utvidelsesavtalen var å gjøre bestemmelsene for økonomisk virksomhet og samkvem mellom de 25 EU-landene som var medlem før 1. januar 2007 og EØS/EFTA-landene, gjeldende også for de to nye EU-landene. Det innebærer at EØS-avtalens rettigheter og plikter anvendes i et utvidet EØS, med de tilpasninger og overgangsordninger som er avtalt mellom EU, Bulgaria og Romania og EØS/EFTA-landene. Forhandlingene ble begrenset til de spørsmålene som var nødvendige for å gjøre EØS-bestemmelsene gjeldende også i Bulgaria og Romania. De to hovedspørsmålene i forhandlingene var EØS/EFTA-landenes finansielle bidrag til sosial og økonomisk utjevning i et utvidet EU, og norsk og islandsk opprettholdelse av markedsadgangen for fisk og fiskeprodukter.

Ved at Bulgaria og Romania tiltrer EU, oppheves samtidig EFTA-landenes frihandelsavtaler med disse to landene. Det samme gjelder for de bilaterale landbruksavtalene inngått mellom Norge og disse landene.

4.4.4 EUs forslag om forhåndsvarsling ved inn- og utførsel av varer

Som ledd i kampen mot helse- og miljøfarer og terrorisme, ønsker Europakommisjonen å opprette en felles EU-strategi for risikoanalyser ved inn- og utførsel av varer over EUs yttergrenser. For å ivareta muligheten for forsvarlige risikovurderinger arbeider Kommisjonen med å innføre et system med forhåndsdeklarerer av varer før varene ankommer EUs yttergrenser. Kommisjonens mål er å iverksette forhåndsdeklarerer 1. juli 2009.

Sammen med de andre EFTA-landene har Norge overfor Kommisjonen understreket viktigheten av å søke pragmatiske løsninger for å hindre at kra-

vet om forhåndsdeklarerer blir en handelsbarriere i samhandelen mellom EU og EFTA-landene. Dette har Kommisjonen uttrykt forståelse for. Norge sendte i februar 2007 en formell anmodning til Kommisjonen om å starte drøftinger om en løsning for Norge. Det legges opp til at slike drøftinger vil finne sted høsten 2007.

4.4.5 Laksesaken i WTO

EU innførte anti-dumpingtiltak mot norsk laks 27. januar 2006. Dette etterfulgte de midlertidige anti-dumpingtiltakene mot norsk laks fra april 2005, som igjen avløste beskyttelsestiltak mot norsk laks iverksatt i 2004. EUs tiltak har ikke form av en antidumpingtoll, men fastsetter seks ulike minstepriser for forskjellige lakseprodukter. Dersom importprisen på laks synker under den fastsatte minsteprisen, vil forskjellen mellom de to ilegges som en avgift til EU.

Norge har gått til WTO-sak mot EU, da Norge anser antidumpingtiltakene for uberettigede. Tvisteløsningspanelets avgjørelse ble sendt partene 10. august 2007. Avgjørelsen er fortsatt ikke offentlig, men forventes publisert etter oversettelse som antas å foreligge 16. november 2007. Det løper deretter en ankefrist på 60 dager. Dersom panelets avgjørelse ankes til WTOs faste ankeorgan, vil endelig avgjørelse treffes i april 2008.

EU har i april 2007 startet en fornyet gjennomgang av antidumpingtiltakene. Det er foreløpig uklart hvilken innvirkning dette vil ha.

4.4.6 Kontroll av fiskeeksport til EU

Toll- og avgiftsdirektoratet har som en følge av kontrollaksjonen knyttet til eksport av fisk til EU, iverksatt reviderte retningslinjer for godkjente eksportører og bokføringsmessig atskillelse under regelverket i frihandelsavtalene. Europakommisjonen er gitt nødvendig orientering og saken er dermed avsluttet.

4.4.7 Revisjon av opprinnelsesreglene i Europa

Det har ikke vært noen større framdrift i arbeidet med revisjon av opprinnelsesreglene eller etablering av en opprinnelseskonvensjon i løpet av 2007. Europakommisjonen har imidlertid rettet en henvendelse til bl.a. EFTA-landene hvor det spørres om hvilken holdning disse statene har til en eventuell etablering av en egen konvensjon om felles regionale opprinnelsesregler. Dette forholdet vil bli nærmere vurdert og koordinert mellom EFTA-landene.

4.4.8 Middelhavskumulasjon

For å legge til rette for preferansetollbehandling i handelen mellom EFTA-land, EU-land og de landene rundt Middelhavet som er omfattet av Barcelona-prosessen, er det etablert et felles sett av opprinnelsesregler i frihandelsavtalene. Dette åpner for å benytte opprinnelsesprodukter fra ett land i en produksjonsprosess i et annet land, og likevel opprettholde muligheten for preferansetollbehandling (tollfrihet eller redusert toll) inn til et tredjeland som er omfattet av ordningen.

Opprinnelsesprotokollene i EØS-avtalen, EFTA-konvensjonen og i de andre aktuelle frihandelsavtalene er i løpet av 2006 og 2007 erstattet med nye protokoller (EuroMed-protokollene). De nye protokollene krever for slik kumulasjon at det er inngått likelydende avtaler med minst tre avtaleparter. Adgang for industri og næringsliv til faktisk å benytte seg av denne ordningen er iverksatt mellom Færøyene/Norge/Island/Sveits/EU, EFTA/EU/Israel, EFTA/EU/Tunisia samt EFTA/EU/Marokko.

Som følge av iverksatte frihandelsavtaler trer denne ordningen i kraft for henholdsvis Egypt og Libanon så snart de nødvendige notifikasjoner er gjennomført. I tillegg ventes denne middelhavskumulasjonen iverksatt mellom EU/EFTA/Tyrkia i løpet av 2007.

En slik utvidet form for kumulasjonsadgang blir iverksatt etter hvert som de formelle endringer av gjeldende avtaler blir gjennomført. Det samme vil gjelde etter hvert som nye frihandelsavtaler trer i kraft for aktuelle land.

Finansdepartementet har i tolltariffens innledende bestemmelser § 12 annet ledd fullmakt fra Stortinget til å gjennomføre de nødvendige tekniske endringene i opprinnelsesreglene i frihandelsavtaler inngått mellom Norge og fremmed stat eller gruppe av stater. Toll- og avgiftsdirektoratet foretar de nødvendige kunngjøringer overfor næringslivet.

4.4.9 Utvidelse av kumulasjonsområdet til å omfatte Vest-Balkan

EFTA-landene har siden frihandelsavtalene med Makedonia og Kroatia trådte i kraft, ønsket å etablere et system for diagonal kumulasjon mellom disse landene, EU og EFTA-landene, jf. St.prp. nr. 31 (2000–2001) og St.prp. nr. 4 (2001–2002). EFTA-landenes syn er også ved flere anledninger blitt presentert for Europakommisjonen og EUs medlemsland, samt for Middelhavslandene som er omfattet av Barcelona-prosessen.

Kommisjonen og EUs medlemsland har imidlertid vært tilbakeholdne med å inkludere Kroatia

og Makedonia i det europeiske kumulasjonssystemet. Men i oktober 2006 framla Kommisjonen planer om hvordan landene på Vest-Balkan på sikt kunne inkluderes i Middelhavskumulasjonen. Hovedtrekkene i Kommisjonens forslag var en totrinns løsning hvor diagonal kumulasjon først iverksettes mellom EU og landene på Vest-Balkan, unntatt Kosovo og Moldova. I neste trinn inkluderes Vest-Balkan i Middelhavskumulasjonen. EFTA-landene og Tyrkia fremmet ønske om å bli omfattet av det første trinnet, men dette ble avvist av Kommisjonen. I mars 2007 la Kommisjonen fram et revidert forslag. Dette forslaget gikk ut på å inkludere Vest-Balkan i Middelhavskumulasjonen så snart som mulig. I følge Kommisjonen kan en politisk beslutning om dette fattes i løpet av høsten 2007.

EFTA-landene anser at å inkludere Vest-Balkan som fullverdige partnere i Middelhavskumulasjonen vil være den beste løsningen på sikt. Dette kan imidlertid ta lang tid, da det krever endringer i alle opprinnelsesprotokollene knyttet til systemet. Dette innebærer at alle dagens partnere (42 land) må være enige om endringene i opprinnelsesprotokollene, samt at de endrede protokollene må gjennom de enkelte lands interne ratifikasjonsprosedyrer. Sammen med Tyrkia, Makedonia og Kroatia har derfor EFTA-landene argumentert for at det i mellomtiden kan etableres en kumulasjonssone mellom EU, Tyrkia, EFTA-landene, Makedonia og Kroatia – en såkalt SAP+ kumulasjon (Stabilisation Association Process+). En slik mellomløsning vil kunne gjennomføres ganske raskt ettersom alle involverte parter allerede er enig om at Vest-Balkan skal inkluderes i kumulasjonssystemet og det da vil være vesentlig færre avtaler som må endres. Det langsiktige målet vil imidlertid fremdeles være full integrering av Vest-Balkan i Middelhavskumulasjonen.

4.5 Forvaltning av tollregimet for landbruksvarer

Statens landbruksforvaltning forvalter importvernet for landbruksvarer med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser §§ 5 og 6, jf. kgl.res. 30. juni 1995 nr. 600 og forskrifter fastsatt med hjemmel i denne.

Tollsatser for bearbejdede jordbruksvarer (RÅK-varer) er underlagt et eget handelsregime hvor utgangspunktet er at tollsatsene skal utjevne forskjeller i prisene på råvarer som inngår i de bearbejdede varene.

Totalt ble det importert landbruksvarer for 25,1

mrd. kroner i 2006. Dette er en verdiøkning på om lag 12 pst. fra 2005. Av total import sto RÅK-varer (bl.a. bakervarer, sjokolade og sukkervarer) for om lag 5,9 mrd. kroner. Den totale tollbelastningen for landbruksimporten utgjorde 1,2 mrd. kroner i 2006.

Toll- og avgiftsdirektoratet har siden 1995 bistått Landbruks- og matdepartementet og Statens landbruksforvaltning (SLF) med en egen overvåkningsordning for import av visse varer fra utviklingsland (GSP-ordningen). Opprinnelig var om lag 400 varenummer i tolltariffen omfattet av overvåkningsordningen. Da farene for markedsforstyrrelser i 1998 ble ansett som små, ble 90 pst. av vareomfanget omdefinert. Direktoratet produserer og leverer månedlige standardrapporter til SLF som benyttes i vurderingen av markedsituasjonen. Overvåkningsordningen for de mest sensitive landbruksvarene administreres fremdeles av Toll- og avgiftsdirektoratet ved at det på søknad fra importører gis automatiske importlisenser.

Den interdepartementale arbeidsgruppen som har utredet mulighetene for å bedre markedsadgangen for utviklingslandene, har gått inn for å forenkle den eksisterende ordningen, se avsnitt 4.3. Det tas sikte på å gjennomføre de nødvendige endringer fra 1. januar 2008 ved at ordningen i sin nåværende form avvikles. Direktoratets overvåkningsforskrift oppheves og erstattes med et nytt rapporteringssystem der landbruksmyndighetene observerer faktisk import basert på løpende overføring av importdata fra TVINN-basen til SLF.

4.5.1 Administrative tollnedsettelse

Generelle tollnedsettelse gis i hovedsak på varer innenfor målprissystemet i jordbruksavtalen. Forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT) gir retningslinjer for hvordan tollnedsettelsene skal beregnes. Forskriften trådte i kraft 1. januar 2006 og erstattet forskrift med samme navn nr. 1315 fra 2000.

De materielle endringene er ikke så store fra tidligere forskrift. Imidlertid er systematikken i den nye forskriften tilpasset utkast til ny lov om toll og vareførsel. Endringen i systematikken skal bedre forskriftenes brukervennlighet. Videre har hjemler til tollnedsettelse som Statens landbruksforvaltning (SLF) tidligere har fått gjennom brev fra Landbruks- og matdepartementet, blitt nedfelt som nye forskriftsbestemmelser i selve forskriften (for eksempel gjelder dette potet, såfrø og såkorn og generelle tollnedsettelse på enkelte bærslag).

Forskriften utgjør en viktig del av importvernet for landbruksvarer. De ordinære tollsatsene er fast-

satt i tolltariffen. Disse kan fravikes gjennom internasjonale avtaler om tollpreferanse for varer med en spesifikk opprinnelse. Tolltariffens satser vil kunne nedsettes der SLF er gitt fullmakt til dette.

Fra og med 1. januar 2006 er det i tillegg i vedlegg 8 til forskriften listet opp noen vareslag utenfor målprissystemet som skal ha generelle tollnedsettelse i perioder av året. Generelle tollnedsettelse gjøres gjeldende for alle som importerer i perioden. De generelle tollnedsettelsene omfatter ett eller flere varenumre i tolltariffen. Informasjon om de generelle tollnedsettelsene blir lagt ut som nyhet på Statens landbruksforvaltnings nettsted, www.slf.dep.no, der interesserte kan abonnere på nyheter. I 2006 ble det gitt 261 generelle tollnedsettelse.

Individuelle tollnedsettelse kan gis til bedrifter eller personer etter søknad. Adgang til å gi tollnedsettelse er regulert i ulike forskrifter, se spesifisering i tabell 2.1 i vedlegg 2, som alle er hjemlet i tolltariffens innledende bestemmelser. Tollnedsettelsene gis for et bestemt vareslag i en gitt periode, vanligvis med gyldighet ut kalenderåret. Nivået på den nedsatte toll avhenger bl.a. av hvilket produkt det gis tollnedsettelse for og det innenlandske prisnivået på tilsvarende produkt. SLF innvilget 3617 individuelle tollnedsettelse i 2006.

Importtillatelse for tollkvoter gis i utgangspunktet til norskregistrerte foretak etter søknad. Foretaket må innvilges kvote før tillatelse kan utstedes. Kvotene er regulert i forskrifter som forvaltes av SLF. Innenfor kvoteordningene er tollsatsene faste, med unntak for korn, råvarer til kraftfôr og reinsdyrkjøtt. SLF innvilget 1782 importtillatelse i 2006 under disse ordningene.

4.5.2 Fordeling av tollkvoter

Statens landbruksforvaltning (SLF) forvalter en rekke tollkvoter for landbruksvarer. Disse er dels fastsatt i internasjonale avtaler, dels hører de under tollpreferanseordningen for utviklingsland (GSP) og dels av andre nasjonalt fastsatte kvoter. Kvotene er hjemlet i ulike forskrifter og årlige brev fra Landbruks- og matdepartementet. Toll- og avgiftsdirektoratet forvalter 5 tollkvoter for tollfri innførsel fra EU hvor importmengden er fastsatt i verdi. Disse tollkvotene fordeles fortløpende etter søknadstidspunkt ved tolldeklarerung i TVINN-systemet.

Kvotene som fordeles av SLF er tollfrie, eller har en redusert tollsats i forhold til de ordinære tollsatsene. De fleste tollkvotene fordeles ved auksjon. Prisen som betales for en kvote ved auksjonering, kommer i tillegg til en eventuell tollsats på kvoten. Kvoteprisen vil variere avhengig av etterspørselen i markedet. De tollkvotene som ikke auksjoneres,

fordeles i hovedsak ut fra historisk import eller etter søknadstidspunkt.

Auksjon som fordelingsmetode for importkvoter tilfredsstiller kravet om likebehandling av markedsaktørene. Auksjonene gjennomføres på internett, noe som sikrer en åpen prosess der alle interessenter, forutsatt at de er registrerte firmaer i Norge, kan være med og der resultatet av auksjonen umiddelbart blir tilgjengelig for alle. Inntektene fra auksjon av tollkvoter i 2006 utgjorde 116 mill. kroner, mens det i 2005 var inntekter på 79 mill. kroner. Auksjonsprovenyet tilfaller statskassen i sin helhet. Budgivere som får tilslag ved auksjonen, må innbetale auksjonsbeløpet før de kan bruke importrettigheten (kvoteandelen). Den enkelte aktørs andel av kvoten er omsettelig. Den faktiske utnyttelse av de enkelte kvotene varierer imidlertid sterkt og avspeiler markedssituasjonen for produktet det enkelte år, se tabell 2.2 i vedlegg 2.

4.5.3 Fastsettelse av tollsatser for bearbeidede jordbruksvarer

For bearbeidede jordbruksvarer, hvor det gjennom inngåtte frihandelsavtaler ikke er satt en spesifikk tollsats, verditollsats eller tollsats på grunnlag av standardresept, fastsetter Statens landbruksforvaltning (SLF) tollsatsen på grunnlag av råvareinnhold. Tollsatsen beregnes ut fra råvareinnholdet i den enkelte vare og er basert på innmeldte råvaredeklarasjoner fra importører. I 2006 ble det fastsatt 6 728 slike tollsatser overfor enkeltimportører. Tollsatser for enkeltimportører har gyldighet utover det enkelte år. Det var registrert 41 724 slike tollfastsettelser i SLFs database ved utgangen av 2006, noe som er en økning på rundt 10 pst. fra året før.

4.5.4 Tollvernet for korn

Forvaltningen av tollvernet for korn, mel og kraftfôr består både av administrering av tollkvoter (matkorn, oljefrø og karbohydratråvarer til kraftfôr) og administrering av generelle tollnedsettelse (matmel, proteinråvarer og fett til kraftfôr).

Det kan fastsettes kvoter til redusert toll etter bestemmelsene i forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer § 22. Kvoteimporten skal supplere den norske avlingen og fastsettes slik at markedsbalanse kan oppnås. En markedsmessig balanse oppnås ved at forbruk av mat- og fôrkorn tilsvare summen av norsk produksjon og supplerende import av henholdsvis matkorn og karbohydratråvarer til kraftfôr, og ved at omsetningen kan skje til de priser som er avtalt i jordbruksavtalen. Kvotenes stør-

relse fastsettes på bakgrunn av årlige prognoser for norsk produksjon og forbruk, samtidig som det tas hensyn til forventet tollfri import fra minst utviklede landene (MUL). Norske Felleskjøp har som markedsregulator ansvaret for løpende å utarbeide prognoser. Kvotene fordeles ved auksjon.

Import av korn, mel og kraftfôr fra MUL har, (i henhold til forskrift 27. juni 2002 nr. 826 om sikkerhetsmekanisme og overvåkningssystem for toll- og kvotefri import av korn, mel og kraftfôr fra minst utviklede land (MUL)), vært toll- og kvotefri siden 1. juli 2002. Under den norske GSP-ordningen er det etablert en særskilt sikkerhetsmekanisme for denne importen. Det ble i sesongen 2005/2006 ikke importert varer innenfor denne ordningen.

4.6 Regelverksendringer

4.6.1 Tollregelverksprosjektet

En ny toll- og vareførselslov, til erstatning for gjeldende tollov 10. juni 1966 nr. 5, ble fremmet i Ot.prp. nr. 58 (2006–2007). Den nye loven vil innebære en lovstrukturell forenkling og lovteknisk modernisering av tollretten.

4.6.2 Utenlands bearbeiding av landbruksvarer

En ny forskrift om tollnedsettelse for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet trådte i kraft 1. juli 2007. Myndigheten til å fastsette tollsatser etter denne forskriften er lagt til Statens landbruksforvaltning. Etter forskriften kan norske landbruksvarer som bearbeides i utlandet tilbakeføres tollfritt til Norge. Andelen utenlandske råvarer som tilføres det bearbeidede produktet i utlandet, skal pålegges ordinær landbrukstoll. Forskriften erstatter forskrift 20. juni 2005 nr. 663 om tollnedsettelse for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet.

Kjøtt, kjøttvarer og meierivarer er varegrupper av særlig viktighet for norsk landbruk og næringsmiddelindustri. Landbruks- og matdepartementet har derfor i forskriften lagt opp til å regulere den utenlandske bearbeidingen av disse varegruppene gjennom årlige kvoter. For RÅK-varer og andre basis landbruksvarer enn kjøtt, kjøttvarer og meierivarer skal eksisterende ordning i hovedsak videreføres.

De årlige kvotene er fastsatt til henholdsvis 1 080 tonn for kjøtt, 5 520 tonn for kjøttvarer og 3 120 tonn for meierivarer. Kvotene vil bli fordelt ved auksjon. For å sikre bedriftene forutsigbarhet, legger forskriften opp til å fordele kvotene med gyl-

dighet for inntil tre år av gangen. Første auksjon ble holdt i september 2007 og gjaldt kvotefordelingen for perioden 1. januar 2008 til 31. desember 2010. En samlet kvote for tre år ble da fordelt. For å sikre kontinuitet i overgangsperioden mellom gammel og ny ordning, videreføres hovedelementene i gjeldende regelverk for kjøtt, kjøttvarer og meierivarer ut 2007.

For øvrig er forskriften endret ved at det er innført en formålsbestemmelse og en dispensasjonsbestemmelse. Videre er adgangen til å avslå en søknad presisert til også å omfatte situasjoner som kan medføre vesentlige økonomiske skadevirkninger for næringsmiddelindustrien. Forskriften åpner også for tollnedsettelse ved prøveproduksjon av kjøtt, kjøttvarer og meierivarer i utlandet.

4.7 Endringer i tolltariffen

4.7.1 Endring av den internasjonale HS-konvensjonen

Den norske tolltariffen er i likhet med de fleste andre lands tolltariffer basert på Konvensjonen om Det harmoniserte system (HS) for beskrivelse og koding av varer. Konvensjonen inneholder en tollnomenklatur, den såkalte HS-nomenklaturen. Konvensjonen er tiltrådt av Norge, jf. omtale i St.prp. nr. 66 (1986–87). Norsk tolltariff basert på nevnte nomenklatur ble tatt i bruk 1. januar 1988. Konvensjonen, som tidligere er endret i 1992, 1996, 2002 og sist i 2007, er pr. 1. august 2007 tiltrådt av 131 parter, herunder EU. Dette innebærer at mer enn 98 pst. av verdenshandelen klassifiseres i overensstemmelse med HS-nomenklaturen. De endringer som ble gjennomført pr. 1. januar 2007 var den tredje store revisjonen av Det harmoniserte system siden iverksettingen, og omfattet 354 sett med endringer. De nødvendige justeringer er foretatt i den norske tolltariffen for 2007, og foreligger som trykksak og på nett i norsk og engelsk versjon. Med unntak av mindre justeringer, foreligger det ikke endringer i HS-konvensjonen for 2008.

4.7.2 Nye oppdelinger i tolltariffen

Egne varenummer for storfekjøtt

Norsk produksjon av storfekjøtt, sammen med import innenfor kvotene (WTO og Namibia/Botswana), dekker i de fleste år etterspørselen i det norske markedet. I 2007 er det imidlertid underdekning for storfekjøtt i det norske markedet, og det har

derfor vært innført generelle tollnedsettelse for hele/halve skrotter, kvarte skrotter (forparter og bakparter fra samme dyr) og kvarte skrotter (bakparter) i perioden fra 23. april til 30. september.

I gjeldende tolltariff er bakparter av storfe (kvarte skrotter) hvor slagside og sidebein er tatt bort, ikke omfattet av samme varenummer som hele bakparter, og følgelig ikke omfattet av de nevnte tollnedsettelsene. Dette foreslås endret ved at slike bakparter gis nytt varenummer. Konsekvensene av endringene antas å være til fordel for næringsmiddelindustrien og vil ikke få større konsekvenser for forbrukerne. Landbruksmyndighetene har utarbeidet et forslag til definisjon til bruk for klassifisering i tolltariffen. Det vises til forslag til vedtak punkt I B samt vedlegg 3.

Egne varenummer for visse næringsmidler «til dyrefôr»

Statens landbruksforvaltning (SLF) har registrert en økende interesse fra fôrindustrien når det gjelder import av råvarer omfattet av vareomfanget i Protokoll 3 til EØS-avtalen. Det foreslås å splitte varenumrene 19.04.1099 og 21.06.1000 i «til dyrefôr» og «ellers», fordi dette vil gi større muligheter for oppfølging og kontroll når det gjelder fastsettelse av prisutjevning på den delen av importen som skal inngå i kraftfôrproduksjon eller benyttes til dyrefôr. Det vises til forslag til vedtak I B samt vedlegg 3.

4.7.3 Tekniske endringer i tolltariffen

I Stortingets plenarvedtak om tollavgifter for budsjettåret 2007 er Finansdepartementet gitt fullmakt til å innarbeide nye tekniske endringer i tolltariffen. Også for budsjetterminen 2008 kan det være behov for endringer, blant annet som følge av at det oppdages feil som må rettes opp, eller at ord og uttrykk bør endres for å gjøre tolltariffen mer korrekt og entydig i forhold til den engelske og franske originalteksten. Felles for de aller fleste tekniske endringene er at de ikke, eller kun i helt ubetydelig grad, vil innvirke på varens tollbelastning. For å imøtekomme det praktiske behovet for justeringer og for å forenkle saksbehandlingen, ber departementet også i år om fullmakt til å iverksette slike tekniske endringer. Det vises til forslag til vedtak punkt III.

5 Fordelingsvirkninger av skatte- og avgiftsopplegget for 2008

5.1 Innledning

Regjeringen ønsker å motvirke store forskjeller i inntekt og forbruksmuligheter. De med høye inntekter og store formuer bør bidra mer til fellesskapet gjennom skattesystemet.

Skatt er ett av flere virkemidler for å utjevne inntektsforskjeller og bedre situasjonen for dem med lave inntekter. Bruken av skattesystemet i fordelingspolitikken må ses i sammenheng med innsatsen på andre områder. Direkte støtteordninger er ofte mer målrettede enn skattesystemet for å tilgodese bestemte vanskeligstilte grupper (lavinntektsgrupper, uføre, enslige forsørgere mv.) eller husholdninger som befinner seg i bestemte livsfaser (småbarnsfamilier, studenter, pensjonister mv.).

En effektiv omfordeling av inntekt via skattesystemet forutsetter at alle inntekter skattlegges. Dersom skattepliktig inntekt ikke samsvarer med faktisk inntekt, svekkes den reelle omfordelingen av inntekt mellom personer på ulike inntektsnivåer. Svakt begrunnede fradragordninger, særregler og mangelfulle skattegrunnlag vil i mange tilfeller be- gunstige grupper med høye inntekter.

Den progressive skattleggingen av arbeids- og pensjonsinntekter gjennom toppskatt og bunnfradrag bidrar til omfordeling av inntekt. I kapitalbeskatningen av personer er det lagt vekt på at alle kapitalinntekter skal være skattepliktige uten spesielle fradrag. Kapitalbeskatningen har likevel et progressivt element i formuesskatten, som både har bunnfradrag og en progressiv satsstruktur. Formuesskatten virker også inntektsomfordelende i den forstand at det er sterk samvariasjon mellom formue, herunder boligformue, og inntekt.

Fordelingspolitikk via avgiftssystemet vil normalt være mindre treffsikkert enn via direkte skatter. Det er vanligvis bedre å rette fordelingspolitikken direkte mot forskjeller i inntekt enn mot forbruk av spesielle varer og tjenester. Avgiftssystemet har derfor en mindre sentral rolle i fordelingspolitikken enn de direkte skattene.

I avsnitt 5.2 presenteres statistikk over inntekts- og formuesfordelingen samt progressiviteten i dagens skattesystem. I avsnitt 5.3 presenteres fordelingsvirkninger av Regjeringens forslag til skatte-

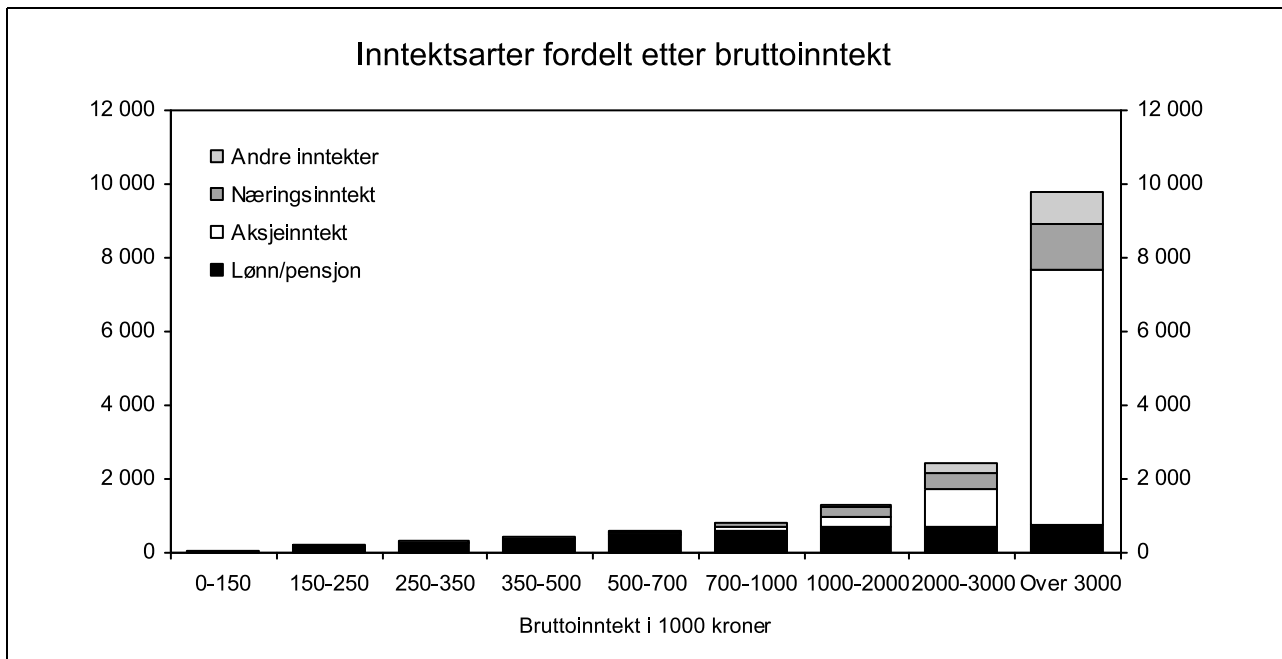
opplegg for 2008. I avsnitt 5.4 gjøres det rede for hvordan forslaget til skatte- og avgiftsendringer for 2008 slår ut i levekår og forbruksmuligheter.

5.2 Inntekts- og formuesfordelingen og skattesystemets progressivitet

Som følge av at ulike inntektsarter og formuesobjekter skattlegges ulikt, har sammensetningen av inntekt og formue i befolkningen betydning for hvordan endringer i skattesystemet påvirker fordelingen.

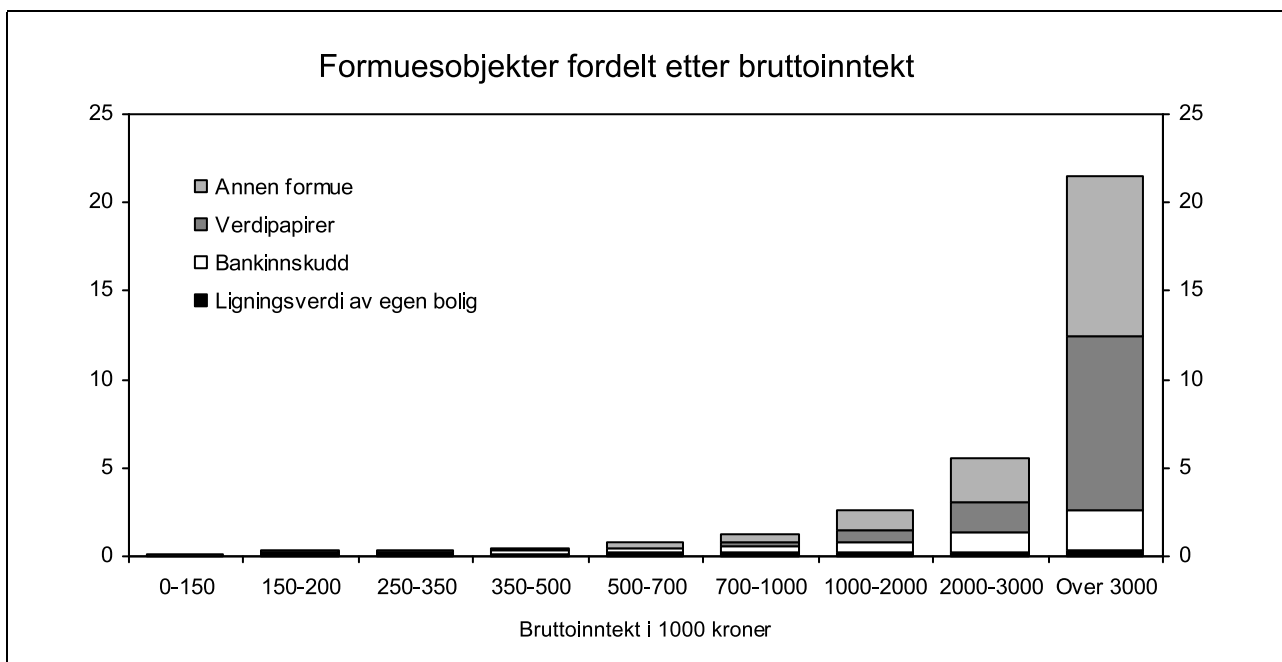
Figur 5.1 viser hvordan ulike inntektsarter i gjennomsnitt fordeler seg etter bruttoinntekt. Tallet er basert på selvangivelsesstatistikken for 2005. Sammensetningen av inntekt er vesentlig annerledes for personer med over 1 mill. kroner i bruttoinntekt enn for personer med lavere inntekter. Mens personer med lavere inntekter først og fremst har lønns- og pensjonsinntekt, domineres de høyere inntektene av nærings- og kapitalinntekter og særlig aksjeinntekter. Dette bildet er trolig noe forsterket av de store utbyttene i 2005 som følge av tilpasninger til skattereformen.

Det er skjevfordelingen av formue som gir opphav til de største inntektsforskjellene. Figur 5.2 viser hvordan ligningsverdien av ulike formueskomponenter fordeler seg etter bruttoinntekt. Figuren viser at det er sterk samvariasjon mellom skattemessig bruttoformue og bruttoinntekt. Bruken av skattemessige verdier gjør imidlertid at formuen undervurderes i figuren ettersom enkelte formuesobjekter verdsettes vesentlig lavere enn reelle verdier. Særlig er ligningsverdiene av bolig fastsatt langt lavere enn markedsverdiene, og avviket mellom ligningsverdi og markedsverdi er i gjennomsnitt størst for boliger med høye markedsverdier.

Figur 5.1 Inntektsarter fordelt etter bruttoinntekt. 2005. Tusen kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå (selvangivelsesstatistikken 2005) og Finansdepartementet.

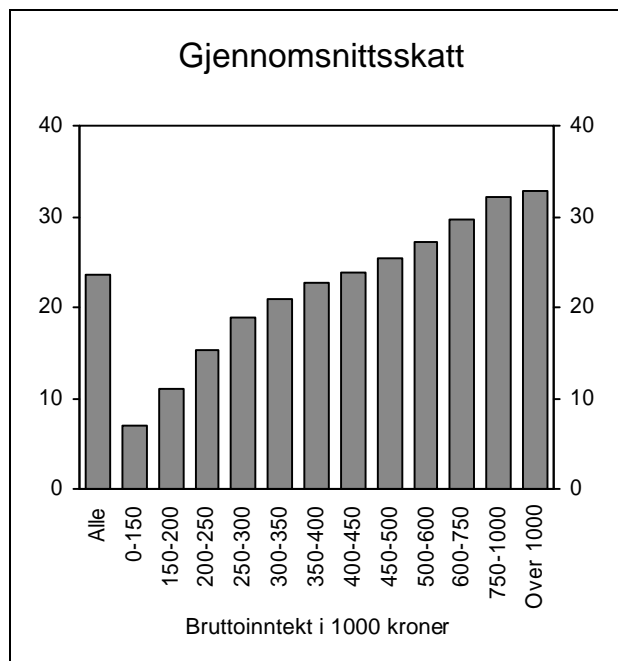
Figur 5.2 Ligningsverdier av formuesobjekter fordelt etter bruttoinntekt. 2005. Mill. kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå (selvangivelsesstatistikken 2005) og Finansdepartementet.

Figur 5.3 gir et bilde på hvordan skattebyrden (skatt som andel av bruttoinntekt) er fordelt mellom personer på ulike inntektsnivå. Figuren viser at skattesystemet er progressivt, dvs. at gjennomsnittsskatten øker med inntekten. Progressiviteten er sterkere for lavinnteksgrupper enn for høyinnteksgrupper.

5.3 Fordelingsvirkninger av skatteopplegget for 2008

Regjeringens forslag til skatteopplegg for 2008 vil styrke omfordelingen og bidra til at de med størst skatteevne betaler mer til fellesskapet. Dette skyldes at de foreslåtte lettelsene treffer bredt, mens

Figur 5.3 Skatt som andel av bruttoinntekt, lønnsjusterte 2007-regler. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

skatteskjerpelsene i hovedsak vil berøre få personer med relativt høy skatteevne. Spesielt gjelder dette endringene i formuesskatten.

Formuesskattens fordelingsegenskaper er i dag svekket fordi formuesobjekter verdsettes ulikt. Regjeringen foreslår derfor å fjerne aksjerabatten. Det foreslås også å øke ligningsverdiene av bolig, fritidseiendom og annen fast eiendom utenom landbrukseiendom og kraftverk for å ta hensyn til siste års prisstigning, jf. avsnitt 2.2.4. Provenyet benyttes til å øke bunnfradraget i formuesskatten med 130 000 kroner til 350 000 kroner for enslige og med 260 000 kroner til 700 000 kroner for ektepar. Regjeringen har dermed økt bunnfradraget samlet med om lag 200 000 kroner for enslige og 400 000 kroner for ektepar siden 2005.

Tabell 5.1 viser gjennomsnittlig endring i skatt som følge av Regjeringens forslag til skatteopplegg for 2008, fordelt etter bruttoinntekt. Enkelte av de foreslåtte endringene er ikke inkludert i tabellen, jf. senere omtale.

Beregningene viser at fordelingsprofilen er styrket med forslaget til skatteopplegg for 2008 sammenliknet med lønnsjusterte 2007-regler. De med bruttoinntekt under 1 mill. kroner får i gjennomsnitt uendret eller redusert skatt, mens personer med over 1 mill. kroner i bruttoinntekt i gjennomsnitt får en betydelig skjerpelse.

Den tydelige fordelingsprofilen av forslaget skyldes først og fremst endringene i formuesskatten. Personer med lave og midlere bruttoinntekter

Boks 5.1 Skattemodellene LOTTE og LOTTE-Konsum

Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE, tar utgangspunkt i et representativt utvalg selvangivelser for personlige skattytere. Datagrunnlaget for modellen er et utvalg fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger for 2005 (IF-05). Tidligere omfattet inntekts- og formuesundersøkelsen kun et utvalg av befolkningen, men fra og med 2005 er undersøkelsen fulltallig. Dette har gjort det mulig å utvide utvalget i LOTTE betydelig. Materialet er framskrevet til 2008 ved at de fleste inntekts- og fradragsposter er justert med anslått lønnsvekst pr. normalårsverk i perioden. Antallet lønnstakere og selvstendig næringsdrivende er oppjustert fra 2005 til 2008 med anslått økning i antall normalårsverk. Alle grenser og fradrag for 2007 er justert med en anslått lønnsvekst på 5,0 pst.

I inntektsstatistikken for husholdninger inngår opplysninger om skattefrie inntekter som stipend, bostøtte og sosialhjelp. I tillegg foreligger det opplysninger om husholdningssammensetning. En husholdning omfatter her alle personer som bor og spiser minst ett måltid om dagen sammen (kostholdning).

I LOTTE-Konsum kan en beregne hvordan husholdningene påvirkes av avgiftene. Modellen beregner forbruksmønster, prisindekser og levestandard for husholdningene, og kan eksempelvis anslå fordelingsvirkningen av å endre merverdiavgiften. Gjeldende avgiftssatser er justert med anslått prisvekst fra 2007 til 2008 på 2,6 pst.

Beregningene i LOTTE og LOTTE-Konsum er usikre, bl.a. som følge av at de bygger på utvalg, at datamaterialet skjønsmessig er framskrevet til 2008, og at de bygger på usikre beregninger av prisvirkningene. Modellene er statiske, dvs. at de ikke tar hensyn til eventuelle tilpasninger over tid som følge av forslagene til regelendringer. Ikke alle inntekter og andre kilder til forbruk fanges opp av selvangivelsene som ligger til grunn for beregningene. Det kan derfor være avvik mellom en persons faktiske forbruksmuligheter og det statistikken gir uttrykk for.

får i gjennomsnitt redusert eller om lag uendret formuesskatt, mens de med høyere inntekter får en skjerpelse. Dette skyldes at fjerningen av aksjerabatten først og fremst rammer personer med høy inntekt, mens en økning i bunnfradraget kommer alle med skattepliktige formuer til gode. Mange med relativt små skattepliktige formuer, herunder pensjonister som i stor grad har formuen plassert i bankinnskudd, vil slippe formuesskatt. Om lag 180 000 (16 pst.) færre personer vil betale formuesskatt med forslaget, herunder om lag 90 000 pensjonister.

I tabellen er endringen i formuesskatt fordelt på alle personer. Om lag to tredeler av skattyterne betaler i dag ikke formuesskatt. Dersom man ser på endringen i formuesskatt kun for dem som blir berørt, innebærer forslaget i gjennomsnitt en lettelse på mellom 300 og 600 kroner for personer med bruttoinntekt under 600 000 kroner. For formuesskattytere med bruttoinntekt i intervallet 600 000–750 000 kroner innebærer forslaget i gjennomsnitt om lag uendret formuesskatt, mens de med bruttoinntekt mellom 750 000 kroner og 1 mill. kroner i gjennomsnitt får en skjerpelse på 500 kroner. Formuesskattytere med bruttoinntekt i intervallene 1–2 mill. kroner, 2–3 mill. kroner og over 3 mill.

kroner, får en gjennomsnittlig skatteøkning på hhv. om lag 2 500 kroner, 8 200 kroner og 32 600 kroner.

I tillegg til endringene i formuesskatten foreslår Regjeringen også andre endringer som i gjennomsnitt gir netto lettelse på de fleste inntektsnivåene. Dette gjelder bl.a. økt foreldrefradrag, økt fradrag for fagforeningskontingent og innføringen av en ny individuell pensjonsordning.

Tabellene 5.2–5.4 illustrerer fordelingsvirkningene av forslaget for de sosioøkonomiske gruppene lønnstakere, trygdede og selvstendig næringsdrivende. Noe forenklet kan man si at alle personer over 17 år er plassert i en sosioøkonomisk gruppe avhengig av om hovedinntekten består av hhv. lønn, trygd eller næringsinntekt.

Lønnstakere er den klart største sosioøkonomiske gruppen og utgjør nesten 55 pst. av alle personer over 17 år, jf. tabell 5.2. Fordelingsvirkningene for lønnstakere er forholdsvis lik som for hele befolkningen, med uendret eller redusert skatt i gjennomsnitt for dem med bruttoinntekt under 1 mill. kroner, og betydelige skjerpelser for dem med høyere inntekt.

Trygdede utgjør om lag 28 pst. av befolkningen (17 år og eldre), jf. tabell 5.3. Denne gruppen om-

Tabell 5.1 Gjennomsnittlig endring i skatt i ulike intervaller for bruttoinntekt.¹ Skatteopplegget for 2008 sammenliknet med lønnsjusterte 2007-regler (referansesystemet). Alle personer 17 år og eldre. Kroner

Bruttoinntekt (tusen kroner)	Antall personer	Gjennomsnittlig skatt i referansesystemet for 2008	Herav endring med forslaget.		Gjennomsnittlig skatt Prosent	Endring i gjennomsnittlig skatt. Prosentpoeng
			Endring i skatt i formuesskatt ²			
0–150	745 000	5 700	0	-100	6,9	0,0
150–200	398 000	19 200	-100	-200	10,9	-0,1
200–250	387 000	34 200	-200	-200	15,1	-0,1
250–300	387 000	51 700	-300	-200	18,7	-0,1
300–350	404 000	68 300	-300	-200	20,9	-0,1
350–400	374 000	84 600	-300	-100	22,5	-0,1
400–450	295 000	100 700	-300	-100	23,7	-0,1
450–500	207 000	120 300	-400	-100	25,3	-0,1
500–600	234 000	148 200	-400	-100	27,2	-0,1
600–750	151 000	196 600	-300	0	29,5	0,0
750–1000	100 000	273 700	-200	200	32,1	0,0
1000–2000	67 000	441 800	900	1 400	34,2	0,1
2000–3000	9 000	803 700	5 800	6 200	33,6	0,2
Over 3000	10 000	2 301 500	27 100	27 700	31,4	0,4
Alle	3 768 000	82 300	-100	0	23,6	0,0

¹ Omfatter ikke avgiftsendringer. Avrundet til nærmeste 100 kroner.

² For ektefeller, som lignes felles for formue og får doble bunnfradrag, blir formuesskatteendringen fordelt etter ektefellenes andel av samlet formue.

fatter bl.a. alders- og uførepensjonister samt enslige forsørgere med overgangsstonad. Det store flertallet av trygdede får lettelse med Regjeringens forslag. Dette skyldes i stor grad at mange pensjonister betaler formuesskatt, og at økningen i bunnfradraget i formuesskatten får større betydning for denne gruppen enn de foreslåtte grunnlagsutvidelsene. Antallet pensjonister som betaler formuesskatt, anslås å gå ned med 20 pst. Samlet reduseres formuesskatten for pensjonister med om lag 230 mill. kroner. Utover endringene i formuesskatten gir Regjeringens forslag enkelte skjerpelser for denne gruppen. Dette skyldes at særfradraget for alder og uførhet holdes nominelt uendret, og at formuestillegget i skattebegrensningsregelen øker. Formuestillegget i skattebegrensningsregelen øker fordi nedre grense holdes nominelt uendret samtlig som formuesskattegrunnlaget utvides.

Selvstendig næringsdrivende utgjør om lag 4 pst. av befolkningen (17 år og eldre), jf. tabell 5.4. Forslaget innebærer i gjennomsnitt uendret eller redusert skatt for selvstendig næringsdrivende med bruttoinntekt under 500 000 kroner, og økt skatt for dem med høyere inntekter. Selvstendig næringsdrivende med middels høye inntekter får gjennomgående noe større skjerpelser enn andre personer på samme inntektsnivå. Dette skyldes bl.a. den foreslåtte økningen i trygdeavgiften for næringsinntekt utenom primærnærings, som må ses i sammenheng med de bedre trygderettighetene for denne gruppen. Økt nedre grense i jordbruksfradraget vil gi lettelse til dem med lave inntekter.

Tabell 5.2 Gjennomsnittlig endring i skatt for lønnstakere i ulike intervaller for bruttoinntekt.¹ Skatteopplegget for 2008 sammenliknet med lønnsjusterte 2007-regler (referansesystemet). Alle personer 17 år og eldre. Kroner

Bruttoinntekt (tusen kroner)	Antall personer	Gjennomsnittlig skatt i referansesystemet for 2008	Herav endring med forslaget.		Gjennomsnittlig skatt prosent	Endring i gjennomsnittlig skatt. Prosentpoeng
			Endring i skatt	i formuesskatt ²		
0–150	27 000	21 200	0	0	15,3	0,0
150–200	107 000	27 500	-100	0	15,5	-0,1
200–250	152 000	39 900	-200	-100	17,6	-0,1
250–300	221 000	54 900	-300	-100	19,7	-0,1
300–350	305 000	69 600	-300	-100	21,3	-0,1
350–400	314 000	84 800	-400	-100	22,5	-0,1
400–450	258 000	100 700	-400	-100	23,7	-0,1
450–500	183 000	120 100	-400	-100	25,3	-0,1
500–600	205 000	148 600	-500	-100	27,2	-0,1
600–750	131 000	197 800	-500	0	29,7	-0,1
750–1000	84 000	276 400	-400	200	32,4	-0,1
1000–2000	52 000	447 800	500	1 300	35,0	0,0
2000–3000	6 000	847 000	5 400	6 400	35,6	0,2
Over 3000	5 000	2 378 500	31 400	32 500	34,2	0,4
Alle	2 049 000	115 400	-200	100	25,8	-0,1

¹ Omfatter ikke avgiftsendringer. Avrundet til nærmeste 100 kroner.

² For ektefeller, som lignedes felles for formue og får doble bunnfradrag, blir formuesskatteendringen fordelt etter ektefellenes andel av samlet formue.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tabell 5.3 Gjennomsnittlig endring i skatt for trygdede i ulike intervaller for bruttoinntekt.¹ Skatteopplegget for 2008 sammenliknet med lønnsjusterte 2007-regler (referansesystemet). Alle personer 17 år og eldre. Kroner

Bruttoinntekt (tusen kroner)	Antall personer	Gjennom- snittlig skatt i referanse- systemet for 2008	Herav endring		Gjennom- snittlig skatt med forslaget. Prosent	Endring i gjennom- snittlig skatt. Prosentpoeng
			Endring i skatt i	formuesskatt ²		
0–150	230 000	7 700	-100	-200	6,2	-0,1
150–200	256 000	15 600	-200	-300	8,8	-0,1
200–250	217 000	29 600	-200	-300	13,1	-0,1
250–300	150 000	46 200	-300	-400	16,8	-0,1
300–350	84 000	62 300	-300	-400	19,2	-0,1
350–400	47 000	80 200	-300	-400	21,4	-0,1
400–450	26 000	97 200	-300	-400	22,9	-0,1
450–500	15 000	115 600	-200	-300	24,4	0,0
500–600	15 000	140 700	-200	-200	25,9	0,0
600–750	9 000	181 100	200	300	27,4	0,0
750–1000	5 000	248 700	700	700	29,2	0,1
Over 1000	6 000	789 700	10 200	10 100	30,8	0,4
Alle	1 059 000	39 800	-100	-200	16,2	-0,1

¹ Omfatter ikke avgiftsendringer. Avrundet til nærmeste 100 kroner.

² For ektefeller, som lignes felles for formue og får doble bunnfradrag, blir formuesskatteendringen fordelt etter ektefellenes andel av samlet formue.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Tabell 5.4 Gjennomsnittlig endring i skatt for selvstendig næringsdrivende i ulike intervaller for bruttoinntekt.¹ Skatteopplegget for 2008 sammenliknet med lønnsjusterte 2007-regler (referansesystemet). Alle personer 17 år og eldre. Kroner

Bruttoinntekt (tusen kroner)	Antall personer	Gjennom- snittlig skatt i referanse- systemet for 2008	Herav endring		Gjennom- snittlig skatt med forslaget. Prosent	Endring i gjennom- snittlig skatt. Prosentpoeng
			Endring i skatt i	formuesskatt ²		
0–150	6 000	20 400	-200	-200	16,9	-0,2
150–200	12 000	33 700	-200	-200	19,1	-0,1
200–250	14 000	47 500	-200	-200	21,0	-0,1
250–300	14 000	63 000	-200	-100	22,9	-0,1
300–350	14 000	77 900	-200	-300	23,9	-0,1
350–400	13 000	95 200	-100	-200	25,4	0,0
400–450	10 000	109 900	0	-200	25,9	0,0
450–500	9 000	130 000	0	-200	27,4	0,0
500–600	13 000	152 000	200	-200	27,8	0,0
600–750	11 000	195 800	300	-100	29,4	0,0
750–1000	10 000	265 700	500	0	31,0	0,1
1000–2000	10 000	432 100	1 200	600	32,4	0,1
2000–3000	2 000	709 500	2 300	1 600	29,7	0,1
Over 3000	3 000	2 118 900	12 200	12 300	28,3	0,2
Alle	143 000	187 000	400	200	28,0	0,1

¹ Omfatter ikke avgiftsendringer. Avrundet til nærmeste 100 kroner.

² For ektefeller, som lignes felles for formue og får doble bunnfradrag, blir formuesskatteendringen fordelt etter ektefellenes andel av samlet formue.

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Beregningene knyttet til de samlede skatteendringene er utført på Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE. Modellen er basert på et utvalg skattytere fra Inntektsstatistikken for husholdninger for 2005, framført til 2008. Dette innebærer at beregningene er usikre, jf. boks 5.1 for en nærmere beskrivelse av LOTTE-modellen.

Regjeringen foreslår også enkelte skatteendringer som ikke kan analyseres i LOTTE-modellen. Dette gjelder bl.a. forslagene om innstramming i 80-prosentregelen og endringer i rederibeskatningen. Begge forslagene vil berøre relativt få, svært velstående skattytere.

Innstrammingen i 80-prosentregelen vil ha svært gode fordelingsvirkninger. Selv en person med svært lav alminnelig inntekt, må i dag ha en betydelig formue for å få nedsatt skatt med 80-prosentregelen. Eksempelvis må en enslig minstepensjonist uten andre inntekter ha en skattepliktig nettoformue på om lag 7 mill. kroner før 80-prosentre-

gelen slår inn. Forslaget vil derfor først og fremst berøre dem med størst formuer.

De foreslåtte endringene i rederibeskatningen vil innebære at 2/3 av opparbeidede skatteforpliktelser i selskapene på anslagsvis 21 mrd. kroner gradvis kommer til beskatning. Økningen i bokførte skatteinntekter anslås til 1,4 mrd. kroner i 2008. Det er normalt inntekter på personnivå som er interessante i et fordelingsperspektiv, og det er ikke vanlig å tillegge endringer i selskapsbeskatningen fordelingsmessig betydning. Det er vanskelig å fastlå hvordan endringer i selskapsbeskatningen slår ut i inntektsfordelingen for personer. Når det gjelder rederinæringen, er det likevel liten tvil om at kapitaleierne i denne næringen i gjennomsnitt befinner seg svært høyt i inntekts- og formuesfordelingen. En eventuell ettergivelse av den opparbeidede skatteforpliktelsen på 21 mrd. kroner ville derfor hatt svært uheldige fordelingsvirkninger.

Boks 5.2 Fordelingsvirkninger – endringer i forbruksmuligheter og velferd

I beregningsmetoden som er brukt i avsnitt 5.3, benyttes skattepliktig bruttoinntekt som inntektsbegrep og grunnlag for inndeling i inntektsgrupper. Det gir ikke nødvendigvis et fullstendig uttrykk for hvordan skatteendringene slår ut i endrede forbruksmuligheter og velferd. Personer som bor sammen, kan dele på faste kostnader, for eksempel til bolig, bil og strøm, mens personer uten egen inntekt kan ha forbruksmuligheter ved å tilhøre en husholdning hvor andre har inntekter. I avsnitt 5.4 presenteres beregninger som tar hensyn til dette.

For å ta hensyn til stordriftsfordeler og forsørgeransvar tilordnes hvert medlem av husholdningen en såkalt ekvivalentinntekt. Ekvivalentinntekten skal i prinsippet uttrykke inntekten et husholdningsmedlem måtte hatt som enslig for å ha samme forbruksmuligheter som et medlem av en større husholdning. I fordelingsberegningene rangeres så alle personer etter sin ekvivalentinntekt.

For å beregne ekvivalentinntekten benyttes ulike ekvivalensskalaer. Felles for de fleste ekvivalensskalaer er at ekvivalentinntekten uttrykkes ved $EI = HI/P^\theta$, der HI er husholdningens samlede inntekt og P^θ er antall personer opphøyd i en faktor θ som ligger mellom 0 og 1. Høy θ angir små stordriftsfordeler ($\theta = 1$ gir ingen stordriftsfordeler). I beregningene i dette kapitlet benyttes den såkalte kvadratrot-skalaen. Kvadratrot-skalaen har vært mye brukt, blant annet i en rekke offentlige utredninger. Hver person i husholdningen tilordnes en forbruksvekt tilsvarende kvadratrotten av antall personer i husholdningen, dvs. at $\theta = 0,5$. Det innebærer f.eks. at en husholdning på fire personer bare trenger dobbel så høy inntekt som en énpersonshusholdning for å ha like forbruksmuligheter.

Eksemplene i tabell 5.5 viser beregnet ekvivalentinntekt for hhv. en husholdning på fire og en husholdning på to.

Boks 5.2 forts.

Tabell 5.5 Eksempler på beregnet ekvivalentinntekt for hhv. en husholdning på fire og to

Eksempel 1: Par med to barn

	Inntekt (kroner)
Voksen med inntekt	450 000
Voksen med inntekt	350 000
Barn	0
Barn	0
Sum	800 000
Ekvivalentinntekt pr. person	
$(800\,000/\sqrt{4})$	400 000

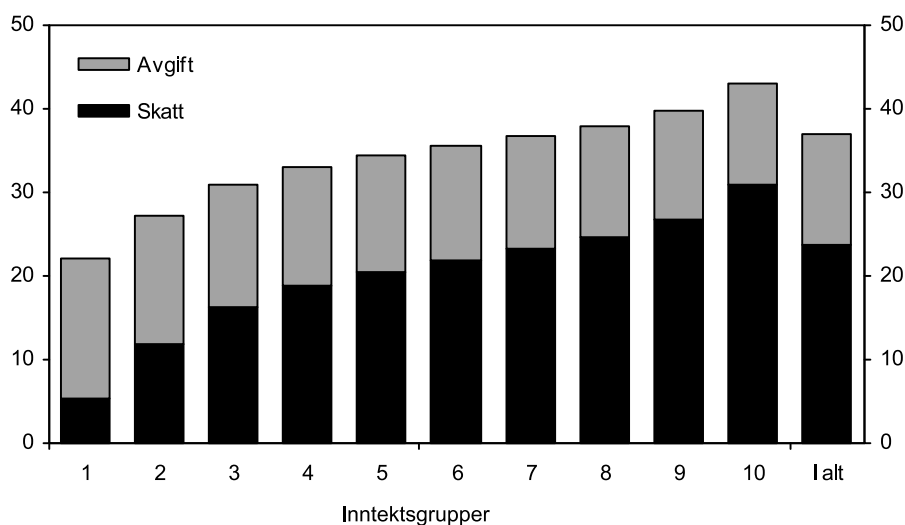
Eksempel 2: Par uten barn

	Inntekt (kroner)
Voksen med inntekt	450 000
Voksen med inntekt	350 000
Sum	800 000
Ekvivalentinntekt pr. person	
$(800\,000/\sqrt{2})$	565 685

Figur 5.4 viser det samlede *nivået* på skatter og avgifter pr. person med dagens regler, målt i pst. av ekvivalentinntekten og fordelt på ulike inntektsgrupper. Befolkningen er rangert etter stigende ekvivalentinntekt i ti like store grupper (inntektsdesiler). Husholdningsmedlemmene i eksempel 1 ovenfor vil f.eks. havne i inntektsgruppe 7, og husholdningsmedlemmene i eksempel 2 vil havne i inntektsgruppe 9. Figuren viser at personer med lave forbruksmuligheter (lav ekvivalentinntekt) også har lavere skatte- og avgiftsbelastning enn personer med høye forbruksmuligheter. Mens figur 5.3 illustrerer progressiviteten i skattesystemet som skatt i prosent av skattbar bruttoinntekt, illustrerer figur 5.4 skatt og avgift i forhold til ekvivalentinntekten, som altså i større grad er ment å gi et bilde av en persons forbruksmuligheter. Som det framgår av figuren, bidrar avgiftene til å svekke progressiviteten. Dette skyldes delvis at bruttoinntekt benyttes som inntektsbegrep i beregningene. Personer med høy bruttoinntekt betaler en større andel av bruttoinntekten i skatt enn personer med lav bruttoinntekt, og har dermed en mindre andel disponibelt til forbruk. Det er inntekten etter skatt (og sparing) som kan forbrukes, og dermed belastes med avgifter. For en person med høy bruttoinntekt vil dermed avgiftene utgjøre en mindre andel av bruttoinntekten enn for en person med lav bruttoinntekt. Dersom beregningene var basert på inntekt etter skatt (disponibel inntekt), ville avgiftsbelastningen fordelt seg forholdsvis likt i de ulike inntektsgruppene.

Beregningene er statiske og fanger dermed ikke opp utviklingen over tid. Studier viser at livsinntekten er mye jevnere fordelt enn årsinntekten, og at antall personer med særlig lav inntekt et enkelt år er langt høyere enn antall personer med særlig lav inntekt over flere år.

Skatter og avgifter

Figur 5.4 Skatt og avgift pr. person i prosent av ekvivalentinntekt. Lønns- og prisjusterte 2007-regler. Prosent

5.4 Betydningen av skatte- og avgiftsopplegget for husholdningenes velferd

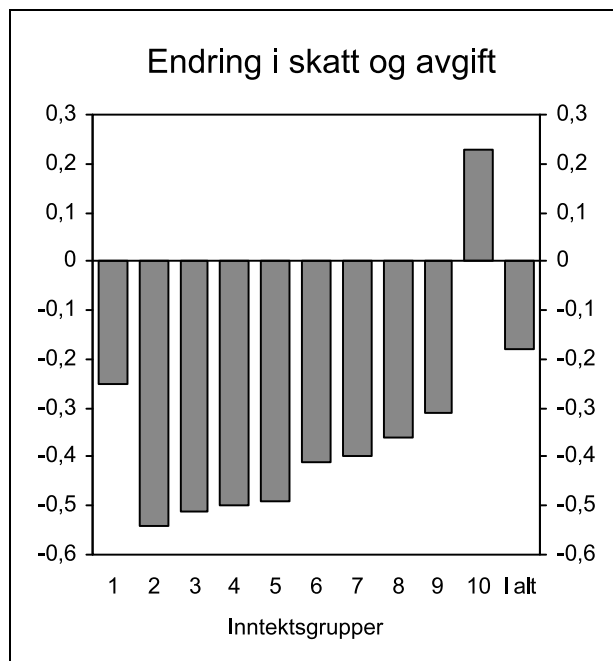
I dette avsnittet presenteres beregninger som også tar hensyn til størrelsen på husholdningen og den samlede husholdningsinntekten. Videre tas det hensyn til at også avgiftsendringer påvirker konsummulighetene.

Husholdninger med flere personer trenger som regel lavere inntekt pr. person for å ha samme konsummuligheter som en énpersonhusholdning. Dette har sammenheng med at det er stordriftsfordeler knyttet til en rekke utgifter i husholdninger, for eksempel lys og oppvarming, hvite- og brunevarer, kommunale avgifter m.m. Samtidig vil konsummulighetene pr. person bli lavere når én eller flere av medlemmene i husholdningen er uten inntekt. I de følgende beregningene tas det hensyn til dette ved å korrigere for antallet personer i husholdningene. Beregningene tar også hensyn til stordriftsfordeler i husholdninger med flere personer ved å beregne en persons ekvivalentinntekt, jf. boks 5.2. Dette inntektsbegrepet er ment å gi uttrykk for en persons forbruksmuligheter. En person kan eksempelvis ha lav ekvivalentinntekt fordi hennes egen bruttoinntekt er lav, eller fordi hun har forsørgeransvar for andre medlemmer av husholdningen som ikke har inntekt.

Figur 5.5 viser endring i skatt og avgift pr. person i prosent av ekvivalentinntekten, fordelt på inntektsgrupper. I figuren er befolkningen rangert etter stigende ekvivalentinntekt i ti like store grupper (inntektsdesiler). Inntektsgruppe 1 representerer de 10 pst. med lavest forbruksmuligheter, mens inntektsgruppe 10 representerer de 10 pst. med høyest forbruksmuligheter.

Figuren viser at forslaget innebærer netto skatte- og avgiftslettelse for inntektsgruppene 1–9, mens den øverste inntektsgruppen vil få en netto skjerpelse. Inntektsgruppe 2 får den største lettelsen.

De fleste skatte- og avgiftsforslagene som direkte berører husholdningene, er innarbeidet i beregningene. Avgiftsforslagene omfatter husholdningenes andel av økt grunnavgift på fyringsolje, miljødif-

Figur 5.5 Gjennomsnittlig endring i skatt og avgift pr. person i prosent av ekvivalentinntekt. 2008-opplegget sammenliknet med lønns- og prisjusterte 2007-regler. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

ferensieringen av årsavgiften, avgiftsøkningen på autodiesel, reduksjonen i passgebyret, samt avgiftsøkningen på snus og mindre endringer i engangsavgiften. Samlet sett gir disse endringene små utslag på forbruksutgiftene i alle inntektsgrupper. Det er betydelig usikkerhet knyttet til å beregne fordelingsvirkninger av avgiftsendringer. En slik analyse krever at det tas hensyn til virkningen av avgiftene på priser på ulike forbruksvarer, hvordan forbruket er sammensatt for husholdninger på ulike inntektsnivåer og eventuelle endringer i forbruksmønsteret som følge av prisendringer.

Finansdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Vi HARALD, Norges Konge,

st a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om skatte-, avgifts- og tollvedtak i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til endring av Stortingets skattevedtak 28. november 2006 nr. 1336 for inntektsåret 2007

§ 3–4 skal lyde slik:

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18–3 svares grunnrenteskatt til staten med 30 pst.

Forslag

til Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2008

Kapittel 1 – Generelt

§ 1–1. Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder forskuddsutskriving og endelig utskriving av skatt på inntekt og formue.

Utskriving av statsskatt og skatt til kommunene og fylkeskommunene skjer for skattyterne etter de satser som følger av dette vedtak.

§ 1–2. Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

§ 1–3. Klasseansettelse

Reglene om klasseansettelse i skatteloven § 15–4 gjelder tilsvarende for skatt etter dette vedtaket.

Personer og boer som ikke har krav på personfradrag, skal settes i skatteklasse 0. Personer som må bo i utlandet på grunn av tjeneste i den norske stat, følger samme regler om klasseansettelse som personer bosatt i Norge.

§ 1–4. Forskuddsutskriving

Skattyter som nevnt i skattebetalingsloven § 1, jf. § 2, skal betale forskudd på formues- og inntektskatt til staten for inntektsåret 2008. Ved beregningen og innbetalingen gjelder reglene i dette vedtaket og i skattebetalingsloven.

Det samme gjelder når skatteplikten utelukken- de følger av lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv., og skattyteren ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

Plikten til å betale forskudd på inntektskatt omfatter også person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat.

Kapittel 2 – Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2–1. Formuesskatt til staten – personlig skattyter og dødsbo

Personlig skattyter og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den del av skattyterens samlede antatte formue som overstiger 350 000 kroner. Satsen skal være 0,2 pst. av de første 190 000 kroner, og 0,4 pst. av det overskytende beløp.

Ektefeller som lignes under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2–10, svarer formuesskatt til staten av den del av ektefellenes samlede antatte formue som overstiger 700 000 kroner. Satsen skal være 0,2 pst. av de første 380 000 kroner, og 0,4 pst. av det overskytende beløp.

§ 2–2. Formuesskatt til staten – upersonlig skattyter

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2–36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kap. 2, svarer formuesskatt til staten med 0,3 pst. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2-3. Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kap. 2. Skattyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15-4 skal ha et fradrag i formuen på 350 000 kroner. For ektefeller som ligger under ett for begge formue, jf. skatteloven § 2-10, skal fradraget være 700 000 kroner. Når skattyter har formue i flere kommuner, fordeles fradraget etter reglene i skatteloven § 4-30 første og annet ledd. Satsen for formuesskatt til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 pst. Maksimumssatsen gjelder når ikke lavere sats er vedtatt av kommunen.

Kapittel 3 – Inntektsskatt til staten og kommunene, det felleskommunale skattefondet og fylkeskommunene*§ 3-1. Toppskatt*

Personlig skattyter skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare toppskatt til staten med 9 pst. for den delen av inntekten som overstiger 420 000 kroner, og med 12 pst. for den delen av inntekten som overstiger 682 500 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Personlig skattyter i en kommune i Finnmark, eller i kommunene Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal likevel bare svare toppskatt til staten av inntekt som nevnt i første ledd med 7 pst. av den inntekten som overstiger 420 000 kroner, og med 12 pst. for den delen av inntekten som overstiger 682 500 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Dersom skattyter er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattyter som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2-3 første og annet ledd, eller lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 3-2. Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvæningen, Kå-

fjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 9,80 pst.

- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 13,30 pst.

§ 3-3. Skatt til staten og det felleskommunale skattefondet for selskaper og innretninger

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, svarer skatt til staten med 28 pst. og til det felleskommunale skattefondet med 0 pst. av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

§ 3-4. Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt til staten med 30 pst.

§ 3-5. Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattyter som nevnt i skatteloven § 2-3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket svare skatt til staten med 28 pst. av inntekten. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen gis tilsvarende anvendelse.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattyter og dødsbo i dette vedtaket § 3-2 annet ledd annet strekpunkt, samt toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven § 16-20 til § 16-28 gjelder tilsvarende for skattytere som nevnt i dette ledd.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 pst. eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

§ 3-6. Skatt til staten på honorar til utenlandske artister mv.

Skattepliktig etter lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv., skal svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten.

§ 3–7. Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo, som omhandlet i skatteloven § 5–40 fjerde ledd, skal være 45 pst.

§ 3–8. Skattefri inntekt

Inntekt under 1 000 kroner er skattefri ved beregning av skatt til staten. I utlandet bosatt aksjonær (parthaver) i aksjeselskap, allmennaksjeselskap og dermed likestilt selskap ilignes skatt når inntekten – fastsatt under ett for samtlige aksjonærer – utgjør minst 100 kroner.

§ 3–9. Inntektsskatt til kommunene og fylkeskommunene

Den fylkeskommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsboer skal være maksimum 2,65 pst. Den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsboer skal være maksimum 12,05 pst.

Maksimumssatsene skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser.

Kapittel 4 – Skatt etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.**§ 4–1. Ordinære skatter**

Skattyter som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v., skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattytere enn selskaper, svares skatt med 0,7 pst. De regler som ellers gjelder for beregning av formuesskatt til kommunen, gis tilsvarende anvendelse.

Av inntekt svares skatt med 28 pst., med mindre det skal svares skatt på inntekten etter dette vedtaket § 3–3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

§ 4–2. Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. § 5, skal det svares særskatt med 50 pst.

§ 4–3. Terminskatt

Terminskatt for inntektsåret 2008 skrives ut og betales i samsvar med lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. § 7. Ved utskrivningen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4–4. Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap

Det svares ikke skatt til staten av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 pst. av kapitalen i det utdelende selskap. Dersom det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster m.v. § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 – Tonnasjeskatt**§ 5–1. Tonnasjeskatt**

Aksjeselskap og allmennaksjeselskap som nevnt i skatteloven § 8–10, skal svare tonnasjeskatt, jf. skatteloven § 8–16, etter følgende satser:

- 0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter
- 18 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter
- 12 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter
- 6 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8–16 første ledd.

Kapittel 6 – Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser mv.*§ 6–1. Minstefradrag*

Minstefradrag i lønnsinntekt mv. etter skatteloven § 6–32 første ledd bokstav a skal ikke settes lavere enn 31 800 kroner, og ikke settes høyere enn 67 000 kroner.

Minstefradrag i pensjonsinntekt etter skatteloven § 6–32 første ledd bokstav b skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner, og ikke høyere enn 56 100 kroner.

§ 6–2. Foreldrefradrag

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6–48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn. Fradragsgrensen økes med inntil 15 000 kroner for hvert ytterligere barn.

§ 6–3. Personfradrag

Fradrag etter skatteloven § 15–4 er 38 850 kroner i klasse 1 og 77 700 kroner i klasse 2.

§ 6–4. Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17–1 første ledd skal være 104 600 kroner for enslige og 171 500 kroner for ektepar og samboere som går inn under skatteloven § 2–16.

Kapittel 7 – Forskriftskompetanse mv.*§ 7–1. Avrundingsregler og utfyllende regler*

Departementet kan gi nærmere forskrift om gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak, herunder regler om avrunding av inntekts- og formuesposter, samt fradragposter.

§ 7–2. Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 56 nr. 5.

Forslag**til vedtak om fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2008**

For året 2008 svares folketrygdavgifter etter følgende satser:

§ 1 Arbeidsgiveravgift

- a) For arbeidsgiveravgift som svares av foretak hjemmehørende på Svalbard er satsen 0 pst. Det samme gjelder når andre foretak utbetaler lønn og annen godtgjørelse som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.
- b) Når arbeidsgiver i inntektsåret 2008 driver virksomhet i sone V, er satsen 0 pst. Denne sonen omfatter:
 - Finnmark fylke,
 - kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvæningen i Troms fylke.
- c) Når arbeidsgiver i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en kommune i sone IV, er satsen 5,1 pst. Denne sonen omfatter:
 - Troms fylke, med unntak av de kommuner som er nevnt i bokstav b og kommunen Tromsø,
 - Nordland fylke, med unntak av kommunen Bodø,
 - kommunene Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka, Fosnes, Overhalla, Namsos i Nord-Trøndelag fylke,
 - kommunene Frøya, Hitra, Åfjord, Roan, Osen i Sør-Trøndelag fylke,
 - kommunen Smøla i Møre og Romsdal fylke.
- d) Når arbeidsgiver i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en kommune i sone IVa, er satsen 7,9 pst. Denne sonen omfatter:
 - kommunen Tromsø i Troms fylke,
 - kommunen Bodø i Nordland fylke.
- e) Når arbeidsgiver i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en kommune i sone III, er satsen 6,4 pst. Denne sonen omfatter:
 - kommunen Snåsa i Nord-Trøndelag fylke,

- kommunene Hemne, Snillfjord, Oppdal, Rennebu, Røros, Holtålen, Tydal i Sør-Trøndelag fylke,
 - kommunene Surnadal, Rindal, Aure, Halså i Møre og Romsdal fylke,
 - kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang i Oppland fylke,
 - kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os i Hedmark fylke.
- f) Når arbeidsgiver i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en kommune i sone II, er satsen 10,6 pst. Denne sonen omfatter:
- kommunene Meråker, Mosvik, Verran i Nord-Trøndelag fylke,
 - kommunene Norddal, Stranda, Rauma, Tingvoll, Sunndal, Sandøy i Møre og Romsdal fylke.
 - Sogn og Fjordane fylke med unntak av kommunene Flora, Førde, Sogndal,
 - kommunene Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Masfjorden, Fedje i Hordaland fylke,
 - kommunene Hjelmeland, Suldal, Utsira, Kvitsøy i Rogaland fylke,
 - kommunene Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle i Aust-Agder fylke,
 - kommunene Tinn, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje i Telemark fylke,
 - kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Nore og Uvdal i Buskerud fylke,
 - kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebru i Oppland fylke,
 - kommunen Trysil i Hedmark fylke.
- g) (1) Når arbeidsgiveren i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en kommune i sone Ia, er satsen 14,1 pst. Denne sonen omfatter:
- kommunene Frosta, Leksvik i Nord-Trøndelag fylke,
 - kommunene Agdenes, Bjugn, Meldal, Midtre Gauldal, Rissa, Selbu, Ørland i Sør-Trøndelag fylke,
 - kommunene Aukra, Eide, Gjemnes, Haram, Herøy, Midsund, Nasset, Sande, Stordal, Vanylven i Møre og Romsdal fylke,
 - kommunene Flora, Førde, Sogndal i Sogn og Fjordane fylke,
 - kommunene Etne, Tysnes, Kvinnherad, Jondal, Kvam, Modalen, Bømlo i Hordaland fylke,
 - kommunene Sauda, Vindafjord, Finnøy i Rogaland fylke,
 - kommunene Audnedal, Åseral, Hægebostad, Sirdal i Vest-Agder fylke,
 - kommunene Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland i Aust-Agder fylke,
 - kommunene Drangedal, Nome, Hjartdal i Telemark fylke,
 - kommunene Sigdal, Rollag i Buskerud fylke,
 - kommunene Gausdal, Søndre Land, Nordre Land i Oppland fylke,
 - kommunene Nord-Odal, Eidskog, Grue, Våler, Åsnes, Åmot i Hedmark fylke.
- (2) Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av en sats på 14,1 pst. og den arbeidsgiveravgift som ville følge av en sats på 10,6 pst. overstiger 530 000 kroner for foretaket i 2008, er satsen likevel 10,6 pst. For veitransportforetak er satsen 10,6 pst. inntil differansen overstiger 265 000 kroner for foretaket i 2008. Med veitransportforetak menes i foregående punktum virksomhet omfattet av følgende næringskode: 60.2 Annen landtransport, med unntak av 60.212 (Transport med sporveis- og forstadsbane) og 60.213 (Transport med taubaner og kabelbaner).
- (3) Bestemmelsene i annet ledd omfatter ikke foretak som omfattes av helseforetaksloven, statsforvaltningen som omfattes av reglene i folketrygdloven § 24–5 tredje ledd eller foretak som har krav på støtte med hjemmel i ESAs retningslinjer om statsstøtte til foretak i vanskeligheter.
- h) Når arbeidsgiveren i inntektsåret 2008 driver virksomhet i en annen kommune enn dem som nevnt i bokstavene b til g, er satsen 14,1 pst. Dette området kalles sone I. Andre arbeidsgivere beregner avgiften etter satsen som gjelder for sone I hvis ikke annet følger av dette vedtak.
- i) (1) En arbeidsgiver anses å drive virksomhet i den kommunen hvor foretaket er registrert.
- (2) Har foretaket registrerte underenheter, jf. forskrift av 9. februar 1995 nr. 114 om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 10, anses hver underenhet som egen beregningsenhet for arbeidsgiveravgift.
- (3) Dersom arbeidstakeren utfører hoveddelen av sitt arbeid i en annen sone enn i den sonen virksomheten er registrert, og enhetsregisterreglene på grunn av virksomhetens karakter ikke tillater registrering av underenhet i sonen hvor arbeidet utføres, skal satsen i den sonen hvor arbeidet utføres benyttes på de av arbeidstakerens lønnskostnader som knytter seg til dette arbeidet. Med «hoveddelen» av arbeidet etter første punktum menes mer enn 50 pst. av

det totale antall arbeidsdager arbeidstakeren har gjennomført for arbeidsgiveren i løpet av avgiftsterminen.

(4) Dersom en virksomhet som nevnt i første ledd eller underenhet som nevnt i annet ledd flyttes fra en sone til en annen, skal satsen i tilflyttingssonen legges til grunn fra og med påfølgende avgiftstermin etter registrert flyttedato.

- j) (1) Denne bokstav gjelder foretak som
1. er beskjeftiget i produksjon av stålproduktene opplistet i Annex I til kapittel 25B om regionalstøtte i ESAs retningslinjer for statsstøtte.
 2. bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:
 - fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods,
 - fartøy på minst 100 BRT til særlige formål,
 - slepebåt på minst 365 kW,
 - flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnte fartøy. Dette omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1 000 BRT.
- (2) Slike foretak skal beregne avgift etter satsen på 14,1 pst. uansett hvor foretaket er hjemmehørende.
- (3) Inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av satsen på 14,1 pst. og den arbeidsgiveravgift som ville følge av
- en sats på 0 pst. når foretaket er hjemmehørende i en kommune som nevnt i bokstav b,
 - en sats på 5,1 pst. når foretaket er hjemmehørende i en kommune som nevnt i bokstav c,
 - en sats på 7,9 pst. når foretaket er hjemmehørende i en kommune som nevnt i bokstav d,
 - en sats på 6,4 pst. når foretaket er hjemmehørende i en kommune som nevnt i bokstav e,
 - en sats på 10,6 pst. når foretaket er hjemmehørende i en kommune som nevnt i bokstavene f og g
- overstiger 530 000 kroner for foretaket i 2008, er satsene likevel i:
- soner V: 0 pst.
soner IV: 5,1 pst.
soner IVa: 7,9 pst.
soner III: 6,4 pst.
soner II og Ia: 10,6 pst.

Bestemmelsen i dette ledd omfatter ikke foretak som har krav på støtte med hjemmel i

ESAs retningslinjer om statsstøtte til foretak i vanskeligheter.

(4) For foretak med blandet virksomhet som har et klart regnskapsmessig skille mellom virksomhet omfattet av første ledd nr. 1 eller 2 og annen type virksomhet, kan det kreves at arbeidsgiveravgiften beregnes etter satsene i bokstavene b til f, eventuelt bokstav k, for den del av virksomheten som ikke er omfattet av første ledd nr. 1 og 2.

- k) (1) Denne bokstav gjelder foretak som driver virksomhet innenfor de følgende næringsgrupperingene i sone Ia eller sone IVa:
- 01.1 Dyrking av jordbruks- og hagebruksvekster
 - 01.2 Husdyrhold
 - 01.3 Kombinert husdyrhold og planteproduksjon
 - 01.4 Tjenester tilknyttet jordbruk og husdyrhold, unntatt veterinærtjenester og beplantning og vedlikehold av hager og parkanlegg
 - 01.5 Jakt, viltstell og tjenester tilknyttet jakt og viltstell
 - 02.01 Skogbruk
 - 02.02 Tjenester tilknyttet skogbruk, med unntak av tømmermåling
 - 05.01 Fiske og fangst
 - 05.02 Fiskeoppdrett og klekkerier
 - 15.1 Produksjon, bearbeiding og konservering av kjøtt og kjøttvarer
 - 15.2 Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer
 - 15.3 Bearbeiding og konservering av frukt og grønnsaker
 - 15.4 Produksjon av vegetabiliske og animalske oljer og fettstoffer
 - 15.5 Produksjon av meierivarer og iskrem
 - 15.6 Produksjon av kornvarer, stivelse og stivelsesprodukter
 - 15.7 Produksjon av fôr
 - 51.2 Engroshandel med jordbruksråvarer og levende dyr
 - 51.31 Engroshandel med frukt og grønnsaker
 - 51.32 Engroshandel med kjøtt og kjøttvarer
 - 51.33 Engroshandel med meierivarer, egg, matolje og -fett
 - 51.381 Engroshandel med fisk og skalldyr
 - 61.103 Innenriks sjøtransport, men bare for så vidt gjelder drift av brønnbåter
 - 63.12 Lagring, men bare for så vidt gjelder drift av kornsiloer, hvor virksomheten er begrenset til å omfatte produkter som ikke faller inn under EØS-avtalen, jf. avtalens artikkel 8.

(2) Slike foretak skal beregne arbeidsgiveravgift etter følgende satser når virksomheten drives i

- en kommune i sone IVa: 5,1 pst.
- en kommune i sone Ia: 10,6 pst.

(3) For foretak med blandet virksomhet som har et klart regnskapsmessig skille mellom virksomhet omfattet av første ledd og annen type virksomhet, kan det kreves at arbeidsgiveravgiften beregnes etter satsene i annet ledd for den del av virksomheten som er omfattet av første ledd og etter satsene i bokstavene b til g, eventuelt bokstav j, for den øvrige virksomheten.

- l) Når et foretak beregner arbeidsgiveravgift etter bokstav g annet ledd og bokstav j tredje ledd, kan ikke samlet fordel av bagatellmessig støtte i form av redusert arbeidsgiveravgift og annen bagatellmessig støtte til foretaket overstige 530 000 kroner i 2008, jf. forordning (EF) nr. 1998/2006 om bagatellmessig støtte inntatt i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning nr. 29/2007. For foretak som driver virksomhet innen veitransport må slik samlet støtte ikke overstige 265 000 kroner i 2008.
- m) Satsen på 14,1 pst. skal legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt i kongelig resolusjon med hjemmel i § 4 nedenfor.

§ 2 Trygdeavgift

- a) Av pensjon, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6–47 bokstav c, utbetalinger etter innskuddspensjonsloven og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folke-

trygdloven § 23–3 annet ledd nr. 1: 3 pst.

- b) Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23–3 annet ledd nr. 2: 7,8 pst.
- c) Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23–3 annet ledd nr. 3: 11,0 pst.
- d) Avgift av næringsinntekt (annen ervervsinntekt) i jord- og skogbruk samt reindrift som overstiger 7,8 pst. av inntekten, skal dekkes med tilskudd knyttet til næringsavtalene i landbruket. Næringsinntekt i jordbruk er i denne sammenhengen inntekt som nevnt i Finansdepartementets forskrift til skatteloven § 8–1–11. Inntekt av skogbruk og reindrift i denne sammenheng omfatter også inntekter som nevnt i forskriften § 8–1–11 nr. 1 annet ledd og nr. 2.

§ 3 Tilskudd fra kommunene og fylkeskommunene som nevnt i folketrygdloven § 23–9 annet ledd

- a) I kommuner: 0 pst.
- b) I fylkeskommuner: 0 pst.

§ 4 Forskriftsfullmakt

Kongen gir regler om grunnlag og satser for avgifter og tilskudd etter folketrygdloven § 23–4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Departementet kan gi regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i § 1.

Forslag

til vedtak om CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen for budsjetterminen 2008

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

a) for gass 45 øre pr. standardkubikkmeter

b) for olje eller kondensat 45 øre pr. liter

Det skal ikke betales CO₂-avgift etter dette vedtaket for mineralske produkter som omfattes av bokstav b, og som er avgiftsbelagt etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter.

Forslag

til Stortingets vedtak om produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangstnæringen for 2008

Med hjemmel i folketrygdloven § 23–5 annet ledd fastsettes:

I

I 2008 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

1. Trygdeavgift over 7,8 pst. av pensjonsgivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
2. Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
3. Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
4. Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.

5. Avgift til dekning av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggstrygd for sykepenger til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 2,7 pst. for 2008.

Avgift på omsetning av råfisk, råfiskprodukter, hval og hvalprodukter innkreves av godkjente salgslag, jf. lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk § 3. Ved fiske på fjerne farvann der omsetningen foregår utenom salgslag og ved omsetning av sel og produkter av sel, skal den avgiftspliktige innbetale produktavgiften til Fiskeridirektoratet.

Forslag

til vedtak om avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterterminen 2008

§ 1

Av arv og gaver som er avgiftspliktige etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver, skal det fra 1. januar 2008 svares avgift til statskassen etter reglene i dette vedtaket.

§ 2

Fradrag etter arveavgiftsloven § 15 annet ledd for begravellesomkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til 35 000 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til fradrag.

Fradrag etter arveavgiftsloven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år settes til 50 000 kroner pr. år.

§ 3

Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4

Av arv og gaver til arvelaterens/giverens barn, fosterbarn – herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren/giveren – og foreldre, svares:

Av de første 250 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner	8 pst.
Av overskytende beløp	20 pst.

§ 5

Av arv og gaver som ikke går inn under § 4, svares:

Av de første 250 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner	10 pst.
Av overskytende beløp	30 pst.

Forslag

til vedtak om merverdiavgift for budsjetterterminen 2008 (kap. 5521 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det betales 25 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift.

Fra 1. januar 2008 skal det betales 11,11 pst. avgift av omsetning som nevnt i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 39 og godtgjørelse som nevnt i samme lov § 41.

§ 2

Fra 1. januar 2008 skal det betales 14 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift for næringsmidler. Som næringsmidler anses enhver mat- eller drikkevare og enhver annen vare som er bestemt til å konsumeres av mennesker, unntatt:

- a) legemidler,
- b) vann fra vannverk,

- c) tobakkvarer,
- d) alkoholholdige drikkevarer.

§ 3

1. januar 2008 skal det betales 8 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift for:

- a) kringkastingsselskap under utøvelse av allmennkringkasting som er finansiert av kringkastingsavgift som nevnt i kringkastingsloven § 6–4,
- b) tjenester som gjelder persontransport,
- c) utleie av rom, herunder utleie av konferanse- og møtelokaler mv., i hotellvirksomhet og lignende virksomhet, utleie av fast eiendom til camping samt utleie av hytter, ferieleiligheter og annen fritidseiendom,

- d) transport av kjøretøy på ferge eller annet fartøy på innenlands veisamband,
- e) tjenester i form av rett til å overvære kinoforestillinger,
- f) formidling av tjenester som nevnt i bokstavene b og c.

§ 4

Departementet kan gi nærmere forskrifter om avgrensning av avgiftsplikten.

Forslag til vedtak om særavgifter til statskassen for budsjetterminen 2008

Om avgift på alkohol (kap. 5526 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlandsk tilvirking av sprit, brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl mv. med følgende beløp:

- A) Brennevinsbasert drikk med alkoholstyrke over 0,7 volumprosent: kr 5,89 pr. volumprosent og liter.
- B) Annen alkoholholdig drikk:
 1. med alkoholstyrke over 4,7 til og med 22 volumprosent alkohol: kr 3,84 pr. volumprosent og liter.
 2. med alkoholstyrke:
 - a) til og med 0,7 volumprosent alkohol avgiftslegges etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer,
 - b) over 0,7 til og med 2,7 volumprosent alkohol: kr 2,63 pr. liter,
 - c) over 2,7 til og med 3,7 volumprosent alkohol: kr 9,93 pr. liter,
 - d) over 3,7 til og med 4,7 volumprosent alkohol: kr 17,20 pr. liter.
- C) Etanol til teknisk bruk med alkoholstyrke over 0,7 volumprosent: samme satser som for tilsvarende alkoholholdig drikk i bokstavene A og B. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av avgiftsplikten.

Departementet kan gi forskrifter om den avgiftspliktige alkoholstyrken. Departementet kan bestemme at det skal betales avgift på alkohol også i varer som ikke er avgiftspliktige etter første ledd.

Satsene i avsnittene foran gjelder også varer som ved kjøp eller som gave innføres med samtykke gitt i medhold av alkohollovgivningen.

Departementet kan gi forskrifter om forenklet

avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) fra tilvirkers eller importørs lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. kommer i retur,
- d) leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,
- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) brukes som råstoff eller hjelpemiddel ved vareproduksjon,
- g) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- h) fremstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket gjelder kun drikk etter § 1 B som er til eget bruk.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på tobakkvarer (kap. 5531 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen etter følgende satser av:

- a) *Sigarer* : kr 1,92 pr. gram av pakningens nettovekt. Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.
- b) *Sigaretter* : kr 1,92 pr. stk. Med en sigarett menes en sigarett som har en lengde til og med 90 mm, som to regnes sigaretten dersom den har en lengde på over 90 mm, men maks 180 mm, osv. Filter og munnstykke tas ikke med ved beregningen av lengden.
- c) *Røyketobakk, karvet skråtobakk, råtobakk i forbrukerpakning*: kr 1,92 pr. gram av pakningens nettovekt.
- d) *Skråtobakk*: kr 0,68 pr. gram av pakningens nettovekt.
- e) *Snus*: kr 0,68 pr. gram av pakningens nettovekt.
- f) *Sigarettpapir og sigarettthylser*: kr 0,0293 pr. stk. av innholdet i pakningen.

Departementet kan gi forskrifter om en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Varer som er ment – eller som departementet finner er tjenlig – som erstatning for forannevnte varer, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1 for tilsvarende tobakkvare.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) fra/til tilvirkers eller importørs lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. kommer i retur,
- d) kvalitetsprøves og forbrukes i fabrikker eller på lager,
- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på motorvogner mv. (kap. 5536)

I. Engangsavgift på motorvogner mv. (kap. 5536 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen:

1. ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret,
2. når betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ved første gangs registrering ikke lenger er oppfylt,
3. når en motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet urettmessig tas i bruk uten slik registrering,
4. når oppbygget motorvogn tas i bruk før ny registrering.

§ 2

Avgiften betales etter følgende avgiftsgrupper og satser:

Avgiftsgruppe a:

1. Personbiler,
2. varebiler klasse 1 og
3. busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser:

A. Motorvogner som omfattes av plikten til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp etter forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) kapittel 49:

kr 34,02	pr. kg av de første 1 150 kg av egenvekten,
kr 74,15	pr. kg av de neste 250 kg av egenvekten,
kr 148,31	pr. kg av de neste 100 kg av egenvekten,
kr 172,48	pr. kg av resten (vektavgift),

dessuten:

kr 123,73	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 515,53	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 1 237,27	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 2 577,65	pr. kW av resten (motoreffektavgift),

dessuten:

kr 41,25	pr. g/km av de første 120 g av CO ₂ -utslippet,
kr 195,90	pr. g/km av de neste 20 g av CO ₂ -utslippet,
kr 515,53	pr. g/km av de neste 40 g av CO ₂ -utslippet,
kr 1 443,48	pr. g/km av resten (utslippsavgift).

B. Bensindrevne motorvogner som ikke omfattes av plikten til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp etter forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) kapittel 49:

kr 34,02	pr. kg av de første 1 150 kg av egenvekten,
kr 74,15	pr. kg av de neste 250 kg av egenvekten,
kr 148,31	pr. kg av de neste 100 kg av egenvekten,
kr 172,48	pr. kg av resten (vektavgift),

dessuten:

kr 123,73	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 515,53	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 1 237,27	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 2 577,65	pr. kW av resten (motoreffektavgift),

dessuten:	
kr 13,21	pr. cm ³ av de første 1 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 34,59	pr. cm ³ av de neste 600 cm ³ av slagvolumet,
kr 81,36	pr. cm ³ av de neste 400 cm ³ av slagvolumet,
kr 101,63	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift).

C. Motorvogner som benytter annet drivstoff enn bensin og som ikke omfattes av plikten til å dokumentere drivstofforbruk og CO₂-utslipp etter forskrift 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) kapittel 49:

kr 34,02	pr. kg av de første 1 150 kg av egenvekten,
kr 74,15	pr. kg av de neste 250 kg av egenvekten,
kr 148,31	pr. kg av de neste 100 kg av egenvekten,
kr 172,48	pr. kg av resten (vektavgift),

dessuten:	
kr 123,73	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 515,53	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 1 237,27	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 2 577,65	pr. kW av resten (motoreffektavgift),

dessuten:	
kr 10,13	pr. cm ³ av de første 1 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 26,52	pr. cm ³ av de neste 600 cm ³ av slagvolumet,
kr 62,38	pr. cm ³ av de neste 400 cm ³ av slagvolumet,
kr 77,91	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift).

Avgiftsgruppe b:

1. Varebiler klasse 2 og
 2. lastebiler med tillatt totalvekt mindre enn 7 501 kg og godsrom med lengde under 300 cm og bredde under 190 cm:
- 22 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe c:

Campingbiler:
22 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe d:

Avgiftsgruppe e:

Beltebiler:
36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe f:

Motorsykler:
kr 9 807 pr. stk. (stykkavgift),

dessuten:	
kr 0,00	pr. cm ³ av de første 125 cm ³ av slagvolumet,
kr 33,68	pr. cm ³ av de neste 775 cm ³ av slagvolumet,
kr 73,86	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 0,00	pr. kW av de første 11 kW av motoreffekten,
kr 436,42	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe g:

Beltemotorsykler (snøscootere):

kr 13,82	pr. kg av de første 100 kg av egenvekten,
kr 27,65	pr. kg av de neste 100 kg av egenvekten,
kr 55,27	pr. kg av resten (vektavgift),

dessuten:	
kr 2,89	pr. cm ³ av de første 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 5,76	pr. cm ³ av de neste 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 11,51	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),

dessuten:	
kr 36,86	pr. kW av de første 20 kW av motoreffekten,
kr 73,69	pr. kW av neste 20 kW av motoreffekten,
kr 147,38	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe h:

Motorvogner i avgiftsgruppe a, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede:

40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe i:

Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre:
kr 3 229 pr. stk.

Avgiftsgruppe j:

Busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen:
40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

§ 3

Av motorvogner i avgiftsgruppe a – c og g – j skal det i tillegg til avgiften under § 2 svares en vrakpantavgift på kr 1 300 pr. motorvogn. Avgiften inngår ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

Departementet kan gi forskrifter om refusjon av vrakpantavgift for motorvogn som utføres til utlandet.

§ 4

Ved beregning av avgift basert på egenvekt, CO₂-utslipp, slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som skal fastsettes i forbindelse med motorvognens typegodkjenning og/eller skal fremkomme i motorvognens norske vognkort.

Verdiavgiftsgrunnlag er ved innenlandsk tilvirkning prisen fra produsent og ved innførsel tollverdien.

Fra de nevnte regler gjøres det unntak for følgende grupper:

1. Motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet.
2. Motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler) til framdrift. For slike motorvogner inngår verken effekten knyttet til den elektriske motoren eller vekten av elektromotor og batteripakke i avgiftsgrunnlaget.

Departementet kan gi forskrifter om fastsettelse av avgiften for disse grupper og om fradrag for bruk og lignende.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under.

Oppstår det avgiftsmessig tvil om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 6

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for engangsavgift på:

1. motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
2. motorvogner registrert på Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
3. motorvogner som registreres på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
4. lett pansrete motorvogner til offentlig bruk,
5. motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurukonkurranseskjøring,
6. ambulanser,
7. begravelleskjøretøy,
8. beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal nytte kjøretøyet i ambulansetjeneste,
9. motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller. Fritaket omfatter ikke tilfeller hvor batteri under kjøring tilføres strøm ved bruk av en ekstern stempeldrevet forbrenningsmotor,
10. busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på:
 - a) innehaver av løyve etter §§ 6 eller 9 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy, eller som er utleiet på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Fritaket gjelder også busser som utfører rutetransport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som innehar slikt ruteløyve,
 - b) institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede mv.,
11. motorvogner som innføres som arvegods,
12. beltevogner til Forsvaret,
13. spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet,
14. motorvogner som til framdrift benytter stempeldrevet forbrenningsmotor som kun kan benytte hydrogen som drivstoff. Dette gjelder også kjøretøy som til framdrift benytter slik motor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler).

Første ledd nr. 1–3 gjelder også vrakpantavgift etter § 3.

For motorvogner som kan benytte etanol som drivstoff gjøres et fradrag etter § 2 på 10 000 kr. Med etanol menes i denne sammenheng konsentrasjoner på minst 85 pst. etanol.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om tilbakebetaling av tilskuddsbeløp og om tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift hvor det:

1. innen 3 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av bil som drosje eller for transport av funksjonshemmede, jf. § 2 avgiftsgruppe h,
2. innen 1 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av buss i tilfelle som er gitt avgiftsfritak etter § 6 nr. 10.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status til en avgiftsgruppe med høyere avgiftsats, og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter dersom det foretas endringer av en motorvogn som har betydning for grunnlaget for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 10

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 11

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

§ 12

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II. Årsavgift (kap. 5536 post 72)

§ 1

For 2008 betales i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter, årsavgift til statskassen for innenlandsregistrerte kjøretøy med tillatt totalvekt mindre enn 7 500 kg etter følgende satser:

1. Miljødifferensiert avgift
 - a) kr 2 660 for følgende kjøretøy; personbiler, varebiler, campingbiler, busser, kombinerte biler, lastebiler, samt trekkbiler med tillatt totalvekt fra og med 3 500 kg.
 - b) kr 3 090 for dieseldrevne kjøretøy under nr 1 bokstav a som ikke har fabrikkmontert partikkelfilter.
2. kr 2 660 for årsprøvekjennermerker for kjøretøy
3. kr 995 av campingtilhengere med egenvekt over 350 kg.
4. kr 1 690 av motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge.
5. kr 380 av:
 - a) motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 9 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn eller fartøy som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede,
 - b) motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 6 i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn eller fartøy, eller som er utleid på kontrakt med varighet på ett år eller mer mellom innehaver av slikt løyve og selskap i samme konsern. Dette gjelder også motorvogn som utfører rute-transport basert på kontrakt med varighet på ett år eller mer inngått med myndighet eller selskap som innehar slikt ruteløyve,
 - c) motorvogn som er godkjent og registrert som ambulanse eller som er registrert som begravelleskjøretøy på begravellesbyrå og lignende,
 - d) kjøretøy som er registrert på kjennermerker som lysegule typer på sort bunn,
 - e) motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift, herunder motorvogner hvor elektrisiteten er produsert i brenselceller,
 - f) motorredskap,
 - g) beltekjøretøy,
 - h) trekkbiler som ikke faller inn under nr. 1,
 - i) mopeder,
 - j) traktorer,
 - k) motorvogner som er 30 år eller eldre.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- kjøretøy som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
- motorvogn som er registrert på Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- motorvogn som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- kjøretøy registrert til bruk på Svalbard,
- campingtilhengere som er 30 år eller eldre.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

For kjøretøy som er registrert pr. 1. januar eller som blir registrert i 1. halvår, og for årsprøvekjennermerker som er tildelt pr. 1. januar eller som blir tildelt i 1. halvår, skal det svares full avgift.

Det skal ikke svares avgift for kjøretøy som dokumenteres levert senest innen avgiftens forfall til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopphuggeri for vraking/hugging.

På vilkår departementet kan fastsette, skal det svares halv avgift på kjøretøy som:

- dokumenteres levert til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopphuggeri for vraking/hugging i første halvår, men etter avgiftens forfall,
- registreres eller tildeles årsprøvekjennermerker i annet halvår.

§ 4

Avgift som ikke er betalt innen forfall, forhøyes med kr 250. For kjøretøy som nevnt i § 1 nr. 5 forhøyes avgiften med kr 50. Departementet kan gi forskrifter om innkreving av tilleggsavgiften.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at betalt årsavgift kan refunderes i tilfelle der motorkjøretøy stjeles i løpet av avgiftsåret.

III. Vektårsavgift (kap. 5536 post 73)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales årsavgift til statskassen på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 7 500 kg etter følgende satser (kroner):

1. Vektgradert årsavgift

A. Motorkjøretøy

Avgiftsgruppe	Luft- fjæring	Annet fjærings- system
<i>2 eller flere aksler</i>		
7 500 – 11 999 kg	380	380
<i>2 aksler</i>		
12 000 – 12 999 kg	380	681
13 000 – 13 999 kg	681	1 216
14 000 – 14 999 kg	1 216	1 554
15 000 kg – og over	1 554	3 040
<i>3 aksler</i>		
12 000 – 14 999 kg	380	380
15 000 – 16 999 kg	681	905
17 000 – 18 999 kg	905	1 458
19 000 – 20 999 kg	1 458	1 778
21 000 – 22 999 kg	1 778	2 534
23 000 kg – og over	2 534	3 729
<i>Minst 4 aksler</i>		
12 000 – 24 999 kg	1 778	1 798
25 000 – 26 999 kg	1 798	2 594
27 000 – 28 999 kg	2 594	3 893
29 000 kg – og over	3 893	5 591

B. Kombinasjoner av kjøretøy (vogntog)

Avgiftsgruppe	Luft- fjæring	Annet fjærings- system
<i>2 + 1 aksler</i>		
7 500 – 13 999 kg	380	380
14 000 – 15 999 kg	380	380
16 000 – 17 999 kg	380	515
18 000 – 19 999 kg	515	689
20 000 – 21 999 kg	689	1 107
22 000 – 22 999 kg	1 107	1 321
23 000 – 24 999 kg	1 321	2 078
25 000 – 27 999 kg	2 078	3 358
28 000 kg og over	3 358	5 607
<i>2 + 2 aksler</i>		
16 000 – 24 999 kg	672	1 057
25 000 – 25 999 kg	1 057	1 496
26 000 – 27 999 kg	1 496	2 021
28 000 – 28 999 kg	2 021	2 360
29 000 – 30 999 kg	2 360	3 633
31 000 – 32 999 kg	3 633	4 893
33 000 kg og over	4 893	7 232

2 + minst 3 aksler

16 000 – 37 999 kg	3 970	5 379
38 000 – 40 000 kg	5 379	7 174
Over 40 000 kg	7 174	9 610

Minst 3 + 1 aksler

16 000 – 24 999 kg	672	1 057
25 000 – 25 999 kg	1 057	1 496
26 000 – 27 999 kg	1 496	2 021
28 000 – 28 999 kg	2 021	2 360
29 000 – 30 999 kg	2 360	3 633
31 000 – 32 999 kg	3 633	4 893
33 000 kg og over	4 893	7 232

Minst 3 + 2 aksler

16 000 – 37 999 kg	3 554	4 788
38 000 – 40 000 kg	4 788	6 476
Over 40 000 kg	6 476	9 397

Minst 3 + minst 3 aksler

16 000 – 37 999 kg	2 185	2 565
38 000 – 40 000 kg	2 565	3 641
Over 40 000 kg	3 641	5 574

og

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektclasser	Avgasskravnivå						0-utslipp
	Ikke EURO	EURO I	EURO II	EURO III	EURO IV	EURO V	
7 500 – 11 999 kg	3 895	2 164	1 514	923	487	303	0
12 000 – 19 999 kg	6 391	3 551	2 485	1 514	799	496	0
20 000 kg og over	11 364	6 510	4 617	2 776	1 465	910	0

§ 2

Departementet kan gi forskrifter om hvilke fjæringssystemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder om krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan også gi forskrifter om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn for beregning av avgiften.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4

Grunnlaget for avgiften er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret, for semitrailere den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Departementet kan gi forskrifter om at avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt.

Hvis kjøretøyets totalvekt ikke direkte går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

§ 5

Følgende kjøretøy er fritatt fra vektgradert og miljødifferensiert årsavgift:

- traktorer,
- kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- motorredskaper,
- kjøretøy som er 30 år eller eldre. Fritaket gjelder ikke tilhengere,

- e) kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
- f) kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om utskrivning av avgiften i flere terminer, og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift med et fastsatt minstebeløp.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 8

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 9

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 10

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

IV. Omregistreringsavgift (kap. 5536 post 75)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av nedenfor nevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere med følgende beløp:

	Registreringsår				
	2008 og 2007 kr	2006 kr	2005 kr	2004 til 1997 kr	1996 og eldre kr
a. Mopeder. Motorsykler. Beltemotorsykler.					
1. Mopeder	597	597	597	597	597
2. Motorsykler og beltemotorsykler med motor til og med 250 cm ³ slagvolum, samt elektrisk drevne motorsykler	1 705	1 705	1 705	1 705	1 484
3. Motorsykler og beltemotorsykler med motor over 250 cm ³ slagvolum	2 841	2 841	2 841	2 841	1 484
b. Personbiler. Busser.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 800 kg	8 344	6 321	4 765	3 185	1 484
2. over 800 kg t.o.m. 1 200 kg	11 394	8 860	6 558	4 547	1 484
3. over 1 200 kg t.o.m. 1 600 kg	16 384	12 726	9 303	6 321	1 484
4. over 1 600 kg	21 218	16 384	11 979	8 177	1 484
c. Lastebiler. Trekkbiler. Varebiler. Kombinerte biler. Campingbiler. Beltebiler.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 1 000 kg	6 777	5 215	4 090	2 605	1 484
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	10 345	8 404	6 256	4 319	1 484
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	13 627	10 899	8 091	5 535	1 484
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	18 760	15 001	11 250	7 556	7 556

	Registreringsår				
	2008 og 2007 kr	2006 kr	2005 kr	2004 til 1997 kr	1996 og eldre kr
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	24 120	19 242	14 465	9 645	9 645
6. over 5 000 kg	29 120	23 343	17 447	11 734	11 734
d. Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt over 350 kg.					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. over 350 kg t.o.m. 1 000 kg	6 770	5 214	4 090	2 605	2 605
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	7 818	6 256	4 765	3 054	3 054
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	9 470	7 620	5 715	3 812	3 812
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	12 594	10 002	7 699	5 004	5 004
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	17 751	14 289	10 720	7 089	7 089
6. over 5 000 kg	23 434	18 400	13 761	9 171	9 171

§ 2

Det gis fritak eller refusjon av avgift ved omregistrering av kjøretøy:

1. ved ren navneendring (bevilling for/registrering av navnebytte må foreligge),
2. på ektefelle,
3. mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
4. som er 30 år eller eldre,
5. som utloddes og som tidligere har vært registrert på utlodderen,
6. som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,
7. på NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
8. som registreres på Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
9. som har vært registrert på samme eier i 2 måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),
10. som tas tilbake av selger som følge av hevet kjøp etter kjøpslovens bestemmelser,
11. ved fusjon mellom aksjeselskaper,
12. ved omdannelse av virksomheter når tidligere og ny(e) eier(e) er identiske,
13. ved sletting av registrert eier eller medeier i motorvognregisteret.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

V. Avgift på bensin (kap. 5536 post 76)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på bensin. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- a) for svovelfri bensin (under 10 ppm svovel): kr 4,28,
- b) for lavsvovlet bensin (under 50 ppm svovel): kr 4,32,
- c) for annen bensin: kr 4,32.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineraliske produkter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestem-

melsen. Departementet kan videre gi forskrifter om at det skal betales avgift av annet flytende brennstoff som anses anvendelig som motordrivstoff. Departementet avgjør hva som er anvendelig som motordrivstoff.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på bensin til følgende anvendelsesområder:

- a) utføres til utlandet,
 - b) fly, unntatt Forsvarets fly,
 - c) diplomater mv.,
 - d) nødvendig bruk i Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet,
 - e) teknisk og medisinsk formål,
 - f) som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for specialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
 - g) båter og snøscootere i veiløse strøk,
 - h) legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 - i) reisegods og reiseutstyr,
 - j) motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper,
 - k) bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit),
 - l) NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
 - m) kommer i retur til registrert virksomhets lager.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

I tilfelle misbruk kan departementet nekte avgiftsfritak eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner

som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

VI. Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift) (kap. 5536 post 77)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på mineralolje til framdrift av motorvogn. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- a) for svovelfri mineralolje (under 10 ppm svovel): kr 3,30,
- b) for lavsvovlet mineralolje (under 50 ppm svovel): kr 3,35,
- c) for annen mineralolje: kr 3,35.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen. Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales etter Stortingets vedtak om CO₂- og svovlavgift på mineralske produkter.

§ 2

Når oljer er merket i samsvar med forskrift fastsatt av departementet, skal det ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd.

Departementet kan i særskilte enkeltstående tilfeller bestemme at:

- a) fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn bruk av merket olje, eller
- b) avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3

På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje:

1. I følgende motorvogner:
 - a) traktorer,
 - b) motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
 - c) motorredskaper,
 - d) tilhørende Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
 - e) tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avta-

ler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

2. Til annen bruk enn framdrift av motorvogn .

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på mineralolje:

- a) som bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- b) for andel av biodiesel i mineraloljen,
- c) til motorvogner tilhørende fremmede lands diplomatiske tjenestemenn som er tilsatt her og er offisielt anmeldt. Det samme gjelder for mineralolje til framdrift av motorvogn som nyttes av utsendt generalkonsul, konsul og visekonsul i den utstrekning tilsvarende norske tjenestemenn nyter samme fordel i vedkommende fremmede land,
- d) til motorvogner tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på båtmotorer (kap. 5537 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved import og innenlandsk tilvirking av båtmotorer (framdriftsmotorer) med kr 143,50 pr. hk. Som båtmotor anses også motorblokker til slike.

Avgiftsplikten gjelder båtmotorer på minst 9 hk. Elektriske motorer er unntatt fra avgiftsplikt.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på båtmotorer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) er nødvendig for Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet,
- c) fra tilvirkers, importørs eller forhandlers lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,

3. leveres til bruk i fartøy registrert i registeret over merkepliktige norske fiskefarkoster. Fritaket gjelder likevel ikke utenbordsmotorer og hekkaggregater,

4. leveres til bruk i fartøy mv. registrert i skipsregisteret, med unntak av fritidsbåter,

5. kommer i retur,

- d) innføres tollfritt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 11, pkt. 10, 12, 13 eller 14 e,

- e) benyttes i Forsvarets marinefartøy,

- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om forbruksavgift på elektrisk kraft (kap. 5541 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med 10,50 øre pr. kWh på elektrisk kraft som leveres her i landet.

En redusert sats på 0,45 øre pr. kWh benyttes for levering av kraft:

- a) til industri, bergverk, produksjon av fjernvarme og arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon. Den reduserte satsen omfatter elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen, og
- b) i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

Avgift skal også betales ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk.

Departementet kan gi forskrifter om nærmere avgrensning av avgiftsplikten.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på kraft som:

- a) er produsert ved energigjenvinningsanlegg og leveres direkte til sluttbruker,
- b) er produsert i aggregat med generator som har merkeytelse mindre enn 100 kVA og leveres direkte til sluttbruker,
- c) er produsert i nødstrømsaggregat i tilfeller hvor den normale elektrisitetsforsyning har sviktet,
- d) leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- e) leveres til Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet,

- f) brukes til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser,
- g) leveres energiintensive foretak i treforedlingsindustrien som deltar i godkjent energieffektiviseringsprogram. Fritaket gjelder kraft etter § 1 annet ledd bokstav a,
- h) leveres veksthusnæringen,
- i) leveres til bruk i driften av verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
- j) er produsert i mottrykksanlegg,
- k) leveres husholdninger og offentlig forvaltning i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord,
- l) leveres i direkte sammenheng med produksjon av elektrisk kraft,
- m) leveres til bruk til framdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet. Fritaket omfatter også trolleybuss.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om grunnavgift på fyringsolje mv. (kap. 5542 post 70)

I

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på mineralolje med kr 0,845 pr. liter.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a) flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,
- b) olje som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift).

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på mineralolje til følgende anvendelsesområder:

1. utføres til utlandet,
2. skip i utenriks fart,
3. gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart,
4. fiske og fangst i nære farvann,
5. fiske og fangst i fjerne farvann,
6. anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
7. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
8. benyttes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt,
9. innføres som reisegods eller reiseutstyr,
10. verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
11. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket

- omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
12. treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien,
 13. nødvendig bruk i Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet,
 14. kommer i retur til registrert virksomhets lager,
 15. til bruk til framdrift av tog eller annet skinnegående transportmiddel, herunder oppvarming av og belysning i transportmiddelet. Fritaket omfatter også trolleybuss.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak om grunnavgift på fyringsolje mv. for budsjetterminen 2008:

A

§ 1 nytt annet punktum skal lyde:

For treforedlingsindustrien er satsen kr 0,12 pr. liter.

B

§ 3 nr. 12 skal lyde:

12. sildemel- og fiskemelindustrien,

Om miljøavgifter på mineralske produkter mv.

A. CO₂-avgift på mineralske produkter (kap. 5543 post 70)

I

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales CO₂-avgift til statskassen på følgende mineralske produkter etter følgende satser:

- a) Mineralolje: kr 0,55 pr. liter. For innenriks luftfart er satsen kr 0,65 pr. liter. For treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien er satsen kr 0,28 pr. liter.
- b) Bensin: kr 0,82 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak for produkter som
 - a) utføres til utlandet,
 - b) legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 - c) innføres som reisegods og reiseutstyr,
 - d) benyttes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn den benyttede mengde råstoff skulle tilsi,
 - e) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,

- f) selges til eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- g) kommer i retur til registrert virksomhets lager,
- h) leveres til bruk i sildemel- og fiskemelindustrien og som gir kvotepliktige utslipp etter lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimavoteloven).

2. Mineralolje til bruk i

- a) motorvognen tilhørende diplomater mv.,
- b) skip i utenriks fart,
- c) fiske og fangst i fjerne farvann,
- d) fiske og fangst i nære farvann,
- e) verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
- f) fly i utenriks fart.

3. Bensin til bruk for

- a) diplomater mv.,
- b) tekniske og medisinske formål,
- c) motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper,
- d) bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit),
- e) fly i utenriks fart.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av:

- a) biodiesel i mineraloljen,
- b) bioetanol i bensinen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Departementet kan ved overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endringer i Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter for budsjetterminen 2008:

A

§ 1 første ledd nye bokstaver c og d skal lyde:

- c) Naturgass: kr 0,48 pr. standardkubikkmeter.
- d) LPG: kr 0,62 pr. kg.

B

§ 2 første ledd ny nr. 4 skal lyde:

- 4. Gass til
 - a) annen bruk enn oppvarming av bygg,
 - b) veksthusnæringen.

III

Fra den tid departementet bestemmer gjøres følgende endring i Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter for budsjetterminen 2008:

§ 2 nr. 1 bokstav h skal lyde:

- h) leveres til bruk som gir kvotepliktige utslipp etter lov 17. desember 2004 nr. 99 om kvoteplikt

og handel med kvoter for utslipp av klimagasser (klimakvoteloven).

B. Svovelavgift (kap. 5543 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales svovelavgift til statskassen på mineralolje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel med 7,2 øre pr. liter for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

- a) utføres til utlandet,
 - b) skip i utenriks fart,
 - c) fiske og fangst i fjerne farvann,
 - d) fly i utenriks fart,
 - e) legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 - f) reisegods og reiseutstyr,
 - g) utslippet av svovel til atmosfæren er mindre enn det som svovelinnholdet i de benyttede produkter skulle tilsi,
 - h) verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
 - i) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
 - j) nødvendig bruk i Den nordiske investeringsbankens offisielle virksomhet,
 - k) kommer i retur til registrert virksomhets lager.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Departementet kan ved overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

C. Avgift på smøreolje mv. (kap. 5542 post 71)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på smøreolje mv. med kr 1,72 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på smøreolje mv. til følgende anvendelsesområder:

- a) utføres til utlandet,
- b) utenriks fart,
- c) fiske og fangst i fjerne farvann,
- d) anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet,
- e) legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
- f) er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved innførsel eller utførsel,
- g) fly, unntatt olje til Forsvarets fly,
- h) råstoff i industriell virksomhet som i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt,

- i) omsettes i detaljforpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter,
- j) verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
- k) NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- l) kommer i retur til registrert virksomhets lager. Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 4

Departementet kan ved overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på sluttbehandling av avfall (kap. 5546 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen for sluttbehandling av avfall etter de satser som framkommer av §§ 2 og 3. Departementet kan gi forskrifter om avgrensing og utfylling av disse bestemmelsene.

§ 2

Ved innlevering av avfall til deponi skal det betales avgift etter følgende satser pr. tonn avfall:

1. kr 434 for anlegg
 - a) som oppfyller kravene til dobbel bunn- og sidetetting i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 9 vedlegg I punkt 3.1–3.3, eller

b) der det etter en risikovurdering er lempet på kravene til bunn- og sidetetting etter avfallsforskriften vedlegg I punkt 3.4.

2. kr 566 for anlegg som ikke oppfyller kravene i nr. 1.

§ 3

Ved forbrenning av avfall skal det betales avgift ved utslipp av følgende stoffer etter følgende satser:

Støv	HF	HCl	NO _x	SO ₂	Hg	Cd
kr 0,638 pr. gram	kr 22,56 pr. gram	kr 0,113 pr. gram	kr 0,0166 pr. gram	kr 0,0188 pr. gram	kr 30,52 pr. gram	kr 58,71 pr. gram
Pb	Cr	Cu	Mn	As	Ni	dioksiner
kr 70,10 pr. gram	kr 41,11 pr. gram	kr 0,339 pr. gram	kr 105,04 pr. gram	kr 10,74 pr. gram	kr 10,28 pr. gram	kr 2 598 300 pr. gram

For utslipp av CO₂ skal det betales avgift med kr 60,53 pr. tonn innlevert avfall.

§ 4

Ved innlevering av avfall til sluttbehandling på deponi gis det fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på avfall som:

- a) innleveres til særskilt behandling etter forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kapittel 11,
- b) innleveres til anlegg for ombruk, gjenvinning eller sortering for gjenvinning,
- c) består av uorganisk materiale og som legges på særskilt opplagsplass,
- d) er restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien,
- e) består av forurensede jord- og løsmasser, herunder avfall fra nedlagte avfallsdeponi.

Ved forbrenning av avfall som nevnt i første ledd gis det fritak, refusjon eller ytes tilskudd:

- a) for hele avgiften dersom avfallet forbrennes særskilt,
- b) for avgift knyttet til utslipp av CO₂ dersom avfallet forbrennes sammen med annet avfall.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om avgiftsplikten avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp eller tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER) (kap. 5547 post 70 og 71)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

Avgift etter første ledd omfatter også TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Avgift svares av produktet etter følgende intervaller og satser:

Pst.	Innhold TRI/PER	
	kr pr. kg	
	TRI	PER
1. Over 0,1 t.o.m. 1		0,59
2. Over 1 t.o.m. 5.....	2,96	2,96
3. Over 5 t.o.m. 10	5,92	5,92
4. Over 10 t.o.m. 30	17,76	17,76
5. Over 30 t.o.m. 60.....	35,51	35,51
6. Over 60 t.o.m. 100.....	59,19	59,19

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten faktisk eller oppgitt andel TRI/PER.

Departementet kan gi forskrifter om hva som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- utføres til utlandet,
- legges inn på tollager, når varene er bestemt til

utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,

- gjenvinnes til eget bruk,
- bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- kommer i retur til registrert virksomhets lager. Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK) (kap. 5548 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlands produksjon av hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), herunder gjenvunnet HFK og PFK.

Avgiftsplikten etter første ledd omfatter også

HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer. Departementet kan gi bestemmelser om at avgift på HFK og PFK som inngår som bestanddel i andre varer, fastsettes på annen måte enn etter vekt og at avgiften i slike tilfeller skal betales etter sjablonsetser.

§ 2

Avgiften beregnes etter følgende satser:

Produkttyper	Kjemisk formel	Avgiftssats (kr/kg)
<i>HFK:</i>		
HFK-23	CHF ₃	2 329
HFK-32	CH ₂ F ₂	129
HFK-41	CH ₃ F	30
HFK-43–10mee	C ₅ H ₂ F ₁₀	259
HFK-125	C ₂ HF ₅	557
HFK-134	C ₂ H ₂ F ₄	199
HFK-134a	CH ₂ FCF ₃	259
HFK-152a	C ₂ H ₄ F ₂	28
HFK-143	C ₂ H ₃ F ₃	60
HFK-143a	C ₂ H ₃ F ₃	756
HFK-227ea	C ₃ HF ₇	577
HFK-236fa	C ₃ H ₂ F ₆	1 254
HFK-245ca	C ₃ H ₃ F ₅	111
<i>PFK:</i>		
Perfluormetan	CF ₄	1 294
Perfluoretan	C ₂ F ₆	1 831
Perfluorpropan	C ₃ F ₈	1 393
Perfluorbutan	C ₄ F ₁₀	1 393
Perfluorcyklobutan	c-C ₄ F ₈	1 731
Perfluorpentan	C ₅ F ₁₂	1 493
Perfluorheksan	C ₆ F ₁₄	1 473

Hvis produkttypen er ukjent benyttes den høyeste avgiftssats av de produkttyper det kan være. Ved gassblandinger beregnes avgiften for den enkelte produkttype i blandingen. Er blandingsforholdet ukjent benyttes satsen for produkttypen med høyest sats for hele vekten.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- utføres til utlandet,
- bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
- selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,

- selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- gjenvinnes,
- kommer i retur til registrert virksomhets lager. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Avgift på utslipp av NO_x (kap. 5509 post 70 og kap. 5549 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med kr 15,39 pr. kg utslipp av nitrogenoksider (NO_x) ved energiproduksjon fra følgende kilder:

- framdriftsmaskineri med samlet installert motoreffekt på mer enn 750 kW,
- motorer, kjeler og turbiner med samlet installert innfyrt effekt på mer enn 10 MW, og
- fakler på offshoreinstallasjoner og anlegg på land.

For NO_x-utslipp ved avgiftspliktig forbrenning av avfall betales avgift etter Stortingets vedtak om avgift på sluttbehandling av avfall.

Departementet kan gi forskrifter om hva som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på utslipp av NO_x fra følgende kilder:

- a) fartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk havn, eller luftfartøy som går i fart mellom norsk og utenlandsk lufthavn,
- b) fartøy som brukes til fiske og fangst i fjerne farvann,
- c) verneverdige fartøyer, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren,
- d) utslippskilder omfattet av miljøavtale med staten om gjennomføring av NO_x-reduserende tiltak i samsvar med et fastsatt miljømål.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om avgiftsplikten avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp eller tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på sjokolade- og sukkervarer mv. (kap. 5555 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sjokolade- og sukkervarer mv. med kr 16,79 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt. Det skal også betales avgift av slike varer uten tilsetning av sukker eller søtningsmiddel. Departementet kan gi forskrifter om hva som skal anses som avgiftspliktige sjokolade- og sukkervarer.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens virksomhet,
- c) fra/til tilvirkers eller importørs lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. kommer i retur,
- d) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- e) brukes som råstoff mv. ved fremstilling av varer,

- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på alkoholfrie drikkevarer mv. (kap. 5556 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på:

- a) alkoholfrie drikkevarer som er tilsatt sukker eller kunstig søtstoff, pr. liter salgsvare: kr 1,68,
- b) sirup som er tilsatt sukker eller kunstig søtstoff som nyttes til ervervsmessig fremstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener o.l., pr. liter salgsvare: kr 10,25.

Med alkoholfrie drikkevarer likestilles i dette regelverket også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol, jf. Stortingets vedtak om avgift på alkohol § 1 første ledd bokstav b nr. 2 bokstav a.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikten er varer i pulverform.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- c) fra tilvirkers eller importørs lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. kommer i retur,
- d) nyttes til ervervsmessig fremstilling av annet enn drikkevarer,

- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred. Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgift på sukker mv. (kap. 5557 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sukker mv. med kr 6,50 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

§ 2

Avgiftsplikten omfatter:

1. Sukker (roe-/bete- og rørsukker).
2. Sirup og sukkeropløsning av nevnte varer.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på sukker som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,

- c) fra tilvirkers eller importørs lager:
1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,
 3. kommer i retur,
- d) nyttes til ervervsmessig fremstilling av varer,
- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
- g) nyttes til biavl.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om hvilken ervervsmessig fremstilling av varer som faller inn under § 3 bokstav d.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Om avgifter på drikkevareemballasje (kap. 5559 post 70–74)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen på følgende drikkevareemballasje og etter følgende satser pr. emballasjeeenhet:

1. Miljøavgift
 - a) Glass og metall kr 4,74
 - b) Plast kr 2,86
 - c) Kartong og papp kr 1,18

Departementet kan på nærmere vilkår fritta for, sette ned eller refundere miljøavgiften dersom emballasjen inngår i et retursystem.

2. Grunnavgift
- Engangsemballasje kr 0,97

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Unntatt fra grunnavgiften er emballasje som inneholder følgende alkohol- og kullsyrefrie drikkevarer:

- a) melk, melkeprodukter,

- b) drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,
 - c) varer i pulverform,
 - d) korn- og soyabaserte melkeerstatningsprodukter,
 - e) morsmelkeerstatning.
- For miljøavgiften gjelder bokstavene c og e tilsvarende.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for miljø- og grunnavgift på drikkevareemballasje:

- a) med rominnhold på minst 4 liter,
- b) som selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- c) som selges eller innføres til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- d) som fra registrert virksomhets eller importørs lager:
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres direkte eller via tollager til slik bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24,

3. kommer i retur,
- e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- f) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- Departementet kan gi forskrift om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

§ 8

Departementet kan vurdere overgangsordninger ved systemomlegging av avgiften i enkelttilfeller og etter en særskilt vurdering.

Dokumentavgift (kap. 5565 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det i henhold til lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn og tilhørende festerett til tomte. Avgiften utgjør 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, men minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper betales avgift med kr 1 000 pr. hjemmelsoverføring.

§ 2

Fritatt for avgift er:

- a) gaveandel i dokument som inneholder gave og lignende til det offentlige eller til stiftelser og legater med allmennyttige formål, eller til foreninger med allmennyttige formål som har styresele her i landet,
- b) dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner,
- c) overføring av hjemmel til fast eiendom til Den nordiske investeringsbanken og som er nødvendig for bankens offisielle virksomhet,
- d) egen sameieandel ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie,
- e) overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller,

- f) ideell arveandel etter loven i den enkelte eiendom ved overtagelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentsarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel,
- g) overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg,
- h) overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av,
- i) overføring av hjemmel til fast eiendom mellom den krets av kongefamilien som har arve- og gaveavgiftsfritak, jf. lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 1 femte ledd.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeid betales avgift bare av salgsverdien av tomte dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en

nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

Andre avgiftsvedtak

Avgift på frekvenser (kap. 5583 post 70)

§ 1

Fra 1. januar 2008 skal det betales avgift til statskassen for bruk av frekvenser til drift av annen og tredje generasjons system for mobilkommunikasjon etter følgende satser:

- UMTS kr 22 000 000 pr. tildelt konsesjon,
- GSM 1800 kr 240 000 pr. disponert dupleks kanal (2 x 200 kHz),
- GSM 900 kr 240 000 pr. disponert dupleks kanal (2 x 200 kHz),
- CDMA 450 kr 1 050 000 pr. MHz (dupleks) disponert båndbredde.

Samferdselsdepartementet kan dersom det er nødvendig av hensyn til effektiv utnyttelse av frekvensene endre avgiftsnivået for tildelte frekvenser.

Samferdselsdepartementet fastsetter nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

§ 2

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2008 kan forestå salg av 5-sifrede telefonnummer. Prisene fastsettes av Samferdselsdepartementet.

Inntekter ved tildeling av konsesjoner (kap. 5309 post 29)

§ 1

For 2008 kan Samferdselsdepartementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner for frekvenser.

§ 2

Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 3

Samferdselsdepartementet kan gi forskrifter om innbetaling og oppkreving av beløpet.

Avgifter i matforvaltningen (kap. 5576 post 70)

§ 1

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet i 2008 kan:

- a) oppkreve matproduksjonsavgifter begrenset oppad til følgende satser:
1. Avgift på norsk produsert kjøtt med en sats på kr 0,51 pr. kg.
 2. Avgift på andre norsk produserte animalia med en sats på 1,99 pst.
 3. Avgift på norsk produserte vegetabilier med en sats på 0,80 pst.
 4. Avgift på fisk landet fra EØS-fartøy med en sats på kr 14,60 pr. mottatt tonn råstoff.
 5. Avgift på fisk landet fra tredjelandsfartøy med en sats på kr 14,60 pr. mottatt tonn.
 6. Avgift på fisk tatt om bord på norsk fabrikkfartøy eller omlastet til utenlandsk fartøy med en sats på kr 14,60 pr. mottatt tonn.
 7. Avgift på produksjon av oppdrettsfisk med en sats på kr 14,60 pr. mottatt tonn fisk til slaktning.
 8. Avgift på importert fisk og fiskevarer med en sats på kr 14,60 pr. tonn.
 9. Avgift på importerte råvarer, unntatt fisk og fiskevarer, med en sats på 1,14 pst.
 10. Avgift på importerte ferdigvarer og halvfabrikata, unntatt fisk og fiskevarer, med en sats på 0,71 pst.
- b) oppkreve avgifter for tilsyn og kontroll med drikkevann (vannverk), kosmetikk, fôr til dyr utenom matproduksjon og planter som ikke er mat.

§ 2

Avgiftene skal dekke kostnader ved tilsyn og kontroll. Avgiftene oppkreves i henhold til lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 21, lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 30 a, lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl § 6 a, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 37 a og lov 21. desember 2005 nr. 26 om kosmetikk og kroppspleieprodukter (kosmetikklova) § 18.

Forslag

til vedtak om tollavgifter for budsjetterminen 2008

I

Tolltariffen slik den gjelder 31. desember 2007, herunder tolltariffens innledende bestemmelser, skal fortsatt gjelde fra 1. januar 2008 med følgende endringer:

A

I tolltariffens innledende bestemmelser gjøres følgende endringer:

§ 2 nr. 3 annet ledd skal lyde:

Følgende frihandelsavtaler er virksomme pr. 1. januar 2008:

- Avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen
- Konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund
- Handelsavtalen EF – Norge
- Frihandelsavtalen EFTA – Tyrkia
- Frihandelsavtalen EFTA – Israel
- Frihandelsavtalen Norge – Færøyene
- Interim frihandelsavtale EFTA – PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet
- Frihandelsavtalen EFTA – Marokko
- Frihandelsavtalen EFTA – Mexico
- Frihandelsavtalen EFTA – Makedonia
- Frihandelsavtalen EFTA – Jordan
- Frihandelsavtalen EFTA – Kroatia
- Frihandelsavtalen EFTA – Singapore
- Frihandelsavtalen EFTA – Chile
- Frihandelsavtalen EFTA – Tunisia
- Frihandelsavtalen EFTA – Sør-Korea
- Frihandelsavtalen EFTA – Libanon
- Frihandelsavtalen EFTA – Egypt

B

Tolltariffen gis nye oppdelinger og tollsatsene endres for enkelte landbruksprodukter. Endringene framgår av vedlegg 3 til St.prp. nr. 1 (2007–2008) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

II

Finansdepartementet gis fullmakt til i budsjettåret å iverksette de tollmessige sider ved eventuelle frihandelsavtaler som inngås og iverksettes i 2008 mellom EFTA-landene og henholdsvis SACU (Sør-Afrika, Botswana, Namibia, Lesotho og Swaziland), Canada, GCC (Forente arabiske emirater, Bahrain, Saudi Arabia, Oman, Qatar og Kuwait), Thailand, Algerie, Colombia og Peru.

Finansdepartementet gis tilsvarende fullmakt til å iverksette bilaterale landbruksavtaler inngått under de nevnte frihandelsavtaler.

III

Finansdepartementet gis fullmakt til å innarbeide tekniske endringer i tolltariffen.

IV

Departementet gis fullmakt til å iverksette endringer i GSP-ordningen slik som foreslått, samt besørge de nødvendige ratifikasjoner overfor WTO og UNCTAD.

Vedlegg 1**Skattestatistikk for 2005**

I dette vedlegget redegjøres det for skattestatistikk for forskuddspliktige og etterskuddspliktige for 2005. Skatteligningen inneholder tall for skattegrunnlagene og utlignede skatter, samt tall for de fleste skattepliktige inntekter i tillegg til fradrag og formue. Selvangivelsesstatistikken inneholder tall for gjennomsnittlige inntekter, formue og fradrag.

Skatteligningen for inntektsåret 2005

Tabellene 1.1 – 1.7 gir en oversikt over skatteligningen for 2005. Statistikken bygger på oppgaver fra den ordinære skatteligningen for forskuddspliktige og etterskuddspliktige. For forskuddspliktige omfatter inntektsskatt til staten hovedsakelig toppskatt og fellesskatt, men for visse grupper forskuddspliktige, hovedsakelig personer som er bosatt i utlandet, beregnes ordinær inntektsskatt til staten.

Tabell 1.1 viser en oppstilling av skatteligningen samlet og fordelt på *etterskuddspliktige og forskuddspliktige*. I tabell 1.2 vises tall for skatteligningen samlet og fordelt fylkesvis for *forskuddspliktige*.

Utlignet formues- og inntektsskatt til kommune, fylke og stat og trygdeavgift til folketrygden utgjorde i alt 493,1 mrd. kroner i 2005 sammenlignet med 423 mrd. kroner i 2004.

Kommune- og fylkesskatten beløp seg til 108 mrd. kroner, mens statsskatten og trygdeavgiften var henholdsvis 319,1 og 65,9 mrd. kroner. Fra 2004 til 2005 var det en samlet øking i utlignet skatt på 16,6 pst. Kommune- og fylkesskatten gikk opp med 8,7 pst., mens statsskatten gikk opp med 22,2 pst. Medlemsavgiften til folketrygden økte med 5,4 pst. fra året før.

Alminnelig inntekt ved kommune- og fylkeskatteligningen utgjorde i alt 866 mrd. kroner for *forskuddspliktige*. Dette var en økning på 10,5 pst. fra året før. Sammenlignet med 2004 økte utlignede skatter for forskuddspliktige med 13 mrd. kroner.

Tabell 1.3 viser gjennomsnittstall for innenby(gd)sboende personlige skattytere fordelt fylkesvis. Alminnelig inntekt pr. innbygger var 186 300 kroner i 2005. Sammenlignet med alminnelig inntekt pr. innbygger i 2004 var dette en økning på 9,7

pst. Oslo hadde høyest inntekt pr. innbygger med 258 300 kroner, mens inntekten var lavest i Nord-Trøndelag med 143 600 kroner.

Tabell 1.4 viser fordelingen av antall personlige skattytere etter størrelsen på nettoformuen og alminnelig inntekt. Denne statistikken omfatter nær 3,6 mill. personlige skattytere. Av de personlige skattyterne hadde 26,7 pst. alminnelig inntekt under 100 000 kroner, 31,6 pst. en inntekt mellom 100 000 og 200 000 kroner, 22,1 pst. en inntekt mellom 200 000 og 300 000 kroner, og 19,6 pst. hadde en inntekt på 300 000 kroner eller mer. En gruppering av de personlige skattytere etter formuestrinn viser at 69,1 pst. av skattyterne hadde en nettoformue under 120 000 kroner, 11,1 pst. en formue mellom 120 000 og 300 000 kroner og 7,0 pst. en formue mellom 300 000 kroner og 500 000 kroner. 12,8 pst. av skattyterne ble lignet for en formue på 500 000 kroner eller mer.

Utlignet inntektsskatt fra *etterskuddspliktige* ble tidligere fordelt mellom kommune, fylke og stat. Fra 1998 ble reglene om stedbunden beskatning fjernet og all inntektsskatt fra etterskuddspliktige med unntak av naturressursskatten blir nå utlignet til staten. Som tabell 1.5 viser utgjorde skattbar inntekt ved statsskatteligningen for etterskuddspliktige 181 mrd. kroner i 2005. Utlignet skatt for etterskuddspliktige økte med 57 mrd. kroner ift. 2004.

Samlet utlignet skatt til staten, eksklusive selskaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatte-loven, utgjorde i alt 43,6 mrd. kroner i 2005. Av dette var 41,1 mrd. kroner fellesskatt og 226 mill. kroner formuesskatt. Skatt på grunnrenteinntekt var på 2 234 mill. kroner i 2005, mens tonnasje-skatten utgjorde 28 mill. kroner samme år.

Tallene for utlignet skatt til staten er etter godtgjørelsesfradrag i forbindelse med mottatt aksjeutbytte, etter fradrag for naturressursskatt, etter kreditfradrag (fradrag for skatt betalt i utlandet) og etter fradrag for kostnader til forsknings- og utviklingsprosjekt. Fradrag for godtgjørelse i fellesskatt utgjorde 477 mill. kroner, fradrag for naturressursskatt utgjorde 1,7 mrd. kroner, kreditfradrag utgjorde 6,2 mrd. kroner, mens forsknings- og utviklingsfradrag utgjorde 1,1 mrd. kroner. Fra og med 2004 ble det innført skattefritak for inntekter på ak-

sjer og andre eierandeler. Dette førte til at godtgjørelsesfradraget falt bort, med unntak for ubenyttet godtgjørelsesfradrag fra tidligere år.

Tabell 1.5 viser etterskuddspliktige skattytere etter skattbar inntekt. Av en skattbar inntekt (positiv alminnelig inntekt og korreksjonsinntekt) på 181,0 mrd. kroner, var 90,9 pst. (164,6 mrd. kroner) opptjent av etterskuddspliktige skattytere med en skattbar inntekt på 1 mill. kroner eller mer (22,5 pst. av skattyterne). Tabell 1.6 viser at 81,9 pst. av den utlignede skatten (ekskl. sokkelselskaper) ved statsskatteligningen på 43,6 mrd. kroner er utlignet på skattytergruppen aksjeselskaper mv., 9,1 pst. på kraftselskaper, 4,4 pst. på sparebanker og gjensidige livs- og skadeforsikringsselskaper, 1,2 pst. på rederier skattlagt etter sktl. §§ 8–10 til 8–19, 0,9 pst. på forbruksforeninger, innkjøps- og salgslag/samvirkelag, andelsmeierier og boligbyggelag, 2,2 pst. på utenlandske aksjeselskaper/forsikringsselskaper, 0,3 pst. på institusjoner/foreninger og pensjonsfond og 0,1 pst. på verdipapirfond.

Tabell 1.7 viser at statsskatten fra oljevirkomheten for etterskuddspliktige skattytere beløp seg til 185,3 mrd. kroner. Beløpet utgjør 80,4 pst. av selskapskatten til staten.

Skattegrunnlag 2005

Tabell 1.8 – 1.11 viser gjennomsnittstall for bosatte personer 17 år og over fra skattestatistikken for 2005. Mens skatteligningen hovedsakelig redegjør for utlignet skatt i 2004, viser selvangivelsesstatistikken tall for gjennomsnittlige inntekter, formue og fradrag for personer 17 år og eldre.

I tabell 1.8 er det gjengitt en del hovedtall for de sosioøkonomiske gruppene lønnstakere, trygdede og selvstendig næringsdrivende. Tabellen viser at lønnstakere utgjør den største gruppen med vel 1,9 mill. personer. Trygdede utgjør 1 052 000 personer, mens selvstendig næringsdrivende utgjør 141 000 personer. *Gjennomsnittlig bruttoinntekt* for lønnstakere var 398 400 kroner i 2005. Trygdede hadde en gjennomsnittlig bruttoinntekt på 201 300 kroner, mens tilsvarende for selvstendig næringsdrivende var 680 400 kroner.

Trygdede og pensjonister får om lag 9,5 pst. av bruttoinntekten fra *kapitalinntekter*, dvs. renter, aksjeutbytte, aksjegevinst og inntekt av fast eiendom.

For lønnstakere og selvstendig næringsdrivende er andelen hhv. 11,1 pst. og 18,2 pst.

Tabell 1.8 viser også at *samlet fradrag* (inkl. særfradrag) som andel av bruttoinntekt er 31,8 pst. for trygdede, 23,1 pst. for lønnstakere og 15,7 pst. for selvstendig næringsdrivende. For selvstendig næringsdrivende utgjør gjeldsrenter den største fradragsposten, mens det er minstefradrag for lønnstakere. De største fradragene for trygdede er minstefradrag og særfradrag.

Trygdede betaler i gjennomsnitt 16,2 pst. av sin bruttoinntekt i *skatt*. For lønnstakere utgjør samlet utlignet skatt i gjennomsnitt 25,4 pst. av bruttoinntekten. Selvstendig næringsdrivende betaler i gjennomsnitt 28,0 pst. av bruttoinntekten i skatt.

Tabell 1.9 viser *sammensetning av inntekter og fradrag og skatt* for personer (bosatte 17 år og eldre) på ulike inntektsnivåer. Tabellen viser at for personer med en bruttoinntekt under 100 000 kroner utgjør i gjennomsnitt lønnsinntekter om lag 64,2 pst., tjenestepensjoner mv. og trygdeytelser om lag 29,8 pst. og aksjeutbytte og gevinst om lag 0,7 pst. av bruttoinntekten. For personer med en bruttoinntekt over 1 mill. kroner utgjør i gjennomsnitt lønnsinntekter om lag 22,8 pst., tjenestepensjoner mv. og trygdeytelser 1,2 pst. og aksjeutbytte og gevinst om lag 52,4 pst. av bruttoinntekten i 2005.

Tabell 1.10 viser sammensetningen av inntekter og fradrag for personer fordelt etter størrelsen på *skattepliktig nettoformue*. Tabellen viser at personer med høy skattepliktig nettoformue i gjennomsnitt også har relativt høy bruttoinntekt. For personer med en skattepliktig nettoformue på over 1 mill. kroner utgjør i gjennomsnitt lønnsinntekter om lag 20,4 pst. av bruttoinntekten i 2005. Tilsvarende utgjør tjenestepensjoner mv. og trygdeytelser vel 10,1 pst. og aksjeutbytte og gevinst om lag 48,2 pst. av bruttoinntekten.

Tabell 1.11 gjengir gjennomsnittlige inntekter, fradrag og skatt *fordelt etter alder*. Tabellen viser at den gjennomsnittlige bruttoinntekten øker med alderen opp til aldersgruppen 45 – 54 år, for så å falle for de neste aldersgruppene. Tabellen viser at for personer mellom 67 og 79 år utgjør tjenestepensjon og trygdeytelser i gjennomsnitt om lag 75,7 pst. av bruttoinntekten. For alle aldersgrupper er aksjeutbytte den største posten blant kapitalinntektene.

Tabell 1.1 Oversikt over skatteligningen. Hele landet. 2005. Mill. kr

	I alt	Etterskudds- pliktige ¹	Forskudds- pliktige
<i>Kommuneskatteligningen</i>			
Antall skattytere ²	3 744 126	806	3 743 320
Nettoformue	978 757	–	978 757
Alminnelig inntekt	866 247	–	866 247
Særfradrag	16 029	–	16 029
Formuesskatt	5 959	–	5 959
Inntektsskatt	81 876	–	81 876
Naturressursskatt	1 312	1 312	–
<i>Fylkesskatteligningen</i>			
Inntektsskatt	18 636	–	18 636
Naturressursskatt	239	239	–
<i>Statsskatteligningen</i>			
Antall skattytere med fellesskatt	3 374 127	82 754	3 291 373
Antall skattytere med toppskatt	689 668	–	689 668
Beregningsgrunnlag for toppskatt	955 984	–	955 984
Nettoinntekt ³	1 874	–	1 874
Skattbar inntekt	180 963	180 963	–
Nettoformue	1 049 047	75 298	973 749
Inntekt sokkel	246 612	246 612	–
Beregningsgrunnlag for særskatt sokkel	232 594	232 594	–
Toppskatt	14 179	–	14 179
Fellesskatt	114 440	41 116	73 324
Formuesskatt	2 891	226	2 665
Inntektsskatt sokkel (inkl. særskatt)	185 349	185 349	–
Skatt på grunnrenteinntekt for kraftanlegg	2 234	2 234	–
Tonnasjeskatt	28	28	–
<i>Utligning til folketrygden</i>			
Beregningsgrunnlag for trygdeavgift i alt	957 216	–	957 216
Personinntekt fra pensjon/trygd	172 969	–	172 969
Personinntekt fra næring utenom primærnæring	54 850	–	54 850
Personinntekt fra primærnæring	9 483	–	9 483
Personinntekt lønn	719 914	–	719 914
Samlet trygdeavgift	65 929	–	65 929
<i>Sum utlignet skatt</i>			
I alt	493 070	230 502	262 568
<i>Fradrag, nedsettelse og korreksjoner i skatt</i>			
I alt ⁴	43 510	9 529	33 981
Finnmarksfradrag ⁵	632	–	632
Fradrag for boligsparing – BSU ⁵	409	–	409
Skatt etterbetalt pensjon ⁶	-66	–	-66
Nedsettelse etter 80-prosentregelen ⁷	193	–	193
Skattebegrensning etter Sktl. § 17 ⁸	4 334	–	4 334
Nedsettelse for utenlandsskatt (kreditfradrag) ⁹	7 053	6 244	809
Godtgjørelsesfradrag ¹⁰	28 143	477	27 666
Fradrag for naturressursskatt ¹¹	1 708	1 708	–
Skattefradrag for kostnader ved forsknings og utviklingsprosjekter	1 105	1 101	4
Skattefradrag pga. omberegnet gevinst på opsjoner i arbeidsforhold ...	–	–	–

¹ Omfatter også utenlandske skattytere på kontinentalsokkelen.² Antall skattytere med utlignet inntektsskatt og/eller formuesskatt til kommune. Omfatter også personer på Svalbard³ Nettoinntekt er grunnlag for ordinær inntektsskatt til staten for visse grupper skattytere, hovedsakelig personer bosatt i utlandet.⁴ Forsørgerfradraget falt bort fra og med inntektsåret 2001. AMS fradraget falt bort fra og med inntektsåret 2000. Skattetillegg for brutt sparekontrakt AMS opphørte fra og med 2002.⁵ Beløpet er belastet inntektsskatt stat.⁶ Tillegg/fradrag for etterbetalt pensjon.⁷ Beløpet er belastet formuesskatt stat.⁸ Beløpet er belastet inntektsskatt kommune og fylke med henholdsvis 1 467,8 mill. kroner og 311,3 mill. kroner. Inntektsskatt stat med 214,2 mill. kroner, fellesskatt med 1 221,3 mill. kroner og avgift til folketrygden med 1 119,2 mill. kroner.⁹ Beløpet for forskuddspliktige er belastet inntektsskatt stat med 79,8 mill. kroner, fellesskatt med 297 mill. kroner, inntektsskatt kommune med 356,6 mill. kroner og fylkesskatt med 75,6 mill. kroner. For etterskuddspliktige er beløpet belastet fellesskatten.¹⁰ Godtgjørelsesfradraget for etterskuddspliktige belastes i sin helhet fellesskatt. For personlige skattytere er godtgjørelsesfradraget belastet inntektsskatt kommune med 13 055,7 mill. kroner, fylkesskatt med 2 967,2 mill. kroner og fellesskatt med 11 643,2 mill. kroner.¹¹ Beløpet er belastet fellesskatt.

Tabell 1.2 Oversikt over skattelikningen for forskuddspliktige etter fylke. 2005. Mill. kroner

	Hele landet ¹	Østfold	Akershus	Oslo	Hedmark	Oppland	Buskerud	Vestfold
<i>Kommuneskattelikningen</i>								
Antall skattytere	3 743 320	210 680	373 341	409 559	170 249	179 773	221 945	179 473
Nettoformue	978 757	47 325	118 469	170 778	36 373	39 468	57 022	46 709
Alminnelig inntekt	866 247	42 705	107 074	141 679	28 679	28 915	47 270	39 748
Særfradrag	16 029	997	1 482	1 730	815	725	832	838
Formuesskatt	5 959	282	736	1 103	211	232	348	285
Inntektsskatt	81 876	4 077	10 528	12 705	2 728	2 778	4 462	3 707
<i>Fylkesskattelikningen</i>								
Inntektsskatt	18 636	928	2 395	2 891	622	633	1 015	844
<i>Statsskattelikningen</i>								
Antall personer med felleskatt	3 291 373	186 773	346 081	390 486	138 501	135 416	177 601	158 323
Antall personer med toppskatt	689 668	30 733	99 815	110 907	18 511	18 643	35 743	29 776
Beregningsgrunnlag for toppskatt	955 984	50 166	116 768	131 156	35 080	34 442	50 590	44 412
Nettoformue	973 749	46 547	121 615	174 196	35 055	36 758	55 473	46 001
Toppskatt	14 179	515	2 671	3 086	274	274	705	585
Fellesskatt	73 324	3 658	9 616	11 145	2 436	2 489	3 991	3 331
Formuesskatt	2 665	123	350	498	89	94	157	128
<i>Utligning til folketrygden</i>								
Samlet trygdeavgift	65 929	3 380	8 321	9 398	2 304	2 308	3 510	3 013
<i>Sum utlignet skatt</i>								
I alt	262 568	12 963	34 618	40 825	8 663	8 808	14 189	11 893
<i>Fradrag, nedsettelse og korreksjoner i skatt</i>								
I alt	33 981	1 270	3 962	8 466	725	741	1 869	1 533
Finnmarksfradrag	632	0	0	0	0	0	0	0
Fradrag for BSU	409	16	35	62	11	13	18	14
Skatt etterbetalt pensjon	-66	-4	-4	-17	-2	-5	-4	-2
Nedsettelse etter 80-prosentregelen	193	6	23	89	2	2	6	6
Skattebegrensning etter Sktl. § 17	4 334	304	268	376	254	232	229	218
Nedsettelse for utenlandsskatt	809	18	149	159	10	7	26	35
Godtgjørelsesfradrag	27 666	930	3 491	7 797	450	491	1 595	1 261
Fradrag for omregnet opsjoner	-	-	-	-	-	-	-	-
Skattefradrag forskning og utvikling	4	-	1	-	-	-	-	-

Tabell 1.2 forts.

	Telemark	Aust- Agder	Vest- Agder	Rogaland	Hordaland	Sogn og Fjordane	Møre og Romsdal	Sør- Trøndelag
<i>Kommuneskatteligningen</i>								
Antall skattytere	145 810	93 177	132 458	295 607	351 858	89 929	195 190	220 220
Nettoformue	30 972	20 916	34 686	79 135	89 055	23 682	52 470	44 142
Alminnelig inntekt	27 388	17 218	28 289	78 939	83 691	16 696	41 557	47 142
Særfradrag	668	388	589	1 127	1 416	370	860	920
Formuesskatt	183	126	211	485	541	139	315	264
Inntektsskatt	2 663	1 643	2 587	7 612	7 892	1 603	3 807	4 490
<i>Fylkesskatteligningen</i>								
Inntektsskatt	606	374	589	1 732	1 796	365	867	1 022
<i>Statsskatteligningen</i>								
Antall personer med felleskatt	119 345	72 780	111 374	268 941	312 574	76 070	173 046	193 283
Antall personer med toppskatt	21 372	12 218	20 754	67 145	69 461	12 337	31 785	36 662
Beregningsgrunnlag for toppskatt	32 283	19 476	30 478	83 022	91 959	19 883	47 012	54 379
Nettoformue	29 864	19 903	34 243	79 570	88 832	23 282	52 150	44 617
Toppskatt ²	358	221	344	1 604	1 390	172	499	640
Felleskatt	2 370	1 466	2 317	6 753	7 051	1 437	3 405	4 010
Formuesskatt	80	52	97	231	247	60	141	118
<i>Utligning til folketrygden</i>								
Samlet trygdeavgift	2 157	1 312	2 071	5 855	6 401	1 352	3 204	3 735
<i>Sum utlignet skatt</i>								
I alt	8 418	5 185	8 217	24 272	25 318	5 129	12 237	14 280
<i>Fradrag, nedsettelse og korreksjoner i skatt</i>								
I alt	698	542	1 215	3 082	3 341	471	1 699	1 590
Finnmarksfradrag	0	0	0	0	0	0	0	0
Fradrag for BSU	10	7	19	57	49	10	19	26
Skatt etterbetalt pensjon ...	-1	-1	-2	-5	-8	-1	-2	-2
Nedsettelse etter 80- prosentregelen	2	4	3	6	13	2	7	4
Skattebegrensning etter Sktl. § 17	188	112	153	287	383	112	260	266
Nedsettelse for utenlandsskatt	25	19	23	164	82	5	31	26
Godtgjørelsesfradrag	474	401	1 019	2 571	2 821	343	1 384	1 270
Fradrag for omregnet opsjoner	-	-	-	-	-	-	-	-
Skattefradrag forskning og utvikling	-	-	-	1	-	-	-	1

Tabell 1.2 forts.

	Nord- Trøndelag	Nordland	Troms	Finnmark- Finnmárku
<i>Kommuneskatteligningen</i>				
Antall skattytere	100 771	192 531	121 899	59 355
Nettoformue	18 798	35 886	22 976	8 882
Alminnelig inntekt	18 472	35 625	24 149	10 960
Særfradrag	477	964	561	269
Formuesskatt	107	206	133	50
Inntektsskatt	1 752	3 408	2 347	1 085
<i>Fylkesskatteligningen</i>				
Inntektsskatt	399	776	534	247
<i>Statsskatteligningen</i>				
Antall personer med fellesskatt	89 700	168 907	109 436	52 944
Antall personer med toppskatt	12 277	25 394	19 402	8 667
Beregningsgrunnlag for toppskatt	22 910	44 205	29 818	13 933
Nettoformue	18 543	35 415	22 759	8 772
Toppskatt ²	172	350	170	-387
Fellesskatt	1 570	3 048	2 099	958
Formuesskatt	46	80	54	21
<i>Utligning til folketrygden</i>				
Samlet trygdeavgift	1 525	2 927	2 031	937
<i>Sum utlignet skatt</i>				
I alt	5 570	10 794	7 368	2 912
<i>Fradrag, nedsettelse og korreksjoner i skatt</i>				
I alt	483	898	708	684
Finnmarksfradrag	0	0	116	509
Fradrag for BSU	9	16	12	5
Skatt etterbetalt pensjon	-1	-3	-1	1
Nedsettelse etter 80-prosentregelen	1	12	6	0
Skattebegrensning etter sktl. § 17	155	292	164	81
Nedsettelse for utenlandsskatt	8	8	12	2
Godtgjørelsesfradrag	311	567	398	88
Fradrag for omregnet opsjoner	–	–	–	–
Skattefradrag forskning og utvikling	–	–	–	–

¹ Omfatter også personer på Svalbard og Kontinentalsokkelen.

² Toppskatten inkluderer også ordinær inntektsskatt til staten for visse grupper skattytere, hovedsakelig personer bosatt i utlandet. Denne skatten er i likhet med de øvrige skattene i tabellen oppgitt etter at fradrag og nedsettelse i skatt er trukket fra. For Finnmark sin del framkommer et negativt tall siden fradragene overstiger skatten, hovedsakelig på grunn av finnmarksfradraget.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2005.

Tabell 1.3 Gjennomsnittstall for forskuddspliktige.¹ Fylke. 2005. Kroner

Fylke	Alminnelig inntekt			
	Pr. innen- by(gd)sboende personlig skattyter	Pr. innbygger	Nettoformue pr. innbygger	Utlignet skatt pr. innbygger
Hele landet	256 800	186 300	210 900	56 300
Østfold	223 300	164 200	179 900	49 800
Akershus	300 400	217 800	243 300	69 800
Oslo	347 900	258 300	324 100	75 100
Hedmark	201 800	151 700	187 600	45 800
Oppland	207 900	157 800	202 200	48 000
Buskerud	257 900	193 000	227 300	57 900
Vestfold	243 600	179 600	208 100	53 600
Telemark	223 200	164 200	181 000	50 500
Aust-Agder	229 500	164 900	192 600	49 700
Vest-Agder	247 900	174 300	212 100	50 600
Rogaland	284 100	196 900	200 900	60 800
Hordaland	262 100	184 600	197 200	55 900
Sogn og Fjordane	214 800	156 600	219 600	48 100
Møre og Romsdal	235 800	169 400	214 100	49 900
Sør-Trøndelag	239 600	170 800	162 900	51 800
Nord-Trøndelag	203 100	143 600	145 400	43 300
Nordland	208 300	150 600	151 200	45 700
Troms	217 500	157 100	149 500	47 900
Finnmark-Finnmárku	202 000	148 400	121 700	39 700

¹ Tallene omfatter bare personer som er bostedslignet i Norge. De øvrige gjennomsnittstallene omfatter oppgaver fra alle grupper av personlige skattytere. Innbyggertallet pr. 1. januar 2006 er benyttet ved beregning av gjennomsnittstall pr. innbygger. En kan ikke på grunnlag av totaltallene i tabell 1 beregne gjennomsnittstall i tabell 3.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2005.

Tabell 1.4 Antall personlige skattytere etter trinn for nettoformue og alminnelig inntekt.¹ 2005

Alminnelig inntekt. Kroner	I alt	Nettoformue ved statsskatteligningen. Kroner						
		0- 119 999	120 000- 199 999	200 000- 299 999	300 000- 499 999	500 000- 699 999	700 000- 999 999	1 000 000- og over
I alt	3 585 621	2 476 813	206 796	192 562	251 579	146 323	120 464	191 084
0 eller negativ	86 034	71 963	4 219	2 824	2 560	1 201	945	2 322
1 – 24 900	187 800	165 222	7 864	5 179	4 488	2 057	1 465	1 525
25 000 – 49 900	123 553	111 089	3 973	2 479	2 473	1 166	941	1 432
50 000 – 74 900	201 342	168 444	13 122	8 498	6 160	2 100	1 400	1 618
75 000 – 99 900	358 158	238 536	32 363	28 788	32 129	13 817	8 017	4 508
100 000 – 149 900	611 913	392 779	47 488	46 069	57 737	29 692	20 572	17 576
150 000 – 199 900	522 148	351 635	30 741	29 744	42 376	25 544	20 437	21 671
200 000 – 249 900	461 190	325 183	24 025	23 209	32 145	20 070	16 715	19 843
250 000 – 299 900	332 425	231 406	16 075	16 148	23 405	14 913	13 060	17 418
300 000 – 349 900	217 025	143 703	10 545	11 015	16 377	10 909	10 027	14 449
350 000 – 399 900	129 337	82 976	5 655	6 125	9 698	6 922	6 770	11 191
400 000 – 449 900	82 043	51 582	3 202	3 615	5 993	4 479	4 469	8 703
450 000 – 499 900	56 037	34 606	1 979	2 358	3 902	3 047	3 172	6 973
500 000 – 999 900	163 686	92 172	4 811	5 641	10 425	8 699	10 110	31 828
1 000 000 og over	52 930	15 517	734	870	1 711	1 707	2 364	30 027

¹ Som skattyter regnes en person som har sum utlignet skatt større enn null og/eller sum forskudd større enn null og/eller sum fradrag og nedsettelse i skatt større enn null. Sum forskudd er definert som summen av avregnet forskuddstrekk, avregnet forskuddsskatt og betalt tilleggsforskudd. Felleslignede ektefeller er ikke slått sammen til én enhet. Begrepet skattyter er endret noe fra 1998, og er derfor ikke sammenliknbart med tidligere år. Skattytere med ligningskommune Svalbard er inkludert i tabellen.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2005.

Tabell 1.5 Etterskuddspliktige skattytere etter skattbar inntekt.¹ Inntektsskatt på skattbar inntekt ved statsskatteligningen.² Eksklusiv sokkelselskaper.³ 2005

Skattbar inntekt Kroner	Skattytere		Skattbar inntekt		Inntektsskatt	
	Antall	Pst.	Mill. kr	Pst.	Mill. kr	Pst.
I alt	82 754	100	180 963	100	50 645	100
1 – 4 999	6 248	8	6	0	2	0
5 000 – 9 999	1 689	2	13	0	4	0
10 000 – 19 999	2 759	3	41	0	11	0
20 000 – 49 999	6 126	7	208	0	58	0
50 000 – 99 999	7 661	9	560	0	157	0
100 000 – 199 999	10 729	13	1 554	1	440	1
200 000 – 499 999	17 053	21	5 615	3	1 571	3
500 000 – 999 999	11 854	14	8 412	5	2 354	5
1 000 000 – 1 999 999	8 524	10	11 983	7	3 354	7
2 000 000 – 4 999 999	6 068	7	18 767	10	5 251	10
5 000 000 og over	4 043	5	133 805	74	37 444	74

¹ Skattbar inntekt omfatter positiv alminnelig inntekt og korreksjonsinntekt.

² Omfatter utlignet inntektsskatt på alminnelig inntekt og utlignet inntektsskatt på korreksjonsinntekt før godtgjørelsesfradrag, kreditfradrag, fradrag for naturressursskatt og forsknings- og utviklingsfradrag er trukket fra.

³ Selskaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2005.

Tabell 1.6 Etterskuddspliktige skattytere. Ansettelse og skatter ved statskatteliggingen etter skattytergruppe, eksklusiv sokselskaper.^{1,2} 2005. Mill. kroner

	Antall i skatteposisjon ³	Netto-formue	Skattbar inntekt ⁴	Formues-skatt	Inntekts-skatt ⁵	Tonnsje-skatt	Skatter og fradrag			
							Grunnrenteskatt	Fradrag i skatt ⁶	Sum skatt til staten	
I alt	85 426	75 298	180 963	226	50 645	28	2 234	9 529	43 603	
Aksjeselskaper ⁷	80 915	984	155 060	3	43 423	-	-	7 709	35 716	
Rederier skattlagt etter skatteloven §§ 8–10 til 8–19	313	-	1 785	-	500	28	-	18	509	
Selskap hjemmehørende på Svalbard	85	27	166	0	17	-	-	-	17	
Verdipapirfond	56	-	202	-	57	-	-	31	25	
Sparebanker og gjensidige livs- og skadeforsikringselskaper ..	132	41 136	6 514	123	1 824	-	-	19	1 929	
Forbruksforeninger, innkjøps- og salgslag, andelsmeierier og boligbyggelag	1 021	23 533	1 260	71	353	-	-	38	385	
Kraftforetak	224	677	12 229	2	3 424	-	2 234	1 706	3 954	
Institusjoner, foreninger og pensjonsfond	1 037	8 940	373	27	104	-	-	7	124	
Utenlandske aksjeselskaper og forsikringselskaper	1 643	-	3 373	-	944	-	-	0	944	

¹ Skattytergruppe refererer til skatteregelegruppe som de etterskuddspliktige skattyterne skattlegges etter.

² Sokselskaper omfatter selskaper skattlagt med hjemmel i petroleumsskatteloven.

³ Etterskuddspliktige som har fått beregnet skatt av inntekt og/eller formue eller har fradrag i skatt.

⁴ Omfatter positiv alminnelig inntekt og korreksjonsinntekt.

⁵ Inneholder også utlignet inntektskatt på korreksjonsinntekt.

⁶ Godtgjørelsesfradrag (477 millioner kroner), fradrag for naturressursskatt (1 708 millioner kroner), kredittfradrag (6 244 millioner kroner) og forsknings- og utviklingsfradrag (1 101 millioner kroner).

⁷ Omfatter aksjeselskaper, aksjebanker og forsikringselskaper registrert i Norge.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2005.

Tabell 1.7 Etterskuddspliktige skattytere skattlagt med hjemmel i petroleumsloven. Ansettelse og skatter. 2005. Mill. kroner

	Antall skatt- yttere	Sokkelselskaper		
		I alt	Oljeutvinnings- og rørlednings- selskaper	Utenlandske sokkel- selskaper
Inntekt sokkel	167	246 612	245 867	745
Skatt inntekt sokkel	167	69 052	68 843	209
Særskatteinntekt	25	232 594	232 594	–
Særskatt sokkel	25	116 297	116 297	–
Sum skatt sokkel	167	185 349	185 140	209

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2005.

Tabell 1.8 Hovedposter fra selvangivelsen for bosatte personer 17 år og eldre, etter sosioøkonomisk status.¹ 2005. Gjennomsnitt i kroner

	Lønnstakere	Trygdede	Selvstendig nærings- drivende
Bruttoinntekt	398 400	201 300	680 400
Lønn ¹	344 200	25 700	39 000
Ytelser fra folketrygden	2 100	116 500	5 500
Tjenestepensjon mm.	1 900	36 000	2 800
Næringsinntekt i alt	3 000	1 400	498 400
Renter av bankinnskudd	2 500	3 700	6 900
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	33 800	9 200	87 500
Gevinst ved salg av aksjer o.l.	5 800	3 500	16 400
Andelseiers andel og utleie av fast eiendom	800	700	3 300
Andre inntekter av fast eiendom	1 400	1 700	9 400
Mottatte bidrag, livrenter, barnpensjon m.m.	200	500	500
Andre inntekter	2 600	2 400	10 700
Fradrag	91 900	49 900	105 600
Minstefradrag	56 100	39 800	14 400
Reiseutgifter	2 500	100	500
Pensjonspremie, privat og offentlig	2 300	0	500
Foreldrefradrag	2 500	400	1 700
Fagforeningskontingent	900	0	200
Årets underskudd i næring	800	400	9 300
Tidligere års underskudd	1 100	1 300	13 600
Særskilte fradrag bl. jordbruksfradrag	1 000	100	14 200
Innbetalig til individuell pensjonsavtale	500	100	1 700
Renter av gjeld	20 000	5 200	36 700
Andelseiers andel av fradragberettigede utgifter i boligselskapet	600	700	300
Tap ved salg av aksjer	1 600	800	6 900
Andre fradrag	1 700	700	5 400

Tabell 1.8 forts.

	Lønnstakere	Trygdede	Selvstendig næringsdrivende
Alminnelig inntekt	306 500	151 400	574 800
Særfradrag	500	14 100	800
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt	306 000	137 300	573 900
Sum bruttoskatt	111 600	39 000	215 500
Sum fradrag i skatt	10 400	6 400	24 900
Sum utlignet skatt ²	101 200	32 600	190 600
Antall bosatte 17 år og eldre	1 921 004	1 051 916	140 807

¹ Attførings, rehabiliteringspenger og tidsbegrenset uførestønad er ført som lønnsinntekt og ikke som ytelse fra folketrygden. I grupperingen av sosioøkonomisk status er likevel attføring, rehabilitering og uførestønad regnet som folketrygd.

² Utlignet inntekts- og formuesskatt.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2005.

Tabell 1.9 Hovedposter fra selvangivelsen for bosatte personer 17 år og eldre, etter størrelse på bruttoinntekt. 2005. Gjennomsnitt i kroner

	Bruttoinntekt										1 mill. og over
	I alt	0–99 999	100 000– 199 999	200 000– 299 999	300 000– 399 999	400 000– 499 999	500 000– 749 999	750 000– 999 999			
Bruttoinntekt	306 700	39 900	148 100	250 300	345 200	442 200	594 100	853 300	2 931 700		
Lønn	196 600	25 600	59 600	172 600	294 600	377 200	474 800	603 700	668 700		
Ytelser fra folketrygden	35 300	11 100	72 400	45 600	17 100	11 400	10 000	10 000	15 900		
Tjenestepensjon mm.	11 600	800	9 100	19 000	12 700	12 000	13 100	14 600	20 700		
Næringsinntekt i alt	21 700	1 400	4 300	8 800	14 400	27 800	57 400	110 800	438 200		
Renter av bankinnskudd	2 800	500	1 600	1 900	2 000	2 900	4 700	8 100	48 500		
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	27 500	100	200	500	1 200	3 800	16 100	59 700	1 348 700		
Gevinst ved salg av aksjer o.l.	5 100	200	300	700	1 300	3 200	8 200	21 700	188 900		
Andelseiers andel og utleie av fast eiendom	900	100	200	300	600	1 300	2 600	5 300	15 100		
Andre inntekter av fast eiendom	1 800	0	0	100	200	600	2 200	7 200	76 300		
Mottatte bidrag, livrenter, barnpensjon mm.	300	100	200	300	300	500	700	1 000	2 200		
Andre inntekter	2 900	100	200	400	700	1 600	4 200	11 300	108 600		
Frdrag	71 300	22 200	47 200	74 800	89 800	100 700	114 200	127 200	247 400		
Minsteifrdrag	44 400	17 600	38 100	53 700	55 000	54 300	53 000	51 800	48 700		
Reiseutgifter	1 400	100	300	1 100	2 500	3 200	3 500	3 000	2 000		
Pensjonspremie, privat og offentlig	1 300	0	300	1 300	2 400	2 800	2 400	2 200	1 400		
Foreldrefradrag	1 600	300	900	1 800	2 100	2 300	2 900	3 200	2 800		
Fagforeningskontingent	500	0	200	700	1 000	1 000	800	700	400		
Årets underskudd i næring	1 000	700	500	600	800	1 300	1 800	2 600	9 400		
Tidligere års underskudd	2 100	800	400	700	700	1 300	3 700	5 700	64 200		
Særskilte fradrag bl. jordbruksfradrag	1 100	200	500	900	1 500	2 600	3 600	2 600	2 100		
Innbetalig til individuell pensjonsavtale	400	100	100	200	400	600	1 000	1 700	2 600		
renter av gjeld	14 000	1 900	4 500	11 500	20 200	26 400	33 900	42 300	64 200		
Andelseiers andel av fradragsberettigede utgifter i boligselskapet	600	100	600	600	700	700	600	500	400		
Tap ved salg av aksjer	1 500	200	300	600	800	1 600	3 300	6 200	34 400		
Andre fradrag	1 400	300	600	1 000	1 500	2 300	3 100	4 200	13 200		
Alminnelig inntekt	235 400	17 700	100 900	175 500	255 400	341 600	479 900	726 100	2 684 200		
Særfradrag	4 400	1 600	9 900	5 000	1 900	1 400	1 200	1 300	1 700		
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt .	230 900	16 100	91 000	170 500	253 500	340 200	478 600	724 800	2 682 500		
Sum bruttoskatt	81 100	4 500	24 500	55 500	87 800	126 300	192 200	302 900	962 900		
Sum fradrag i skatt	9 300	500	4 200	1 100	900	1 700	5 500	18 500	378 400		
Sum utlignet skatt ¹	71 800	3 900	20 300	54 400	86 900	124 600	186 700	284 400	584 500		
Antall bosatte 17 år og eldre	3 607 800	562 307	881 715	846 780	668 738	299 177	222 116	60 611	66 356		

¹ Utlignet inntekts- og formuesskatt.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2005.

Tabell 1.10 Hovedposter fra selvangivelsen for bosatte personer 17 år og eldre, etter størrelse på nettoformue. 2005. Gjennomsnitt i kroner

	Nettoformue										1 mill. og over			
	I alt	0 eller negativ	1–99 999	100 000–199 999	200 000–299 999	300 000–499 999	500 000–749 999	750 000–999 999	1 000 000–1 999 999	2 000 000–4 999 999				
Bruttoinntekt	306 700	299 400	167 200	235 800	255 100	278 900	314 800	354 700	314 800	278 900	314 800	354 700	314 800	1 078 000
Lønn	196 600	249 000	121 600	163 200	165 200	162 400	165 000	169 200	165 000	162 400	165 000	169 200	165 000	220 200
Ytelser fra folketrygden	35 300	17 400	30 700	45 400	54 200	64 900	71 900	74 800	71 900	64 900	71 900	74 800	71 900	68 700
Tjenestepensjon mm.	11 600	5 000	6 600	11 300	15 400	21 800	29 200	34 900	29 200	21 800	29 200	34 900	29 200	39 800
Næringsinntekt i alt	21 700	18 500	6 000	10 400	12 500	16 800	24 600	34 400	24 600	16 800	24 600	34 400	24 600	136 700
Renter av bankinnskudd	2 800	700	400	1 000	1 500	2 600	4 700	7 500	4 700	2 600	4 700	7 500	4 700	31 100
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte	27 500	3 900	800	1 800	2 700	4 500	8 900	16 300	8 900	4 500	8 900	16 300	8 900	456 100
Gevinst ved salg av aksjer o.l.	5 100	1 800	500	1 300	1 600	2 800	4 800	8 300	4 800	2 800	4 800	8 300	4 800	63 900
Andelseiers andel og utleie av fast eiendom	900	800	100	300	400	600	900	1 600	900	600	900	1 600	900	6 300
Andre inntekter av fast eiendom	1 800	800	200	300	500	1 000	1 600	2 800	1 600	1 000	1 600	2 800	1 600	20 600
Mottatte bidrag, livrenter, barnepensjon mm.	300	200	100	200	200	300	500	800	500	300	500	800	500	2 300
Andre inntekter	2 900	1 400	300	700	1 000	1 500	2 800	4 200	2 800	1 500	2 800	4 200	2 800	32 500
Fradrag	71 300	86 300	44 900	56 600	57 700	58 900	61 700	65 400	61 700	58 900	61 700	65 400	61 700	112 800
Minstefradrag	44 400	47 000	36 900	44 400	45 200	45 500	46 000	45 900	46 000	45 500	46 000	45 900	46 000	45 700
Reiseutgifter	1 400	2 000	700	1 000	1 000	1 000	1 000	900	1 000	1 000	1 000	900	1 000	900
Pensjonspremie, privat og offentlig	1 300	1 500	900	1 400	1 400	1 300	1 200	1 100	1 200	1 300	1 200	1 100	1 200	1 000
Foreldrefradrag	1 600	2 100	1 100	1 800	1 500	1 000	700	700	1 000	1 000	700	700	1 000	800
Fagforeningskontingent	500	600	400	600	600	500	500	400	500	500	500	400	500	400
Årets underskudd i næring	1 000	1 000	300	500	600	800	1 100	1 600	1 100	800	1 100	1 600	1 100	4 300
Tidligere års underskudd	2 100	1 600	200	300	300	600	1 100	1 900	1 100	600	1 100	1 900	1 100	22 200
Særskilte fradrag bl. jordbruksfradrag	1 100	1 100	500	700	900	1 200	1 700	2 500	1 700	1 200	1 700	2 500	1 700	3 500
Innbetalig til individuell pensjonsavtale	400	200	100	300	400	500	700	1 000	700	500	700	1 000	700	1 800
Renter av gjeld	14 000	25 800	2 600	4 000	4 000	4 100	4 600	5 200	4 600	4 100	4 600	5 200	4 600	13 200
Andelseiers andel av fradragberettigede utgifter i boligselskapet	600	1 000	100	200	200	200	200	300	200	200	200	300	200	300
Tap ved salg av aksjer	1 500	1 100	200	400	500	700	1 300	2 000	1 300	700	1 300	2 000	1 300	13 200
Andre fradrag	1 400	1 300	1 000	1 100	1 100	1 200	1 400	1 700	1 400	1 200	1 400	1 700	1 400	5 000
Alminnelig inntekt	235 400	213 100	122 300	179 200	197 500	220 000	253 000	289 400	253 000	220 000	253 000	289 400	253 000	965 200
Særfradrag	4 400	2 400	4 300	6 100	6 900	7 800	8 100	8 100	8 100	7 800	8 100	8 100	8 100	7 000
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt	230 900	210 700	118 000	173 200	190 500	212 200	244 900	281 300	244 900	212 200	244 900	281 300	244 900	958 200
Sum bruttoskatt	81 100	77 000	37 300	56 600	63 200	72 000	85 900	101 700	85 900	72 000	85 900	101 700	85 900	340 000
Sum fradrag i skatt	9 300	2 500	2 000	2 800	3 100	3 300	4 000	5 600	4 000	3 300	4 000	5 600	4 000	127 500
Sum utlignet skatt ¹	71 800	74 500	35 300	53 800	60 100	68 700	81 900	96 100	81 900	68 700	81 900	96 100	81 900	212 500
Antall bosatte 17 år og eldre	3 607 800	1 613 444	715 721	317 397	222 816	273 208	179 120	95 480	179 120	273 208	179 120	95 480	179 120	190 614

¹ Utlignet inntekts- og formuesskatt.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2005.

Tabell 1.11 Hovedposter fra selvangivelsen for bosatte personer 17 år og eldre, etter alder. 2005.
Gjennomsnitt i kroner

	Alle personer	Alder						
		17–24	25–34	35–44	45–54	55–66	67–79	80–
Bruttoinntekt	306 700	104 400	282 600	377 200	421 100	366 900	241 100	187 900
Lønn	196 600	91 000	243 400	294 200	293 900	204 300	12 000	500
Ytelser fra folketrygden ..	35 300	2 200	4 500	7 600	15 300	41 300	141 400	130 800
Tjenestepensjon mm.	11 600	500	700	1 500	3 300	25 100	41 000	30 600
Næringsinntekt i alt	21 700	2 100	14 700	30 100	38 400	32 200	8 300	2 200
Renter av bankinnskudd .	2 800	500	1 100	1 900	3 300	4 800	5 100	4 900
Aksjeutbytte inkl. utenlandsk aksjeutbytte ..	27 500	7 300	14 100	30 900	50 000	39 600	19 600	12 700
Gevinst ved salg av aksjer o.l.	5 100	400	2 000	5 300	8 600	8 500	5 800	3 000
Andelseiers andel og utleie av fast eiendom	900	100	400	800	1 300	1 600	1 000	600
Andre inntekter av fast eiendom	1 800	100	600	1 700	2 500	3 400	2 500	800
Mottatte bidrag, livrenter, barne pensjon mm.	300	100	100	300	300	400	700	400
Andre inntekter	2 900	200	900	2 700	4 200	5 700	3 700	1 300
Fradrag	71 300	35 700	79 400	91 000	87 500	74 500	50 800	39 900
Minstefradrag	44 400	30 200	47 500	49 600	49 600	46 400	40 000	35 600
Reiseutgifter	1 400	800	2 000	2 200	1 800	1 100	0	0
Pensjonspremie, privat og offentlig	1 300	200	1 300	1 800	2 200	1 700	100	0
Foreldrefradrag	1 600	200	3 400	4 300	700	0	0	0
Fagforeningskontingent .	500	100	600	700	900	700	0	0
Årets underskudd i næring	1 000	100	800	1 300	1 400	1 400	600	200
Tidligere års underskudd	2 100	100	900	2 200	4 000	3 400	2 200	600
Særskilte fradrag bl. jordbruksfradrag	1 100	500	1 100	1 500	1 800	1 500	200	0
Innbetalig til individuell pensjonsavtale	400	0	100	200	700	1 100	0	0
Renter av gjeld	14 000	2 600	19 000	23 400	19 500	12 200	3 900	1 100
Andelseiers andel av fradragberettigede utgifter i boligselskapet ..	600	100	600	500	500	600	700	1 000
Tap ved salg av aksjer	1 500	100	600	1 500	2 600	2 500	1 600	400
Andre fradrag	1 400	700	1 400	1 500	1 700	1 700	1 300	800
Alminnelig inntekt	235 400	68 700	203 200	286 200	333 600	292 400	190 300	148 000
Særfradrag	4 400	200	600	1 300	2 600	5 500	15 500	16 900
Grunnlag for beregning av kommune- og fellesskatt	230 900	68 500	202 600	284 900	331 000	286 900	174 900	131 100
Sum bruttoskatt	81 100	20 800	71 500	104 300	121 500	102 000	52 000	36 300
Sum fradrag i skatt	9 300	2 400	5 200	9 600	15 100	12 800	8 500	9 300
Sum utlignet skatt ¹	71 800	18 400	66 400	94 700	106 500	89 200	43 500	27 000
Antall bosatte 17 år og eldre	3 607 800	448 575	623 690	691 925	621 053	616 347	390 334	215 876

¹ Utlignet inntekts- og formuesskatt.

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattestatistikk 2005.

Vedlegg 2**Toll**

Tabell 2.1 Administrative tollnedsettelse for landbruksvarer 2006

Kap. Vareslag	FAT ¹		«Tollkvote forskriften» ²	«Konserves for- skriften» ³		RÅK- import ⁴	«Innenlands bear- beiding» ⁴	«Utenlands bear- beiding» ⁵
	Gen. tollned- settel- ser	Indivi- duelle tollned- settelse	Kvote	Indivi- duelle tollned- settelse	Kvote	Indivi- duelle tollned- settelse	Indivi- duelle toll- nedset- telser	Indivi- duelle toll- nedset- telser
1 Levende dyr		43	109					
2 Kjøtt og spiselig slakte- avfall	1	23	243			2	1	64
4 Melk og meieriprodukter	1	32	244					24
5 Produkter av animalsk opprinnelse ikke nevnt eller innbefattet annet sted	11	1						
6 Levende trær og andre planter	17	1						
7 Grønnsaker, røtter og knoller	67	59	32	49	1		2	10
8 Spiselige frukter og nøt- ter	13	55	31	97	148	1		
10 Korn		33	246				23	
11 Mølleprodukter	61	11	41			2		
12 Oljeholdige frø og fruk- ter	1	178	298			1		
13 Skjellakk og lignende							2	
15 Animalske og vegetabil- ske oljer og fettstoffer	13	34				89		1
16 Produkter av kjøtt, flesk, mv		10	68					221
17 Sukker og sukkervarer ..		35	44					19
18 Kakao og varer derav						3		11
19 Produkter av korn, mel, stivelse eller melk						27		14
20 Produkter av grønnsa- ker, frukter, nøtter og andre plantedeler	2	1 949	12	193	193	2	3	20
21 Forskjellige tilberedte næringsmidler		8				35	2	7
23 Reststoffer og avfall fra næringsmiddelindustri- en, tilberedt dyrefôr	61	204	71					

Tabell 2.1 forts.

Kap. Vareslag	FAT ¹		«Tollkvote forskriften» ²	«Konserves for- skriften» ³		RÅK- import ⁴	«Innenlands bear- beiding» ⁴	«Utenlands bear- beiding» ⁵
	Gen. tollned- settel- ser	Indivi- duelle tollned- settelse	Kvote	Indivi- duelle tollned- settelse	Kvote	Indivi- duelle tollned- settelse	Indivi- duelle toll- nedset- telser	Indivi- duelle toll- nedset- telser
35 Proteiner; modifisert stivelse						1	4	1
38 Diverse kjemiske pro- dukter	24							
Import av RÅK-varer på kap. 1–24						6 728 ⁷		
Sum:	261	2 686	1 440	339	342	163	37	392

¹ Forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer.² Forskrift 20. juni 2003 nr. 907 om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer.³ Forskrift 5. juli 2002 nr. 828 om individuelle tollnedsettelse og fordeling av tollkvoter til konservesindustrien.⁴ Forskrift 21. desember 2001 nr. 1647 om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av industrielt bearbeidede jordbruksvarer.⁵ Forskrift 20. januar 1999 nr. 27 om bearbeidig av ufortollede landbruksvarer.⁶ Forskrift 20. juni 2005 nr. 663 om tollnedsettelse for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeidig i utlandet.⁷ Nye fastsettelse i 2006 for RÅK-varer.

Kilde: Landbruks- og matdepartementet.

Tabell 2.2 Utnyttelsen av tollkvoter for kvoteåret 2005 og 2006 samt kvotens størrelse

Varenummer	Produkt	Kvote tonn	Impor- tert 2006 ¹ tonn	Kvoteutnyttelse		Auksjonsbeløp ²		Total import ³ 2006 tonn
				2006 pst.	2005 pst.	2006 kroner pr. kg	2005 kroner pr. kg	
01.01.1010/ 9011/9019	Islandshest (stk)	200	65	33	50	–	–	80
01.06.1910, 02.08.9021	Levende rein og reinsdyrkjøtt	0	–	–	–	–	–	100
kap. 2 og kap. 16 02.02	Kjøtt til messer Storfekjøtt	35 1 084	13 1 082	36 100	15 100	– 32,34	– 23,01	5 014
02.03.2110	Svinekjøtt	1 381	513	37	27	0,03	0,02	513
02.04.1000/2100/ 2200/3000/4100/ 4200/4300/5000	Saue- og geitekjøtt	206	203	98	60	1,66	0,59	521
02.04	Sauekjøtt	600	159	27	30	–	–	161
02.06.4100	Lever av svin	250	0	0	0	0,01	0,01	199
02.07.1200	Høsekjøtt	221	100	45	85	4,18	0,41	124
02.07.2500	Kalkunkjøtt	221	0	0	25	0,25	0,03	0
02.07.3300	Ender, gjess med mer.	221	82	37	30	1,25	1,34	80
02.08.1000/9099 (bearb. kvote)	Annet vilt	10	5	53	39	–	–	154
02.08.1000/9030/ 9099, 02.03	Annet vilt	250	218	87	87	4,13 61,00	3,00 40,12	192
02.08.9030 (bearb.kvot)	Skogsfugl/ryper	10	1	7	39	–	–	32
02.08.9043 (bearb. kvote)	Elg	80	43	54	68	–	–	44
02.08.9043/44/45	Elgkjøtt	60	58	97	99	23,11	10,40	103
02.08.9046 (bearb. kvote)	Hjort	10	3	34	35	–	–	8
02.08.9046/47/48	Hjortekjøtt	20	19	93	100	50	27,15	27
02.10.1100	Skinke av svin	200	184	92	81	5,10	25,53	211
04.05.1000	Smør	575	307	53	63	0,05	0,01	309
Ex. 04.06	Ost (EU)	4 250	4183	98	99	–	–	7 654
Ex. 04.06	Ost (EFTA)	60	28	46	42	–	–	35
04.07.0011/0019	Høseegg (EU)	290	254	88	89	0,94	0,03	2 233
04.07.0019	Høseegg (WTO)	1 295	1 323	102	25	0,02	0,01	1 886
04.09.0000	Honning	192	190	99	100	6,26	6,12	247
05.11.9911/9921	Blødpulver	300	203	68	96	0,01	0,01	249
07.04.9013/9020	Hvitkål	134	4	3	36	0,01	0,01	1 128
07.04.9040	Rødkål	134	21	16	4	0,01	0,01	34
07.05.1111/1121	Issalat	600	256 296	92	90	–	–	5 710
07.12.9011	Tørkede poteter	300	185	62	54	0,02	0,04	182
08.08.1011	Epler (EU)	2 000	1 755	88	71	3,57	0,29	9 791
08.08.1011	Epler (WTO)	8 000	6 738	84	96	3,64	1,55	22 111
08.08.2021	Pærer	250	245	98	85	4,30	3,76	4 778
08.10.1023/1024	Jordbær	300	227	76	72	6,02	4,27	3 467
08.11.1001/1009	Jordbær	2 650	2 621	99	97	–	–	3 577
08.11.2001/2005	Bringebær	1 050	1 010	96	65	–	–	933
08.11.2001/2006, 20.09.8010/8020	Solbær/-konsentrat	1 350	1 161	86	81	–	–	1 275

Tabell 2.2 forts.

Varenummer	Produkt	Kvote tonn	Impor- tert 2006 ¹ tonn	Kvoteutnyttelse		Auksjonsbeløp ²		SSB ³ Import import ³ 2006 tonn
				2006 pst.	2005 pst.	2006 kroner pr. kg	2005 kroner pr. kg	
08.12.1000	Kirsebær	100	0	0	0	0	0	0
10.01.1000/9000, 10.02.0000, 10.08.9000	Matkorn	83 000	81 341	98	98	0,01	0,01	
10.01.9000, 10.03.0000, 10.04.0000, 10.05.9010, 10.07.0010, 11.03.1310, 17.03.1010/9010, 23.02.1010/2010/ 3000/4000, 23.03.2010	Kraftfôrråvarer	237 000	230 835	97	98	0,01	0,01	
12.05.1010/9010	Oljefrø	13 000	11 417	88	21	0,01	0,01	
12.09.2300	Svingelfrø	75	52	69	91	0,01	0,01	538
12.09.2300	Svingelfrø til plen	55	14	25	93	0,79	0,77	538
12.09.2400	Engrappfrø	50	44	89	100	0,01	0,01	180
12.09.2400	Engrappfrø til plen	100	26	26	94	0,79	0,79	180
12.09.2500	Raigrasfrø	700	537	77	97	0,02	0,01	860
12.14.9091	Høy (EU)	35 000	22 424	64	45	–	–	22 522
12.14.9091	Høy (andre land)	500	0	0	0	–	–	0
16.01.0000	Pølser	200	190	95	96	35,62	31,16	1 423
16.02.3101	Kalkunrull	20	19	97	71	0,33	0,56	19
ex 16.02.4100	Herm. skinke	100	0	0	0	0,02	0,01	0
16.02.4910	Bacon crisp	200	115	58	50	0,02	0,01	125
16.02.4910	Bacon crisp (toll)	50	9	19	0	0,01	–	125
16.02.5001	Kjøttboller	150	143	96	77	8,53	0,48	162
ex 16.02.5009	Herm. tunge	50	0	0	0	0,01	0,01	
ex 16.02.5009	Corned beef	55	17	31	31	0,19	0,04	
		145	0	0	35	0,11	0,03	
20.05.4001/4009	Herm. erter	200	0	0	0	0,01	0,01	0
20.05.5901	Herm. snittebønner	100	24	24	50	0,02	0,01	37
20.05.5901	Herm. brekkbønner	50	13	25	52	0,04	0,02	
ex 20.05.9009	Grønnsaksblanding	150	68	45	43	0,08	0,01	436
20.07.9903/9908, 20.08.9901, 20.09.7100/7900	Eplesaft/ konsentrat	8 393	7 673	91	98	–	–	7 931
21.02.3000	Tilberedt bakepulver	160	0	0	0	–	–	100
23.09.1012	Kattemat	1 000	671	67	14	0,01	0,02	11 592

¹ Registrert import innenfor kvoten.² For varer der det ikke er auksjonsbeløp er varen enten ikke fordelt eller fordeles etter søknad. Auksjonsbeløpet er gjennomsnittelig pris i kroner pr. kg³ Kilde Statistisk sentralbyrå. Tallene er justert for omregningsfaktorer og landområder.

Kilde: Landbruks- og matdepartementet.

Vedlegg 3**Forslag til nye oppdelinger for enkelte landbruksvarer**

Nr	Vareslag	Tollsats 2007	Foreslått tollsats i 2008
<i>Tollsatsene er angitt i kroner pr. kg.</i>			
	- andre kjøttstykker, ikke utbeinet, ferskt eller kjølt:		
02.01.2009	-- ellers	66,40	
02.01.2004	-- såkalte «pistoler»	--	66,40
02.01.2008	-- ellers	--	66,40
	- andre kjøttstykker, ikke utbeinet, fryst:		
02.02.2009	-- ellers	66,40	
02.02.2004	-- såkalte «pistoler»	--	66,40
02.02.2008	-- ellers	--	66,40
	- næringsmidler tilberedt ved oppusting eller steking av korn eller kornprodukter:		
	-- andre enn «corn flakes»:		
19.04.1099	--- andre	5,18	
19.04.1092	--- til dyrefôr	--	5,18
19.04.1098	--- ellers	--	5,18
21.06.1000	- proteinkonsentrater og teksturerte proteinsubstanser...	55,95	
	- proteinkonsentrater og teksturerte proteinsubstanser:		
21.06.1001	-- til dyrefôr	--	55,95
21.06.1009	-- ellers	--	55,95

Offentlige etater kan bestille flere eksemplarer fra:
Departementenes servicesenter
Kopi- og distribusjonsservice
www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefaks: 22 24 27 86

Abonnement, løssalg og pris fåes ved henvendelse til:
Akademika AS
Avdeling for offentlige publikasjoner
Postboks 84 Blindern
0314 OSLO
E-post: offpubl@akademika.no
Telefon: 22 18 81 00
Telefaks: 22 18 81 01
Grønt nummer: 800 80 960

Publikasjonen finnes på Internett:
www.regjeringen.no
Publikasjonen finnes også på:
www.statsbudsjettet.dep.no

Trykk: OFA - 10/2007

241 491